

Pla d'Ordenació Urbanística Municipal Alcover

INFORME DE SOSTENIBILITAT AMBIENTAL

Desembre 2008

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ: ANTECEDENTS, OBJECTE I JUSTIFICACIÓ EN EL MARC NORMATIU	1
1.1. El nou marc derivat de la Llei 2/2002 d'urbanisme: l'urbanisme sostenible	1
1.2. Les modificacions introduïdes per la Llei 10/2004 de modificació de la Llei 2/2002. L'avaluació Ambiental. El Decret Legislatiu 1/2005 i el Decret 305/2006	3
1.3. L'informe de Sostenibilitat Ambiental del POUM d'Alcover. Objectius i estructura	5
1.3.1. Introducció i motivació	5
1.3.2. Objectius generals i específics	8
1.3.3. Estructura i contingut	9
1.4. Antecedents ambientals	9
2. DETERMINACIÓ DELS REQUERIMENTS AMBIENTALS SIGNIFICATIUS EN L'ÀMBIT DEL PLA	11
2.1. Descripció dels elements i aspectos ambientalment rellevants de l'àmbit d'estudi	11
2.1.1. Generalitats	11
2.1.2. Nuclis de població i principals infraestructuras de comunicació	12
2.1.3. Relleu, geologia i patrimoni geològic	16
2.1.4. Clima	26
2.1.5. Hidrografia i hidrologia	31
2.1.6. Paisatge	40
2.1.7. Elements d'interès etnològic	57
2.1.8. Biodiversitat i espais naturals	63
2.1.9. Vectors ambientals	99
2.1.10. Riscs ambientals	138
2.2. Objectius, criteris i obligacions de protecció ambiental en l'àmbit del POUM d'Alcover	163
2.2.1. Obligacions jurídiques en matèria de biodiversitat, sòl, aigua, aire, clima i paisatge sobre les quals el Pla de planejament territorial té capacitat d'incidència	163
2.2.2. Marc de planejament i legal de referència. Antecedents i relació amb altres plans i programes	169
2.2.3. Determinació dels objectius i criteris ambientals adoptats en la redacció del pla	175
3. JUSTIFICACIÓ AMBIENTAL DE L'ELECCIÓ DE L'ALTERNATIVA D'ORDENACIÓ PROPOSADA	185
3.1. La descripció de les característiques de les alternatives considerades	185
3.2. Anàlisi global ambiental comparada dels models de planejament del municipi d'Alcover	191
3.3. Justificació ambiental de l'elecció de l'alternativa seleccionada	198
4. DESCRIPCIÓ AMBIENTAL DEL PLA D'ACORD AMB L'ALTERNATIVA D'ORDENACIÓ PROPOSADA	201
4.1. Síntesi descriptiva del Pla	201
4.2. Identificació i quantificació dels sòls objecte de transformació	203
4.3. Descripció de les mesures previstes per al foment de la preservació i millora del medi ambient	207

4.3.1. Mesures de sostenibilitat en la promoció i la conservació de la biodiversitat i els espais lliures	209
4.3.2. Mesures de sostenibilitat en la conservació del paisatge	215
4.3.3. Mesures de sostenibilitat en la conservació del patrimoni cultural	218
4.3.4. Mesures de sostenibilitat per minimitzar el consum de recursos naturals i la contaminació	219
4.3.5. Resum de les mesures de sostenibilitat del POUM d'Alcover	225
5. IDENTIFICACIÓ I AVALUACIÓ DELS PROBABLES EFECTES SIGNIFICATIUS DE L'ORDENACIÓ PROPOSADA SOBRE EL MEDI AMBIENT	227
5.1. Efectes territorials	227
5.2. Efectes sobre els vectors ambientals i el consum de recursos naturals	263
5.2.1. Cicle de l'aigua	263
5.2.2. Consums energètics i contribució al canvi climàtic	264
5.2.3. Producció de residus	267
5.2.4. Mobilitat	267
5.2.5. Qualitat de l'aire	268
6. AVALUACIÓ GLOBAL DEL PLA I JUSTIFICACIÓ DEL COMPLIMENT DELS OBJECTIUS AMBIENTALS ESTABLERTS	269
6.1. Verificació i justificació de la congruència del pla amb els requeriments ambientals	269
6.2. Avaluació global del pla	282
6.3. Descripció de les mesures de seguiment i supervisió previstes	283
6.4. Tractament dels requeriments del Document de Referència del DMAH dins d'aquest ISA	286
7. SÍNTESI	288

1. INTRODUCCIÓ: ANTECEDENTS, OBJECTE I JUSTIFICACIÓ EN EL MARC NORMATIU

1.1. El nou marc derivat de la Llei 2/2002 d'urbanisme: l'urbanisme sostenible

El 21 de juny de 2002 entrà en vigor la Llei 2/2002, de 14 de març, d'Urbanisme¹, la qual es pronuncia clarament a favor d'un "desenvolupament urbanístic sostenible", sobre la base de la utilització racional del territori, per a compatibilitzar el creixement i el dinamisme econòmics característics de la nostra societat amb la cohesió social, el respecte al medi ambient i la qualitat de vida de les generacions presents i futures. Així, i en paraules textuais de la pròpia Llei, ja en el seu preàmbul s'enuncia el següent:

"el primer objectiu de la Llei és impregnar les polítiques urbanístiques de l'exigència de conjugar les necessitats de creixement amb els imperatius del desenvolupament sostenible, de manera que es tradueixin en la utilització racional del territori; en la lluita contra la pobresa mitjançant aquest recurs, amb la política d'habitatge social; en la qualitat de vida a assolir en tots els assentaments humans, tant els existents com els nous; en l'increment de la conscienciació de la societat pel que fa al medi ambient; en la gestió correcta i proporcionada dels altres recursos naturals, des de la perspectiva urbana, i en la dels residus generats, i també en una utilització progressiva de les energies renovables i en una política eficient d'estalvi energètic en general."

En l'article 3 de la Llei 2/2002 hi trobem definit el concepte de desenvolupament urbanístic sostenible:

- 1. El desenvolupament urbanístic sostenible es defineix com la utilització racional del territori i el medi ambient i comporta conjugar les necessitats de creixement amb la preservació dels recursos naturals i dels valors paisatgístics, arqueològics, històrics i culturals, a fi de garantir la qualitat de vida de les generacions presents i futures.*
- 2. El desenvolupament urbanístic sostenible, atès que el sòl és un recurs limitat, comporta també la configuració de models d'ocupació del sòl que evitin la dispersió en el territori, afavoreixin la cohesió social, considerin la rehabilitació i la renovació en sòl urbà, atenguin la preservació i la millora dels sistemes de vida tradicionals a les àrees rurals i consolidin un model de territori globalment eficient.*
- 3. L'exercici de les competències urbanístiques ha de garantir, d'acord amb l'ordenació territorial, l'objectiu del desenvolupament urbanístic sostenible.*

La Llei 2/2002 d'Urbanisme defineix els Plans d'Ordenació Urbanística Municipal com l'instrument flexible de planificació urbanística integral del municipi, sent més o menys complexos en funció de les necessitats i peculiaritats municipals i en funció de l'estratègia que defineixi cada ajuntament.

¹ Aquesta Llei té el seu origen en la Directiva 2001/42/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 27 de juny de 2001, relativa a l'avaluació dels efectes de determinats plans i programes en el medi ambient.

D'altra banda, i seguint amb els comentaris sobre el text de la Llei 2/2002 d'Urbanisme, en el Títol tercer, dedicat al planejament urbanístic, es poden trobar els articles 57, 58 i 59, els quals es transcriuen a continuació, per la seva importància en el context del present treball.

Article 57. Plans d'ordenació urbanística municipal

1. *Els plans d'ordenació urbanística municipal són l'instrument d'ordenació urbanística integral del territori i poden abastar un o més d'un terme municipal.*
2. *Correspon als plans d'ordenació urbanística municipal, com a mínim:*
 - a) *Classificar el sòl, amb vista a l'establiment del règim jurídic corresponent.*
 - b) *Definir el model d'implantació urbana i les determinacions per al desenvolupament urbanístic, d'acord amb el que estableix l'article 3.*
 - c) *Definir l'estructura general que cal adoptar per a l'ordenació urbanística del territori i establir les pautes per a fer-ne el desenvolupament.*
 - d) *Determinar les circumstàncies que poden produir-ne la modificació o la revisió.*
3. *Els plans d'ordenació urbanística municipal han de reservar per a la construcció d'habitatges de protecció pública, amb caràcter general, com a mínim, el sòl corresponent al 20% del sostre que es qualifiqui per a l'ús residencial de nova implantació, tant en sòl urbà com en sòl urbanitzable. Tanmateix, les comissions territorials d'urbanisme, a proposta municipal, poden disminuir aquesta reserva en els sectors amb densitats inferiors a vint-i-cinc habitatges per hectàrea que, per llur tipologia, no siguin aptes per a la construcció d'habitatges protegits.*

Article 58 Determinacions dels plans d'ordenació urbanística municipal

1. *Els plans d'ordenació urbanística municipal, en aplicació del que estableix l'article 57:*
 - a) *Classifiquen el territori en les classes de sòl definides per aquesta Llei i en els àmbits o les superfícies que resultin necessaris en funció dels objectius de desenvolupament i de la complexitat urbanística del municipi.*
 - b) *Estableixen les determinacions que corresponen a cada classe de sòl per a aconseguir la plena efectivitat del règim respectiu.*
 - c) *Desenvolupen per a cada classe de sòl l'estructura general i el model del territori, que s'ha d'adequar a les determinacions dels articles 3 i 9.*
 - d) *Determinen els indicadors de creixement, població, recursos i desenvolupament econòmic i social del sistema urbà que hagin d'ésser considerats per a decidir l'oportunitat i la conveniència de cada actuació, d'acord amb els interessos públics derivats de l'imperatiu d'utilització racional del territori.*
 - e) *Incorporen previsions sobre la disponibilitat dels recursos hídrics i energètics.*

f) Defineixen el sistema general d'espais lliures públics, que ha de respondre, com a mínim, a la proporció de 5 m² per cada 25 m² de sostre admès pel planejament urbanístic per a ús residencial.

Article 59. Documentació dels plans d'ordenació urbanística municipal

1. Els plans d'ordenació urbanística municipal es formalitzen, salvant el que estableix l'apartat 2, mitjançant els documents següents

a) La memòria descriptiva i justificativa del pla, amb els estudis complementaris que escaiguin.

b) Els plànols d'informació i d'ordenació urbanística del territori i de traçat de les xarxes bàsiques d'abastament d'aigua, de subministrament de gas i d'energia elèctrica, de comunicacions, de telecomunicacions i de sanejament i les corresponents als altres serveis establerts pel pla.

c) Les normes urbanístiques.

d) El catàleg de béns a protegir, d'acord amb l'article 69.

e) L'agenda i l'avaluació econòmica i financera de les actuacions a desenvolupar.

f) La documentació mediambiental adequada i, com a mínim, l'informe mediambiental.

g) El programa d'actuació urbanística municipal, si escau.

(...)

3. En el cas que l'escassa complexitat urbanística d'un municipi només exigeixi distingir entre sòl urbà i sòl no urbanitzable, la documentació mínima dels plans d'ordenació urbanística municipal ha de consistir en la memòria, els plànols d'informació i de delimitació del sòl urbà i no urbanitzable, les normes urbanístiques bàsiques, alineacions i rasants i l'informe mediambiental.

Per tant, la Llei 2/2002 d'Urbanisme, mitjançant l'article 59.f) obligava ja a que els Plans d'Ordenació Urbanística Municipal incorporessin en la seva documentació, **l'informe ambiental**.

1.2. Les modificacions introduïdes per la Llei 10/2004 de modificació de la Llei 2/2002 i l'avaluació ambiental. el Decret Legislatiu 1/2005 i el Decret 305/2006.

La Llei 10/2004 de 24 de desembre de modificació de la Llei 2/2002 estableix modificacions sobre el text de la Llei 2/2002 d'Urbanisme de Catalunya amb té tres objectius bàsics:

- Fomentar l'habitatge assequible
- La introducció i clarificació dels criteris ambientals en el planejament urbanístic
- Potenciar l'autonomia local

El segon dels objectius es dirimeix a l'article 4 de la Llei. En aquest s'estableix que han de ser objecte d'avaluació ambiental totes les figures de planejament general i totes les revisions o modificacions quan reclassifiquin figures de sòl no urbanitzable, i també hauran de sotmetre's a aquest tràmit determinats plans derivats en sòl no urbanitzable i l'aprovació de tota altra figura que autoritzi projectes sotmesos a declaració d'impacte ambiental. Precisament el passat dia 2 de maig de 2006 entrà en vigor la Llei 9/2006 de 28 d'abril sobre l'avaluació dels efectes de determinats plans i programes sobre el medi ambient (BOE de 29 d'abril de 2006) que regeix aquests aspectes en espera que el dret autonòmic català aprovi una normativa específica al respecte, actualment en fase de treball (Avantprojecte de llei catalana d'avaluació ambiental de plans i programes).

Com veiem, les figures de planejament general, hauran de ser objecte d'avaluació ambiental. Es tracta, aquest, d'un procediment relativament diferent a l'informe ambiental en si, ja que deriva directament dels criteris i preceptes de la Directiva 2001/42/CE del Parlament Europeu i del Consell de 27 de juny de 2001, relativa a l'avaluació dels efectes de determinats plans i programes al medi ambient, encara no trasposada per l'Estat Espanyol. A efectes del que ens ocupa, haurem de tenir en consideració l'article 5 de la directiva, que determina els continguts de l'informe ambiental d'avaluació. Aquest article diu textualment

1. Quan es requereixi una avaluació mediambiental de conformitat amb l'apartat 1 de l'article 3, s'elaborarà un informe mediambiental en el que s'identificaran, descriuran i avaluaran els probables efectes significatius en el medi ambient de l'aplicació del pla o programa, així com unes alternatives raonables que tinguin en compte els objectius i l'àmbit d'aplicació geogràfica del pla o programa. La informació que s'haurà de facilitar al respecte es menciona a l'annex I.
2. A l'informe mediambiental elaborat conforme a l'apartat 1 es farà constar la informació que es consideri raonablement necessària, tenint en compte els coneixements i mètodes d'avaluació existents, el contingut i grau d'especificació del pla o programa, la fase del procés de decisió en que es troba i la mesura en que l'avaluació de determinats aspectes és més adequada en fases distintes de dit procés, amb l'objecte d'evitar la seva repetició.
3. Per proporcionar la informació indicada a l'Annex I, podrà utilitzar-se la informació pertinent disponible sobre els efectes mediambientals dels plans i programes que s'hagin obtingut en altres fases del procés de decisió o per via d'altre acte legislatiu comunitari.

4. En el moment de decidir l'amplitud i el grau d'especificació de la informació que ha de constar a l'informe mediambiental es consultarà a les autoritats contemplades a l'apartat 3 de l'article 6.

D'altra banda, cal fer referència també a l'existència del text refós de la llei 2/2002 i la llei 10/2004; aquestes dues lleis van ser refoses en una nova disposició, el Decret legislatiu 1/2005 de 26 de juliol pel qual s'aprova el Text refós de la Llei d'Urbanisme. Les referències realitzades anteriorment en aquest apartat introductori respecte l'articulat originari de la llei 2/2002 i la llei 10/2004 són vàlides en el context normatiu establert pel DL 1/2005.

Durant l'estiu de l'any 2006 es va aprovar el **Decret 305/2006, de 18 de juliol, pel qual s'aprova el Reglament de la Llei d'Urbanisme**, DOGC 4682, de 24-7-06. En aquestes disposicions s'introdueix la nomenclatura de **l'informe de sostenibilitat ambiental**, que correspon al present document.

El present Informe de Sostenibilitat Ambiental (ISA) es refereix al Pla d'Ordenació Urbanística Municipal del municipi d'Alcover (comarca de l'Alt Camp).

1.3. L'Informe de Sostenibilitat Ambiental del POUM d'Alcover. Objectius i estructura.

1.3.1. Introducció i motivació

Aquest Informe de Sostenibilitat Ambiental (ISA) emana de les directrius del **Decret legislatiu 1/2005** de 26 de juliol pel qual s'aprova el Text refós de la Llei d'Urbanisme, les quals estableixen els fonaments per un desenvolupament urbanístic sostenible, sobre la base de la utilització racional del territori, per a comptabilitzar el creixement i el dinamisme econòmic amb la cohesió social, el respecte al medi ambient i la qualitat de vida de les generacions presents i futures. El DL 1/2005 és desenvolupat pel **Decret 305/2006**, de 18 de juliol, pel qual s'aprova el Reglament de la Llei d'Urbanisme (DOGC núm. 4682, de 24/07/2006).

La documentació que es tramita es presenta per a la seva **avaluació ambiental** i per això prèviament al present ISA es va presentar una documentació urbanística consistent en un Avanç de Pla i en un Informe ambiental preliminar, presentats la tardor de 2007. L'avaluació ambiental es tracta d'un procediment que deriva directament dels criteris i preceptes de la **Directiva 2001/42/CE** del Parlament Europeu i del Consell de 27 de juny de 2001, relativa a l'avaluació dels efectes de determinats plans i programes al medi ambient, trasposada per l'Estat Espanyol mitjançant la **Ley 9/2006**, de 28 d'abril, sobre l'avaluació dels efectes de determinats plans i programes sobre el medi ambient (BOE de 29/04/2006). S'està ja de fa un temps treballant en la corresponent llei catalana d'avaluació ambiental de plans i programes, i mentre no s'aprovi aquesta llei autonòmica el procediment d'avaluació ambiental ve regulat per l'article 115 i la disposició transitòria 12a del Decret 305/2006.

En síntesi el **procediment d'avaluació ambiental** consta dels següents passos:

1er pas. Presentació als Serveis Territorials corresponents (en aquest cas delegació del Camp de Tarragona) del Departament de Medi Ambient i Habitatge (DMAH) de la Generalitat de Catalunya per part del promotor d'un **Avanç de Pla** i d'un **Informe Ambiental Preliminar (IAP)** (article 106 i article 70 del Decret 305/2006), per a que aquest organisme (DMAH) que és l'òrgan ambiental competent, emeti **Document de Referència**, en què fixi l'abast d'un segon document ambiental, l'Informe de Sostenibilitat Ambiental (ISA). El DMAH disposa d'un mes per emetre el document de referència.

En el cas que ens ocupa, en data 11 de desembre de 2007, l'OTAA del DMAH signa i emet **document de referència**.

2on pas. Preparació, d'acord amb els continguts i disposicions del Document de Referència, d'un segon document ambiental, l'**Informe de Sostenibilitat Ambiental (ISA)** (article 70 del Decret 305/2006); aquest document constitueix l'esmentat ISA. Presentació de l'ISA conjuntament amb la documentació de planejament per al tràmit d'aprovació inicial (amb període d'informació pública de 45 dies per a l'ISA i d'un mes per a la documentació urbanística).

El present Informe de Sostenibilitat Ambiental (ISA) contempla doncs els apartats de l'Informe Ambiental Preliminar (IAP) previ i la resta d'apartats que s'indiquen a l'article 70 del Decret 305/2006.

3er pas. Elaboració d'un tercer document ambiental, la **Memòria ambiental**, que constitueix el document de la fase final del procés d'avaluació ambiental de plans i programes i que avalua la manera en què s'ha portat a terme el procés d'avaluació ambiental i analitza com s'han integrat els aspectes ambientals en el pla, d'acord amb la legislació vigent següent: **Llei 9/2006** de 28 d'abril (Llei estatal) sobre avaluació dels efectes de determinats plans i programes en el medi ambient: article 2 (definició del document de memòria ambiental) i article 12 (referència al contingut i fase procedimental en què s'elabora la memòria ambiental) i **Decret 305/2006** de 18 de juliol pel qual s'aprova el Reglament de la Llei d'urbanisme: article 115 (procediment d'avaluació ambiental dels plans urbanístics).

4rt pas. Presentació de la Memòria ambiental, conjuntament amb la resta de la documentació urbanística, per què el Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya, realitzi una **Resolució** sobre la memòria ambiental.

Conseqüentment, l'Informe de Sostenibilitat Ambiental que ens ocupa incorpora l'estructura i continguts demanats per l'article 70 del Reglament que, textualment, diuen:

Article 70

Informe de sostenibilitat ambiental

En el cas de formulació o revisió del pla d'ordenació urbanística municipal, i en els casos de modificacions sotmeses a avaluació ambiental, l'informe ambiental que preveu la Llei d'urbanisme ha de tenir la naturalesa i contingut de l'informe de sostenibilitat ambiental que regula la normativa sobre avaluació ambiental de plans i programes, amb el

grau d'especificació que estableixi l'òrgan ambiental en el document de referència, i, en tot cas, amb el contingut mínim següent:

a) Determinació dels requeriments ambientals significatius en l'àmbit del pla, el què inclou:

1r. La descripció dels aspectes i elements ambientalment rellevants de l'àmbit objecte de planejament i del seu entorn.

2n. La determinació dels objectius, criteris i obligacions de protecció ambiental, aplicables en l'àmbit del pla, establerts en la normativa internacional, comunitària, estatal, autonòmica o local, o en els instruments de planejament territorial, els plans directores urbanístics o altres plans o programes aplicables.

3r. La definició dels objectius i criteris ambientals adoptats en la redacció del pla, d'acord amb els requeriments ambientals assenyalats en els apartats anteriors i amb els principis i directrius establerts als articles 3 i 9 de la Llei d'urbanisme, els quals han de referir-se, entre d'altres aspectes, a la sostenibilitat global del model d'ordenació; al cicle de l'aigua; a la biodiversitat territorial, la permeabilitat ecològica i el patrimoni natural; a la qualitat del paisatge; a la qualitat de l'ambient atmosfèric; i a la contaminació acústica i lluminosa.

Aquests objectius ambientals han de ser formulats de forma jerarquitzada en funció del seu grau d'importància relativa.

b) Justificació ambiental de l'elecció de l'alternativa d'ordenació proposada, el què inclou:

1r. La descripció de les característiques de les alternatives considerades.

2n. L'anàlisi, per a cada alternativa considerada, dels efectes globals i dels de les seves determinacions estructurals, d'acord amb els objectius i criteris ambientals als què es refereix l'apartat a), tercer paràgraf, d'aquest article.

3r. La justificació ambiental de l'elecció de l'alternativa seleccionada.

c) Descripció ambiental del pla d'acord amb l'alternativa d'ordenació adoptada, incloent:

1r. Una síntesi descriptiva del contingut del pla amb expressió de les seves determinacions amb possibles repercussions significatives sobre el medi ambient

2n. La identificació i quantificació dels sòls objecte de transformació i de les demandes addicionals de recursos naturals i d'infraestructures de sanejament, de gestió de residus i similars derivades de l'ordenació proposada.

3r. La descripció de les mesures previstes per al foment de la preservació i la millora del medi ambient.

d) Identificació i avaluació dels probables efectes significatius (secundaris, acumulatius, sinèrgics, a curt o llarg termini, permanents i temporals, positius i negatius i d'altres) de l'ordenació proposada sobre el medi ambient, incloent:

1r. Els efectes sobre els recursos naturals.

2n. Els efectes sobre els espais i aspectes identificats d'acord amb l'apartat 1.

3r. Els efectes ambientals derivats de la mobilitat generada per l'ordenació prevista pel pla.

e) Avaluació global del pla i justificació del compliment dels objectius ambientals establerts, el què comprèn:

1r. La verificació i justificació detallades de la congruència del pla amb els requeriments ambientals assenyalats a l'apartat 1.

2n. L'avaluació global del pla, tenint en compte l'anàlisi comparativa dels perfils ambientals inicial i resultant de l'àmbit del pla, d'acord amb l'apartat anterior i les jerarquies entre objectius ambientals establertes en l'apartat 1.c).

3r. Descripció de les mesures de seguiment i supervisió previstes.

f) Síntesi de l'estudi, consistent en un resum del seu contingut que ha de contenir una ressenya dels objectius i criteris ambientals fixats, i l'explicació justificada de l'avaluació global del pla

1.3.2. Objectius generals i específics

El present informe es planteja els següents **objectius generals**:

- Realitzar una anàlisi sintètica del context ambiental global del municipi d'Alcover, destacant-ne els elements ambientals rellevants en el context del nou POUM.
- Aportar, al llarg del procés de configuració del nou POUM d'Alcover, informació i elements d'interès que promoguin el debat reflexiu i permetin incorporar la filosofia i les pràctiques del desenvolupament sostenible en la proposta de POUM finalment aprovada.
- Realitzar una anàlisi ambiental dels plantejaments urbanístics i territorials de la proposta del POUM d'Alcover, i analitzar les alternatives proposades

Aquests objectius generals bàsics anteriors es poden concretar en els següents **objectius específics**:

- Descripció bàsica dels aspectes significatius i rellevants del context territorial i ambiental del municipi d'Alcover, pel que fa al marc físic i geogràfic, al medi natural i als anomenats "vectors ambientals".
- Determinar els objectius, criteris i obligacions de protecció ambiental, aplicables en l'àmbit del pla, establerts en la normativa vigent i en el context de planejament de referència
- Definir els objectius i criteris ambientals adoptats en la redacció del pla
- Anàlisi ambiental d'alternatives urbanístiques i territorials (models de desenvolupament) i justificació ambiental de l'alternativa seleccionada.

- Proposar mesures d'integració dels components ambientals en el disseny urbanístic, així com mesures correctores per minimitzar els efectes negatius adversos que els creixements urbanístics puguin comportar

De la presentació d'aquests objectius anteriorment esmentats es pot observar que el present informe ambiental tracta els condicionants físics del territori objecte d'estudi, els principals paràmetres ambientals d'aquest territori i els projectes amb major rellevància des d'un punt de vista ambiental que hi ha plantejats actualment (o es preveuen en un futur més o menys immediat) al municipi d'Avià. A continuació es descriu breument l'estructura i contingut del present informe ambiental.

1.3.3. Estructura i contingut

El present ISA s'estructura en els blocs següents:

- Introducció
- Síntesi dels aspectes rellevants del context territorial i ambiental d'Alcover.
- Objectius, criteris i obligacions de protecció ambiental, aplicables en l'àmbit del pla, establerts en la normativa vigent i en el context de planejament de referència
- Definició dels objectius i criteris ambientals adoptats en la redacció del pla
- Anàlisi ambiental d'alternatives urbanístiques i territorials (models de desenvolupament) i justificació ambiental de l'alternativa seleccionada.
- Descripció de l'alternativa seleccionada
- Descripció dels efectes ambientals causats per l'alternativa urbanística escollida
- Descripció de les mesures previstes d'integració dels paràmetres ambientals i les mesures correctores
- Justificació del compliment dels objectius ambientals
- Descripció de les mesures de supervisió previstes
- Síntesi resum del document

1.4. Antecedents ambientals

L'Ajuntament d'Alcover ha posat a disposició de l'equip redactor del present ISA informació diversa de caire ambiental, bàsicament relativa als vectors ambientals. També s'ha pogut disposar per al present ISA de les següents informacions proporcionades per les administracions que s'especifiquen:

- Pla d'adequació de la il·luminació exterior del municipi de Alcover, del Consell Comarcal de l'Alt Camp
- Estudis del PEFCAT corresponent facilitats per l'Agència Catalana de l'Aigua
- Documentació urbanística i ambiental del Pla Territorial Parcial del Camp de Tarragona, del DPTOP.
- Document de referència signat per la OTAA de la delegació territorial del Departament de Medi Ambient i Habitatge al Camp de Tarragona, signada a 11 de desembre de 2007.

Altres informacions de caire ambiental que es vagin obtenint al llarg de l'avaluació ambiental del POUM d'Alcover –a partir de les diverses administracions o altres fonts- seran incorporades i tractades convenientment als documents ambientals posteriors al present ISA (Memòria ambiental) i en la documentació del POUM.

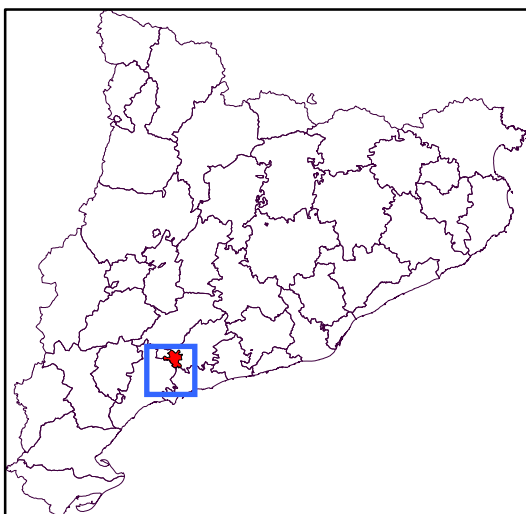
2. DETERMINACIÓ DELS REQUERIMENTS AMBIENTALS SIGNIFICATIUS EN L'ÀMBIT DEL PLA

2.1. Descripció dels elements i aspectes ambientalment rellevants de l'àmbit d'estudi

2.1.1. Generalitats

Alcover és un dels 23 municipis de la comarca de l'Alt Camp, a la demarcació administrativa de la província de Tarragona, i ocupa una superfície de 46.28 Km². El municipi es localitza a l'extrem sud - occidental de la comarca, limitant amb les comarques del Baix Camp i el Tarragonès.

Figura 1. Localització d'Alcover en el context català i el Camp de Tarragona

Font: Divisió administrativa comarcal de l'ICC

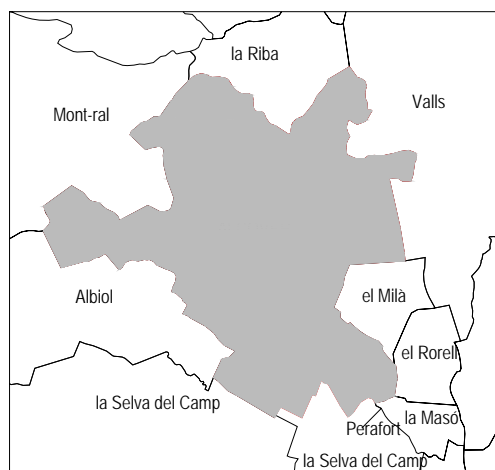
Foto. La configuració de municipi de plana i de muntanya pot observar-se en aquesta fotografia. Al fons a l'esquerra veiem la vila d'Alcover i tot el conjunt de la plana que arriba fins a Valls i el seu polígon industrial. En primer terme, l'espai de muntanya situat entre la urbanització les Masies Catalanes i Mas Llorenç

La vil·la d'Alcover, principal assentament urbà del municipi, ocupa una posició força centrada al terme i es troba entre les primeres estribacions de les Muntanyes de Prades (que formen part de la Serralada Pre-litoral) – que conformen la meitat nord-occidental del terme - i la plana del Camp de Tarragona – que conforma la meitat sud-oriental del terme. Hidrològicament el terme és travessat pel riu Glorieta (afluent del Francolí que discorre pel terme municipal en direcció NW-SE) i pel mateix riu Francolí, que discorre per un sector nord-oriental del terme.

Alcover limita amb municipis de naturalesa molt diversa:

- Per l'oest i pel nord, limita amb els municipis de muntanya següents: l'Albiol, Mont-ral i la Riba.
- Per l'est limita amb un municipi de caràcter molt més industrial com és Valls.
- Pel sud limita amb municipis de plana típicament agrícoles com el Rourell, la Massó o el Milà i altres amb un caire molt més industrial, com és el cas de la Selva del Camp.

Figura 2. Alcover en el context administratiu del seu entorn immediat

Font: Divisió administrativa comarcal de l'ICC

2.1.2. Nuclis de població i principals infraestructures de comunicació: urbanitzacions, agregats dispersos, dues carreteres principals i les dues línies de ferrocarril

A part del nucli de la vil·la, dins del terme municipal d'Alcover, hi trobem 7 urbanitzacions que concentren una població aproximada de 545 habitants que representa el 12% de la població total del municipi.

Les urbanitzacions del terme d'Alcover (de sud a nord) són les següents:

Les Masies Catalanes
Mas Llorenç
Residencial el Remei
Mas de Gassol
La Cabana
Camí dels Muntanyans
Serradalt

Tot seguit s'exposa una figura amb la localització d'aquests nuclis.

Figura 3. Localització de les urbanitzacions del municipi d'Alcover

Font: <http://www.webgipal.net/alcover/>

Fotos. Respectivament, visió de les urbanitzacions del Serradalt i de Masies Catalanes.

Agregats

Alcover inclou tres nuclis agregats: la Plana, Samuntà i Burguet.

El nucli de *Bon Burguet* (o *Burguet*) se situa al sud de la vila d'Alcover i a la dreta del riu Glorieta. Va arribar a tenir 99 habitants el 1960 i formava part de la comuna del Camp de Tarragona. Actualment només té 1 habitant censat.

La Plana és un llogaret situat al nord-est de la vila d'Alcover i molt a prop del nucli de Picamoixons, just a la dreta del Francolí. Al segle XIX formà amb l'agregat de Samuntà el municipi de la Plana i Samuntà, amb 74 habitants a l'any 1970. Actualment, funciona com una urbanització del municipi. Actualment té 12 habitants censats.

Samuntà és un antic terme que se situa a la dreta del riu Glorieta i comprenia l'antic santuari de les Virtuts. El segle XIX el terme rural de la *Plana i Samuntà* fou agregat al municipi d'Alcover. El Santuari de les Virtuts, situat en una de les cingleres de la vall del Glorieta (datat del 1334) i on a la capella del santuari hi vivien uns quants begins.

A continuació es descriu, sintèticament, la informació més rellevant pel que fa a les principals infraestructures que trobem al terme municipal d'Alcover.

Xarxa de carreteres

Per Alcover hi discorren dues carreteres principals, ambdues titularitat de la Generalitat de Catalunya:

-C-14: connecta Alcover amb Reus i la costa (Salou), i amb Montblanc cap a l'interior. És la unitat vertebradora principal d'Alcover i amb una longitud aproximada de 10 Kms, divideix la part de la plana (superfície agrícola) de la part muntanyosa (el nucli de la vil·la i la zona de les Muntanyes de Prades). Aquesta carretera acaba de terminar el seu desdoblament – que s'inicia al final de la variant de Reus, i finalitza amb l'enllaç amb la carretera C-37 a Alcover. Les calçades estan formades per dos carrils de 3,5 metres d'amplada, vorals exteriors de 2,5 m, vorals interiors d'1,5 m i estan separades per una mitjana de 2 m d'amplada.

-C-37: (antiga T-724) connecta Alcover amb Valls i el Pont d'Armentera. Travessa transversalment la meitat est del terme amb una longitud aproximada de 2.9 Kms.

La resta de carreteres - d'entitat menor- al municipi d'Alcover conflueixen d'una forma radial en l'entorn de la vil·la d'Alcover i són les següents:

-TV 7221: connecta Alcover amb el municipi i vil·la de El Milà, a la comarca veïna del Tarragonès. Travessa el sector sud-est del terme per damunt de la carretera de Vilallonga, amb una longitud aproximada de 1.6 Km. És propietat de la Diputació de Tarragona. La intensitat màxima diària d'aquest vial és de 495 vehicles, segons les darreres dades facilitades (any 2003).

-TV 7222: connecta Alcover amb la carretera T-722 (Vilallonga i el Rourell), també a la comarca veïna del Tarragonès. Travessa la zona sud-est del municipi al llarg d'una distància de 3.5 Km. És propietat de la Diputació de Tarragona. La intensitat màxima diària d'aquest vial és de 1047 vehicles, segons les darreres dades facilitades (any 2003).

-TV 7041: de caràcter eminentment muntanyenc, connecta Alcover amb Montral, a la comarca del Baix Camp. Travessa el sector nord-est del terme, dins de l'entorn de les Muntanyes de Prades, amb una longitud aproximada de 6.3 Km. És propietat de la Diputació de Tarragona. La intensitat màxima diària d'aquest vial és de 343 vehicles, segons les darreres dades facilitades (any 2003).

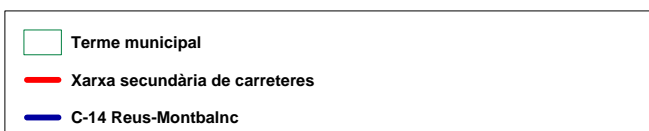
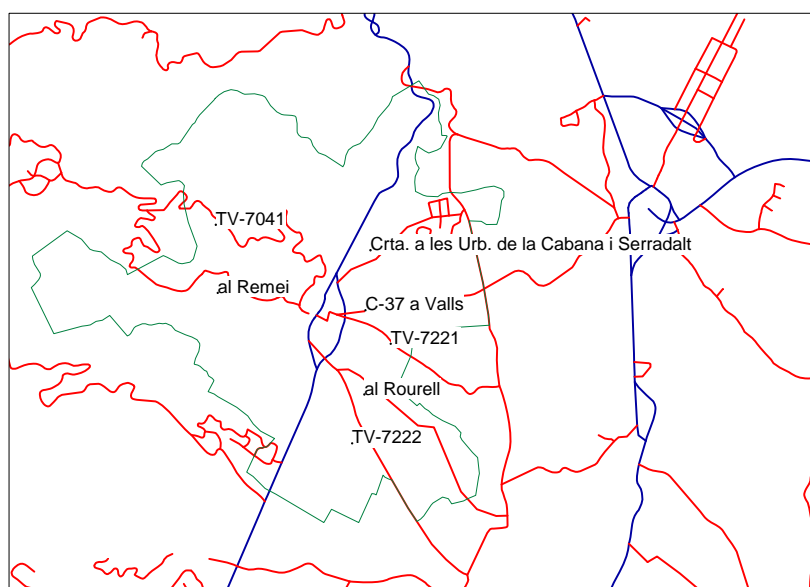
Altres carreteres "interiors" en el municipi d'Alcover són les següents:

- *Carretera asfaltada de l'Ermite del Remei*. Aquest vial permet l'accés des d'Alcover a l'Ermite del Remei i travessa el sector del terme lligat a la Vall del Glorieta, per damunt del riu. Aquesta carretera, un cop arriba a l'Ermite es converteix amb una pista forestal de terra que arriba fins a la carretera d'Alcover a Mont-ral. Té una longitud aproximada de 3.8 Km i és de propietat municipal.

- *Carretera d'accés a les Urbanitzacions de Serradalt i la Cabana*, situades a l'extrem nord-est del terme. És una carretera asfaltada de 3.1 KM de longitud i de propietat municipal. També permet l'accés a la Riba.

- *Carretera local d'accés al Rourell*. Surt de la Carretera TV-7222 de Vilallonga i té una longitud aproximada de 4.1 Km. Queda entre les carreteres que uneixen Alcover amb el Milà i Vilallonga del Camp. No es disposen dades d'intensitat màxima de vehicles.

Figura 4. Cartografia de les carreteres d'Alcover

Font: Base cartogràfica de referència del DMAH

Línies de ferrocarril

La xarxa ferroviària del municipi està integrada pel traçat de dues vies:

- *La línia ferroviària de la RENFE (Barcelona - La Plana - Lleida)*. Travessa tot el terme de nord-est a sud-oest, entrant des del límit del municipi amb el nucli de Picamoixons fins a trobar el límit amb el terme de la Selva del Camp. El traçat de la línia del tren va completament paral·lel i a tocar del traçat de la carretera C-14.

- *El nou traçat de la via del tren d'alta velocitat (TAV)*, actualment en construcció, que passa a l'extrem est del terme, procedent del nucli de la Riba i en direcció a la futura l'estació del TAV de Tarragona.

Foto. LAV al seu pas pel municipi d'Alcover a l'alçada de creuament amb la C-14.

Tal i com es pot observar, les infraestructures de les quals disposa el municipi d'Alcover, permeten que estigui ben comunicat amb els municipis veïns (sobretot Reus) i han consolidat el municipi dins del triangle Reus-Valls-Tarragona.

A mode de resum, a continuació es presenten les principals distàncies i temps de recorregut (amb vehicle automòbil) entre Alcover i les principals localitats dels municipis veïns:

Taula 1. Comunicació per carretera d'Alcover amb les localitats més importants del seu entorn

Municipi	Distància (km)	Temps estimat
Valls	9.9	13 mi
Reus	15	16 mi
Montblanc	14.9	18 mi
El Vendrell	47	38 mi
Tarragona	26	30
Barcelona	115	1h 26 mi

Font: Elaboració pròpia a partir de www.viamichelin.com

2.1.3. Relleu, geologia i patrimoni geològic

El relleu del municipi

Geomorfològicament, el municipi d'Alcover queda dividit en dues grans unitats: el sector muntanyós i el sector de la plana el quals, podríem aproximar, queden separats físicament pel pas de la carretera C-240.

Així doncs, al nord i oest del municipi hi trobem la part més meridional de la Serralada de Prades, juntament amb les elevacions muntanyoses d'Albiol, Mont-ral i la Riba. Mentre que cap al sud i cap a l'est, s'estén la plana o la zona que es coneix popularment com el "Camp de Tarragona".

La part més muntanyosa presenta un relleu amb forma tabular (format per estrats més o menys horitzontals situats en forma de taula i tallats per cursos d'aigua)

2

² La Geologia de l'Alt Camp (Institut d'Estudis Vallencs)

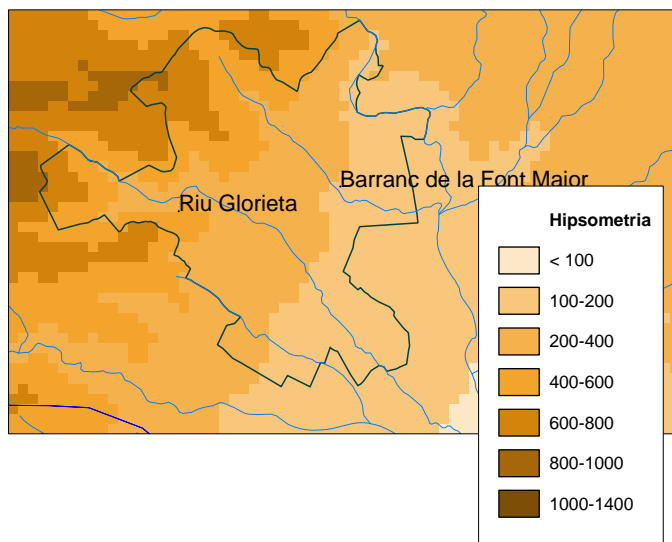
, i una distribució altimètrica amb un gradient positiu des del traçat de la carretera C240 fins als límits amb els municipis de l'Albiol, Mont-ral i la Riba. (L'altitud del municipi es mou en un rang que va, dels 160-170 m a la plana, als 800-825 m al sector més muntanyós).

Foto. Estructura tabular de les estribacions meridionals de les Muntanyes de Prades. Són ben visibles els importants efectes dels reiterats incendis forestals

És precisament en aquestes zones de límit entre municipis veïns, on s'hi troben els indrets amb una altitud més significativa, i que a l'hora, formen un arc muntanyós que gira d'oest a est, des de la Vall del Glorieta fins a les cotes més altes de la Serra Gran (límit entre Alcover, la Riba i Mont-ral). Destaquen les zones més altes de la capçalera del Glorieta, a tocar amb el terme de Mont-ral i la Serra d'Alta d'en Gomis (817 m) al sector més septentrional del municipi, als voltants del naixement del Barranc de la Font Major.

Figura 5. Distribució hipsòmetrica del municipi d'Alcover

Font: Cartografia de referència oficial (Zonificació per intervals d'altitud)

La història geològica²

L'origen i composició dels diferents materials, així com els fenòmens geològics, són els factors bàsics que determinen diversos elements com la configuració del paisatge actual, de les comunitats vegetals o l'estructura dels aqüífers. A continuació s'exposa una figura que sintetitza les eres, els períodes, les èpoques geològiques i els principals esdeveniments geològics de la història.

Figura 6. Síntesi de les principals eres, períodes i èpoques geològiques

TEMPS (milions d'anys)	ERES	PERÍODES	ÈPOQUES	Principals fets geològics
4560	ARQUEOZOIC (precàmbric)	ARCAIC		Formació del macrocontinent GONDWANA
2500		ALGONQUÍ		Primers signes de vida.
570	PALEOZOIC (primari)	CÀMBRIC		Gran difusió dels trilobites.
508		ORDOVÍCIC		Aparició dels primers vertebrats.
438		SILÚRIC		Inici de l'orogènesi caledoniana.
408		DEVÒNIC		Desenvolupament dels peixos. Aparició dels amfibis.
360		ANTRACOLÍTIC	Carbonífer Pèrmic	Orogènesi herciniana; formació dels jaciments de carbó. Casquet de gel sobre Gondwana; desaparició dels trilobites.
286	MESOZOIC (secundari)	TRIÀSIC		Escissió de Gondwana en diverses plaques
248		JURÀSSIC		Aparició dels dinosaures.
213		CRETACI		Desaparició dels dinosaures i trilobites.
144	CENOZOIC (terciari)		Paleocè	Separació de Nord-Amèrica i Euràsia
65		PALEÒGEN	Eocè	Elevació de l'Himàlaia. Comença l'orogènesi alpina (i pirenaica).
55			Oligocè	Elevació dels Alps i aïllament de la Mediterrània
37			Miocè	
25		NEÒGEN	Pliocè	Obertura del Mar Roig
5	NEOZOIC (quaternari)	PLEISTOCÈ		Grans glaciacions i aparició i desenvolupament de l'home
1,8		HOLOCÈ		Fi de les glaciacions. Elevació del nivell del mar.
0,011				

Font: Memòria de l'Agenda 21 de Santa Oliva, maig 2003, inèdit.

² Aquest apartat ha estat elaborat bàsicament a partir de la Memòria de l'Agenda 21 de Santa Oliva

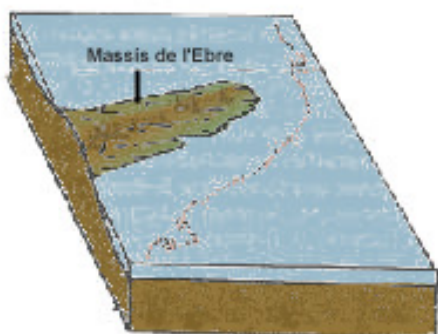
Per orogènesi s'entén el procés de formació de cadenes muntanyoses per les pressions sofertes pels desplaçaments de les plaques tectòniques que conformen la superfície terrestre i els fons oceànics. Ara, consegüentment, comentem breument el procés de la història geològica de Catalunya i ho farem en referència a l'escala geològica anteriorment presentada, a partir de l'era primària (paleozoic).

PALEOZOIC (ERA PRIMÀRIA)

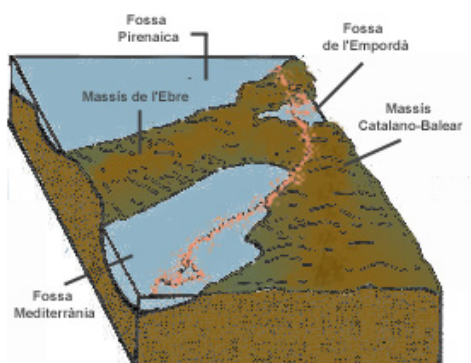
El Paleozoic és un període que avarca des d'uns 570 milions d'anys fins a uns 248 milions d'anys abans dels temps actuals. Al principi d'aquesta era, inicialment hi havia un únic i gran continent anomenat Pangea o Gondwana.

Fa 570 milions d'anys, Catalunya s'inseria en una gran conca oceànica on es dipositaven materials fins, argilosos. L'acumulació d'aquests sediments comportà que la pressió fos molt creixent i es transformaren en gneiss, esquistos o pissarres paleozoiques (roques metamòrfiques) - materials que afloren en les serralades costaneres -.

En aquest gran oceà paleozoic hi sobresortien alguns massissos més antics (pre-càmbrics), de poca alçada. Un d'ells era el **Massís de l'Ebre**, que ocupava gran part de la Depressió Central.

Els materials sedimentats al fons oceànic van moure's i van compactar-se definitivament a causa d'un moviment molt lent - de milions d'anys- i de grans proporcions que va afectar a tot el continent europeu: **l'orogènesi herciniana** (moviment de formació de muntanyes), que va comportar plegaments i trencaments de materials. Així, a finals del Paleozoic, **emergí el Massís Catalano-Balear**, el qual s'ajuntava amb el Massís de l'Ebre tot formant un gran golf obert pel sud-oest.

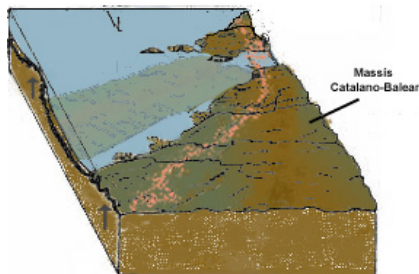

A partir d'aquest moment existí un canvi de sedimentació i a causa de la proximitat de la terra que s'anava erosionant, es dipositaren importants gruixos de conglomerats i gresos.

Més o menys simultàniament al plegament hercinia i estretament vinculada a ell, es desenvolupà una intensa activitat ignia que donà lloc a l'aparició de grans masses de roques granítiques i a la transformació, per metamorfisme de contacte, dels materials sedimentaris.

MESOZOIC (ERA SECUNDÀRIA)

El Mesozoic se situa quan acaben els processos d'erosió del Paleozoic, fa uns 248 milions d'anys. Les plaques tectòniques d'Amèrica i d'Euràsia començaren a separar-se, donant lloc a l'inici de l'Oceà Atlàntic.

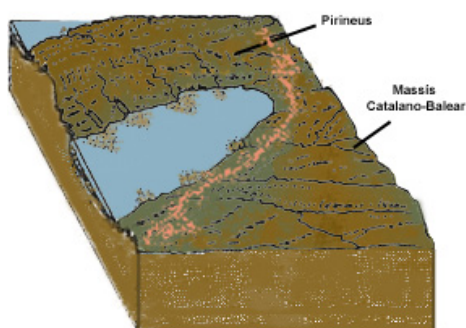
El mar envaí de nou la major part de les terres emergides i les ocupà (submergint el Massís de l'Ebre), amb oscil·lacions de superfície i profunditat, fins a començaments de l'Era Cenozoica.

L'erosió sempre dóna lloc a la formació de materials sedimentaris, preferentment d'origen detrític - fets de grans-. Els grans que componen aquests materials (com poden ser les graves, les sorres i les argiles) s'acumulen i formen els sediments. En el mar tingué lloc una sedimentació tranquil·la, la qual originà la formació de gran quantitat de material calcari, tant freqüent en el nostre territori; sobretot a la meitat sud de les Serralades Costaneres i al Pre-Pirineu.

CENOZOIC (ERA TERCIÀRIA)

Ja entrada l'era terciària, en el període eocè, hi ha un nou moviment orogènic similar al del paleozoic, com a conseqüència del moviment de les plaques eurasiàtica i africana (separació que donarà lloc a l'origen de la Mediterrània). És l'**orogènesi alpina**. En aquest moment es formen els grans sistemes muntanyosos europeus com els Alps i els Apenins i, a la Península Ibèrica, els sistemes Penibètic, Ibèric, els Pirineus, etc. i començarà un llarg període de transgressions i regressions marines que se succeiran alternativament.

En estendre's l'abombament dels Pirineus cap al sud i cap a l'est, el mar, limitat per les noves terres emergides i les del massís Catalano - balear, fou empès en direcció sud-oest, cobrint el massís de l'Ebre, massís que fins aquest moment s'havia mantingut alternativament emergit i submergit, separant la fossa pirinenca de la fossa mediterrània. Es ara quan es forma el gran golf, estès entre els massissos pirinenc i Catalano - Balear.

En ell s'hi comencen a dipositar els materials que configuraran el relleu actual. Prop de la línia de costa s'acumulen potents gruixos de conglomerats allà on aboquen les seves aigües els rius pirinencs i els del Massís Catalano-Balear (exemple d'aquesta sedimentació de vora de conca són els massissos de Montserrat, Sant Llorenç del Munt o el Montsant). Cap a l'interior de la conca s'hi dipositen els materials erosionats més lleugers: les sorres, les argiles i els llims. sorres, argiles... que originaran els gresos, les margues i les calcàries més o menys margoses que omplen el centre de la Depressió Central. Arran de la costa s'acumulen potents gruixos de calcàries.

Més tard, comença a tancar-se la comunicació entre el golf i l'oceà i l'antic golf esdevé un gran llac salat, un mar tancat. L'evaporació de les aigües en aquest mar tancat fa augmentar la concentració de les sals fins a acumular-se; arribaran a cobrir el centre de la conca (Súria, Cardona, Balsareny i Sallent) i també precipitaran grans masses de guixos (Ponts i Sanaüja). Es formen així els grans dipòsits d'evaporites.

bloc

Cap a la segona meitat de l'era terciària, s'entrà en una fase de distensió de les plaques tectòniques, fet que provocà l'enfonsament d'alguns blocs plegats i fallats (trencats). La major part del Massís Catalano-Balear se submergí. Només restà el que avui configura el Sistema Litoral; una franja de terreny plegada i fracturada.

Dues fractures paral·leles facilitaren l'ensorrament d'un intermedi del sistema litoral. Per aquesta zona deprimida penetrà l'aigua, tot formant un petit i estret golf. Aquest, poc a poc, s'anà reblint de sediments i acabà constituint la Depressió Pre-litoral. Depressió que viurà diverses i successives transgressions i regressions marines – lligades als ascensos i descensos del nivell del mar i al propi enfonsament de la Depressió -.

Cap a finals del Terciari, les últimes manifestacions de l'orogènesi alpina modifiquen lleugerament la disposició dels materials en les conques interiors de la Cerdanya i la Depressió central. Només quedaven restes de mar al Penedès i al Vallès, juntament amb la Depressió Central i l'Empordà. Aquest mar, per regressió, va desaparèixer i quedà el relleu actual. A l'Empordà i a Olot es desencadenen les espectaculars manifestacions volcàniques que duraran fins al Període Quaternari. La Depressió Pre-Litoral s'omplí amb els sediments arrossegats per la intensa acció fluvial.

Context geològic d'Alcover

Geològicament, el municipi d'Alcover es troba a cavall entre una de les principals unitats de la Serralada Prelitoral Catalana (la Serra de Prades) i la fossa del Camp o "Depressió Reus-Valls". Aquestes dues grans unitats queden separades per una falla tectònica anomenada "la Falla del Camp" que travessa el municipi de NE a SW.

Així doncs, per damunt d'aquesta gran falla trobem materials de la Serralada de Prades, els quals es caracteritzen per constituir una àrea amb extensos afloraments del sòcol hercinià i una cobertura d'estructures subtubular formada majoritàriament per materials mesozoics (tràsics, liàsics, del Dogger i del Cretaci Superior) i paleozoics; mentre que els materials disposats a la part inferior de la falla, corresponen als de l'època del Quaternari de l'era cenozoica (formats bàsicament, per la colmatació de fosses tectòniques).

Els materials de la Serra de Prades del terme d'Alcover

Corresponen als materials del sector muntanyós del terme (Serra de Prades), situats a l'oest de la vila i a la dreta de la carretera C240.

Per tal d'aprofundir més en l'estudi d'aquests materials, ens guiarem amb l'estudi geològic de la vall del Glorieta que permet diferenciar dos grans blocs: el paleozoic i el mesozoic³ i caracteritza, de manera general, les trets diferenciadors de tot aquest gran bloc geològic.

El paleozoic o Era Primària el trobem a la vall del Glorieta, entre la zona que queda per sota de l'Ermite del Remei i el nucli de la vila. En aquesta franja paral·lela al riu, trobem una capa de pissarres o licorells a sota, un paquet format per alternances de microconglomerats, grauaques i pissarres a sobre i finalment una capa de calcàries que en molts llocs ha desaparegut per l'erosió.

A partir de l'Ermite del Remei comença *l'Era Secundària o Mesozoica*, amb els tres pisos que donen nom al triàsic o trias: l'interior o Buntsandstein, el mitjà o Muschelkalk i el superior o Keuper. En el cas d'Alcover, el Keuper no hi és present.

El Buntsandstein (paraula alemanya que es tradueix per pedra roja), assoleix un gruix estimat d'uns 60 a 75 m i, tot i tenir una composició majoritàriament arenosa, està format per argiles, gresos i conglomerats de colors vermellorsos que destaquen molt en el paisatge. A l'entorn de l'ermita del Remei, aquests materials estan constituïts per una franja on s'alternen conglomerats i gresos amb còdols, amb un altre conjunt de gresos pel damunt. Des de fa bastants anys, els materials d'aquesta fàcia han sigut utilitzats per a la construcció (les esglésies Vella i Nova es van fer d'aquest material, així com la mateixa ermita del Remei).

Foto . Bona part dels edificis antics del poble, com la pròpia església vella, han estat construïts amb pedra vermella, o gresos del Buntsandstein

El nivell mitjà o Muschelkalk (calç i musclos) està format per tres pisos (M1, M2 i M3). L'interior són dolomies i calcàries de color gris groguenc o clar, conegudes geològicament per M1 (gruix mitjà de 70 a 90 m). El segueix l'argila molt vermellorsos amb intercalacions de guixos i amb absència de fòssils del M2. Finalment, i la part superior o M3 i a les parts més altes de la capçalera del Glorieta, hi trobem calcàries tabulars groguenques i grisoses molt

³ La Geologia de l'Alt Camp (Institut d'Estudis Vallencs)

compactes, ben estratificades i que se separen en lloses de diferents gruixos que rarament passen els 10 cm d'espessor, coneguda com a "Pedra d'Alcover"; pedra molt utilitzada popularment a la vil·la, havent estat des de temps molt primitius explotada i visible en moltes de les finestres del poble.

Foto. Les diferents fàcies i estrats pràcticament horitzontals de materials calcaris corresponen al període Mesozoic i als tres nivells del Muschelkalk

Els materials del Neogen del terme d'Alcover

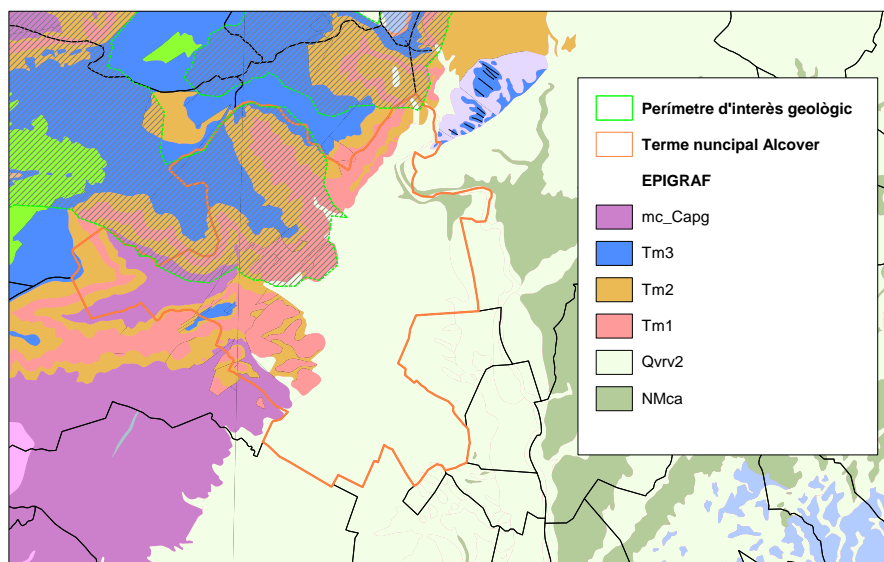
Els materials que formen part de la depressió del Camp o la depressió "Reus-Valls" i que es disposen per sota de la falla del Camp, daten majoritàriament, de l'època del Quaternari. Corresponen a materials formats molt recentment, constituint una capa molt fina formada per materials solts, poc consolidats i grollers, disposats sobre els materials del Terciari per aigües salvatges, torrents o rius, provinents de l'erosió dels relleus propers.⁴

En menys mesura, trobem una petita superfície a l'extrem nord-oriental del terme a tocar de Picamoixons on s'hi troben conglomerats del Miocè, també dins de l'era Cenozoica.

Per últim i per il·lustrar gràficament la distribució de tots aquests materials descrits en aquest apartat, a continuació es mostra una figura extreta de la Base Geològica oficial del "Instituto Geológico Minero de España" (IGME), concretament les fulles 445 i 446 de la sèrie MAGNA, disponible a la web de cartografia ambiental del Departament de Medi Ambient i Habitatge.

⁴ La Geologia de l'Alt Camp (Institut d'Estudis Vallencs)

Figura 7. Mapa geològic d'Alcover i cartografia del perímetre d'interès geològic

Font: http://mediambient.gencat.net/cat/el_departament/cartografia/fitxes/fgeologia

Qvr2: Graves del Cenozoic, quaternari i Holocè

Tm1: Calcàries del Mesozoic i Triàsic

Tm2: Gresos del Mesozoic i Triàsic inferior

Tm3: Dolomies del Triàsic Mitjà

mc_Capg: Pissares del Paleozoic i Carbonífer

Nmca: Conglomerats del Neogen i Miocè

Patrimoni geològic

Segons la cartografia del Departament de Medi Ambient i Habitatge, i dins de l'apartat d'inventari d'interès geològic de Catalunya⁵, una gran superfície de 1150 ha de la zona del municipi inclosa en la Serralada de Prades, forma part de la geozona d'interès geològic nº 306 "Pedra d'Alcover"; la qual, es caracteritza per presentar deformacions sedimentàries d'especial rellevància.

La descripció específica d'aquesta geozona és la següent:

"Aquesta geozona ocupa una gran extensió, on hi aflora la unitat de la Pedra d'Alcover. Aquesta unitat, juntament amb de La Riba, té un gran valor estratigràfic i sobretot paleogeogràfic ja que permeten una reconstrucció de la Conca Catalana durant el Triàsic.

Aquesta unitat és tota conformada per dolomies taulejades, i és la seva mida de gra fi el que permet que els organismes es conservin en tan bones condicions. Sobretot és rica en fauna la part inferior de la unitat, on hi destaquen els vertebrats. Alguns dels organismes que es troben són peixos, cefalòpodes i rèptils.

La sedimentació de la unitat tingué lloc en la zona interescullosa de la unitat de La Riba. En aquestes cubetes que hi havia entre els esculls es donaren condicions anòxiques que provocaren que aquesta zona arribés a ser un dels millors jaciments paleontològics del Triàsic únic a Europa.

⁵ http://mediambient.gencat.net/cat/el_departament/cartografia/fitxes/patrigeo

La zona també té un interès econòmic ja que els materials de la zona són explotats per nombroses pedreres, com a material ornamental⁶

2.1.4. Clima

Alcover disposa d'una estació meteorològica pròpia, situada al centre de la vil·la (coordenades 346550/4569635 i altitud 246m). Aquesta estació és del tipus XVPCA (Xarxa de Vigilància i Prevenció de la Contaminació Atmosfèrica), pertany al servei Meteorològic de Catalunya (www.meteocat.com) i se'n disposen dades meteorològiques consultables⁷ del període (1997-2003).

A continuació es mostra una taula amb els resum dels principals paràmetres meteorològics (dades anuals) de l'estació d'Alcover.

PARÀMETRES	2003	2002	2001	2000	1999	1998	1997	Mitjana
Precipitació total acumulada (mm)	841.7	563	405.2	461	416	418.7	677.3	540.41
Tª mitjana anual (°C)	16	16.1	16.7	16	15.1	15.5	15.8	15.45
Mitja de les Tª màximes (°C)		21.5	22.1	21.3	20.5	21.2	21.2	21.30
Mitja de les Tª mínimes (°C)		11.4	12	11.5	10.1	10.7	11.1	11.13
Tª màxima absoluta (°C)	37.5	34.4	35.5	36.9	33.3	34.2	32.8	34.94
Tª mínima absoluta (°C)	-5	1.1	-0.9	-0.6	-4	0.2	1	-0.26
Velocitat mitjana vent (m/s)		1	1.2	1.4	1.2	1.2	1.3	1.21
Direcció dominant del vent		NW	NW	W	W	W	W	W
Humitat relativa mitjana (%)		62	60	63	68	65	67	64.16
Irradiació solar (MJ/m²)						13.4		

Font: Servei Meteorològic de Catalunya (<http://www.meteocat.com>) i Centre Meteorològic de l'Alt Camp (www.metacamp.net)

Paral·lelament a la utilització de les dades climatològiques de l'estació d'Alcover, també es tindran en compte els paràmetres que estableix l'Atlas Climàtic Digital de Catalunya (http://mediambient.gencat.net/cat/el_departament/cartografia), que en el cas de l'Alcover presenta les següents dades:

⁶ http://www.gencat.net/mediamb/pn/geotops/fitxa_306.htm

⁷ a data setembre de 2009

Amplitud tèrmica anual:

Hi trobem tres franges: -el sector sud del municipi amb valors de 14°C, una petita franja de la zona muntanyosa de la vall del Glorieta i del nord-oest que es troba entre 16 i 17°C i la resta que està a la franja de 15-16°C.

Temperatura mitjana anual:

Segueix la mateixa distribució espacial que el paràmetre anterior. En aquest cas, el sector sud del municipi està a la franja (15-16°C), la zona muntanyosa de la vall del Glorieta ho està a la franja (13-14°C) i la resta de municipi a la franja (14-15°C).

Dèficit hidric anual (segons Thornthwaite):

Existeixen dues franges de territori: la més petita, situada a les zones més altes de la Serralada de Prades (200-300 mm) i la resta que es troba entre 100 i 200 mm.

Regió tèrmica i evapotranspiració potencial (ET):

Tot el municipi està inclòs en la regió Mesotèrmica II (B'2) amb un interval de 712-855 mm.

Precipitació mitjana anual:

Segons l'Atlas, hi apareixen tres franges de precipitació: la meitat oriental del municipi presenta un rang de (500-550) mm, la part muntanyosa de la vall del Glorieta un rang de (550-600) mm i la resta de municipi es troba en el rang (600-650).

Tipus de clima (segons índex d'humitat de Thornthwaite):

Tot el municipi pertany al tipus de clima catalogat com a SEC SUBHUMIT (C1) amb un interval de -20 a 0.

Precipitacions i règim hidric

Després de l'anàlisi dels diagrames pluviomètrics de la sèrie disponible (1998-2000), s'observa que una de les característiques més destacables del règim de precipitacions que presenta Alcover és la seva **irregularitat**. L'any hidric d'Alcover conté dos màxims o èpoques més plujoses apreciables: l'època de tardor (finals d'agost - principis de novembre, essent el setembre el mes de màxima precipitació), i l'època primaveral (mes de maig com a màxim de precipitació). Els dos mínims es produeixen a l'hivern (desembre - febrer) i a l'estiu (juny - principis d'agost).

Una altra de les característiques pròpies de la precipitació és la seva **torrencialitat**. Les precipitacions poden arribar a tenir una intensitat destacable, de manera que el volum més important de la pluja anual es recull en uns pocs dies i fins i tot en unes poques hores. La microregió climàtica del nord-est i llevant peninsular presenta característiques adequades – massa marina relativament calenta, muntanyes molt properes al mar – que afavoreixen períodes de

pluja torrencial. Aquesta torrencialitat té importants repercussions a nivell de **risc ambiental** que, en la nostra regió mediterrània, tenen els cursos fluvials, capaços de multiplicar per molts dígits el seu cabal habitual – sovint inexistent – en períodes de temps curts, provocant avingudes i barrancades molt destructives. Aquests aspectes es contextualitzen específicament en un el punt específic del present informe ambiental que tracta sobre els riscos ambientals (aiguats de l'any 1994).

Tal i com s'ha mostrat en l'apartat anterior, la mitja de precipitació anual per l'estació d'Alcover entre els anys 1998-2003 és de 540.41 mm.

Com que només disposem de dades de precipitació d'Alcover des de l'any 1998 i la distància d'Alcover a Valls és de menys de 6 Km, hem optat per mostrar un recull de dades de pluviometria de la comarca de l'Alt Camp per poder contextualitzar més àmpliament les dades de pluviometria, equiparables a les que podria tenir Alcover⁸.

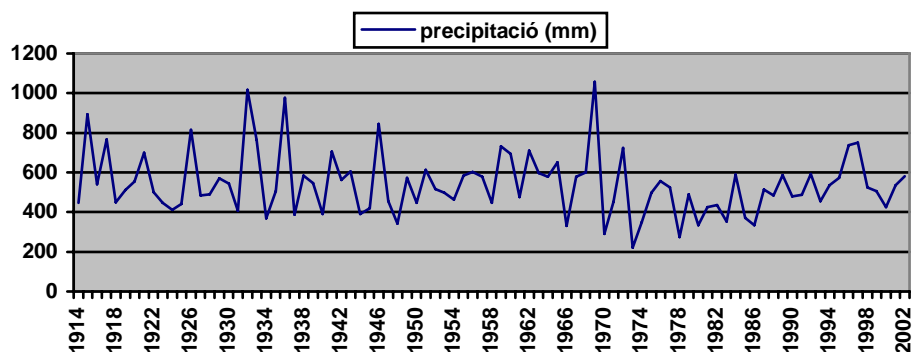
Taula 3. Precipitació mitja a Valls (període 1971-2002)		
	Període 1971-1980	Període 1980-2002
Mes	Precipitació (mm)	32,7
Gener	28,7	21,52
Febrer	26,7	30,25
Març	44,7	40,96
Abril	46,6	54,95
Maig	62,2	42,02
Juny	48,8	16,43
Juliol	23,7	39,05
Agost	38,4	62,55
Setembre	73,9	66,84
Octubre	64,5	64,48
Novembre	61,7	41,64
Desembre	40,7	32,7
Total precipitació acumulada	560,5	515.39

Font: Dades cedides per Daniel Capdevila i Argilés

Observem doncs, que l'època més plujosa de la sèrie és la tardor i especialment el mes de setembre, ja que en els dos períodes estudiats, aquest mes apareix com al mes amb la precipitació acumulada més gran.

Una altra dada força significativa, i que també constata la irregularitat de precipitacions dels climes mediterranis és la forta irregularitat interanual de les pluges al llarg de les sèries temporals, tal i com ho demostra la següent figura, contextualitzada pel municipi de Valls.

Figura 8. Precipitació mitjana de Valls (1914-2004)

Font: Joan Figuerola i Ballester, Àngel Vidal i Llenas i Daniel Capdevila i Argilés.

Per últim, si analitzem les dades extraordinàries de precipitació a Valls per mesos durant el període 1914-1983, s'observa que durant el període 1914-1983 les màximes mensuals es van produir a la primavera (304.7 mm i 279 mm al maig i a l'abril). En canvi, durant els últims anys, s'observa que les màximes mensuals es produeixen a la tardor (227.7 mm a l'octubre i 193.4 mm al setembre)⁹.

Temperatures

El clima d'Alcover es pot qualificar de suau i poc extremat en termes generals, en quant a temperatures; tot i que s'ha de tenir en compte que les dades corresponen a la zona de la vila i caldria diferenciar els valors de la zona de la plana i de la zona de les muntanyes. Així doncs, el municipi presenta estius temperats i amb les temperatures no solen superar els 35°C. Els hiverns són força suaus, amb un risc de gelades baix, no obstant, en moments puntuals es donen fenòmens de gelades provocades pel procés d'advecció – penetració de masses d'aire polar o siberià. Tot i no ser regulars aquestes gelades que afecten el litoral català tenen una influència molt elevada. Un exemple recent el tenim el desembre de 2001, però cal recordar també gelades històriques més importants com la de 1956.

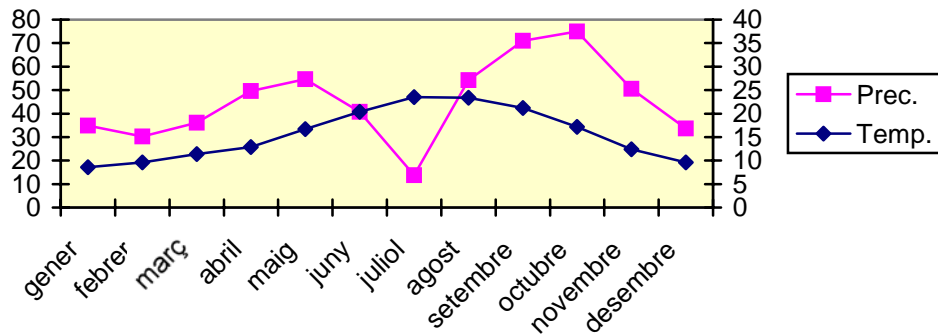
Cal tenir en compte però, que a les parts més altes (de les que no disposem de dades) el risc de gelades ha de ser molt més elevat

El dèficit hídric

Una característica força important del clima d'Alcover, extensible a tot el clima mediterrani, és que, a diferència de moltes altres regions del món, el període de més temperatura coincideix amb el període més sec. El concepte de dèficit hídric queda molt ben representat amb l'ombroclimograma que s'exposa a continuació; s'ha escollit el cas de Reus, ja que és el que compta amb una sèrie temporal més llarga dels observatoris pròxims.

⁹ Centre meteorològic de l'Alt Camp (www.metacamp.net)

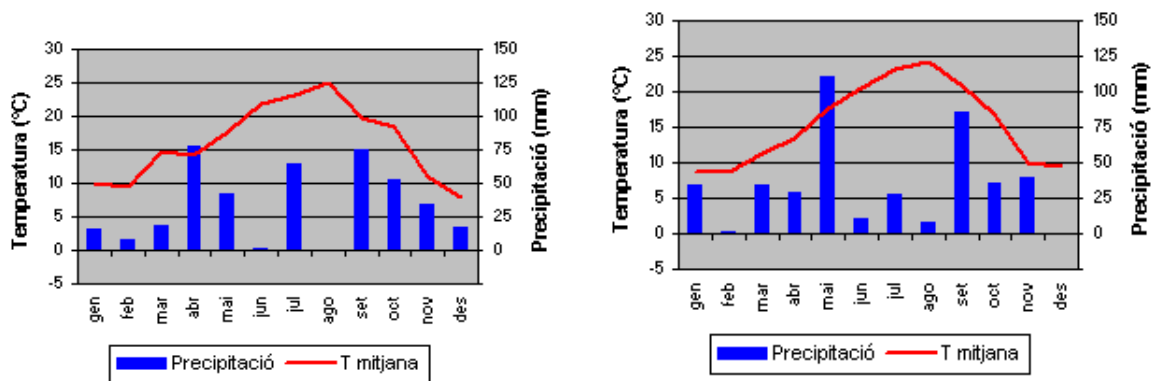
Figura 9. Diagrama ombrotèrmic de l'estació meteorològica de la Base Aèria de Reus

Font: Projecte de restauració paisatgística i ecològica del Mur Verd a Tarragona (1997). Sèrie de 30 anys 1963-1993

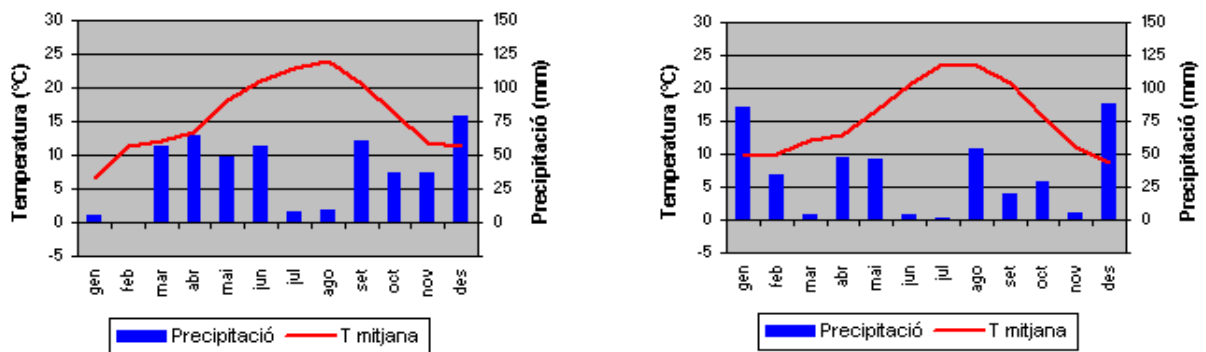
Això suposa que durant els mesos d'estiu existeix un notable dèficit hídric que determina l'existència d'una vegetació i fauna adaptada ecològicament a aquestes situacions, a més d'un notable risc d'incendis – factor ecològic propi de l'ecosistema mediterrani. Igualment, a les següents tres gràfiques podem observar l'evolució de la temperatura i les precipitacions a l'estació d'Alcover

Figura 10. Precipitació i temperatures a Alcover any 2002 i 1999

Font: <http://www.meteocat.com/anuaris>

Figura 11. Precipitació i temperatures a Alcover any 2001 i 1998

Font: <http://www.meteocat.com/anuaris>

Els vents

Pel que fa als aspectes relacionats amb els efectes eòlics dins el terme d'Alcover, podem observar que de la sèrie de 6 anys estudiada, 4 anys dominen els vents de component W i en 2 els de component NW. Els valors de força dels vents dominats no són forts i se situen entre 1 i 1.4 m/s de velocitat.

Alcover es situa a la regió dominada pel vent de mestral o cerç (NW), vent regional que es genera per l'efecte d'entubament que provoca la vall de l'Ebre (orientada de NW a SE) que canalitza la circulació general d'oest a est. Es tracta d'un vent fort i rafegat, que pot assolir velocitats força importants, i que és sec, notablement fred a l'hivern, però pot ser rescalfant, per efecte Föhn, a l'estiu. La influència d'aquest vent el converteix en dominant a tota la costa del Camp de Tarragona durant part de la tardor, hivern i primavera. Aquest ha de ser considerat com a un agent meteorològic important, per la seva capacitat moduladora del paisatge, però també destructiva i pels seus efectes en factors com el risc d'incendi forestal.

2.1.5. Hidrografia i hidrologia

La xarxa hidrogràfica del municipi d'Alcover està formada pel pas del Riu Glorieta (afluent del Francolí) i un conjunt de barrancs que provenen de la Serralada de Prades, tots ells afluents del riu Francolí, que creua la cantonada nord-est del municipi; el conjunt hidrogràfic drena el municipi d'oest a est i de nord a sud.

El riu Glorieta

El **Glorieta** és un dels afluents més meridionals de la conca hidrogràfica del riu Francolí, travessa el terme municipal per l'est i el sud, i passa pels afores de la vila, just pel seu extrem més meridional.

EL Glorieta és un riu característic del sistema mediterrani. Són freqüents estiatges molt marcats i les riuades de tardor (els efectes de la riuada de l'any 1994 encara són visibles en molts dels trams situats entre l'Emita del Remei i la font Fresca). Els 31.6 km² de la superfície de la seva conca hidrogràfica recullen només un cabal reduït que algun estudi ha avaluat en uns 0.35 m³/segon. Aquest baix cabal fa que el seu llit sigui sec gairebé tot l'any, especialment des del curs mitjà en avall. El riu neix a les aigües subterrànies dels Motllats, una de les masses de calcàries més importants de les Muntanyes de Prades i després de passar el terme d'Alcover desemboca al Francolí, ja dins del terme del Morell. L'aportació de cabal més important que té el riu és la que prové del paratge de "les Fonts del Glorieta" (un aflorament càrstic situat al terme municipal de Mont-ral)¹⁰.

El principal afluent del Glorieta per la dreta és el riuet de l'Albiol, conegut com la vall del Micanyo, el qual neix a la serra de la Mussara. La xarxa del Glorieta es completa amb el barranc de Camps; afluent de menor entitat que travessa les terres planes d'Alcover i s'afegeix al Glorieta pel seu costat dret, ja dins del terme del municipi de Vilallonga del Camp.

¹⁰ Jordi Cáceres Silva, Diari el Punt (21/01/2001)

Foto. El riu Glorieta després d'una pluja primaveral, convertit en un veritable riuet de muntanya a tots els nivells

El riu Francolí

El riu Francolí passa a ran del límit oriental del municipi, entra per Alcover al límit amb la Riba i Picamoixons i rega aquest quadrant del nord-est del municipi, fins al paratge del Pont de Goi. En aquest punt i després de regar un tram aproximat d'uns 5 Km de longitud, el riu surt del terme d'Alcover i discorre paral·lel al límit oriental del terme.

El riu Francolí és un dels principals cursos d'aigua de les comarques de Tarragona. La seva conca té 838 km² i la longitud total és de 85 km. El seu cabal mitjà a la desembocadura al Port de Tarragona és de 1.05 m³/s (cabal mitjà a Montblanc de 0.63m³/s). Tot i que s'acostuma a dir que el Francolí neix a la Cova de la Font Major de l'Espluga de Francolí, cal dir que ràpidament rep l'alimentació de l'aigua que baixa de tota l'obaga de les Muntanyes de Prades. El seu règim és típicament mediterrani, molt condicionat per les pluges, i amb un fort estiatge. Quan el riu travessa la Conca de Barberà i entra a l'Alt Camp per l'estret de la Riba, el riu abandona el aire muntanyós de la Serra de Prades i s'endinsa cap al Camp de Tarragona, travessant uns terrenys cada cop més humanitzats, fins que arriba a la desembocadura a Tarragona¹¹.

¹¹ <http://www.pradesmuntsant.com>

Foto. el riu Francolí a la zona del Pont de Goi, on descriu un important meandre.

La xarxa de barrancs del municipi

A més del riu Glorieta i el seu afluent (el riuet d'Albiol), la xarxa hidrogràfica d'Alcover (de nord a sud), es completa amb els barrancs següents:

El Comellar Fondo. Neix a la zona del Puig del Marc, travessa molt poca superfície del terme i desguassa al Riu Francolí.

El Barranc de la Font Major. Neix al paratge muntanyós del nord-oest del terme "Coma de Gràcia", i després d'un llarg recorregut pel municipi d'en direcció oest-est va a desguassar al riu Francolí. (posar longitud)

El Barranc de la Font de l'Om. És un afluent del Glorieta que neix a la Serra Alta d'en Gomis i transcórrer per la vall que queda a l'est de l'ermita del Remei, arribant al riu abans de que aquest discorri per la vil·la d'Alcover.

El principal afluent del Glorieta és el **riu de l'Albiol** conegut com el riu **Micanyó** o del barranc de l'Albiol. El Micanyó desguassa al curs mitjà del riu Glorieta, després dels seu pas pel Mas de Mont-ravà i es caracteritza per presentar un cabal molt minso, que es fa inapreciable en algun dels seus trams. Un exemple del poc cabal que porta aquest barranc, el tenim amb les poques dificultats que presenta el riuet per ser travessat amb vehicle.

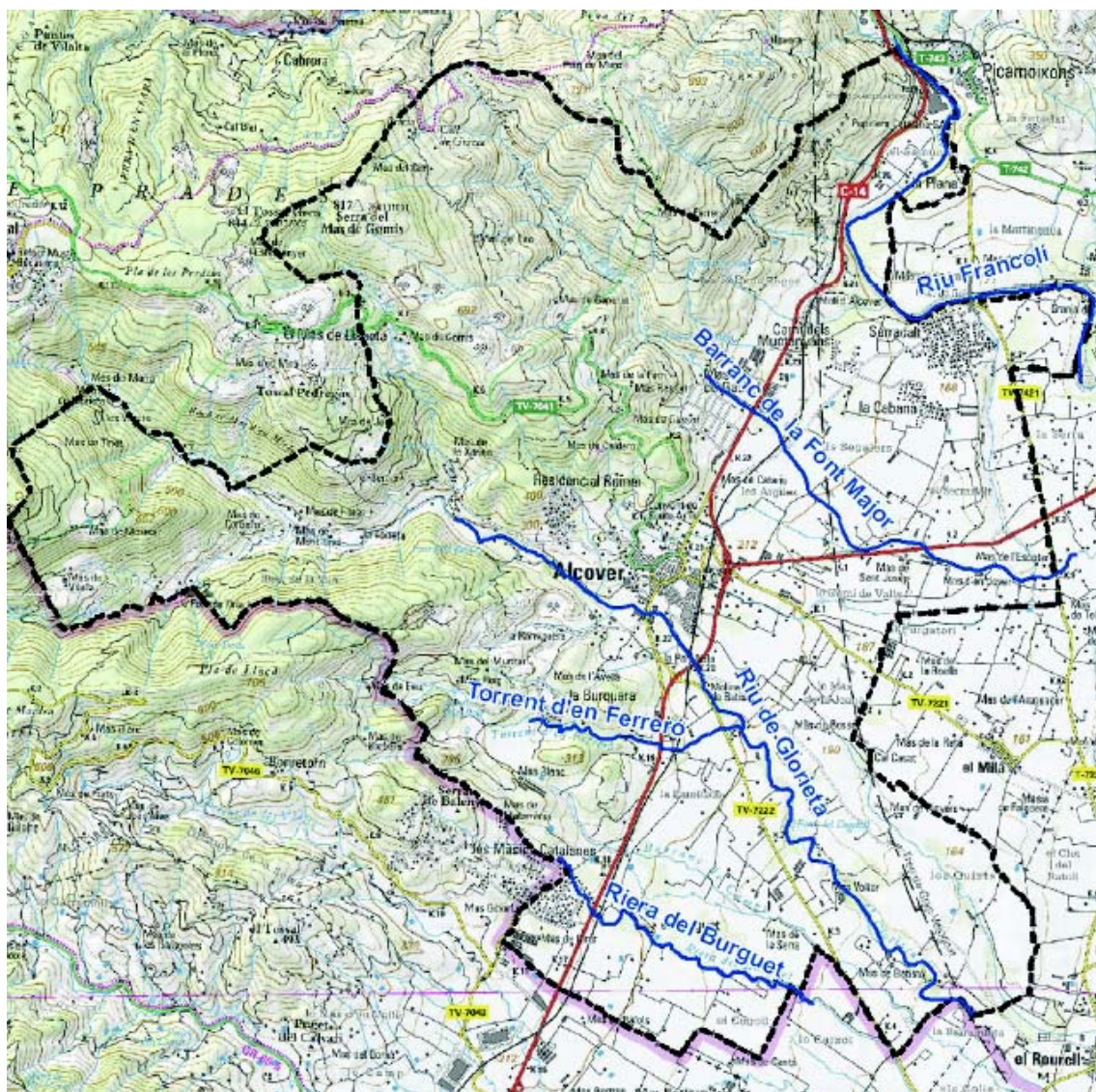
El torrent d'en Ferrero. És un barranc molt curt que neix a les Fonts de Mas Roig (paratge del sud del municipi) i per sota de la vil·la.

El Barranc de Camps. És un petit barranc, afluent del Glorieta, que neix molt a prop de la Urbanització Masies Catalanes.

La Riera del Burguet. Neix a l'oest de la Urbanització de les Masies Catalanes, travessa la urbanització i posteriorment deixa el terme d'Alcover i entra al de Vilallonga del Camp on mor a la Riera de la Selva.

La figura següent incorpora i llista les lleres públiques del municipi cartografiades a la documentació de referència del POUM. Posteriorment, a l'apartat de la valoració ambiental del Pla es relaciona aquest llistat amb els planejaments derivats proposats pel propi POUM.

Figura 12. Cursos d'aigua principals al municipi d'Alcover

Font: Estudi d'inundabilitat del riu Francolí, el riu de Glorieta i altres torrents al municipi d'Alcover (ICC, des 2007)

Qualitat de les aigües superficials

Consultada la relació de punts de mostreig i control d'aigües superficials de l'Agència Catalana de l'Aigua¹² no hi ha cap punt al terme d'Alcover. No obstant, a 900 metres de l'extrem sud-est del terme, existeix un punt situat al municipi de Valls (Codi Estació i coordenades UTM (X/Y): 351232 / 4569785), al Torrent del Puig de la conca del Francolí.

Els últims resultats disponibles d'aquest punt de control (any 2003), són els que es mostren a continuació:

Paràmetre	Data	Resultats	Unitats	Paràmetre	Data	Resultats	Unitats
pH (laboratori)	18/02/2003	8.0	u. pH	Oxigen saturat (laboratori)	18/02/2003	57.0	%
pH (laboratori)	22/04/2003	8.1	u. pH	Oxigen saturat (laboratori)	22/04/2003	79.7	%
pH (laboratori)	29/07/2003	8.2	u. pH	Oxigen saturat (laboratori)	29/07/2003	71.1	%
pH (laboratori)	27/10/2003	8.2	u. pH	Oxigen saturat (laboratori)	27/10/2003	71.5	%
Conductivitat a 20° (laboratori)	18/02/2003	716	µS/cm	Mat. suspensió	18/02/2003	701.0	mg/l
Conductivitat a 20° (laboratori)	22/04/2003	1007	µS/cm	Mat. suspensió	22/04/2003	20.4	mg/l
Conductivitat a 20° (laboratori)	29/07/2003	1138	µS/cm	Mat. suspensió	29/07/2003	10.8	mg/l
Conductivitat a 20° (laboratori)	27/10/2003	943	µS/cm	Mat. suspensió	27/10/2003	77.2	mg/l
Oxigen dissolt (laboratori)	18/02/2003	5.4	mg/l O2	Duresa total	18/02/2003	396.5	mg/l CaCO3
Oxigen dissolt (laboratori)	22/04/2003	7.4	mg/l O2	Duresa total	22/04/2003	466.0	mg/l CaCO3
Oxigen dissolt (laboratori)	29/07/2003	6.6	mg/l O2	Duresa total	29/07/2003	532.8	mg/l CaCO3
Oxigen dissolt (laboratori)	27/10/2003	6.5	mg/l O2	Duresa total	27/10/2003	412.7	mg/l CaCO3

Font: http://mediambient.gencat.net/aca/ca/medi/aigues_superficials/consulta_resultats.

De la taula anterior, destaquen els alts nivells de conductivitat elèctrica, ja que els nivells guia que marquen els límits de la legislació es troben al voltant dels 400 µS/cm.

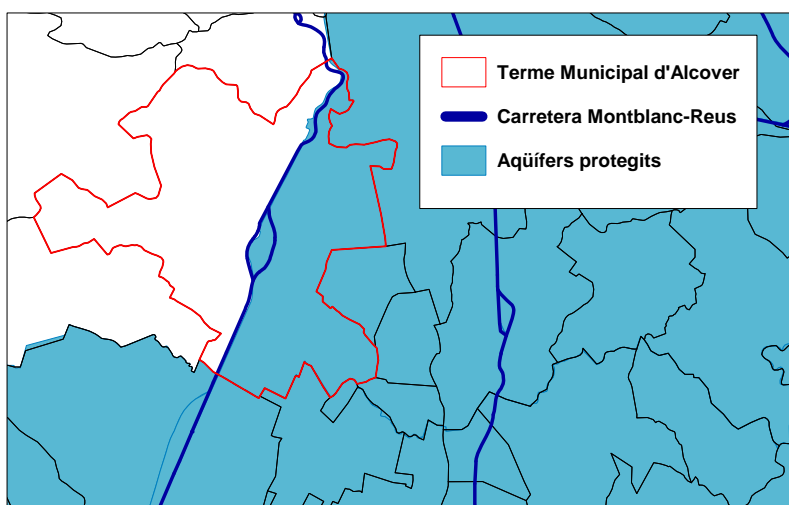
¹² http://mediambient.gencat.net/aca/ca/medi/aigues_superficials/inici.jsp

Hidrologia subterrània

La meitat oest del municipi d'Alcover i tota la superfície del terme que queda a la dreta de la Carretera Reus-Montblanc està inclosa a l'**aqüífer protegit de l'Alt Camp** (*Decret 328/1988, pel qual s'estableixen normes de protecció i addicionals en relació diversos aqüífers de Catalunya, ANNEX 2 punt nº 11 del DOGC 1074 de 28/11/98*). L'extrem més meridional del municipi limita amb els aqüífers del "Baix camp-Mont-roig" i els del "Baix Francolí".

La designació d'aqüífer protegit requereix una sol·licitud d'aprofitament a l'autoritat competent, en aquest cas l'Agència Catalana de l'Aigua.

Figura 13. Distribució dels aqüífers protegits i la seva representació en el municipi d'Alcover

Font: Delimitació del aqüífers protegits de les conques internes litorals (aquprot.mmz)

En l'article 1 del *Decret 328/1988* s'apunta que *"Les determinacions que conté el present Decret seran d'aplicació a tots els aprofitaments dels recursos hidràulics existents en els aqüífers subterranis o unitats hidrogeològiques que estan delimitats als annexos 1 i 2 d'aquest"*.

Els canvis dràstics d'usos del sòl que es puguin donar en la zona afectada per la inclusió en l'àmbit d'aqüífers protegits (processos d'urbanització diversos com construcció de vials i habitatges), són un risc potencial per la disminució de la capacitat d'infiltració de l'aigua; causada bàsicament, per la impermeabilització que causen els canvis d'usos del sòl i la pèrdua de capacitat de recepció de l'aqüífer per la reconducció de les aigües cap a les xarxes de pluvials.

En aquest sentit, cal tenir en compte que la Urbanització la Plana extreu l'aigua a través d'una mina i la resta d'urbanitzacions del nord-est (Camí dels Muntanyans, Serradalt, la Cabana i Mas d'en Gasol) extreuen aigua directament de pous; fet que condiciona directament a l'aqüífer protegit de l'Alt Camp.

Per altre costat, també és destacable remarcar que tota la superfície del municipi està inclosa en **zona de vulnerabilitat per la contaminació de nitrats** (*Decret 283/1998, de 21 d'octubre, de designació de les zones vulnerables en relació amb la contaminació de nitrats, DOGC: nº2760 i decret 467/2004, de 28 de desembre, pel*

qual es designen noves zones vulnerables en relació amb la contaminació de nitrats procedents de fonts agràries, DOGC 31-12-2004). El Reial decret 261/1996, de 16 de febrer, de transposició de la Directiva 91/676 CEE, estableix les mesures per prevenir i corregir la contaminació de les aigües continentals i litorals causada pels nitrats de fonts agràries.

Així doncs, és obligat el compliment del Codi de bones pràctiques en relació amb el nitrogen que va aprovar la Generalitat de Catalunya amb l'ordre del 22 d'octubre de 1998. Aquesta Ordre determina les quantitats màximes admeses de cada tipus de residu ramader segons el tipus de cultiu existent, en les zones declarades com a vulnerables per la contaminació de nitrats.

També és obligat a totes les zones declarades com a vulnerables pels nitrats, el compliment del Decret 220/2001 d'1 d'agost sobre la gestió de les dejeccions ramaderes, on determina el compliment d'un sistema de control d'elles dejeccions mitjançant un Pla de gestió.

Punts de control d'aigües subterrànies de l'ACA

La xarxa de control de qualitat de les aigües subterrànies de l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA) disposa d'onze punts al terme municipal de l'Alcover; 3 situats a tocar de la vil·la i la resta, es distribueixen pel sector de la plana a la dreta de la carretera de Reus – Montblanc.

Els punts de control presents al municipi són els que apareixen a la següent taula¹³:

Taula 5. Relació des punts de control de qualitat de les aigües de l'ACA d'Alcover					
Codi	Cota (m)	Tipus	Diàmetre (mm)	Fondària (m)	Coordenades
43005/16	192.5	Sondeig	300	150	348214/4571253
43005/3	-	Sondeig	350	80	348339/4571306
43005/23	220	Sondeig	400	100	347805/4571105
43005/2	-	-	100	43	349067/4570034
43083/6	175	Excavat	1500	24	349200/4569850
43005/5	-	-	-	80	346746/4566951
43005/27					347040/4568225
43005/4		Sondeig	300	70	347961/4568255
43005/8		Sondeig	400	100	346700/4569700
43005/11		Sondeig	400	100	346600/4569800
43005/9		Sondeig	400	100	346565/4569898

Font: Punts de control de les aigües subterrànies (subter.mmz)

Per tal d'avaluar l'estat qualitatiu de les aigües subterrànies d'Alcover, tot seguit es mostra una taula amb els resultats dels paràmetres disponibles dels pous que la xarxa disposa de dades de l'any 2003. Els valors dels paràmetres s'han comparat amb **valors o nivells guia** (indiquen valors habituals dels paràmetres per a les aigües potables) i amb **valors màxims admesos** en funció de la normativa vigent referent als paràmetres "no desitjables" de les aigües. Cal apuntar que els nivells guia són un terme molt genèric i que, en paràmetres naturals, poden variar

¹³ Aqüífer Camp de Tarragona (Alt Camp Piliouate) / Unitat hidrogeològica Depressió del Camp i Tarragona

fortament depenent de l'àrea d'on prové l'aigua (superficial, aquífer calcari, granític, ...) i per aquest motiu és un valor que cal relativitzar.

Els paràmetres sombrejats de color groc indiquen que s'ha superat el nivell guia; mentre que els paràmetres de color taronja mostren valors superiors als màxims establerts.

Taula 6. Paràmetres disponibles dels pous de la xarxa de control de l'ACA, de l'any 2003							
Pou Paràmetre	43005/16	43005/23	43005/2	43005/5	43005/4	43005/9	43005/11
Amoni (mg/l)	< 0,08 < 0,08	0,16	< 0,08	< 0,08	< 0,08	< 0,08	< 0,08
Bicarbonats (mg/l)		809,3	336,8	377,6	277,2	286,3	
Calci (mg/l)		109,9	136,3	132,4	101,5	128,3	
CE – lab US/cm		185	967	823	727	826	
Clorurs (mg/l)		205,9	73,3	46,5	35,1	21,6	
Detergents anionics (mg/l)		1,07	0,49			0,27	
Duresa total (mg/l)		520,7	584,1	464	420,6	516	
Magnesi (mg/l)		59,8	59,2	32,4	40,6	47,5	
Nitrats (mg/l)	12,6 13,1	12,5	103,8	103,8	32,3	26,9 29,2	18,1 17,7
Nitrits (mg/l)	0,03 < 0,02	0,06	1,26	0,07	0,08	< 0,02	< 0,02
pH – lab (u-PH)		7,8	7,5	7,4	7,7	7,4	
Potassi (mg/l)		1,99	1,25	0,67	1,37	1,54	
Silici (mg/l)		8,61	9,89	17,26	7,34	8,67	
Sodi (mg/l)		307	11,57	20,43	16,78	10	
Sulfats (mg/l)		316	132	45	142	224	
TOC (mg/l)		243,8	2,1	<0,7	<0,7	<0,7	

Font: http://aca.gencat.es:8002/cat/subterrànies/sub_resultats_comarques.asp

Taula 7. Valors de referència dels caràcters “no desitjables” de les aigües

Paràmetre	Unitats	Nivell guia	Conc. Màx. Admesa
Nitrats	mg/l NO ₃	25	50
Nitrits	mg/l NO ₂	--	0,1
Amoni	mg/l NH ₄	0,05	0,5
Calci	mg/l Ca	100	-
Conductivitat	S/cm	400	
Magnesi	mg/l Mg	30	50
Potassi	mg/l K	10	12
Sodi	mg/l Na	20	150
Sulfats	mg/l SO ₄	25	250
Clorurs	mg/l Cl	25	-
PH		6,5-8,5	9,5

Font: elaboració pròpia a partir de diverses fonts

A grans trets i analitzant els paràmetres dels quals se'n disposa dades de nivells guia i nivells màxims establerts, s'observa que en general, tots els paràmetres es troben per sota del nivell guia o entre el nivell guia i el nivell màxim autoritzat. Els paràmetres que sobrepassen els nivells màxims establerts són: el magnesi (2 pous), els nitrats (2), els nitrits (1), el sodi (1) i els sulfats (1); sobrepassant-se, només en, els pous 43005/23, 43005/2 i 43005/5. (Els pous 43005/2 i 43005/23 es troben al nord-est del terme i el 43005/5 es troba al sud del municipi).

Les dades disponibles dels paràmetres físico-químics dels pous que es troben dins del nucli de la vil·la d'Alcover, presenten valors per sota dels nivells guia i no superen els nivells màxims establerts per la llei.

Per últim cal tenir en compte els resultats de “L'estudi de la qualitat de les aigües subterrànies de les àrees industrials del camp de Tarragona” que va realitzar la Junta de Sanejament de la Generalitat de Catalunya (any 1995).

En aquest estudi, es van realitzar proves a la zona del polígon d'Alcover, situat sobre l'impediment que rebleix la fossa del Camp en la seva àrea septentrional. Els cabals extrets durant les proves de bombeig foren de 100 m³/h, amb una Transmissivitat de 268 m²/dia i un coeficient d'emmagatzematge de 7.4 10⁻³. El flux circulant per l'isopieça de 140 m.s.n.m, entre el riu Glorieta i el Francolí, prenent com a T=250 m²/dia; és de 2.25 hm³/any, mentre que el valor del volum emmagatzemat és de 9.5 hm³/any.

Les fonts del municipi

El municipi d'Alcover compta amb una sèrie de fonts¹⁴ entre les quals cal destacar La Font Fresca, La Font del Remei, La Font Major, La Font de la Puça i La Font dels Moros.

¹⁴ <http://www.pradesmontsant.com/Frames/patrimoni/>

2.1.6. Paisatge

L'estudi del paisatge en un territori és una disciplina que pot ser abordada des de múltiples perspectives i tècniques. Per aquest apartat realitzarem només una descripció qualitativa del paisatge de l'àmbit d'estudi –obviant tota mena de tècniques quantitatives- entesa com la interpretació subjectiva de la visió que un observador té del territori, però plantejada des del punt de vista de les definicions i prescripcions del Conveni Europeu del Paisatge. Aquest Conveni, provinent d'un acord del Consell d'Europa (2001), ha estat signat i ratificat per l'Estat Espanyol, i prèviament va ser aprovat pel Parlament de Catalunya (Resolució 364/VI) i és la base de les polítiques paisatgístiques que s'estan realitzant en l'àmbit dels Plans Territorials Parcial, i també és base de la Llei de Paisatge que el govern de la Generalitat de Catalunya ha elaborat (Llei 8/2005, de 8 de juny, de protecció, gestió i ordenació del paisatge).

Segons el Conveni Europeu del Paisatge tenim les següents definicions:

-**Paisatge** fa referència a una "àrea", tal com la percebi la gent (pobles locals o visitants), el caràcter de la qual és el resultat de l'acció i la interacció de factors naturals i/o humans. Aquesta definició reflecteix la idea de que els paisatges evolucionen al llarg del temps, qüestió que és bàsica per treballar en un territori com la Sènia on la influència antròpica és ja ben marcada i palesa des de temps pre-romans.

- **Protecció del paisatge** fa referència a accions orientades a conservar i mantenir els trets significatius i característics d'un paisatge, justificades pel valor patrimonial derivat de la seva configuració natural i/o de l'activitat humana. Aquesta protecció ha de ser activa i implicar mesures de manteniment per tal de preservar els trets significatius d'un paisatge.

*Article 5.d Totes les parts assumeixen integrar el paisatge en les seves **polítiques de planificació regional i urbanística** i en les seves polítiques culturals, ambientals, agrícoles, socials i econòmiques, així com en qualsevol altre polítiques amb un possible impacte directe o indirecte sobre el paisatge*

Article 6.c. Les parts es comprometen a:

***I. Identificar** els paisatges propis existents a tot el territori*

***II. Analitzar** les seves característiques i les forces i pressions que els transformen*

III. Prendre nota dels canvis

***IV. Avaluar** els paisatges identificats així, tenint presents els valors particulars que els atribueixen les parts interessades i la població afectada*

Article 6.d Marca objectius de qualitat del paisatge

Cal considerar també que en aquests moments està en discussió l'avantprojecte de llei de protecció i gestió del paisatge de Catalunya, emanat del Conveni Europeu del Paisatge, i que s'acaba de crear l'Observatori Català del Paisatge.

Conceptes previs de paisatge

El tractament del paisatge en qualsevol municipi del Camp de Tarragona, i especialment en aquells que se situen a l'àmbit d'influència del territori metropolità del polígon Tarragona-Reus-Valls, ha de tenir en compte el concepte de periurbanitat. A continuació el definim i entrem a valorar-lo.

El paisatge periurbà

Per poder començar a abordar el coneixement del paisatge periurbà, no només d'Alcover, sinó de qualsevol altra ciutat o territori, hem d'aportar una sèrie d'idees, sinó clares, al menys clarificadores, del que signifiquen els termes "paisatge" i "periurbà".

Començarem per aquest segon, **periurbà**. La seva etimologia és clara; el prefix *peri* significa al voltant, que rodeja. Per tant, periurbà significa "al voltant de la ciutat". El concepte, però, no és tan ampli; sol estar empleat en termes geogràfics, de planificació territorial, per descriure aquelles àrees, sovint marginalitzades i fortament influenciades per la dinàmica i processos urbans, que se situen físicament fora dels complexos urbanitzats, rodejant les ciutats, o de manera intersticial entre nuclis urbans, i que contempnen zones agrícoles, naturals i seminaturals, abocadors, infraestructures, erms i altres espais lliures.

Paisatge és el típic concepte del qual hom en té una idea, un pensament, però que és molt difícil de definir amb paraules concises. Per nosaltres, bastarà amb explicar el paisatge com aquella visió personal d'un territori, a partir d'uns estímuls visuals construïts des d'uns elements objectius físics (geografia, climatologia, vegetació i fauna) i humans (edificacions, agricultura, modelatge històric del territori) i a partir de la interpretació subjectiva que dels mateixos en fa el subjecte. És un concepte integrador, doncs hi relaciona tots els factors que actuen sobre el territori. Tot i que la visió física d'un territori és pràcticament idèntica per a tots els éssers humans, la immediata interpretació de la visió, que resultarà en una atracció o no, en un interès o desinterès, és diferent per tots. És una visió, a més, dinàmica, tal com marca el Conveni Europeu del Paisatge.

El paisatge periurbà està lligat moltes vegades al concepte de **zona verda**, tot i que aquest últim té generalment connotacions molt més urbanes, doncs les zones verdes solen situar-s'hi a l'interior de l'espai urbanitzat. Existeixen, però, certes interseccions, i per tant volem també apuntar una definició de zona verda: "totes aquelles zones fonamentalment revestides de vegetació, espontània o introduïda artificialment per l'home, que responen, de forma prioritària, a una necessitat vital per la salut i l'equilibri físic i psíquic dels habitants dels nuclis urbans" (Alonso González, 1982)¹⁵.

El paisatge periurbà està emmarcat en unes zones geogràfiques de molta i variada complexitat. Carceller¹⁶ explica que "és potser en els espais periurbans on les distorsions ambientals dels models urbans es fan paleses d'una

¹⁵ GONZÁLEZ, A. (1982). Importancia de las Zonas Verdes. Seminario sobre zonas verdes municipales. Madrid

¹⁶ CARCELLER, X. (1995). Els espais naturals periurbans en el marc d'un urbanisme sostenible. A: *II Simposium sobre espais naturals en àrees metropolitanes i periurbanes*; Ponències i comunicacions. Barcelona, 25-27.10.95

forma més freqüent i aguda. Tot i que aquestes perifèries poden tenir característiques molt diferents i no són rares les zones amb una qualitat ambiental remarcable, en general, la proliferació de funcions urbanes sobre els relictos dels teixits rurals preexistents converteix l'espai en una suma inconnexa de fragments heterogenis i desestructurats. Al denominat *gravitational pull* (confluència intensiva d'atracció d'aquestes) que repercuteix directament en la transformació i la fragmentació de les àrees perifèriques, s'hi afegeixen efectes centrífugs com els usos i les activitats rebutjades dels perímetres urbans, freqüentment d'una marginalitat accentuada, i la contaminació de les aigües i dels sòls". En aquest sentit, Alonso González Alonso¹⁷ afegeix que "la ciutat provoca, inevitablement, en una banda d'alguns quilòmetres, un metamorfisme, un canvi espacial, periurbà, que es caracteritza per una decadència agrícola accelerada, un augment de l'erosió, una pèrdua de fertilitat dels sòls, una disminució de la inversió i un augment de la descapitalització agrícola. Factors causals d'això són la pol·lució de l'aire i l'aigua, el trepig de la utilització com a zones d'esbarjo d'àrees properes a la ciutat, però no menys important és la creació d'expectatives especulatives que indueixen a l'agricultor a "deixar malbaratar" un sòl que, una vegada improductiu, és més fàcil reconvertir en sòl edificable d'un benefici immediat superior. Aquesta evolució és irreversible. El sòl urbanitzat ja mai tornarà a ser rural o agrícola productiu".

En tots els comentaris sobre les àrees i els paisatges periurbans, hi surt remarcant el concepte de **biodiversitat**, encaixat de manera genèrica dins de la **natura urbana**. Existeix unanimitat sobre la importància d'introduir la natura, o de revaloritzar-la, en els entorns urbans i periurbans.

Mudrak¹⁸ afirma "La presència de la Natura en àrees urbanes pot no ser un caprici, sinó que és probable que sigui una necessitat bàsica pels ciutadans. Aquesta és una necessitat que és fàcilment passada per alt en la planificació urbana". Salom (1986) segueix en la mateixa línia "el verd urbà ha de ser una esperança per a dissenyar ciutats aptes per als éssers humans, ja que ha de considerar-se com un dret dels ciutadans".

González Bernáldez¹⁹, parlant de la natura urbana i periurbana, afirma "Els anàlisis més superficials posen de manifest la importància, fins i tot econòmica, dels recursos estètics, emocionals i sentimentals lligats a certs entorns, així com l'estimació i el caràcter de patrimoni inalienable que una gran majoria del públic els atorga".

De fet, les àrees naturals periurbanes solen ser poc espectaculars des del punt de vista de les bel·leses naturals que contenen però, en canvi, sovint són molt representatives com a contenidors d'ecosistemes que tenen encara un bon estat de salut. A més, solen ser indrets relativament fàcils de monitoritzar per estudiar la resposta dels ecosistemes davant de perturbacions molt properes.

Potser les definicions més interessants sobre paisatges periurbans les realitza Joan Nogué²⁰, l'actual director de l'Observatori del Paisatge:

¹⁷ GONZÁLEZ, A. (1982). *Op. Cit.*

¹⁸ MUDRAK, L.Y. (1983). Urban resident's landscape preferences: a method for their assessment. A: *Urban ecology*, 7, 2, pp-91-124

¹⁹ GONZÁLEZ BERNÁLDEZ, A. (1985). Invitación a la ecología humana. La adaptación afectiva al entorno. Tecnos SA, Madrid

²⁰ NOGUÉ, Joan (2004). Paisajes híbridos. A la Vanguardia, Suplement Cultures (29-12-2004)

“A l'actualitat, l'estructura i morfologia del paisatge es caracteritza per una alta fragmentació i límits imprecisos. El mapa d'usos del sòl típic del paisatge tradicional s'ha transformat radicalment i ha derivat cap a una gran dispersió d'usos i de cobertes del sòl. L'antiga delimitació zonal s'ha desdibuixat i ha perdut llegibilitat, s'ha fracturat la seva compacitat i ha acabat per imposar-se un paisatge molt més complex i, fins a cert punt, discordant. Els marges, les fronteres entre diferents unitats de paisatge que abans podien cartografiar-se amb precisió quasi mil·limètrica, s'han difuminat i eixamplat de tal manera que avui ocupen centenars d'hectàrees, generant uns paisatges híbrids, mestissos, de transició sense solució de continuïtat entre els paisatges més pròpiament urbans i els rurals.

Tot això és degut a l'emergència de nous espais urbans com resultat d'intenses dinàmiques de metropolització i urbanització difusa i dispersa pel conjunt del territori, provocades, a la vegada, per factors tals com, entre d'altres, l'explosió del terciari, la revolució tecnològica, el preu del sòl, el *boom* immobiliari i fins i tot una certa crisi de l'espai públic i d'alguns elements propis de la ciutat tradicional. Assistim, en efecte, a una excepcional explosió urbana que ha dispersat en un extens territori assentaments de població, activitats econòmiques i serveis de tot tipus que precisen, a més, de les corresponents vies de comunicació que els entrellacen.

No és fàcil llegir aquests nous paisatges, al menys amb la facilitat amb la que vàrem aprendre a llegir i interpretar, des de la semiologia urbana, el paisatge urbà compacte. (...) són paisatges de molta més difícil llegibilitat davant dels quals el ciutadà normal experimenta una certa sensació de desconcert, fins i tot d'angoixa, perquè té davant seu una estructura territorial i paisatgística que no reconeix i la lògica discursiva del qual no arriba a comprendre, el que es normal perquè, o bé es tracta de territoris sense discurs i de paisatges sense imaginari, o bé de nous territoris i de nous paisatges que podrien tenir, efectivament, els seus corresponents discursos i imaginaris, si algú s'hagués preocupat de desxifrar el seu llenguatge i escriure la seva gramàtica, el que poques vegades s'ha fet”

Beneficis d'un paisatge de qualitat

Les àrees urbanes i periurbanes tenen efectes secundaris que afecten adversament el medi, el comportament i benestar social i el comportament o benestar de l'individu. Entre aquests efectes, podem esmentar els que es viuen quotidianament a les zones urbanes, com les altes temperatures (i la manca d'ombra per passejar) i la contaminació, especialment a l'estiu, el soroll no controlat ni desitjat (tant de la congestió com dels veïns), viure i treballar en un espai apinyat i sempre amb abundància de tràfic motoritzat, i l'alteració del paisatge. Cal tenir en compte que, avui dia, les molèsties causades per la quotidianitat urbana estan ja més relacionades amb un estat de salut deficient (per la seva alta freqüència i periodicitat) que no pas pels motius més convencionals, com la pèrdua del lloc de treball o la mort d'una persona estimada²¹.

Davant l'evidència d'aquests perniciosos efectes, molts autors destaquen la necessitat de garantir “entorns restitutius” o restauradors. És a dir, entorns que promoguin la recuperació de l'estrès quotidià i que mitiguin els efectes perjudicials. Entre aquests entorns, destaquen les zones verdes.

²¹ GALINDO, M.P. El efecto de la naturaleza. A: *SALUD entre todos*, hivern 2000. 83: 12-13. Colegio Oficial de Psicólogos

Els efectes positius del paisatge natural (o agrari), fins i tot aquell inserit a la trama urbana en forma de zones verdes, estan demostrats àmpliament per la Societat Americana de Psicologia, i milloren la salut de l'individu i la comunitat, i també l'activitat econòmica²², en el sentit de:

- crear sentiments de relaxació i benestar
- dotar de privacitat i sensació de recolliment
- augmentar el valor de la propietat residencial i industrial, ja que els espais industrials i d'oficina immediats a zones verdes tenen una major demanda i es lloguen o es venen per un major valor, condicionant també així la tipologia social del barri
- beneficis sobre la salut, la satisfacció laboral i l'aprenentatge.

Fins i tot aquells paisatges més urbans – entesos com sistemes oberts en el que dominen els elements antròpics sobre els abiòtics i biòtics, i les energies antròpiques sobre les naturals, té una influència decisiva en la salut de la població urbana. Pel geògraf Vidal de la Blache, "*la natura prepara el lloc i l'home l'organitza de tal manera que satisfaci les seves necessitats o desigs*". Així, a finals del segle XVIII sorgeix a Europa l'higienisme com una corrent de pensament que es desenvolupa, especialment al segle XIX, quan els metges higienistes denuncien la manca de salubritat de les ciutats industrials i consideren la importància destacada de l'entorn ambiental i el medi social en el desenvolupament de les malalties. La planificació urbana actualment considera no únicament les necessitats vitals sinó també les socials i culturals dels habitants de les ciutats proposant aquells equipaments socials, culturals i recreatius que mantinguin en un grau suficientment elevat la salut física i mental de la població, donat que "la salut és un estat de complet benestar físic, mental i social, i no només l'absència de malaltia i patiment", segons la definició de la OMS proposada ja en la seva carta fundacional el 1948. Al segle XXI, gran part de la població europea sembla que ha assolit un cert nivell de vida en el que les necessitats bàsiques estan cobertes, però es detecten a la societat cada vegada més problemes d'índole psicosocial (estrès, depressió, crisi de pànic, etc.). Segons l'Agència Europea per a la Seguretat i la Salut al Treball, més de 40 milions d'europaus pateixen d'estrès. Actualment, es consideren indicadors *soft* de salut una sèrie de variables qualitatives com l'índex de nutrició, el nivell d'ocupació o l'estrès²³. L'estrès és un terme recentment acceptat per definir una agressió del medi, sigui física o psicològica, i que té una resposta natural de l'ésser viu que el fa reaccionar davant aquesta agressió (atacar o fugir), s'està convertint a l'actualitat en un problema de salut a causa de la constància i repetició de les situacions d'estès, considerant-se l'estrès com una malaltia que pot presentar manifestacions psicosomàtiques. Des de la perspectiva de la ciutat com paisatge urbà que funciona com un sistema en el qual diversos elements i energies estan interrelacionats es poden definir determinats paràmetres que poden ajudar a precisar l'efecte que pot tenir el paisatge urbà sobre l'estrès²⁴. Aquests paràmetres estan relacionats amb la percepció d'unes necessitats primàries d'índole biològica i que fan referència a necessitats territorials bàsiques (panoramicitat, naturalitat), a la necessitat de desplaçaments per la supervivència (fragmentabilitat, assolibilitat), a l'agressió dels sentits que no requereixen d'un contacte físic sinó d'un medi per funcionar (contaminació acústica, visual i olfactiva) i a la percepció de pertinença a un grup (identificabilitat).

²² font: www.ceducapr.com

²³ MARTÍ TUSQUETS, José Luis (1999). El descubrimiento científico de la salud. Barcelona: Anthropos Editorial

²⁴ BOVET, M.T. i PARCO, C. (2003) Paisaje urbano y salud. Propuesta de parámetros que inciden en el estrés, aplicados a la población de Montcada i Reixac. A: *Ponències IV Congrés de Ciència del Paisatge*. Castelló d'Empúries.

Definició del paisatge d'Alcover

En relació amb tot el que hem citat anteriorment, la percepció del paisatge d'Alcover, com la de qualsevol altre territori, dependrà dels següents paràmetres:

Punts d'observació possibles

Unitats de paisatge

Alteracions i impactes

Punts d'observació

En principi, qualsevol indret del territori és pot considerar un punt d'observació del paisatge. El que descriurem aquí, però, com a punts d'observació són aquells des dels quals es pot tenir una visió d'una part important del municipi o del territori en el qual s'insereix, i des del qual pot, per tant, interpretar aquest territori. Diversos treballs donen pauta per l'elecció de punts d'observació²⁵.

Criteris visuals: on es té en compte la visibilitat de la zona d'estudi des de cada punt potencial d'observació, per la qual cosa s'utilitza la conca visual de cada punt d'observació, amb l'objecte de conèixer quant es veu i des de quina distància.

Criteris de sensibilitat visual. Amb independència de les àrees vistes i de la seva qualificació, s'ha de tenir en compte a l'observador²⁶. Per exemple, un impacte serà més greu quan més possibles observadors el puguin apreciar. Els criteris de sensibilitat visual són la susceptibilitat visual i l'accessibilitat. La susceptibilitat visual considera el número d'observadors i la seva actitud enfront del paisatge. A més, un paisatge és més sensible si és molt accessible i té un alt nivell de freqüentació. Per això, en el càlcul de l'accessibilitat es té en compte la proximitat de nuclis urbans o carreteres, que tindran major o menor importància segons la seva categoria o nivell de trànsit.

Aquests criteris es poden quantificar i, mitjançant models matemàtics i de matrius, escollir els punts d'observació adequat. En aquest estudi, però, aquesta elecció la farem des d'un punt de vista purament qualitatiu i intuïtiu, basant-se, però, en la valoració subjectiva, per part dels autors, dels criteris anteriorment expressats.

Així, els punts d'observació poden ser interns o externs al municipi. Per poder observar el paisatge d'Alcover, destacarem els següents punts:

El poble de Picamoixons. Situat a la riba esquerra del riu Francolí sobre una terrassa relativament elevada, el poble de Picamoixons permet l'observació del curt tram alcoverenc del riu Francolí així com es les

²⁵ GONZÁLEZ, R. (2003). La elección de puntos de observación del territorio como clave para un adecuado análisis de la intervención en el paisaje. a: *Ponències IV Congrés de Ciència del Paisatge*. Castelló d'Empúries.

²⁶ GONZÁLEZ ALONSO, S.; AGUILÓ, M.; RAMOS, A. (1983). Directrices y técnicas para la estimación de impactos. Trabajos de la Cátedra de Planificación. Madrid: E.T.S.I. de Montes, Universidad Politécnica de Madrid, 225 pp

vessants occidentals de les serres que conformen la part muntanyosa del terme, especialment, i en primer pla, la zona de les Eixermaes i el Coster de la Plana.

La carretera TV-7041. Aquesta carretera que va d'Alcover fins a Mont-ral, discorre de manera molt sinuosa en bona part del terme d'Alcover i permet visions, en els primers trams, tant de la zona de plana com del sector muntanyós més septentrional del municipi, per després situar-se a vistes completes de la vall del barranc de la Font de l'Om i de la vall del glorieta, permetent vistes del territori alcoverenc de muntanya fins a pràcticament l'entrada al poble de Mont-ral.

Carretera C-240. Discorre transversalment per tot el terme municipal en sentit SW-NE, fent pràcticament de límit entre la zona de muntanya i la de plana, i permet en tots els casos la visió molt clara i definida del territori de muntanya, amb poques perspectives, però, donada la poca diferència de cotes, del territori de plana, exceptuant la zona en que s'aproxima al riu Francolí, on la carretera realitza un tomb que permet vistes importants del meandre del riu, l'antiga farinera i el poble de Picamoixons. Tot i que és una via molt transitada, no disposa d'àrees de servei o llocs d'aturada accessibles i fàcils, el que determina una situació d'observació dinàmica i ràpida del territori.

Els cims de les muntanyes d'Alcover, com el Tossal (843,6 m), la Serra Alta d'en Gomis (817,3 m) o l'altiplà de la serra del Pou (900 m), tot i tenir impressionants perspectives sobre la plana i àrees concretes de les valls i serrats, no tenen una accessibilitat fàcil, ni se situen tampoc en itineraris senderistes majors, per la qual cosa es converteixen en punts d'observació sense pràcticament observadors potencials

Pista de l'ermita del Remei. Utilitzada especialment el cap de setmana per persones que volen accedir a les fonts del Glorieta, aquesta pista que discorre pel marge esquerre del riu Gaià permet una observació força limitada a la vall del Glorieta i a les vessants muntanyoses i obagues del seu cantó meridional

Qualsevol punt de la plana a l'est d'Alcover, especialment aquells en que els conreus arboris dominants – avellaners – no impedeixen la visió, es constitueixen en punts d'observació habituals de l'àrea muntanyosa d'Alcover. El fet de l'existència de la gran pedrera al sud-oest del poble el converteix a més en un espai de referència geogràfica clàssica, tal com també ho és l'estampa del poble de Mont-ral al cim de les muntanyes. El relleu tabular d'aquesta zona de les Muntanyes de Prades, surcat per barrancs i valls, amb especial preponderància visual de la vall del Glorieta, constitueix el fons escènic de moltes de les vistes de l'Alt Camp cap a l'oest. Aquestes visions s'estenen fins i tot als turons que limiten, ja prop del mar, el Tarragonès i l'Alt Camp, i també a la major part dels espais amb visions àmplies prop del riu Francolí, en el qual el fons escènic el constitueixen les muntanyes d'Alcover més les de Miramar.

Unitats de paisatge

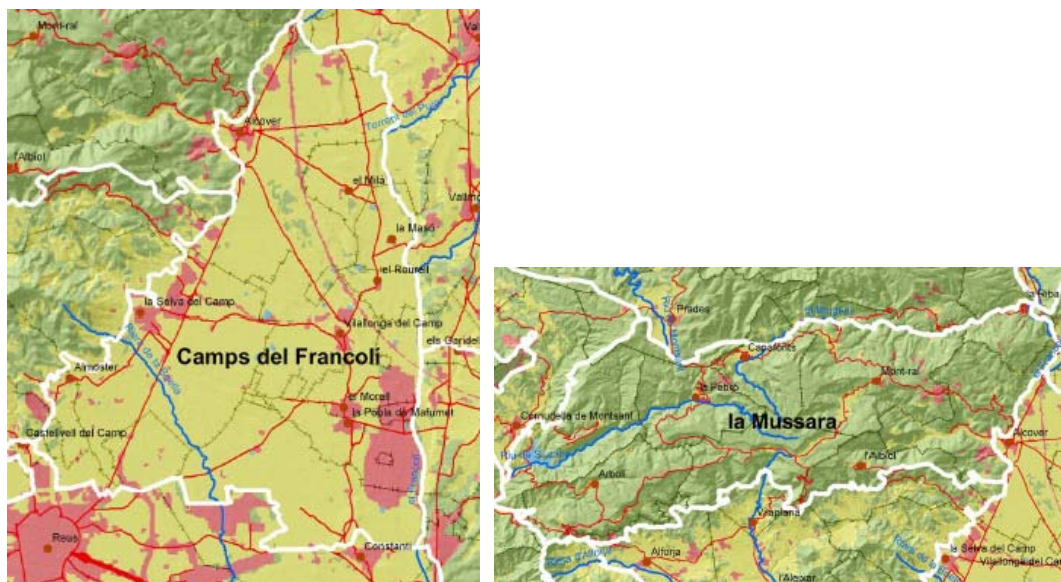
En un primer lloc, i a nivell macro, cal tenir en compte que la zona d'estudi està a cavall de la unitat de paisatge 64.03 i 13.07 de *l'Atlas de los paisajes de España*²⁷, corresponents, respectivament, als tipus de paisatge 64 (*Llanos y glacis litorales y prelitorales*), formant part de l'associació de tipus de paisatge "Llanos litorales

²⁷ MATA, Rafael i SANZ, Concepción (directors) (2003). *Atlas de los paisajes de España*. Ministerio de Medio Ambiente y Universidad Autónoma de Madrid.

peninsulares”, i tipus de paisatge 13 (*sierras prelitorales catalanes y castellonenses*), formant part de l'associació de tipus de paisatge “Sierras y montañas mediterráneas y continentales”.

El Catàleg del Paisatge del Camp de Tarragona, acompanyant al Pla Territorial Parcial del Camp de Tarragona, acompanyant al Pla Territorial Parcial del Camp de Tarragona aprovat amb caràcter previ (edicte de 22-7-2008), incorpora el terme d'Alcover a dos unitats de paisatge molt diferenciada; la plana agrícola, incloent el nucli urbà, es troba dins la unitat “Camps del Francolí”, i la zona de muntanya se situa dins la unitat “La Mussara”.

Figura 14. Unitats del Catàleg del Paisatge del Camp de Tarragona on se situa el terme municipal d'Alcover

Font: Catàleg del Paisatge del Camp de Tarragona

A un nivell comarcal, l'Alt Camp no disposa encara d'un catàleg de paisatge com sí tenen altres comarques tals com el Priorat – en elaboració – o l'Alt Penedès. Tot i així, existeixen alguns treballs que, per motius diversos, han proposat diverses classificacions paisatgístiques. Per exemple, l'estudi d'impacte territorial i mediambiental de la variant N-240 sobre la comarca de l'Alt Camp²⁸ en el seu plànol nº2.10. dibuixa una sèrie d'unitats paisatgístiques en les quals el municipi d'Alcover quedaria a cavall de la Unitat paisatgística de la serralada de Miramar (1) a la muntanya, i la unitat paisatgística de cultius de regadiu de la marge dreta del Francolí (8).

Com veiem, en el nivell macro, sigui quina sigui l'escala de treball, situem el municipi en un punt de contacte entre les unitats paisatgístiques de muntanya i les de la plana al·luvial.

Baixant al nivell municipal, per les diverses unitats de paisatge es descriuran diversos aspectes, seguint la metodologia utilitzada en avaluacions d'unitats de paisatge en altres municipis²⁹ la seva àrea, la seva localització al terme, el seu caràcter, les alçades màxima i mínima, els espais urbans que comprèn la unitat, les principals

²⁸ MAGRINYÀ, Francesc (2004). Estudi d'impacte territorial i mediambiental de la variant N-240 sobre la comarca de l'Alt Camp. Cambra de comerç de Valls i Departament d'Infraestructura del Transport i del Territori de la Universitat Politècnica de Catalunya

²⁹ GARROTE, F.; ARAMBURU, M. PAZ; ESCRIBANO, R. (2003). Identificación de unidades de paisaje para la gestión del territorio a escala municipal. El caso de Villaviciosa de Odón (Madrid). A: Ponències IV Congrés de Ciència del Paisatge. Castelló d'Empúries

infraestructures existents, els cursos fluvials, els elements fisiogràfics, la vegetació i usos del sòl, les figures de protecció, les àrees recreatives, el patrimoni històric i la xarxa de carreteres que discorren per la unitat. Tanmateix, es descriurà la seva qualitat visual (mèrit d'un paisatge per a no ser alterat o destruït, és a dir, per a que la seva estructura actual es conservi), la seva fragilitat visual (susceptibilitat d'un paisatge al canvi quan es desenvolupa un ús a sobre d'ell) i la seva visibilitat.

Qualitat visual

La qualitat, o valor estètic del paisatge, és un concepte subjectiu perquè depèn del criteri de l'observador, ja que és aquest qui atorga dit valor. El mateix paisatge pot tenir un valor diferent segons qui ho contempli, ja que la qualitat visual d'una zona no depèn només dels seus components naturals i artificials, sinó també de la manera en què aquests són apreciats, en funció de condicionants educatius, culturals, anímics o fins i tot emocionals

Per a valorar la qualitat d'una zona qualsevol en el seu estudi, han de considerar-se tres aspectes parcials:

- La qualitat visual intrínseca de la zona: a causa dels seus components, tals com el relleu o geomorfologia, vegetació, presència de làmines d'aigua, afloraments rocosos, etc.
- La qualitat visual de l'àrea d'influència de la zona (entorn immediat) en funció dels mateixos components abans citats.
- La qualitat visual del fons escènic, que ve donada per l'altitud de l'horitzó, la visió de làmines o cursos d'aigua i de masses forestals, per la heterogeneïtat d'aquestes (diversitat d'espècies constituents), per la presència d'afloraments rocosos, la visibilitat i la invisibilitat de les unitats en el fons escènic

Fragilitat visual

La fragilitat visual considera la susceptibilitat del paisatge al canvi o alteració, qual es desenvolupa un ús o actuació sobre ell. Pot analitzar-se a través de nombroses variables, si bé les més importants són les de tipus biofísic, concretament les següents:

- coberta vegetal: seran més fràgils les zones amb una menor densitat, altura i complexitat de la seva coberta vegetal; i aquelles altres sense contrastos cromàtics (la diversitat de colors afavoreix el camuflatge), o en les que els canvis deguts a l'estacionalitat provoquen la pèrdua de l'efecte pantalla que produeix el brancatge (abundància d'espècies de fulla caduca)
- pendent: la capacitat d'absorció d'impactes és major per a pendents baixos
- orientació: la fragilitat és en principi major a les àrees molt il·luminades, així el sud i l'oest són, en principi, posicions més compromeses que les exposicions al nord i a l'oest.

Visibilitat

La visibilitat depèn igualment de diverses variables, que en aquest cas es relacionen més amb l'entorn de l'àrea analitzada que amb el valor de l'àrea en sí, i són de tipus morfològic i posicional. Les variables morfològiques es

relacionen amb la dimensió de la conca visual (un punt és més vulnerable quan major sigui la seva conca visual) i amb la seva compacitat o complexitat (les conques amb menor nombre de forats, de menor complexitat, són més fràgils).

Orogràficament, el terme d'Alcover conforma un paisatge típic de piedemont de muntanya mediterrània en el marge al·luvial d'una vall fluvial de riu mediterrani d'importància provincial, situat entre el relleu tabular – i per tant amb importants pendents en els vessants - i forestal la vessant oest del municipi, i el relleu bastant planer i totalment agrícola de la part est del municipi, fins al marge del riu, que s'inclou a l'extrem septentrional en un tram complet.

L'elecció per part dels antics pobladors d'aquest emplaçament no va ser aleatòria. La vila d'Alcover se situa orientada al sud-est, i protegida dels vents de nord pels propis relleus muntanyosos. Relativament elevada sobre la vall del riu, permet una visió defensiva de la mateixa. Se situa suficientment allunyat dels efectes destructius de les avingudes dels rius Francolí i Glorieta com per a no patir aquests riscos, però sí aprofitar les seves aigües pels regadius i com a força motriu per a moure molins i maquinària.

Actualment, l'estructura bàsica del paisatge marcada per l'orografia no ha canviat, tot i que sí ho han fet els usos del sòl que s'hi ha desenvolupat. Els factors de canvi més importants han estat els següents:

- Creixement de la vila més enllà de la seva estructura tradicional enmurallada, cap al sud, est i nord
- Construcció de grans infraestructures de comunicació que aprofitaven el piedemont per discórrer, com la C-240 i la via del ferrocarril Lleida-Reus.
- Conversió de bona part de les bases dels turons de l'oest del municipi en conreus de secà mitjançant les tècniques d'abancament. En els darrers anys, però, el bosc ha recuperat bona part del territori mercès a l'abandonament dels conreus més marginals.
- Construcció de noves urbanitzacions deslligades de l'estructura tradicional de poblament, com són Masies Catalanes al sud i l'inici de mas Gassol al nord.
- Aparició de noves infraestructures de comunicació que s'inserten traumàticament al territori sense tenir en consideració l'estructura del mateix, com és la línia del Tren d'Alta Velocitat.

Aquesta situació sobre un territori orogràfic i els canvis en els usos del sòl determinen la definició de les unitats de Paisatge.

Els regadius de la plana del Francolí.

El marge dret del riu Francolí conforma una extensíssima àrea de regadius, en bona part realitzats en base a pous, i dominats pel conreu de l'avellaner, que s'estenen des d'Alcover fins al Morell. Dins el terme municipal d'Alcover, aquesta unitat paisatgística tindria el límit septentrional en el camí que va des del polígon industrial de les Roques Roges fins a la urbanització el Serradalt, i després seguiria per l'est i el sud el límit de terme municipal i a l'oest estaria clarament delimitat per la carretera C-240. Incorpora terres bàsicament agràries, només amb dos nuclis urbans a la zona septentrional – la Cabana i Serradalt – que són dos urbanitzacions de tipologia heterogènia – autoconstrucció. Hi creuen en alguns trams les corbes de la via fèrria Alcover-Lleida, així com les carreteres T-724,

TV-7221 i TV-7222, en una estructura radial que parteix del nucli d'Alcover. L'estructura orogràfica diversos llits fluvials afluent del Francolí per la dreta, entre els quals destaca el tram baix del riu Glorieta, però també al nord el barranc de la Font Major i al sud el barranc de Camps i la Riera del Burguet. Sovintegen les naus ramaderes i els edificis agrícoles, i masies i explotacions agrícoles habitades i funcionals.

La diferència de cotes se situa entre els 130 m.s.n.m. propers al Rourell, i els 225 m.s.n.m. a tocar del mas de Gassol. L'orografia, com hem dit, és planera i descendent suaument cap a l'est, tot i que els barrancs i rius que el creuen poden tenir alguns marges més verticals. La visibilitat és bona des dels punts d'observació enlairats, i baixa o difícil des de dins de la mateixa unitat. Es tracta d'una zona amb diversitat de cromatismes, tot i la dominància del conreu d'avellaner que, però, té marcades diferències estacionals. Aquesta condició, així com el baix pendent i l'orientació a l'est, determina una baixa fragilitat visual.

Té una bona qualitat paisatgística i una fragilitat mitja, ja que a l'orientació plenament assolada, en general, es contraposa la diversitat de cromatismes pel parcel·lari agrícola i la baixa pendent. Té, a més, una bona visibilitat des de diversos punts d'observació.

Els meandres del Francolí al nord del municipi.

Es tracta d'una unitat de molt petita superfície i que hem volgut diferenciar de l'anterior pel fet de que en ella el riu Francolí és ben visible i central. Correspon a un espai limitat entre la carretera C-240 a l'oest, el límit de terme a l'est i el camí que va des del polígon industrial de les Roques Roges fins a la urbanització el Serradalt.

Constitueix el ventall de sortida del congost de la Riba i aquí el riu encara se situa relativament encaixonat entre les estribacions de la Muntanya de la Vila al nord i la presència propera dels Costers de la plana a l'oest, de manera que la vall del riu és estreta i ben marcada, i el riu discorre realitzant un bonic meandre entre una plana de conreus de regadiu estreta i ben marcada. Al costat dret del riu se situen les instal·lacions de l'antiga farinera de la Plana, molt ben visibles i integrades en el conjunt fluvial, on apareix un bonic bosc de ribera. Al nord de la unitat, confrontant amb Picamoixons, destaquen les instal·lacions industrials de la paperera

La vila d'Alcover i les hortes circumdants.

Es tracta d'una unitat de paisatge de petita dimensió i netament urbana emmarcada a l'oest per la base de les serres occidentals i al nord, sud i est per l'anell que tancaria la variant de la C-240 amb el riu Glorieta. Inclou la vila d'Alcover i els seus eixamples, així com masos i casetes propers i diverses zones intersticials d'horts i conreus de regadiu, especialment a banda i banda del riu Glorieta. És un espai definit per les característiques urbanes i periurbanes i per les vies de comunicació. Que la limiten o que hi comencen.

Tot i l'heterogeneïtat d'usos i els diversos espais degradats – camps abandonats, erms, casetes enrunades, usos periurbans – manté una certa qualitat visual, sempre amb la torre escapçada de l'església com a punt de referència, tot i que la urbanització de les Guixeres suposi una alteració en el fons escènic de les muntanyes com ho manifesta també la pedrera d'Alcover per qualsevol observació de la unitat de paisatge des del nord o est.

La vall del riu Glorieta

Dins del conjunt muntanyós de la meitat occidental del municipi, la vall del riu Glorieta es constitueix com una unitat de paisatge molt marcada i clara, determinada per l'orografia, i limitada pel límit de conca o el límit municipal. Incorpora al nord la vall de la subconca del barranc de la font de l'Om i al sud la vall de la subconca del barranc de l'Albiol.

Es tracta d'una vall de torrent de muntanya mediterrània, molt marcada i insertada en el relleu tabular dominant, amb pendents fortes. Domina molt netament el paisatge forestal, a l'esquerra del riu en solana, amb dominància del pi blanc, i al costat dret en obaga, amb més preponderància de l'alzinar, acompanyat de nombrosos arbres caducifolis que, a la tardor, es fan força evidents, tenyint de colors grocs i vermells els colors foscos del bosc mediterrani dominant. Al fons de la vall, el riu Glorieta és també diferenciable per una vegetació diferent, amb boscos de ribera que incorporen textures i coloracions diverses, des de les salzedes baixes fins als pollancre. També al fons de la vall apareixen diverses construccions com són els molins del mas de Forès i la notable ermita de la mare de Déu del Remei, i en parts enlairades, diverses masies i restes de construccions tradicionals com l'ermita de les Virtuts. Per tant, es tracta d'un paisatge mediterrani típic, on domina el component forestal però és molt visible la presència de l'home.

Es tracta, per tant, d'una unitat de paisatge amb molt alta qualitat, només alterada en el seu inici per algunes casetes o habitatges moderns, i per les pedreres existents al límit nord de la unitat, per damunt de la carretera TV-7041. És visible des de la mateixa vila a les seves parts altes, i en general, com a tret geogràfic, des de bona part de la plana a l'est d'Alcover, així com per la major part del recorregut de la TV-7041. La seva orientació est i la diferència de tonalitats de bosc i de textures haurien de limitar la seva fragilitat, però els forts pendents en determinen un augment de la mateixa. Podríem dir que la seva fragilitat és mitja-alta.

Foto. L'ermita del Remei és un lloc de culte i d'oci que se situa al centre de la vall del riu Glorieta.

Les serres al nord de la vall del riu Glorieta

Al nord del límit geogràfic de la conca del riu Glorieta, a la carena que segueix els diferents replans que descendeixen des de la Serra Alta d'en Gomis seguint les antigues pedreres fins a pràcticament el primer revolt de la carretera TV-7041 al sortir d'Alcover, tenim part de la vessant oriental del conjunt tabular de les muntanyes de Prades, en una zona bàsicament dominada per una vall de no tanta potència com el barranc de la Font Major i el tram baix, més al nord, del comellar del Fondo i els primers 250 metres del Coster de les Planes fins al començament de l'Estret de la Riba.

Es tracta d'un sector de muntanya orientat cap al sud-est, no cap a l'est com la vall del Glorieta, i on la influència visual dels conreus, especialment marges amb antics garrofers, és més evident que a la vall del Glorieta, especialment a les zones que limiten amb la carretera C-240 o amb la via del ferrocarril. L'orientació ha determinat una major característica de sequedat i una vegetació dominada per les màquies i garrigues amb estrat de pi blanc, afectat en àrees notables per incendis forestals. Potser l'augment de la sensació d'aridesa és un dels aspectes més remarcables respecte a la zona de la Vall del Glorieta. Incorpora també diversos masos antics enlairats en replans cultivables, i presenta com a signes de notable alteració la vialitat de la futura urbanització mas de Gassol, i l'ampliació del polígon industrial Roques Roges, així com el túnel i tram de la línia d'Alta Velocitat que sorgeix bruscament a la part baixa de la muntanya. Possiblement, aquesta alteració força notable entre la transició de la muntanya a la plana, que marcava la carretera C-240 i la via del ferrocarril, siguin el fenomen de degradació més important, conjuntament amb els incendis forestals, d'aquesta unitat de paisatge. També les antigues pedreres al nord de la TV-7041 dominen la carena que separa aquesta unitat de la vall del Glorieta.

La visibilitat de la unitat és molt bona des de la C-240 i la via del ferrocarril, així com des dels primers revolts de la TV-7041 entre el mas Rossell i el mas del Geperut. També molts punts de la plana permeten observacions adequades d'aquesta unitat.

Existeix certa diversitat cromàtica marcada més aviat per la geologia – són visibles diversos períodes geològics des de les roques vermelles del Bundsandstein a la base fins a les diverses tonalitats de colors clars de les calcàries del Muschelkalk – que per la vegetació, dominada pel verd uniforme del pi blanc. Tot i així, el pendent elevat i l'orientació a sud-est determinen una fragilitat molt alta.

Foto. Imatge de les muntanyes del nord del municipi, amb el característic relleu tabular i plenament afectades pels incendis forestals.

Les muntanyes del sud de la vall del riu Glorieta

Es tracta d'un petit sector de terme situat al sud de la línia de la pedrera d'Alcover, incorporant aquesta, i a l'oest de la Carretera C-240. Incorpora vessants orientals més baixes a la conca del torrent d'en Ferreró, del barranc de Camps i de la Riera del Burguet. El relleu és més suau i dominen les alteracions paisatgístiques i ambientals de tot tipus, des de la pròpia pedrera d'Alcover, fins la urbanització de Mas Llorenç i la part alcoverenca de les Masies Catalanes, a més dels diversos incendis forestals que han afectat tot aquest sector. La seva qualitat visual és, per tant, baixa.

La seva visibilitat és molt bona tant des de l'eix de comunicació principal – la C-240 – com des de diversos punts de la plana i des dels mateixos punts habitats interns a la unitat i les urbanitzacions que la limiten.

L'orientació a l'est, el pendent més suau, la diversitat d'usos i alteracions, determinen una fragilitat visual mitja.

Foto. Rellu tabular de les muntanyes del sud del municipi, darrera la urbanització Masies Catalanes.

Alteracions i impactes

En aquest punt volem fer esment a alguns dels punts d'alteració de la qualitat paisatgística del terme que, com hem comentat, és notable. Distingirem els punts interiors al municipi d'Alcover i els situats a l'exterior.

- Interns

Es tracta d'elements d'alteració situats a l'interior del municipi d'Alcover, tot i que alguns d'ells són elements no inherents al municipi sinó causats per processos o iniciatives de tot el territori.

Destaca com a factor major d'alteració paisatgística, no només a nivell local sinó fins i tot a nivell supracomarcal, la gran activitat extractiva – **pedrera** – existent al sud-oest del nucli de la vila d'Alcover. Aquesta pedrera, de grans dimensions, explota pedra calcària del front occidental de la base de les Muntanyes de Prades, al marge sud del riu Glorieta, i donat la seva estructura i cromatisme, contrasta enormement amb les textures i coloracions dels espais i vessants muntanyosos circumdants, resultant en unes situacions d'impacte paisatgístic indiscutible, que les actuacions de restauració engegades no arriben sinó a reduir molt lleugerament.

Foto. La pedrera d'Alcover configura una alteració molt notable, i visible des d'una ampla regió geogràfica, de la façana meridional de les Muntanyes de Prades.

Un altre factor d'alteració força important és la línia del **Tren d'Alta Velocitat** que sorgeix d'un túnel a la zona de les Roques Roges i creua diagonalment – en sentit nord-oest - sud-est – la carretera i la via de ferrocarril, amb la tècnica del terraplè, per després girar cap al sud ja dins de la plana i discórrer molt visiblement trencant l'estructura parcel·laria i de camins existent. Al mateix temps, la construcció del túnel va determinar notables moviments de terres a la seva bocana, amb la presència de zones d'abocament de terres, en una alteració cromàtica i estructural que encara no s'ha començat a integrar paisatgística i ambientalment. Cal recordar les dificultats de cicatrització que tenen les ferides sobre el territori en les nostres condicions geològiques, edàfiques i climàtiques.

Els altres vials de comunicació existents, com el corredor de la C-240 i el ferrocarril Reus-Lleida, donada la seva antiguitat i la seva circulació en el territori de plana i a pràcticament la mateixa cota que el terreny original, ha permès una adequada cicatrització de les ferides paisatgístiques causades. Només la variant d'Alcover, pel fet de creuar per sobre la via del ferrocarril i circular en terraplè, amb diverses rotondes i accessos, desnaturalitza l'estructura radial dels vials que sorgien d'Alcover i que, en certa manera, s'adaptaven a l'estructura agrícola i parcel·laria del territori. La carretera TV-7041, de poca dimensió i força antiguitat – i per tant adaptada a l'orografia del terreny - es troba també molt integrada visualment, tot i el pendent, en el terreny muntanyós que creua.

Resulta de notable alteració la vialitat actualment existent corresponent a la urbanització de mas Gasol, on només existeixen tres habitatges construïts però els vials principals se situen perpendicularment al pendent i a més l'arbrat viari està constituït per palmeres de ventall que constitueixen un element gens integrat o relacionat amb la vegetació de la zona. Aquesta alteració s'uneix a la transformació important que s'ha produït al nord de la urbanització i a tocar també de la carretera, corresponent al polígon industrial. La transició visual harmònica que existia anteriorment des dels terrenys de conreus de garrofer fins als terrenys forestals de la muntanya s'ha vist notablement alterada.

Foto. Carrer principal de la urbanització mas Gassol, perpendicular al pendent i ornamentat amb palmeres.

La urbanització a la zona de les Guixeres per damunt de la vila d'Alcover suposa també un desdibuixament de l'estampa pròpia de la vila al situar-se en una cota superior i a més amb un pendent considerable.

També la urbanització les Masies Catalanes, compartida amb el terme d'Albiol, donada la seva heterogeneïtat en la tipologia d'habitatges i la seva distribució, així com la seva situació, en alguns casos, fins a una cota de pràcticament 450 metres, amb un pendent prou important, produeix una alteració important de la vessant muntanyosa del cantó sud del municipi.

Per últim, els incendis forestals esdevinguts en els darrers anys a tot aquest vessant, afectant notables àrees de pineda, han situat el vessant alcoverenc de les muntanyes en un mosaic de zones verdes de pineda i garriga amb altres àrees cremades que, segons el temps transcorregut des de l'incendi, van recuperant els seus valors paisatgístics, però que en general tenen una evidència visual força impactant, amb àrees encara grans on romanen els troncs ennegrits dels arbres cremats.

- Interns

Existeixen també alguns elements externs que comporten una alteració o impacte paisatgístic notable en el conjunt de la visió pròpia del paisatge alcoverenc. A continuació en citarem alguns:

Les **pedreres de Mont-ral**, situades al nord del Tossal Pedregós, constitueixen una alteració evident, tot i que de dimensions molt més reduïdes que la pedrera d'Alcover, al marge esquerra o septentrional de la vall del riu Glorieta, tot introduint factors d'artificialització en un entorn eminentment natural.

2.1.7. Elements d'interès etnològic

Els elements que en aquest apartat s'estudien formen un conjunt indissoluble amb el paisatge del municipi i el mosaic agroforestal que el conforma. A més, aquests elements són una mostra de l'obra sorprenent d'adaptació de l'home al medi d'Alcover durant el període històric, i mostra de la transformació secular d'aquest medi fins arribar a l'actualitat. Per tant, s'ha considerat convenient incloure la seva descripció posteriorment a l'apartat de paisatge.

En aquest apartat només farem esment a alguns aspectes d'elements de caràcter menor sovint no considerats o protegits per la legislació vigent. Així, la documentació urbanística del POUM realitza una catalogació dels masos existents al terme (amb 23 masos i 94 masets incorporats al Catàleg de Béns Protegits, i 83 masos contemplats al Catàleg de Masos en Sòl No Urbanitable), tal com preveu la legislació urbanística vigent, i també proposa un llistat o catàleg de béns culturals protegits, que incorpora els jaciments arqueològics (16 existents al municipi segons la Carta Arqueològica i 22 segons el Catàleg del POUM) i edificis d'interès històric o arquitectònic. Per tant, en aquest apartat no es repeteix informació sobre aquests aspectes, sinó que es descriuen qüestions patrimonials molt més lligades a l'activitat tradicional de l'home en el medi.

La cultura de regadiu

L'aprofitament de les aigües superficials i subterrànies en una zona on aquestes mai van arribar a ser suficientment importants, va donar a lloc una cultura de l'aigua encaminada a l'eficiència en la gestió d'aquest recurs escàs.

Com elements a destacar cal citar els molins hidràulics, les fonts del municipi i infraestructures de reg tradicional.

Els molins

Un dels principals elements etnològics que podem trobar a Alcover són els lligats al patrimoni hidràulic present a la vall del Glorieta, en forma de molins paperers, i els molins fariners associats al curs fluvial del Francolí.

No hi ha cap mena de dubte que la vall del Glorieta conserva un dels patrimonis hidràulics paperers més importants de les comarques de Tarragona, l'origen dels quals es remunta al segle XVI.

La primera indústria que va utilitzar les aigües del Glorieta sembla que va ser la relacionada amb la indústria llanera dels segles XVI i XVII. Alcover va tenir una important confraria de paraires durant aquests segles amb una important activitat social i econòmica. Durant el segle XVIII van ser més rendibles per la menor disponibilitat d'aigües per a fer moure les rodes i pel preu que anava adquirint el paper; de manera que, les aigües del Glorieta per la seva alta composició calcària fou in idret idoni per a fabricar i blanquejar paper. El gran boom de la indústria paperera va sorgir a mitjans del segle XVIII, a causa de les inversions de capital local procedents de famílies alcoverenques, i va tenir un fort creixement fins a finals del segle XVIII. La producció més coneguda del Glorieta fou el paper de Sabadell i Alcover va ser el segon centre paperer del conjunt hidrogràfic Francolí - Brugent, després de la Riba.

Els tres molins paperers de la vall del Glorieta es localitzen a la finca de Mas Forès (propietat de l'ajuntament) i fa més d'un centenar d'anys que no estan en funcionament. Tot i que van ser construïts per activitat paperera, també es van fer servir com a molins fariners i fins i tot, a mitjans del segle XX van funcionar com a centrals elèctriques que abastien electricitat a les vil·les d'Alcover i la Selva del Camp.

Foto: Molí de Tarrés

Tal i com s'observa en el detall anterior de la fotografia del molí de Tarrés, encara conserven força bé l'estructura característica, amb petites finestres situades en els pisos superiors de manera alterna per aconseguir una perfecta ventilació sense corrents d'aire.

Una altra aplicació hidràulica que ha deixat patrimoni etnològic al municipi d'Alcover són els molins fariners, els quals es concentren a l'extrem nord-oriental del terme, a la llera del riu Francolí.

Aquests molins van ser molt importants per a la dieta cerealista de la població i han tingut diverses funcionalitats al llarg de la història.

A continuació, es mostren les característiques descriptives més interessants dels molins d'Alcover, extretes de les fitxes del "Patrimoni de molins de la demarcació de Tarragona" ³⁰.

³⁰ Jordi Blay Boqué i Salvador Anton Clavé, Diputació de Tarragona, 2001

Taula 8. Caracterització dels molins fariners i paperers del municipi d'Alcover							
Nom del molí	Molí del groc	Molí de la Plana	Molí d'Alcover	Molí del Batistó	Molí de Tarrés	Molins Del Coll o de Prioi	Molí nou o de Güell
Tipus d'activitat	Fariner	Fariner	Fariner	Fariner	Paperer	Paperer	Paperer
Altres activitats	Paperer	Tèxtil	Tèxtil	Paperer		Fariner	
Ús actual	Cap	Habitatge	Cap	Cap	Act. Agrícoles o ramaderes	Act. grícoles o ramaderes	Act. grícoles o ramaderes
Estat de conservació	Parcial	Complet	Parcial	Parcial	Complet	Parcial	Complet
Valoració de l'estat	Regular	Bo	Dolent	Regular	Bo	Dolent	Regular
Accessibilitat	Dolenta	Bona	Dolenta	Bona	Regular	Dolenta	Bona
Curs fluvial	FRANCOLÍ	FRANCOLÍ	FRANCOLÍ	GLORIETA	GLORIETA	GLORIETA	GLORIETA
Situació				Extrem sud-est del municipi a tocar del TM de Vilallonga	Finca Mas Forès	Finca Mas Forès	Finca Mas Forès

Font: el patrimoni de molins de la demarcació de Tarragona (Diputació Tarragona, 2001)

Altres elements de la cultura de l'aigua

Tal com es comenta a l'apartat d'activitats amb incidència ambiental (2.3.6.), l'aprofitament de les aigües del riu Glorieta i del Francolí pel reg de conreus ve de molt antic; conseqüentment, de molt antic apareixen diverses rescloses, regs, aqüeductes, basses i d'altres elements, actualment sovint perduts, oblidats i abandonats, que conferien una cultura tradicional d'aprofitament de l'aigua. Entre aquestes estructures cal destacar:

Les sínies. estructures que permetien captar aigües de l'aqüífer al·luvial subsuperficial mitjançant una roda amb cubs o cassoletes. Són estructures que, en essència, no han canviat gaire des de que els àrabs les van introduir a la Península Ibèrica. A Alcover antigament n'hi havia però avui en dia no hi ha constància que se'n conservi cap³¹.

Les basses. Estructures de molt diversa forma, època de construcció i estil encaminades a l'emmagatzematge d'aigua proporcionada per regs superficials, sínies o pous de bombament. El seu interès, que sovint no és arquitectònic, té una relació molt clara amb la protecció de la biodiversitat, ja que proporcionen ambients aquàtics permanents que són utilitzats per fauna específica, com diversos invertebrats i amfibis, per la seva reproducció i supervivència.

³¹ serveis Tècnics Municipals

Els recs o regadores. Que portaven el aigua des de les rescloses cap a les zones d'horta tradicional. Són especialment interessants els recs en estructures de pedra en sec o canaletes amb ceràmica antiga que apareixen a les zones d'horta a l'est i sud del casc urbà, que aprofitaven aigües superficials del Glorieta

Foto. Bonic exemple de regadora en una parada d'avellaners, modernitzada – coberta de formigó – sobre l'antiga estructura de pedra

Elements etnològics de la cultura de secà

Els elements més importants en aquest conjunt que hi ha presents en el terme d'Alcover, són els **marges de pedra en sec**, com un dels elements tradicionals i característics del paisatge no només de les vessants rocoses amb major pendent (on aquestes veritables obres d'enginyeria civil i gestió del territori, permetien aconseguir petites feixes de terra planera per poder conrear, sovint amb esforços titànics per les tecnologies existents en aquell moment) sinó també d'aquelles zones planeres, conseqüència de l'activitat agrícola i de la geomorfologia de la zona. Aquestes construccions responien a dos motius principals: l'excés de pedra a la major part de zones agrícoles de la zona (excepte el fons de les estretes valls dels torrents i a les zones més planes on l'acumulació de materials més recents ha cobert la roca mare) i la necessitat de construir marges per assolir terrasses amb sòl fèrtil als vessants dels turons, controlar l'escolament superficial i estabilitzar els terrenys (retenint la terra arrossegada per la pluja i limitant l'erosió).

Els marges que trobem al terme municipal d'Alcover són majoritàriament de tipus baix (d'1 metre o menys) i es troben arreu del territori, demostrant la intensa ocupació agrícola de l'espai, restant només aquelles àrees més rocalloses i pendents sense presència d'aquestes construccions.

Actualment, moltes de les zones agrícoles situades en feixes i bancals limitats per marges s'han anat abandonant, precisament per mantenir una agricultura gens rentable. Així, molts vessants de turons s'han anat embosquant, cobrint-se de brolles, màquies i pinedes, fins a fer pràcticament invisibles els antics marges. Malauradament, en molts llocs de les nostres comarques han hagut de ser els incendis els que tornessin a mostrar l'impressionant esforç dels pagesos ancestrals. Alcover no n'és una excepció.

Les **barraques de pedra seca** o barraques de vinya (generalment lligades a aquest conreu) és un tipus de construcció també tradicional i força estesa en determinades zones del Camp de Tarragona i del Penedès. Al municipi d'Alcover se n'han trobat 99, majoritàriament de planta quadrada, i es recullen amb una fitxa individual per cadascuna a la documentació del Catàleg de Béns Protegits.

Fotos. Diverses imatges d'algunes de les barraques de pedra seca del municipi d'Alcover (font: Catàleg de Béns Protegits)

Camins ramaders

Al terme municipal d'Alcover hi ha l'existència del camí conegut amb el nom de Camí de la Serra del Freixe que comunica al terme municipal de Valls amb la *Colada del Camino del río*. Tot i estar pendent d'aprovació definitiva, aquest camí ramader figura a la proposta de projecte de classificació de camins ramaders de l'any 1972 i, per tant, a tots els efectes té la consideració de domini públic pecuari, gaudint de la mateixa naturalesa jurídica que els que estan classificats.

Així mateix, segons les propostes del projecte de classificació de camins ramaders al terme municipal de Vilallonga del Camp, de l'any 1972, apareix la *colada d'Alcover a Vilallonga* que transcorre entre el límit del terme municipal d'Alcover i el de Vilallonga.

Finalment, al terme de l'Albiol també hi ha dos camins ramaders, el de la *Vereda de la Mussara a Alcover* i el de la *Vereda de Coll de Batalla de Mas de Barberà*, classificats i aprovats per Ordre Ministerial de 16 de desembre de 1963 (publicat al BOE en data 24-12-63) els quals transcorren fins el límit d'ambdós termes municipals. Aquests elements i la consideració del seu domini públic ha de ser considerat dins el POUM.

2.1.8. Biodiversitat i medi natural

Hàbitats i espais naturals

Tenint en compte que un dels objectius bàsics en l'àmbit del sòl no urbanitzable i de les zones verdes en el sòl urbà i urbanitzable, és la **protecció de la biodiversitat i la preservació dels processos ecològics** que es produeixen en el territori, a continuació es realitzarà una descripció sinòptica dels valors naturals propis del municipi d'Alcover.

Per tal de contextualitzar els hàbitats existents al municipi d'Alcover i tenir una idea global de la seva distribució i importància en superfície, cal tenir en compte els que es descriuen en la cartografia oficial del Departament de Medi Ambient, que en el nostre cas corresponen als de les fulles n °445 i 446 del mapa d'hàbitats de Catalunya a escala 1:50.000. La informació que es recull en aquestes fulles s'especifica en la següent taula on es determina el codi que correspon a cada hàbitat (*Sistema Corine*) i la seva localització i superfície dins del terme.

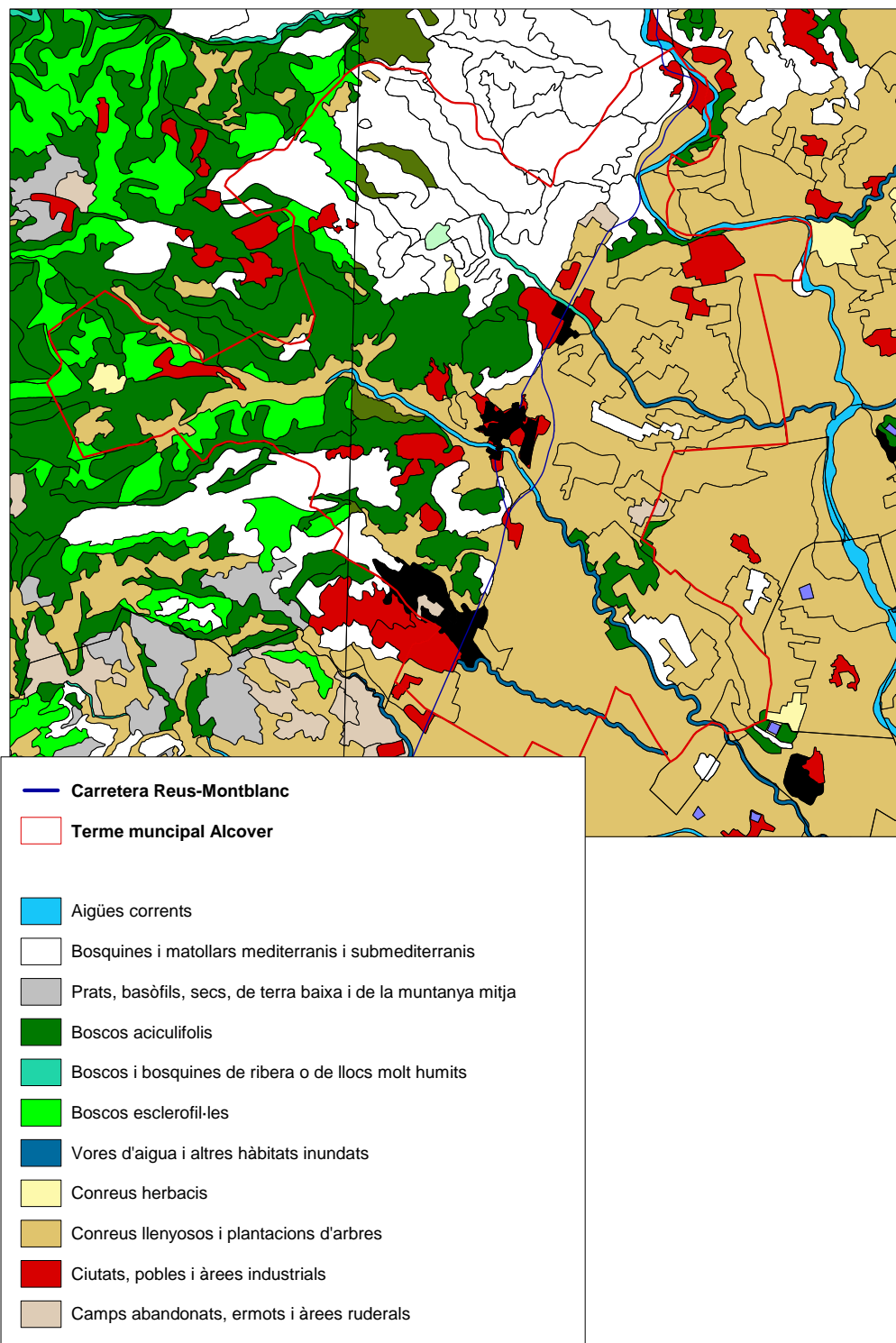
Taula 9. Hàbitats de Catalunya presents al terme d'Alcover i localització dins del terme

CODIS DELS HÀBITATS SEGONS CLASSIFICACIÓ CORINE			Descripció hàbitat	Localització
2. AIGÜES CONTINENTALS	24. AIGÜES CORRENTS	24a	Llits i marges de rius o vores d'embassaments, sense vegetació llenyosa densa	Riu Glorieta i Francolí i Barrancs
3. VEG. ARBUSTIVA I HERBÀCIA	32. BOSQUINES MATOLLARS MEDITERRANIS I SUBMEDITERRANIS	32t	Garrigues de coscoll (<i>Quercus coccifera</i>) sense plantes termòfiles o d'indrets secs	Extrem nord del terme municipal
		32u	Brolles de romaní (<i>Rosmarinus officinalis</i>) i tiomonedes	Gran extensió de superfície forestal situada al nord del terme entre el Barranc de la Font Major i el Barranc de la Font de l'Om
		32x	Brolles calcícoles amb dominància d'esteperola (<i>Cistus clusi</i>) i albada (<i>Anthyllis Cytisoides</i>)	Petites superfícies de terreny intercalades amb les pinedes de pi blanc i les bosquines de brolla.
		32ae	Bosquines de pi blanc procedents de colonització	A prop del Barranc de la Font Major, al nord i fins arribar a la Serra Gran
	34. PRATS BASÒFILS SECS DE TERRA BAIXA	34k	Ptars sabanoïdes d'albelatge (<i>Hyparrhenia hirta</i>)	Torrent d'en Ferreró, al sud del terme
		34g	Feassars de <i>Brachypodium phoenicoides</i>	Per damunt del torrent d'en Ferreró, al sud del terme
34h		Llistonars (prats secs de <i>Brachypodium restusum</i>)	Superfície molt petita situada al nord del torrent d'en Ferreró.	
4. BOSCOS	42 BOSCOS ACICULIFOLIS	42ab	Pinedes de pi blanc amb sotabosc de brolla calcícola	Superfície a l'entorn de Mas d'en Jordi, gran extensió de superfície entre el traçat del Glorieta i el Barranc de l'Om, gran part de superfície forestal ente el Barranc de L'Om i el Barranc de la Font Major i la capçalera del Glorieta.

		42aa	Pinedes de pi blanc amb sotabosc de garric o màquia	Superfície a l'entorn de Mas d'en Jordi, gran extensió de superfície entre el traçat del Glorieta i el Barranc de l'Om, gran part de superfície forestal ente el Barranc de L'Om i el Barranc de la Font Major i la capçalera del Glorieta.
		42s	Pinedes de pi roig amb sotabosc de mpaquia o brolles mediterrànies	Molt a tocar del costat nord de la capçalera del Glorieta.
	44. BOSCOS DE RIBERA	44b	Sargars i altres bosquines (<i>Salix elaeagnos</i> i <i>Salix purpurea</i>)	Al paratge del Comellar fondo i a la vall del Glorieta
	45. BOSCOS ESCLERÒFILS	45c	Alzinars o boscos de màquia amb <i>Quercus ilex</i> de terra baixa	Superfície a l'entorn de Mas d'en Jordi, gran extensió de superfície entre el traçat del Glorieta i el Barranc de l'Om, gran part de superfície forestal ente el Barranc de L'Om i el Barranc de la Font Major i la capçalera del Glorieta.
5. MOLLERES I AIGÜAMOLLS	53. VORES D'AIGUA	53d	Canyissars de vores d'aigua	Trams agrícoles dels trams baixos dels cursos fluvials (torrents i rius)
8. TERRES AGRÍCOLES I ANTRÒPIQUES	81. PASTURES INTENSIVES	81a	Camps condicionats com a pastura intensiva	Petita taca situada al paratge de la Coma de Gràcia
	82. CONREUS HERBACIS	82c	Conreus herbacis de secà	2 taques molt reduïdes al sector nord de la zona agrícola
	83. CONREUS LLENYOSOS I PLANTACIONS D'ARBRES	83a	Conreus de fruiters alts (ametllers, garrofers, etc.)	Majoritaris a la meitat oriental del terme
		83e	Conreus d'avellaners	Majoritaris a la meitat oriental del terme
	86. CIUTATS, POBLES I ÀREES INDUSTRIALS	86a	Àrees urbanes industrials inclosa la vegetació ruderal	Nuclis urbanitzats de la vila d'Alcover i els seus agregats
		86c	Pedreres, explotacions d'àrids i runam	Extensió afectada per la superfície de la Ponderosa
87. CAMPS ABANDONATS, ERMS I ÀREES RUDERALS	87a	Conreus abandonats	Petites superfícies a la zona oriental de la plana agrícola.	

Font: elaboració pròpia a través de la cartografia oficial d'hàbitats

Figura 15. Distribució dels hàbitats de Catalunya al municipi d'Alcover

Font: http://mediambient.gencat.net/cat/el_departament/cartografia/fitxes/habitats

A partir de la informació anterior de descripció dels hàbitats de Catalunya, les dades proporcionades pel mapa de cobertes del Sòl de Catalunya³² (MCSC), l'inventari forestal de Catalunya ³³ i les observacions realitzades durant la

³² http://mediambient.gencat.net/cat/el_departament/cartografia/fitxes/cobsol.jsp

³³ <http://creaf.uab.es/iefc>

fase de treball de camp, han permès determinar l'estat ambiental i de conservació de les tres unitats ecosistemàtiques següents:

- L'àmbit forestal
- Els espais agrícoles
- Els barrancs i les rieres

L'àmbit forestal

La distribució de les cobertes del sòl del municipi

Per tal d'analitzar la importància de l'àmbit forestal del municipi d'Alcover, primer que tot cal considerar la distribució de les cobertes del sòl del municipi. Segons les taules de cobertes de sòl per municipis del CREAM³⁴ i el mapa d'hàbitats de Catalunya, s'estableix la relació que apareix en la taula següent:

Taula 10. Coberta forestal al municipi d'Alcover

TIPUS DE COBERTA	Superfície ocupada (ha)	Relació % superfície Total	Relació % superfície forestal, conreus i urbanitzada
Bosc dens	1060.00	22.70	SUPERFÍCIE FORESTAL ARBRADA: 23.66%
Bosc clar	44.83	0.96	
Matollars	981.63	21.02	
Prats i herbassars	0	0	SUPERFÍCIE FORESTAL NO ARBRADA: 21.02%
			TOTAL SUPERFÍCIE FORESTAL: 44.68%
Improductiu natural	1.4	0.03	SUPERFÍCIE URBANITZADA O NUA DE VEGETACIÓ: 4.56%
Improductiu artificial	211.5	4.53	
Conreus	2370.95	50.77	SUPERFÍCIE DE CONREUS : 50.77%

Font: www.cream.uab.es

De l'anàlisi de la taula anterior, destaquen els següents aspectes:

- la superfície agrícola del municipi domina a la forestal que està al voltant del 45% del total del terme.
- destaca de manera especial que gairebé la meitat de la superfície forestal correspon a vegetació no arbrada en forma de matollar (bosquines de pi blanc, brolles de romaní, etc.). L'explicació a aquesta ocupació tan important de formacions poc evolucionades o que formen part d'estrats vegetals d'estadis de degradació (brolles, bosquines, garrics, etc.) vindria donada per dos factors:

* L'antropització **del medi**. Els boscos d'Alcover van patir una deforestació sistemàtica a causa de la sobreexplotació produïda pel carbonatge, l'aprofitament per a la construcció de navilis a les drassanes i l'expansió de la vinya. Aquesta antropització del medi ha originat una degradació de les masses que anteriorment existien sobre aquestes cobertes, cap a comunitats evolutivament molt més inferiors en les successions ecològiques, i que a l'hora, són molt més propenses a la generació d'incendis forestals i caracteritzades per presentar una càrrega combustible amb estructures forestals formades per masses de densitats molt elevades, amb arbres de petit diàmetre i amb creixements sovint molt estancats.

***La presència dels incendis forestals** associada al propi medi mediterrani i que ha estat determinant per la distribució actual de les cobertes forestals en la major part dels municipis de la conca mediterrània. (En l'apartat de risc d'incendi es desenvolupa amb més detall aquest apartat).

La distribució física de la superfície forestal

La distribució de la superfície forestal d'Alcover ve directament marcada pel relleu i la geomorfologia del municipi; concentrant-se a l'oest i nord-oest del terme, en els indrets muntanyosos de la Serralada de Prades, al sud-oest del municipi i sempre al costat occidental de la carretera C-14 (Carretera de Reus a Montblanc).

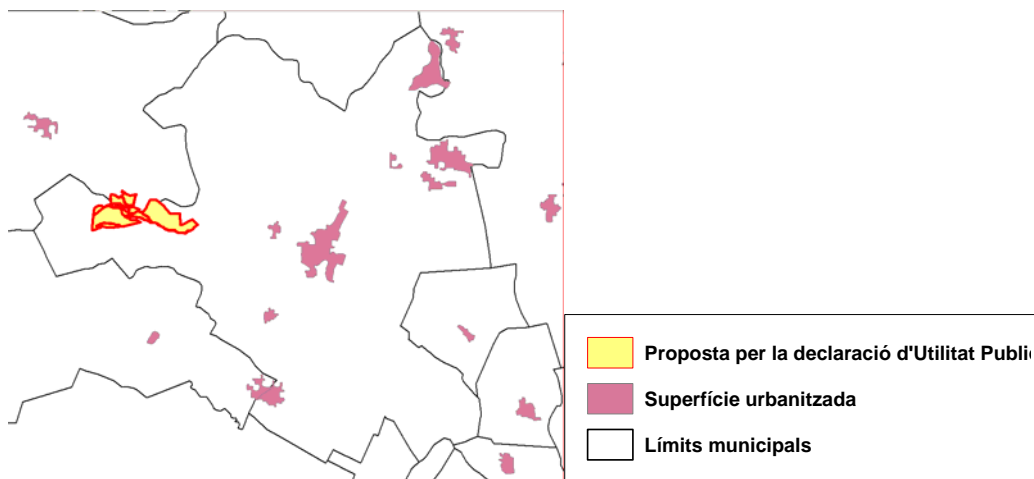
Propietat de la superfície forestal

Segons la cartografia oficial del "Mapa de Forests Gestionades pel Departament³⁵", no hi ha cap finca que sigui propietat d'aquest organisme o que estigui consorciada o amb conveni amb alguna administració.

Només hi ha una finca forestal de propietat municipal (**Finca Mas Forès**), la qual es troba situada per damunt de l'ermita del Remei i a tocar del riu Glorieta i té una extensió d'aproximadament 100 hectàrees. Aquesta finca va ser adquirida l'any 2001 pel consistori d'Alcover. Actualment, conforma un bosc públic incorporat al Catàleg d'Utilitat Pública (CUP) amb el n° 90 (Resolució MAH/157/2007, de 22 de gener).

³⁵ http://mediambient.gencat.net/cat/el_departament/cartografia/fitxes/forest

Figura 16. Delimitació de la CUP Finca Mas Forès

Font: delimitació proporcionada pel Departament de Medi Ambient i Habitatge

Caracterització bàsica de la superfície forestal

Tal i com s'ha especificat al començament d'aquest apartat, la superfície forestal d'Alcover està formada per dos grans estructures repartides equitativament, en relació a la superfície que ocupen: els boscos arbrats i les comunitats de matollar. De manera més minoritària, però no amb menys grau d'importància forestal, trobem formacions de bosc de ribera a les immediates de la llera del Glorieta i del tram alcoverenc del riu Francolí.

A nivell de masses arbòries adultes i desenvolupades (massa forestal arbrada), podem diferenciar tres estructures boscoses: els boscos escleròfils d'alzinar (*Quercus ilex*), les pinedes secundàries de pi blanc (*Pinus halepensis*) amb brolla calcícola i les pinedes de pi blanc amb sotabosc de garric o màquia.

***Boscos escleròfils (alzinars)**

Estan dominats per l'alzinar litoral (*Quercetum ilicis galloprovinciale*) amb l'alzina (*Quercus ilex*) com a espècie més important. Tot i que aquesta comunitat representa l'hàbitat potencial de bona part del terme, només trobem alzinar a la zona que queda per damunt del Glorieta (als voltants de la finca de Mas Forès i Mont-ravà) i en una taca de vegetació situada al nord del terme (*entorn de la Mare de Déu de Gràcia*). En total, les masses d'alzinar representen aproximadament el 14 % de la superfície forestal del terme i no sobrepassen les 200 hectàrees d'extensió. Un dels motius pels quals la superfície d'alzinar del municipi és tant reduïda, deriva de la forta explotació del carboneig que van tenir aquestes masses fins a gairebé arribar a mitjans del segle XX.

De fet, els alzinars associats a la vall del Glorieta són dels pocs alzinars de la comarca que es conserven i que es poden definir com alzinars ben desenvolupats i amb un sotabosc ric, tal i com apareixen en gran part dels boscos d'alzinar del sistema muntanyós de les Muntanyes de Prades. Sens dubte, l'alzinar és un dels paisatges típics de l'espai de les Muntanyes de Prades i tot i que es representa en diferents varietats, en el cas d'Alcover i atenent a la

seva situació sud respecte al massís, tal com hem dit abans, fa acte de presència amb l'alzinar mediterrani típic (*Quercetum ilicis galloprovinciale*).

Foto. Als sectors fondos i obacs de la vall del riu Glorieta apareixen els alzinars; aquí podem veure una bona taca darrera de l'antic molí, i en primer terme, les branques nues de fulles de roures de fulla petita (*Quercus faginea*)

Ens trobem davant d'una comunitat molt densa, amb tots els estrats de vegetació presents (arbres, arbustos i herbes). Els alzinars d'Alcover es caracteritzen per ser molt ombrívols, l'alzina és molt espessa i s'hi respira una percepció de frescor considerable; gràcies en part, per la quantitat considerable d'arbustos de fulla ampla com el marfull (*Viburnum tinus*). Altres arbustos típics que hi podem trobar són l'aladern (*Rhamnus alaternus*), l'aladern fals (*Phyllirea media*), l'arboç (*Arbutus unedo*) i la mata o llentiscle (*Pistacia lentiscus*). També destaca la gran quantitat de lianes que barren el pas i que en el sòl les fulles de l'alzina i de les altres plantes de la comunitat es descomponen lentament i donen lloc a un humus fosc, ple d'una flora i fauna rica, molt difícil de trobar en la resta dels ambients forestals descrits.³⁶

En els ambients molt frescals i ombrívols, sobretot els ubicats a les parts altes de l'obaga de la vall del Glorieta, l'arbut dominant d'aquests boscos d'alzinars és el boix (*Buxus sempervirens*).

En els indrets amb més altitud, i en les cotes situades al voltant dels 700-800 metres, l'alzinar litoral dona pas a la presència d'espècies típiques de l'alzinar muntanyenc i de la roureda de fulla petita. A part de les espècies citades anteriorment, se n'hi observen d'altres de caràcter més caducifoli, com per exemple: el roure de fulla petita (*Quercus faginea*), les blades (*Acer opalus*), les serveres (*Sorbus domestica*), etc.

³⁶ Col·lecció "conèixer l'Alt Camp". Josep M. Llorach. IEV (1996)

Fotos. Diversos arbres caducifolis com els aurons (*Acer sp.*) i les serveres (*Sorbus sp.*) proporcionen boniques coloracions tardorals als alzinars obacs del municipi.

**Les pinedes*

Representen gairebé el 85% de la superfície forestal arbrada i engloben una extensió de superfície que es troba al voltant de les 900 hectàrees. En aquest cas, ens trobem davant d'estructures forestals, que hom anomena de tipus secundari; és a dir, comunitats arbòries amb una dominància gairebé absoluta a l'estrat arborel del pi blanc (*Pinus halepensis*) que provenen de la degradació de la vegetació potencial que correspondria en el lloc on vegeten (en aquest cas, l'alzinar litoral) i que sovint van acompanyades d'un estrat arbustiu molt important. En el cas d'Alcover, s'hi troben dos grans grups d'aquestes pinedes secundàries: les pinedes de pi blanc amb sotabosc de màquia i garric i les pinedes de pi blanc amb brolla calcícola.

En el primer cas (pinedes amb màquia), l'estrat arbustiu està dominat per les màquies que en molts casos, fan que la pineda esdevingui el que s'anomena com a "màquia ben estructurada i arbrada" (formacions arbrades de pi blanc - *Pinus halepensis* - amb arbustos densos i alts (1-2.5 m), on el garric (*Quercus coccifera*) es presenta com espècie secundària).

Les espècies més abundants dins d'aquesta formació de pineda amb sotabosc de garriga, són les següents:

- Garric (*Quercus coccifera*)
- Margalló (*Chamaerops humilis*)
- Llentiscle (*Pistacia lentiscus*)
- Arçot (*Rhamnus lycioides*)
- Ullastre (*Olea europaea var sylvestris*)
- Garrofer (*Ceratonia siliqua*)
- Aritjol (*Smilax aspera*)
- Roja (*Rubia peregrina*)

- Esparreguera (*Asparagus acutifolius*)
- Bruc d'hivern (*Erica multiflora*)
- Càdec (*Juniperus oxycedrus*)

En el cas de les formacions de pineda acompanyades per brolles calcícoles, aquestes es caracteritzen per està dominades per les brolles de romaní i bruc d'hivern (*Rosmarino-Ericion*), on hi destaquen espècies com: el Romaní (*Rosmarinus officinalis*), el bruc d'hivern (*Erica multiflora*), el garric (*Quercus coccifeta*) o la gatosa (*Ulex parviflorus*), entre d'altres.

A la capçalera del riu Glorieta (costat nord) hi ha una petita taca amb pineda amb bosc de pi roig (*Pinus sylvestris*), acompanyada per altres espècies arbòries aciculifòlies que en aquest cas són de pi blanc (*Pinus halepensis*). Aquesta petita taca amb pineda de pi roig no arriba a les 2 hectàrees i per tant no és representativa de les masses boscoses d'Alcover i correspon a pinedes de pi roig amb sotabosc de màquies o brolles mediterrànies. Cal tenir en compte el pis arbustiu que acompanya aquesta comunitat, ja que ens indica que ens trobem en un estadi de transició entre el bosc mediterrani i el de més tendència conteninental i eurosiberiana com seria el cas de la pineda de pi roig. En el cas d'Alcover, les condicions climàtiques específiques de l'entorn del Glorieta afavoreixen la seva presència, en un domini on el pi roig ocupa un paper de transició cap als boscos climàtics planifolis de roure de fulla petita (*Quercus faginea*).

*Els matollars

Com ja s'ha comentat anteriorment, l'acció continuada de l'home (tales, incendis, explotació intensiva de conreus, pasturatges, etc.), han fet que gairebé la meitat de la superfície forestal d'Alcover, estigui dominada per les formacions de matollar. Concretament, cal destacar que es concentren al nord del municipi i coincideixen amb les zones afectades per incendis que han afectat sobretot al terme veí de la Riba.

Així doncs, aquestes formacions de matollar representen estadis de degradació de les pinedes i en últim terme de la seva vegetació potencial associada (l'alzinar litoral). En el cas d'Alcover, existeixen quatre grans grups d'aquestes comunitats de degradació:

Les garrigues de coscoll. Constitueixen una comunitat arbustiva baixa, densa, punxent i impenetrable on el garric (*Quercus coccifera*) és gairebé la única espècie representada.

Les brolles de romaní bruc d'hivern, amb la presència de les següents espècies:

- Bruc d'hivern (*Erica multiflora*)
- Albada (*Anthyllis cytisoides*)
- Garlanda (*Lavandula dentata*)
- Estepa blanca (*Cistus albidus*)
- Estepa groga (*Fumaria ericoides*)
- Foixarda (*Globularia alypum*)

Llentiscle (*Pistacia lentiscus*)

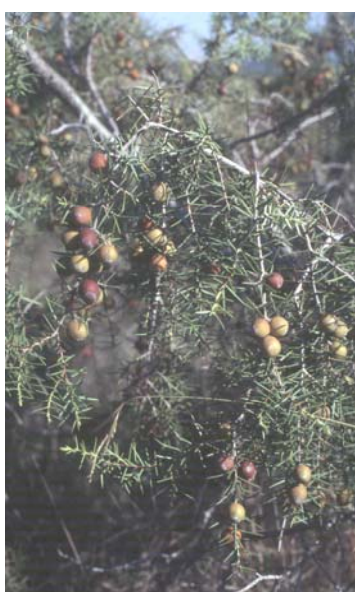
Ullastre (*Olea europaea*)

Romani (*Rosmarinus officinalis*)

Llistó (*Brachypodium retusum*)

Albó (*Asphodelus microcarpus*)

Les brolles calcícoles de romani i bruc d'hivern amb esteperola (*Anthyllido-Cistetum clusii*), on hi pareixen les espècies anteriors i amb especial incidència de l'albada (*Anthyllis cytisoides*), l'esteperola (*Cistus clusii*), la centàurea linifolia (*Centaurea linifolia*) o les fumanes (*Fumana ericoides*, etc.)

Fotos. Diverses espècies de subarbusts i arbusts són propis de les brolles, matollars i pinedes del municipi d'Alcover. Respectivament, *Aphyllantes monspeliensis*, *Globularia alypum*, *Juniperus oxycedrus*, *Helianthemum syriacum* i *Cistus albidus*

Bosquines de pi blanc. Corresponen a formacions arbustives en un nivell evolutiu situat entre les pinedes secundàries de pi blanc i els matollars. Hi trobaríem les espècies típiques de brolla descrites anteriorment, amb la presència de regenerat de pi blanc amb estat juvenil (menys d'un metre d'alçada i amb un diàmetre no superior als 10 centímetres) i amb un estrat arbustiu molt dens i continu.

Foto. Una part molt important de les vessants assolellades de les muntanyes d'Alcover estan cobertes per un mosaic de brolles, garrigues i pinedes esclarissades, tant per l'antic ús agrícola dels terrenys – observable en les feixes i marges de pedra – com pel substrat rocós i l'afectació reiterada dels incendis forestals.

*Les comunitats de bosc de ribera

Tot i ocupar una superfície relativament petita, en comparació amb la resta de formacions forestals del municipi, el bosc de ribera que trobem a Alcover (tram del Glorieta aigües amunt del nucli de la vil·la i en el tram més occidental del Barranc de la Font Major i aigües a munt de la vil·la) té una importància significativa, en relació a la seva composició.

La comunitat que descriu més significativament aquest bosc de ribera, és la salzeda de sarga o sargar (*Saliceto Saponario*). Aquesta comunitat té dos arbres dominants, la sarga pròpiament dita (*Salix elaeagnos*) i el freixe de fulla petita (*Fraxinus angustifolia*).

Les sargues prenen dimensions considerables en certs trams del bosc de ribera i solen fixar-se a les vores del riu o el barranc, o fins i tot dins del mateix llit (Cal recordar el paper regulador que té aquesta espècie davant la presència de riudes.)

A diferència de les sargues, els peus de freixes (*Fraxinus angustifolia*) són més abundants al voltant del riu Glorieta i menys escassos al barranc de la Font Major, els trobem més allunyats del curs del riu, i resulta més freqüent trobar-los en els indrets més frescos i en les zones on no és necessari l'aflorament del nivell freàtic.

Dins de la comunitat de les sargues també apareixen altres tipus de plantes com el saulic (*Salix purpurea*) o el gatell (*Salix atrocinerea*). A l'estrat herbaci, destaquen herbes com l'herba sabonera (*Saponaria officinalis*), diverses espècies de mentes (*Mentha sp.*) i la dolçamara (*Solanum dulcamara*); així com els joncs. També destaca la presència d'espècies lianoides com el llúpol (*Humulus lupulus*), la carabassina (*Bryonia dioica*) i la vidalba (*Clematis vitalba*). En els llocs on l'aigua no és molt corrent, també s'hi poden trobar peus de tamarigar i de setge blau (*Trachelium caeruleum*), una planta que durant l'estiu fa que el llit del riu presenti un aspecte blau a causa de la gran quantitat de flor que fa.

Foto. Respectivament, tram del riu Glorieta on a tocar d'una estreta franja de bosc de ribera amb pollancre, àlbers i sargues, es desenvolupa la pineda, i tram de riu Francolí on a redòs d'una resclosa es desenvolupa vegetació helofítica i també una franja minsa de bosc de ribera mesclat amb pins.

També cal considerar la gran presència de l'exòtic ailant (*Ailanthus altissima*), dins de les comunitats de bosc de ribera. El problema dels ailants és que han envaït la llera del riu i del barranc; desplaçant, de manera considerable, les comunitats autòctones de la zona.

Els danys que va patir aquesta comunitat durant les riuades de l'any 1994, encara ara hi són presents. Tot i així, i tal i com es descriu en l'apartat d'inundabilitat d'aquest informe, l'ajuntament hi va realitzar diferents tasques de millora (dins del programa de subvencions de l'Agència Catalana de l'Aigua).

Figures de gestió forestal

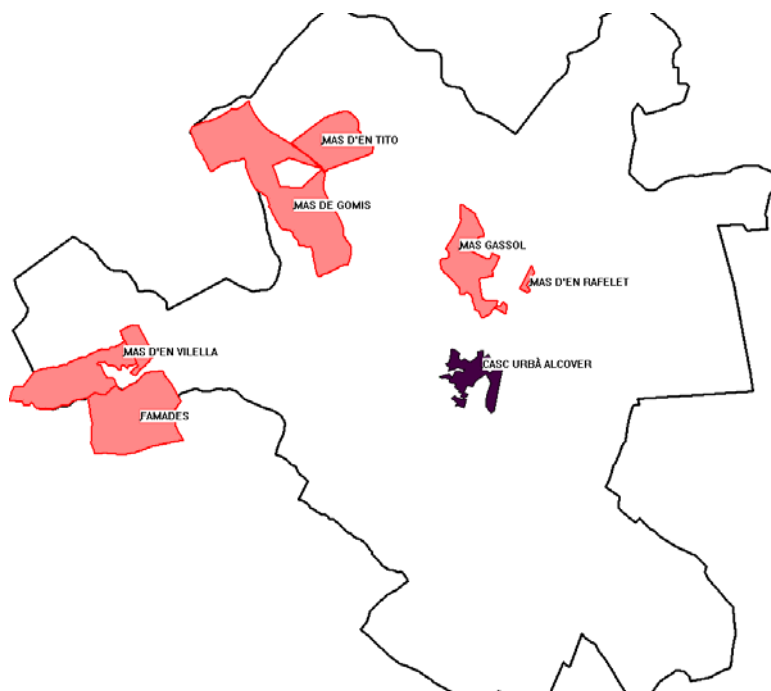
La *Llei 6/1998* forestal de Catalunya, va crear i promou re figura del pla tècnic de gestió i millora forestal (PTGMF); un document d'ordenació forestal - aplicable als boscos privats- que permet programar la realització de treballs de gestió i millora forestal per un termini màxim de 30 anys. El PTGMF el proposa el propietari al Centre de la Propietat Forestal (<http://mediambient.gencat.net/cat/cpf>) el qual, és l'organisme que en tramita la seva aprovació. El document del PTGMF, a part de marcar les directrius més convenients per la gestió dels boscos, permet al propietari acollir-se als ajuts del Departament de Medi Ambient i habitatge, en relació a les convocatòries d'ajuts a la gestió forestal sostenible amb avantatges de bonificació respecte als propietaris que no disposen d'aquest document de gestió.

En el cas d'Alcover, trobem 6 finques que disposen de Pla Tècnic de Gestió i Millora Forestal, amb un total de 424,59 ha forestals.

PTGMF (número de Pla)	FINCA	Superfície forestal ordenada (ha)	Vigència
147	MAS DE GOMIS	154,59	31-dic-09
1305	MAS GASSOL	46,53	31-dic-12
1474	MAS DE RAFALET	10,58	31-dic-12
1848	MAS D'EN VILELLA	55,05	31-dic-13
2128	FAMADES I ALTRES	118,1	31-12-14
2265	MAS DE TITO	39,74	31-12-15

Font: Centre de la propietat forestal

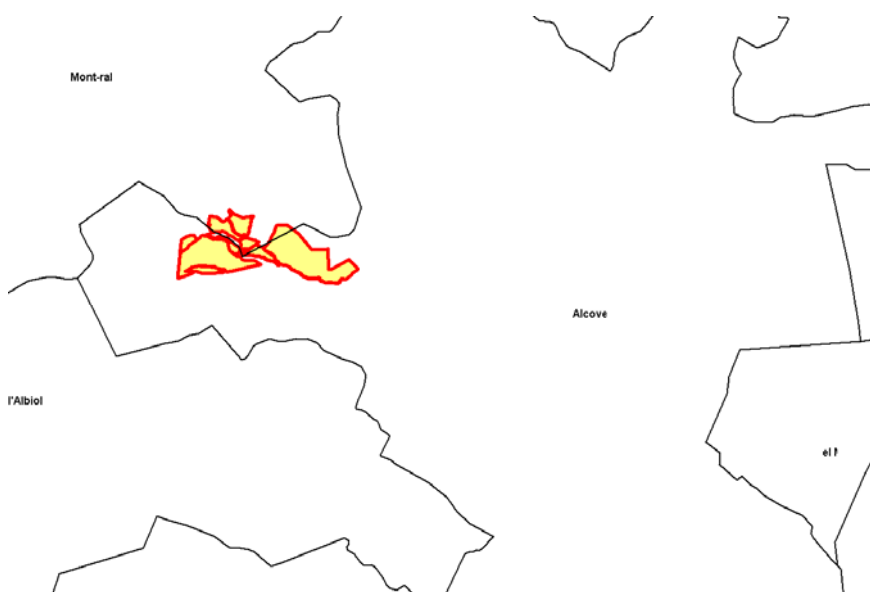
Figura 17. Situació de les finques forestals privades d'Alcover que disposen de PTGMF aprovats

Font: Centre de la propietat forestal

Pel que fa als boscos de propietat pública i tal i com s'ha especificat en aquest apartat, la finca de Mas Forès (100 ha) és la única finca pública del municipi (propietat municipal). Tot i així aquesta finca forestal, disposarà d'un Pla d'Ordenació Forestal (PO) aprovat l'any 2002 pel Departament de Medi Ambient i Habitatge. (Els Plans d'Ordenació Forestal (PO) són els equivalents als PTGMF però de finques de propietat pública). En aquesta mateixa finca i durant els cursos 2004-2005 i 2005-2006 s'hi ha desenvolupat i s'està desenvolupant un seguit de tasques forestals de millora en el camp de la prevenció dels incendis forestals, a ran de l'execució de l'Escola Taller de Mas Forès, el qual té una vigència de 2 anys.

Figura 18. Situació de les finques forestals públiques d'Alcover que disposen de Projecte d'Ordenació (Mas Forès)

Font: Serveis Territorials de Tarragona del Departament de Medi Ambient i Habitatge.

L'àmbit agrícola

Gran part de la zona agrícola d'Alcover està ocupada pels conreus mediterranis tradicionals arboris, majoritàriament de regadiu: avellaners (*Corylus avellana*) i oliveres (*Olea europaea*). També trobem conreus típics mediterranis de secà amb les plantacions de garrofers (*Ceratonia siliqua*) i amb menys mesura amb els ametllers (*Prunus dulcis*).

De les espècies anteriors doncs, el conreu de l'avellana amb regadiu és el més extens, ja que ocupa entre el 70 i 75% de la superfície agrària del municipi i es concentra al sector de la plana del terme (a l'est del traçat de la carretera C-14 i a la zona d'influència de la vall del Francolí).

Tot i que la transformació del paisatge forestal en conreus va ser una qüestió força dràstica en el passat, actualment els conreus arboris tenen una gran importància en la conservació de la biodiversitat al convertir-se en ambients diferenciats on s'hi refugia o alimenta una variada representació de la fauna, alguns d'elements de la qual són específics d'aquests ambients.

La presència d'aquestes comunitats agrícoles d'avellaner al municipi d'Alcover, suposa la presència de comunitats de vegetació arvense (agrícola); pròpies dels conreus de regadiu, i que es caracteritzen per ser molt espontànies i amb poc recobriment, a conseqüència dels treballs de llaurada típics dels sistemes agrícoles de regadiu. Així doncs, dins d'aquesta comunitat de regadiu hom hi troba espècies com: la jonçara (*Cyperus rotundus*), la verdolaga (*Portulaca oleracea*), els angelets (*Taraxacum officinale*), marrons (*Stellaria media*), miolins (*Oxalis articulata*), bet blanc (*Chenopodium album*), gumària enfiladissa (*Fumaria capreolata*)

En la resta de conreus minoritaris (garrofers i ametllers) del municipi, hi trobem una comunitat arvensa de ravenissa blanca i/o lleterassa de camp (*Diploaxietum eruroides s.l.*) que presentaria la següent composició: lleterassa de camp (*Euphorbia segetalis*), ravenissa groga (*Erucastrum nasturtiifolium*), corretjola rogenca (*Convolvulus althaeoides*), canyota (*Sorghum halepense*), ravenissa blanca (*Diploaxietum eruroides*), corretjola (*Convolvulus arvensis*), cerreigs (*Setaria sp. pl.*), boixac de camp (*Calendula arvensis*), pebrots de ruc (*Reseda phyteuma*), lletons (*Sonchus sp. pl.*), conillets de camp (*Antirrhinum orontium*)

Dins del que és la vegetació pròpia de l'espai agrícola, cal esmentar els microhàbitats que suposen els murs de pedra seca.

Hàbitats d'interès comunitari

El desenvolupament de la Directiva 92/43/CEE, relativa a la conservació dels hàbitats naturals i de la fauna i flora silvestres, va imposar la necessitat de realitzar un inventari nacional de caràcter exhaustiu, sobre les hàbitats que apareixen a l'Annex I d'aquesta Directiva, i que en el cas de Catalunya es va traduir amb el mapa oficial d'hàbitats d'interès comunitari (prioritaris o no)³⁷. (L'annex I fa referència als tipus d'hàbitats d'interès comunitari, la conservació dels quals, requereix la designació de zones d'especial protecció).

Segons les fulles nº445 i nº446 de la base cartogràfica del Departament de Medi Ambient i Habitatge⁶, i segons la última actualització de juny de 2006, existeixen 6 tipus d'hàbitats d'interès comunitari a Alcover; 5 de no prioritaris i un de prioritari tal i com es descriu en la taula següent, on se'n defineixen les característiques i la localització.

Taula 12. Síntesi dels hàbitats d'interès comunitari i prioritaris del municipi d'Alcover

Codi ³⁸	Hàbitats naturals d'interès comunitari	Localització
9540	Pinedes mediterrànies	És l'hàbitat majoritari i es concentra a la meitat occidental del TM. Es troba a la zona boscosa del sector forestal de la vall del Glorieta, en diferents zones properes al Barranc de la Font Major i al límit sud-oest del terme al voltant de la Urbanització la Burquera.
92AO	Alberedes, salzedes i altres arbres de ribera (NO PRIORITARI)	Tram de vegetació de ribera associada al pas del Glorieta a l'oest del terme, en un tram del Barranc de la Font Major al nord del nucli de la vila d'Alcover i al nord-est a l'àrea afectada pel pas del riu Francolí per aquest sector del terme.
5330	Matollars termomediterranis i predesèrtics (NO PRIORITARI)	Dos taques de superfície situades: -una entre el Barranc de la Font Major i els paratges de Mas de Tito i Mas de Gomis - una segona a l'extrem nordoccidental del terme a la zona d'influència del riu Francolí.
9340	Alzinars i carrascars (NO PRIORITARI)	Bona part del sector forestal que envolta la capçalera de la vall del riu Glorieta.
8210	Costers calcaris rocosos amb vegetació rupícola (NO PRIORITARI)	Zones molt puntuals i relativament petites situades a Mas de Jordi i a altres indrets molt puntuals al nord del terme, just al límit amb el TM de Mont-ral.

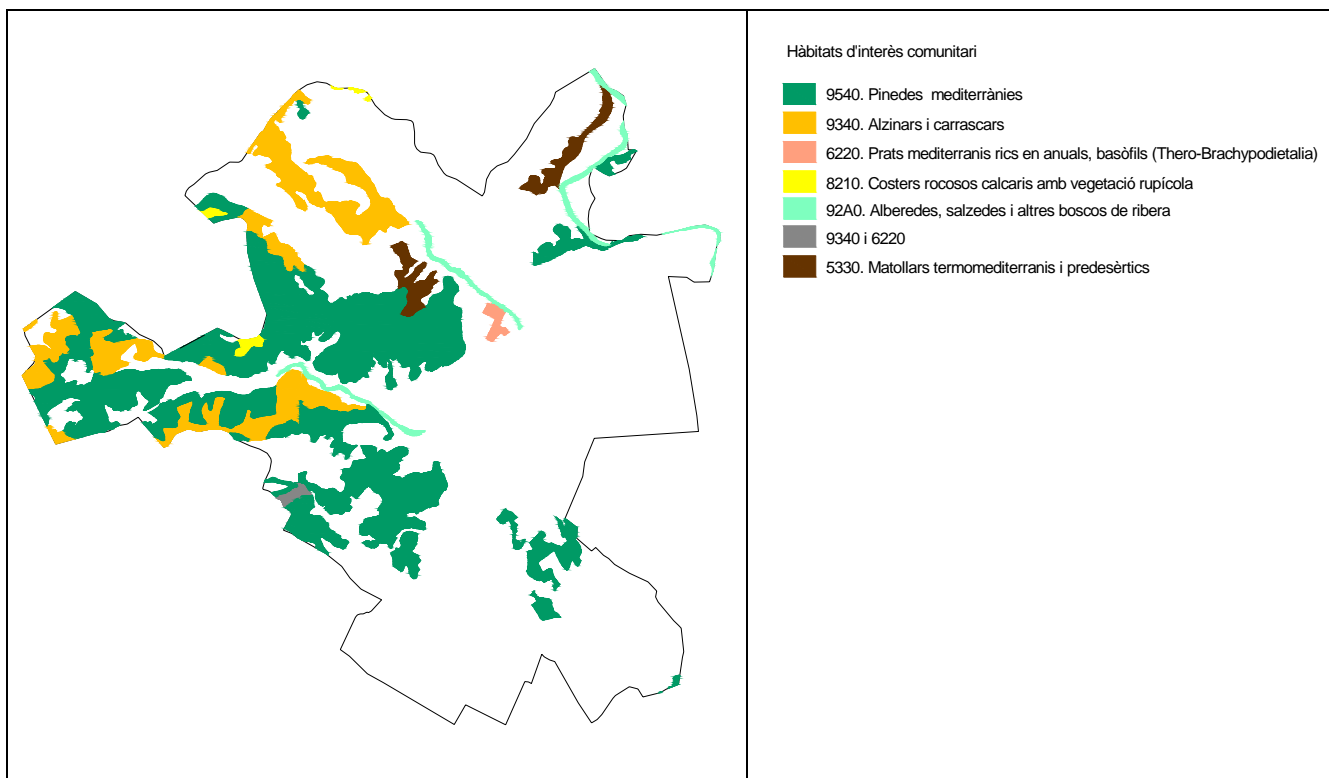
³⁷ (http://mediambient.gencat.net/cat/el_departament/cartografia/fitxes/habic)

³⁸ Segons Directiva Europea (67/97/CE)

6220	Prats mediterranis rics en anuals, basòfils (Thero-Brachypodietalia)	Un únic sector del terme situat a la zona no urbanitzada de la Urbanització Mas del Gassol.
------	--	---

Font: Elaboració pròpia a partir de la cartografia oficial del DMAH (fulles 445 i 446)

Figura 19. Els hàbitats d'interès comunitari al municipi d'Alcover

Font: Elaboració pròpia a partir de la cartografia oficial d'hàbitats d'interès comunitari

Espais naturals protegits

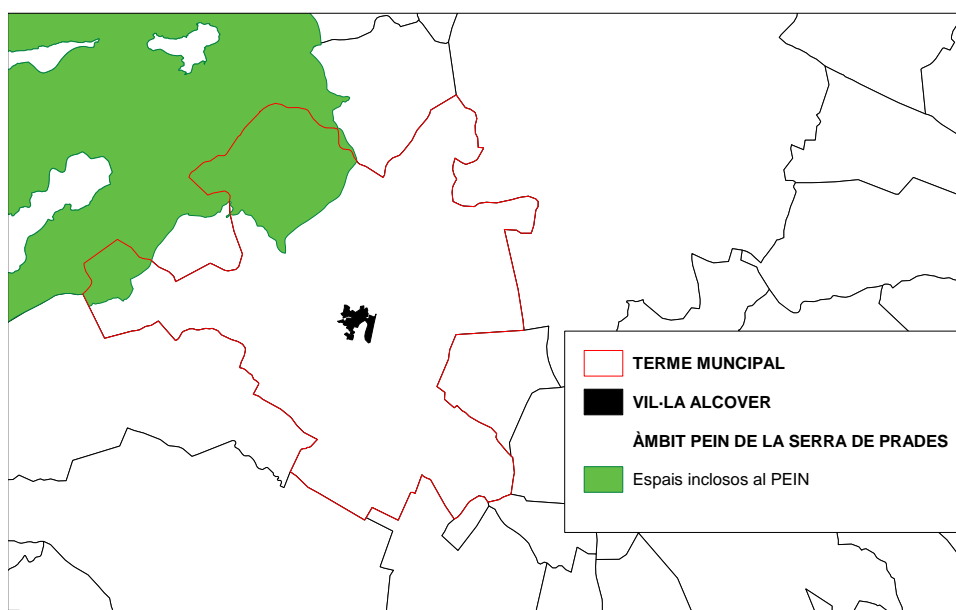
Segons el DMAH, al municipi d'Alcover bona part de la seva zona de muntanya està inclosa a l'extrem sud-oriental de l'Espai d'Interès Natural (EIN) de "la Serra de Prades". La superfície afectada per aquest EIN, ocupa el tram alt del riu Glorieta a l'extrem més oriental del terme i una peça més àmplia al paratge de la Serra Alta d'en Gomis, per damunt de la carretera que porta fins a Mont-ral.

La descripció que fa el propi DMAH de l'espai de l'EIN de Prades, és el text que apareix a continuació:

"Les muntanyes de Prades constitueixen un sistema tabular de geomorfologia definida, format per un conjunt de relleus que culminen en altiplans i cims que superen els 1.000 m d'altitud, tots ells d'una gran complexitat orogràfica i tectònica. Presenta una xarxa hidrogràfica complexa amb una potent acció erosiva que ha estat el principal determinant de la formació d'aquestes muntanyes. En el conjunt de les muntanyes predominen els paisatges forestals: alzinars litoral i muntanyenc, carrascar, rouredes seques, pinedes subhúmedes de pi roig, etc. La gran densitat d'hàbitats d'aquest espai fa que l'espectre faunístic sigui especialment ampli, amb un gran nombre d'espècies representatives de la terra baixa i la muntanya mitjana catalana.

Espai natural de primer ordre per Catalunya, conserva grans valors naturals, paisatgístics i socio-culturals, únics al país. La notable diversitat i singularitat biològica d'aquest espai és excepcional dins les serres litorals del Sistema Mediterrani Central. Des del punt de vista biogeogràfic, presenta un gran interès per la coexistència de paisatges mediterranis amb d'altres de centreuropeus, i fins i tot de boreals. És remarcable la diversitat de la flora i vegetació, amb elements de diferent caràcter (ibèrics, oromediterranis, pirinencs) molt rars i endèmics. Per les seves característiques fisiogràfiques és un lloc de superposició d'elements faunístics de caire pirinenc i centreuropeu amb elements nord-africans, conjuntament amb el nucli principal d'espècies pròpiament mediterrànies i la presència d'endemismes i espècies rares³⁹.

Figura 20. Distribució inicial de l'EIN de la Serra de Prades al municipi d'Alcover abans de l'aprovació definitiva de la Xarxa Natura 2000

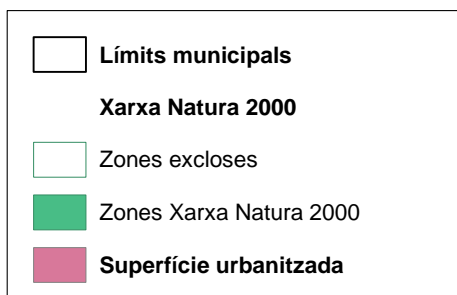
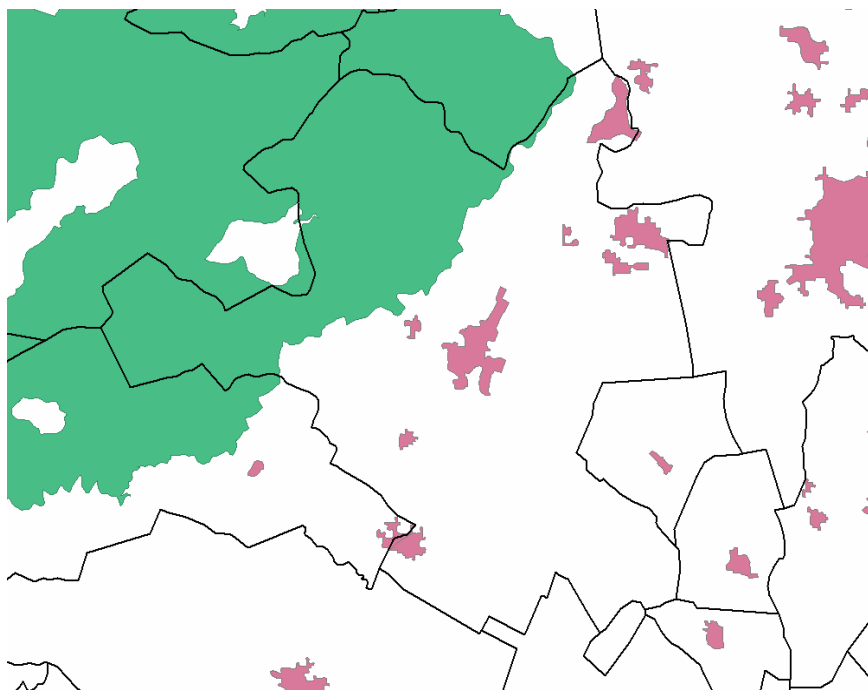

Font: cartografia oficial del DMAH

Tota la superfície d'Alcover inclosa a l'EIN de la Serra de Prades forma part de la zona declarada Xarxa Natura 2000 "Muntanyes de Prades" amb el codi ES5140008. Aquest espai és ZEPA (Zona de protecció especial per a les aus d'acord amb la *Directiva 79/409/CEE*) i LIC (lloc d'importància comunitària d'acord amb la *Directiva 92/43/CEE*). Actualment, l'EIN coincideix amb la delimitació definitiva de la Xarxa Natura 2000, que inclou també la zona de Mas Forès, tal com havia demanat l'ajuntament.

³⁹ Cartografia oficial del "Pla d'Espais d'Interès Natural" (peindoc/PRA..txt)

Figura 21. Delimitació de l'espai alcoverenc que forma part de la Xarxa Natura 2000

Font: Departament de Medi Ambient i Habitatge (bases digitals)

Pel que fa a l'Avantprojecte del Parc Natural de les Muntanyes de Prades, fet pel Departament de Medi Ambient i Habitatge al desembre del 2004, cal tenir en compte la inclusió de part del terme d'Alcover dins de la proposta de delimitació del Parc Natural. En concret, la zona afectada per ser inclosa al Parc Natural de les Muntanyes de Prades es divideix en dos sectors:

- una petita taca de superfície situada a la capçalera del Glorieta i a la dreta del curs del riu que agafa part del terme de Mont-ral i per Alcover limita fins al Mas d'en Meseter.
- una superfície de dimensions superiors a l'anterior situada al nord i nord-est de terme i que pel sud limita amb la carretera d'Alcover s Mont-ral i per l'est amb el Mas d'en Geperut i el Mas del Ferrer. Aquest sector agafa bona part de superfície de les capçaleres del Barranc de l'Om i del Barranc de la Font Major i tot el paratge de la Serra Alta d'en Gomis.

A maig de 2005, el consistori d'Alcover va proposar al DMAH, després de rebre l'índex de preguntes que els tècnics del Departament de Medi Ambient i Habitatge van formular a l'ajuntament, en relació a la creació del Parc Natural, una sèrie de propostes que s'havien elaborat anteriorment de manera verbal.

En aquestes propostes es sol·licitava l'ampliació de les zones inicialment proposades pel DMAH, en relació d'incloure la finca de Mas Forès, a excepció de les seves edificacions (Mas de Forès) i Molins de Tarrés, per tal de salvaguardar la vall del Glorieta més propoera al nucli urbà d'Alcover i dedicar aquesta finca de prop de 100 ha a fer el paper de porta d'entrada i convertir-se en un espai d'interpretació i divulgació del futur Parc.

Flora i fauna

No existeixen inventaris específics de fauna i flora que s'hagin realitzat en l'àmbit estricte del municipi d'Alcover, tot i que sí existeixen diversos estudis locals, alguns d'ells realitzats amb notable profunditat, que ajuden a aportar dades remarcables sobre aquests aspectes.

Destaca, entre d'altres, un recent estudi elaborat en el marc del Taller d'Ocupació Mas Forès 2004-2005, dirigit pel prestigiós naturalista José Antonio Latorre i anomenat *Aproximació al coneixement de la biodiversitat de la finca de mas Forès i el seu entorn. Alcover (Tarragona)* dins l'àmbit físic de la finca de mas Forès, la vall del Glorieta (incloses l'Ermida de les Virtuts i les Planes de Mas Miró), i la vall de Micanyó o de l'Albiol.

Flora

Es pot considerar que les espècies de flora més típiques del terme d'Alcover són les que s'han comentat al descriure les espècies que formen les comunitats vegetals que s'han comentat anteriorment. L'estudi de José Antonio Latorre i col·laboradors ha citat 355 espècies dins l'àmbit d'estudi de la vall del Glorieta, el Micanyó i l'Albiol, xifra que segurament pot augmentar notablement amb prospeccions en altres àmbits del municipi.

Flora protegida

El més remarcable és la presència del margalló (*Chamaerops humilis*), en aquells indrets on hi apareixen brolles i bosquines amb petits reductes de màquia. Cal recordar que aquesta és una espècie protegida per la legislació catalana (Ordre de 5 de novembre de 1984, sobre protecció de plantes de la flora autòctona amenaçada de Catalunya, DOGC 493, de 12-12-84).

També cal tenir en compte la presència de peus diversos de boix grèvol (*Ilex aquifolium*) i més escadusserament de teix (*Taxus baccata*), els quals es troben situats en les obagues frescals dels alzinars que encara ara, es troben en bon estat. Així ho ha constatat l'estudi de flora de la zona de la vall del Glorieta i el Micanyó realitzat per José Antonio Latorre i col·laboradors. El boix grèvol i el teix, tal i com passa amb el margalló, també es una espècie protegida segons l' Ordre de 5 de novembre de 1984, sobre protecció de plantes de la flora autòctona amenaçada de Catalunya, DOGC 493, de 12-12-84).

Fotos. Les tres espècies de flora protegides existents al terme d'Alcover: el grèvol, el margalló i el teix.

Per últim, cal citar que el Decret 328/1992, de 14 de desembre, pel qual s'aprova el Pla d'Espais d'Interès Natural, declara diversos tàxons de flora estrictament protegits dins l'àmbit de l'Espai d'Interès Natural de les Muntanyes de Prades, part del qual recau dins el terme d'Alcover. Aquests tàxons són els següents: *Trissexodon quadrasi*, *Jasione crispa*, *Cistus populifolius*, *Evax pygmaea*, *Doronicum plantaginetum*, *Sedum forsteranum*, *Lavandula pedunculata*, *Galium rotundifolium*, *Salix tarraconensis*. Es desconeix si cap d'aquests tenen presència dins el terme d'Alcover, tot i que donat els seus requeriments específics – punts obacs o frescals, sòls silícics – és difícil que hi tinguin presència.

Arbres d'interès

Alcover no disposa de cap arbre declarat com monumental, d'interès comarcal o d'interès local segons la legislació actualment vigent (Decret 214/1987 sobre declaració d'arbres monumentals, Decret 120/1989 sobre declaració d'arbres monumentals). Tampoc disposa el terme de cap Catàleg d'Arbres Monumentals, Notables i Singulares estandaritzats, com sí tenen altres municipis de la província (p.ex. Reus, Salou o Cambrils).

Tot i així, cal tenir en compte el treball realitzat per Cel Rogent a l'abril del 2002, on es descriuen les característiques dels arbres amb un interès especial situats a la zona ajardinada de Mas Forès. El treball posterior de José Antonio Latorre i col·laboradors ha identificat 7 arbres d'interès en aquest àmbit, incloent 2 oms (*Ulmus minor*), 1 pi blanc (*Pinus halepensis*), 1 roure de fulla petita (*Quercus faginea*), 1 alzina (*Quercus ilex ssp. ilex*), 1 freixe (*Fraxinus angustifolia*), 1 noguer (*Juglans regia*) i 1 morera (*Morus alba*).

Foto. El jardí de mas Forès té alguns arbres remarcables, com els plataners que flanquegen l'entrada.

La fauna

Abans d'iniciar l'estudi concret sobre els elements de major interès sobre la fauna, cal delimitar quin serà l'àmbit d'estudi d'aquest apartat: es tractarà la fauna vertebrada, ja que pel que fa als invertebrats la informació disponible sobre aquest grup és mínima. Tanmateix, sobre aquest grup val a dir que l'estudi de José Antonio Latorre determina la presència de dos espècies d'interès, com són la papallona diürna *Zerynthia rumina*, declarada com amenaçada al *Libro Rojo de los Lepidópteros Ibéricos*, i l'escarbat anomenat banyarriquer (*Cerambyx cerdo*), recollit a la Directiva

Hàbitats de la UE. No es compta amb informació citable sobre la presència d'invertebrats cavernícoles, dels quals hi ha unes quantes espècies protegides dins l'EIN de les Muntanyes de Prades.

Per tal de presentar la informació sobre fauna vertebrada d'una forma ordenada i esquemàtica facilitant-ne l'anàlisi i comprensió, s'han elaborat unes taules que es presenten tot seguit.

Abans però, hi ha una explicació del significat de les abreviatures de cada columna representada en aquestes taules. Lògicament, no tots els grups animals tenen el mateix nombre de columnes, per exemple només en els animals amb alta mobilitat espacial (ocells i quípters) té sentit parlar de la fenologia a l'àrea.

Els ocells

Per poder avaluar els ocells de la zona, es mostra a continuació un llistat d'espècies on s'especifica de cadascuna d'elles, la seva abundància, el seu estatus fenològic i la seva possibilitat de cria.

Les claus que s'utilitzen fan relació al següent quadre:

Abundància:	Status fenològic:	Possibilitat de cria:
1- No rar	S-Sedentari	Ps- Possible
2-Rar o molt irregular	E-Estival	Pb-Probable
3-Excepcional	H-Hivernal	S-Segura
	P- De pas	

Taula 13. Llistat dels ocells presents al municipi d'Alcover				
Nom Cinetífic	Nom vulgar	Abundància	Status fenològic	Possibilitat cria
<i>+Pernis apivorus</i> **	Falcó vesper	2	P	
<i>+Milvus migrans</i> ***	Milà negre	2	P	
<i>Accipiter gentilis</i> **	Astor	1	S-P	S
<i>+Accipiter nisus</i> **	Esparver vulgar	1	S-P	S
<i>Buteo buteo</i> **	Aligot comú	2	S-P	PS
<i>+Hieraetus pennatus</i> ***	Àguila calçada	2	E-P	PS
<i>+Hieraetus fasciatus</i> ***	Àguila cuabarrada	1	S	S
<i>+Circus gallicus</i> **	Àguila marcenca	2	P	
<i>+Circus pygargus</i> ***	Esparver cendrós	3	P	
<i>+Falco tinnunculus</i> **	Xoriguer gros	1	S-H	S
<i>+Falco peregrinus</i> ***	Falcó pelegrí	2	P	
<i>Alectoris rufa</i>	Perdiu roja	2	S	S
<i>+Coturnix coturnix</i>	Guatlla	1	S-H	PB
<i>Gallinula chloropus</i>	Polla d'aigua	1	S-H	PS
<i>Tringa ochropus</i>	Xivita	1	H	
<i>Actitis hypoleucos</i> **	Xivitona	1	E-P	
<i>Columba palumbus</i>	Tudó	1	S-P	S
<i>+Columba oenas</i> *	Xixella	1	S-H	S
<i>+Streptopelia turtur</i>	Tórtora	1	E	S
<i>Cuculus canorus</i> *	Cucut	1	E-P	PB
<i>Clamator glandarius</i> **	Cucut reial	1	E-P	S

<i>Tyto alba</i> **	Óliba	1	S	S
+ <i>Bubo bubo</i> ***	Duc	2	S	PS
<i>Asio otus</i> **	Mussol banyut	1	S-H	PS
<i>Otus scops</i> **	Xot	1	E-P	S
<i>Strix aluco</i> **	Gamarús	1	S	S
<i>Caprimulgus europaeus</i> **	Enganyapastors	1	S	S
<i>Caprimulgus ruficollis</i> **	Siboc	1	E	PB
<i>Apus apus</i> *	Falciot negre	1	E	S
<i>Apus melba</i> *	Ballester	1	E-P	S
<i>Alcedo atthis</i> **	Blauet	1	P	
<i>Merops apiaster</i> **	Abellerol	1	E	S
<i>Upupa epops</i> *	Puput	1	E-S-P	S
<i>Jynx torquilla</i> **	Colltort	1	E-P	PB
<i>Picus viridis</i> **	Picot verd	1	S	S
<i>Dendrocopos major</i>	Picot garser	2	S	PB
<i>Galerida cristata</i> *	Cogullada vulgar	1	S	S
<i>Corvus corax</i>	corb	1	S	S
<i>Lullula arborea</i> *	Cotoliu	1	S-H	S
+ <i>Alauda arvensis</i>	Alosa vulgar	1	H	
<i>Ptyonoprogne rupestris</i> *	Roquerol	1	E-S	S
<i>Hirundo rustica</i> *	Oreneta vulgar	1	E	S
<i>Delichon urbica</i> *	Oreneta cuablanca	1	E	S
+ <i>anthus campestris</i> *	Trobat	1	E	PB
<i>Anthus pratensis</i>	Titella	1	H	
<i>Motacilla flava</i> *	Cuereta groga	2	P	
<i>Motacilla cinerea</i> *	Cuereta torrentera	1	S-P	S
<i>Motacilla alba</i> *	Cuereta blanca	1	S-P	S
<i>Lanius senator</i>	Capsigrany	1	E	S
<i>Cinclus cinclus</i>	Merla d'aigua	2	S-P	S
<i>Troglodytes troglodytes</i> *	Cargolet	1	S-H	S
<i>Prunella modularis</i>	Pardal de bardissa	1	H	
<i>Cettia cetti</i>	Rossinyol bastard	1	S-P	PB
<i>Acrocephalus scirpaceus</i> *	Boscarla de canyar	2	E	PS
<i>Hippolaris polyglotta</i> *	Bosqueta vulgar	1	E	PB
<i>Sylvia borin</i> *	Tallarol gros	1	E	S
<i>Sylvia atricapilla</i> *	Tallarol de casquet	1	S-H	S
<i>Sylvia communis</i> *	Tallareta vulgar	1	E	S
<i>Sylvia melanocephata</i> *	Tallerol capnegre	1	S-H	S
<i>Sylvia cantillans</i> *	Tallerol de garriga	1	E	S
+ <i>Sylvia undata</i>	Tallareta cuallarga	1	S	PB
<i>Phylloscopus collybita</i> *	Mosquiter groc	1	H	
<i>Phylloscopus bonelli</i> *	Mosquiter pàlid	1	P	
<i>Regulus regulus</i> *	Rietó	1	H-P	
<i>Regus ignicapillus</i> *	Bruel	1	S-P	S
<i>Ficedula hypoleuca</i> *	Mastegatxes	1	P	
<i>Muscicapa striata</i> *	Papamosques gris	1	E-P	S
<i>Saxicola rubetra</i>	Bitxac rogenic	1	H-P	
<i>Saxicola torquata</i> *	Bitxac comú	1	S-H	S
<i>Monticola solitarius</i>	Merla blava	1	S	PB
<i>Phoenicurus ochruros</i> *	Cotxa fumada	1	S-H-P	S
<i>Erithacus rubecula</i> *	Pit-roig	1	S-H-P-S	S
<i>Luscinia megarhynchos</i> *	Rossinyol	1	E	S
+ <i>Turdus merula</i>	Merla	1	S-H	S
+ <i>Turdus iliacus</i>	Tord ala-roig	1	H	
+ <i>Turdus philomelos</i>	Tord comú	1	H	
+ <i>Turdus viscivorus</i>	Griva	1	S-H	S
<i>Aegithalos caudatus</i>	Mallarenga blava	1	S-H-P	S

<i>Parus cristatus</i> *	Mallerenga cuallarga	1	S-H-P	S
<i>Parus ater</i> *	Mallerenga petita	1	S-H-P	S
<i>Parus caeruleus</i>	Mallerenga blava	1	S-H-P	S
<i>Parus major</i> *	Mallerenga carbonera	1	S-H-P	S
<i>Certhia brachydactyla</i> *	Raspinell comú	1	S-H	S
<i>Miliaria calandra</i> *	Cruixidell	1	S-H	S
<i>Emberiza cia</i>	Sit nefre	1	S-H	
<i>Phyrrula phyrrula</i>	Pinsà borroner	1	H-S	
<i>Emberiza cirius</i> *	Gratapalles	1	S-H	S
<i>Fringilla montifringilla</i>	Pinsà mec	1	H-P	
<i>Serinus serinus</i> *	Gafarró	1	S-H	S
<i>Carduelis chloris</i>	Verdum	1	S-H	S
<i>Carduelis spinus</i>	Lluer	1	H	P
<i>Carduelis carduelis</i>	Cadenera	1	S-H	S
<i>Carduelis cannabina</i>	Passarell comú	1	S-H	S
<i>Passer domesticus</i>	Pardal comçu	1	S	S
<i>Passer montanus</i>	Pardal xàrrec	1	S	S
<i>Petronia petronia</i>	Pardal roquer	1	S	S
<i>+Sturnus vulgaris</i>	Estornell vulgar	1	H-S	S
<i>Sturnus unicolor</i>	Estornell negre	1	S-P	S
<i>Oriolus oriolus</i> *	Oriol	1	E	S
<i>+Garrulus glandularis</i>	Gaig	1	S	S
<i>+Pica pica</i>	Garsa	1	S	S

Font: Institut d'Estudis Alcoverencs

* Espècies d'interès especial segons el Catàleg Nacional d'Espècies Amenaçades. Catalogades amb la Lletra D a la Llei de Protecció dels Animals (Llei 22/2003).

** Espècies d'interès especial segons el Catàleg Nacional d'Espècies Amenaçades. Catalogades amb la Lletra C a la Llei de Protecció dels Animals (Llei 22/2003)

*** Espècies d'interès especial segons el Catàleg Nacional d'Espècies Amenaçades. Catalogades amb la Lletra B a la Llei de Protecció dels Animals (Llei 22/2003)

+ Espècie inclosa a l'Annex I de la Directiva 79/409/CEE (Directiva Aus) relativa a la conservació de les aus salvatges, segons la qual haurà de ser objecte de mesures especials de protecció en quant al seu hàbitat.

Es pot observar doncs, la gran quantitat d'espècies d'ocells, que trobem en l'àmbit d'Alcover. En total, hi apareixen 60 espècies d'ocells amb cria segura, tretze espècies amb cria probable, set espècies més de cria possible i dinou espècies que només sols hi són a l'hivern o són de pas.

La inclusió de gran part de la zona forestal del terme dins de l'extrem sud-est de les muntanyes de Prades, permet que hi habitin espècies d'un gran interès pel que fa al seu estatus de protecció i a la seva situació dins el marc territorial en que ens trobem. Així, hi habiten grans rapinyaires com l'àliga cuabarrada (*Hieraetus fasciatus*) que en algun moment del seu cicle vital ocupen les àrees més abruptes del nord i oest del terme. El cas de l'àguila marcenca (*Circaetus gallicus*) és diferent, ja que s'adapta molt millor a la presència humana i pot aprofitar àrees més freqüentades per caçar, així també apareixen a les àrees de conreu de la plana del sud i est del terme. A part dels grans rapinyaires l'aligot (*Buteo buteo*) és un rapinyaire de mida mitjana que ocupa les zones forestals menys arbrades i les àrees de conreu, en ambients forestals, l'astor (*Accipiter gentilis*) és el rapinyaire per excel·lència.

Pel que fa als rapinyaires de mida petita, els que trobem a l'àmbit d'estudi són els falcons: el xoriguer (*Falco tinnunculus*) i el falcò vesper (*F. peregrinus*). Aquestes espècies, també amb uns estàndards de protecció molt

elevats, ocupen diversos ambients: el xoriguer és el falcó més petit i generalista, i el trobem en àrees obertes sense defugir la presència humana.

Per acabar el grup dels rapinyaires, ens centrarem en els rapinyaires nocturns, que al terme municipal són els següents: el mussol comú (*Athene noctua*), el mussol banyut (*Asio otus*), l'òliba (*Tyto alba*), el gamarús (*Strix aluco*) i el gran duc (*Bubo bubo*).

Fotos. El duc i l'òliba són els rapinyaires nocturns de major mida presents a Alcover

En àrees obertes i camps de conreu hi apareixen espècies molt diverses: les perdius (*Alectoris ruffa*), el picot verd (*Picus viridis*), i l'enganyapastors (*C. europaeus*), els tallarols (*Sylvia sp.*), el papamosques gris (*Muscicapa striata*), la tórtora (*Streptopelia turtur*), la puput (*Upupa epops*), la cotoliu (*Lullula arborea*) o els ocells fringil·lids (*Emberiza sp.*, ...) entre altres.

Fotos. L'abellerol (*Merops apiaster*) i la perdiu roja (*Alectoris ruffa*) són dos de les aus habituals als espais agrícoles del municipi

En els ambients més humanitzats, fins a dins de la Vila, trobem espècies totalment antropòfiles: el pardal (*Passer domesticus*) i el pardal xarrec (*P. montanus*), l'estornell vulgar (*Sturnus vulgaris*) i l'estornell negre (*S. unicolor*), la cuereta blanca (*Motacilla alba*) o l'oreneta vulgar (*Hirundo rustica*), entre d'altres.

Així doncs, a mode de conclusió cal valorar com a molt interessant l'àmbit d'estudi pel que fa a les aus ja que, com es pot veure a la taula, hi ha un gran nombre d'espècies que en un moment o altre del seu cicle vital utilitza el terme, ja sigui per alimentar-se, per niar o per dispersar-se en els seus estadis juvenils.

Herpetofauna

Les espècies de fauna presents en aquest grup, es detallen a continuació mitjançant una taula on se n'indica la seva abundància, segons la clau:

1- No rar, 2-Rar o molt irregular 3-Excepcional

Amfibis

Taula 14. Llistat d'amfibis presents a Alcozer		
Nom científic	Nom vulgar	Abundància
<i>Salamandra salamandra</i>	Salamandra	2
** <i>Alytes obstetricans</i>	Gripau paridor o tòtil	1
** <i>Pelobates cultripes</i>	Gripau d'esperons	2
<i>Pelodytes punctatus</i>	Gripauet	1
<i>Bufo bufo</i>	Gripau	1
* <i>Hyla meridionalis</i>	Reineta	1
<i>Rana perezzi</i>	Granota verda	1

Font: Institut d'Estudis Alcoverencs i José Antonio Latorre i col·laboradors

A excepció de la granota verda (*Rana perezzi*), totes les espècies d'amfibis de la taula anterior estan considerades d'interès especial segons el Catàleg Nacional d'Espècies Amenaçades, i estan catalogades dins la lletra D de la Llei de Protecció dels Animals (Llei 22/2003).

Fotos. El gripau comú (*Bufo bufo*) i la salamandra (*Salamandra salamandra*) són dos de les espècies d'amfibis d'interès presents al municipi d'Alcover.

Rèptils

Taula 15. Llistat de rèptils presents a Alcover		
Nom científic	Nom vulgar	Abundància
<i>Tarentola mauritanica (D)</i>	Dragó	1
<i>Anguis fragilis (D)</i>	Llissona	1
<i>Podarcis hispanica</i>	Sarganta ibèrica	1
<i>Lacerta lepida (C)</i>	Llargandaix com	1
<i>Lacerta muralis</i>	Sargantana	
* <i>Lacerta viridis (D)</i>	Llargandaix verd	1
<i>Psammmodromus algirus (D)</i>	Sargantana cuallarga	2
<i>Coronella girondica (D)</i>	Serp llisa meridional	1
<i>Elaphe escalearis (D)</i>	Serp blanca	1
<i>Malpolon monspessulanus (D)</i>	Serp verda	1
<i>Natrix maura (D)</i>	Serp d'aigua	1
<i>Natrix matrix (D)</i>	Serp d'aigua	
<i>Vispera latasti</i>	Escurçó	3

Font: Institut d'Estudis Alcoverencs i José Antonio Latorre i col·laboradors

(D) Espècies d'interès especial segons el Catàleg Nacional d'Espècies Amenaçades, i estan catalogades dins la lletra D de la Llei de Protecció dels Animals (Llei 22/2003).

(C) Espècies d'interès especial segons el Catàleg Nacional d'Espècies Amenaçades, i estan catalogades dins la lletra C de la Llei de Protecció dels Animals (Llei 22/2003).

* Espècie inclosa com a prioritària a l'annex II de la Directiva 92/43/CEE relativa a la conservació dels hàbitats naturals i la flora i fauna silvestres, segons la qual haurà de ser objecte d'una protecció estricta.

**Espècie inclosa com a prioritària a l'Annex II de la Directiva 92/43/CEE relativa a la conservació dels hàbitats naturals i la flora i la fauna silvestres, segons la qual cal designar zones especials de protecció per a la seva conservació.

Foto. La serp verda (*Malpolon monspessulanum*) i la sargantana cuallarga (*Psammmodromus algirus*) són dos dels rèptils habituals al municipi d'Alcover

La situació d'Alcover, al costat de masses muntanyoses extenses poc humanitzades (Serra de Prades) permet que s'hi conservi una bona mostra de les espècies típiques dels ecosistemes mediterranis. No obstant, la presència de grans infraestructures (sobretot la C-14 i el traçat de la línia ferroviària Leida-Reus); les quals suposen un eix vertebrador del municipi molt important, i per tant una de les principals problemàtiques que afecten aquests i altres grups d'animals terrestres: els atropellaments i l'aïllament (fragmentació d'hàbitats) provocat per les vies de comunicació.

Dins el terme municipal destaquen alguns "punts calents" on es concentra l'activitat de l'herpetofauna. Aquestes àrees són les que permeten l'existència d'entollaments i cursos permanents o no d'aigua, com el curs del glorieta, el Micanyó i els Barrancs de la Font de l'Om i el Barranc de la Font Major.

Mamífers

Per estudiar aquest grup d'animals s'ha fet servir el mateix sistema que en el cas dels amfibis i rèptils.

Taula 16. Llistat de mamífers possiblement presents a Alcover

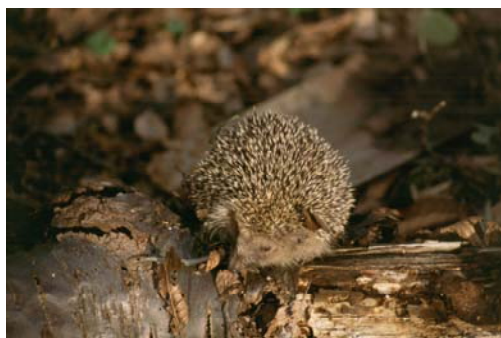
NOM CIENTÍFIC	NOM COMÚ	ABUNDANCIA
<i>Erinaceus europaeus</i>	Eriçó fals	1
** <i>Erinaceus algirus</i>	Eriçó clar	1
<i>Suncus etruscus</i>	Mussaranya	
<i>Crocidura russula</i>	Mussaranya	1
+ <i>Rhinolophus ferrumequinum</i>	Rat penat gran de ferradura	1
** <i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Rata-pinyada pipistrella	1
+ <i>Myotis daubentonii</i>	Rat penat clar d'aigua	2
+ <i>Myotis mystacina</i>	Rat penat de bigotis	2
+ <i>Nyctalus noctula</i>	Rat penat nòctul	3
<i>Oryctolagus cuniculus</i>	Conill de bosc	1
* <i>Sciurus vulgaris</i>	Esquirol comú	1
<i>Elyomys quercinus</i>	Rata cellarda	1
<i>Microtus duodecimcostatus</i>	Talpó comú	1
<i>Arvicola sapidus</i>	Rata d'aigua	2
<i>Rattus norvegicus</i>	Rata comuna	1
<i>Rattus rattus</i>	Rata negra	1
<i>Apodemus sylvaticus</i>	Ratolí de camp	1
<i>Mus musculus</i>	Ratolí casolà	2
<i>Mus spretus</i>	Ratolí mediterrani	1
<i>Vulpes, vulpes</i>	Guineu comuna	1
<i>Mustela nivalis</i>	Mostela	1

<i>Martes foina</i>	Fagina	1
<i>Meles meles</i>	Toixó	1
<i>Sus crofa</i>	Port senglar	1
<i>Genetta genetta</i>	Gat mesquer	2

Font: Institut d'Estudis Alcoverencs i José Antonio Latorre i col·laboradors

De la taula anterior se n'extreu que continua existint una riquesa considerable dins del grup de mamífers.

Tot i que són molt abundants, els mamífers són un grup d'animals que passen molt desapercebuts pels seus hàbits nocturns i els seus costums amagadissos. Aquesta abundància, no implica que la diversitat d'espècies sigui molt elevada, sinó al contrari. La major part dels individus corresponen a espècies generalistes i oportunistes com les rates (*Rattus sp.*) i els ratolins (*Mus sp.*). Altres espècies abundants són el ratolí de bosc (*Apodemus sylvaticus*), l'esquirol (*Sciurus vulgaris*) o el conill (*Oryctolagus cuniculus*). Altres espècies d'interès que es troben al municipi són l'eríç europeu (*Erinaceus europaeus*) i la rata cellarda (*Eliomys quercinus*). És d'un interès més gran però, centrar-se en la presència de carnívors com la guineu (*Vulpes vulpes*), la geneta (*Genetta genetta*), la mostela (*Mustela nivalis*), la fagina (*Martes foina*) o el toixó (*Meles meles*)

Fotos. L'eríç europeu i la mussaranya són dos dels mamífers de menor mida del municipi d'Alcover

Per últim, cal tenir en compte la possible presència (tot i que no s'ha pogut detectar), del cabirol (*Capreolus capreolus*) que ha estat recentment introduït a les Muntanyes de Prades. Aquest herbívor podria convertir-se en un interessant aliat en la lluita contra incendis forestals.

Ictiofauna

Dins d'aquest apartat es tenen en compte bàsicament les espècies habituals dels hàbitats del Glorieta i del Micanyó, ja que a excepció d'èpoques estivals molt seques, sempre porten un cabal mínim.

Al Glorieta, hi destaca la presència bastant comuna de bagres (*Leuciscus cephalus*), que es troben on hi ha més aigua; són una espècie de peixos grans.

Una altra espècie, ja no tan abundant i més rara de trobar, és el barb de muntanya (*Barbus meridionalis*). José Antonio Latorre i col·laboradors han citat també la presència del gobi (*Gobio gobio*).

Pel que fa als invertebrats presents als cursos del riu, hem de destacar-ne un d'importància excepcional: el cranc de riu (*Austropotamobius pallipes*). Aquesta espècie, gairebé en extinció, ha patit una davallada de població els darrers anys a causa de la introducció del cranc americà (espècie no autòctona i que ha desplaçat a la pròpia del Glorieta) i de la persecució impecable que va sofrir durant la última dècada⁴⁰.

El cranc de riu està inclòs dins del llistat d'espècies de l'annex II de la Directiva 92/43/CEE relativa a la conservació dels hàbitats naturals i la flora i la fauna silvestres, segons la qual cal designar zones especials de protecció per a la seva conservació.

Foto. El cranc de riu autòcton, tot i que de manera molt escassa, habita el riu Glorieta.

Connectivitat ecològica

La fragmentació i la transformació dels espais naturals o humanitzats ha estat considerada com la causa individual més important de la pèrdua de diversitat biològica en la major part dels països del món⁴¹. Aquesta afirmació dramàtica té especial transcendència en un territori tan humanitzat i petit com el del Camp de Tarragona i específicament el municipi d'Alcover, situat, a més, en la línia de pas d'un doble corredor d'infraestructures, determinat per la seva situació al peudemont i a la sortida del congost de la Riba. Recordem que Alcover és creuat en sentit sudoest-norddest per les infraestructures següents:

- Carretera C-14, desdoblada
- Ferrocarril Reus-Lleida, molt proper a la carretera anterior
- Polígons industrials actuals i ampliables al llarg de la carretera C-14, ocupant la zona de contacte entre la plana agrícola i la muntanya

I en sentit nordoest-sudest, per:

- La línia del Tren d'Alta Velocitat

⁴⁰ Muntanyes de Prades (paisatge i fauna) Màrius Domingo i Antoni Borau (1996)

⁴¹ MALLARACH i CARRERA, J. (1994). Les xarxes de corredors biològics i ambientals als Estats Units d'Amèrica. Espais, monogràfic 39.

I a més

- Una creu i successió de carreteres interiors amb nucli al poble d'Alcover: la T-724, la T-7221, la T-7222, la TV-7421 i la T-7041.

Convé recordar alguns aspectes importants, com el fet que la pròpia administració catalana, mitjançant el Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya, sosté que "Actualment, els objectius bàsics de la protecció de l'entorn natural s'emmarquen en la conservació de la diversitat biològica, la qual, al mateix temps, constitueix un dels elements centrals de les estratègies cap a la sostenibilitat. El Conveni sobre la diversitat biològica assenyala que el requisit fonamental per a la conservació de la biodiversitat és la conservació in situ d'ecosistemes i hàbitats naturals, i el manteniment i la recuperació de poblacions d'espècies viables en els seus entorns naturals. (...) La comunitat científica ha evidenciat que la conservació dels espais naturals no es pot limitar exclusivament a la protecció d'un conjunt més o menys complet d'àrees aïllades físicament. Conceptes com el de la teoria de l'equilibri de la biogeografia de les illes, de l'hàbitat mínim viable, de la població mínima viable o el col·lapse faunístic (inviabilitat del manteniment de poblacions de fauna en espais naturals aïllats) han adquirit solidesa i constatació empírica. (...) Els espais naturals no són elements territorials simples i estàtics sinó estructures complexes(...); en general pot afirmar-se que la simple conservació de superfícies naturals aïllades no és suficient per garantir la viabilitat de les poblacions que en elles viuen (...) Evitar l'extinció d'espècies requereix prevenir la fragmentació excessiva dels seus hàbitats; conservar la diversitat biològica implica no només la conservació d'aquests hàbitats, sinó també un nivell suficient d'interconnexió (...).

S'ha remarcat la necessitat de grans bandes de contacte connector-espai protegit, que en els connectors hagi representats tots els nivells de l'escala tròfica i que hagi una continuïtat natural connector-espai, i també el fet que un corredor biològic dissenyat per una espècie pot ser una barrera per una altra. (...) Actualment la tendència és a afrontar la qüestió des d'una perspectiva més integral. Es tracta de mantenir nivells alts de permeabilitat en el conjunt del territori i, en aquest context, assegurar la connectivitat biològica entre els espais protegits." ⁴².

El propi text introductor del Pla d'Espais d'Interès Natural (PEIN) ja assenyala la importància de la connexió entre els espais protegits: "els espais naturals no poden ser concebuts com illes relictuals, desconnectades del territori que les envolta. És necessària una planificació i una gestió integrades del territori global en que es troben immerses, buscant la connectivitat biològica i fins i tot la continuïtat física de manera que el sistema constitueixi una veritable xarxa (...)L'ordenació territorial ha de preveure aquestes exigències ecològiques i protegir també aquells hàbitats naturals o seminaturals que, actuant a modus de passadissos o extensions d'altres formacions, contribueixin a la preservació de les zones o espècies més valuoses".

L'objectiu de la connectivitat biològica no només està recollit al PEIN sinó en altres documents de planificació i ordenació territorial com el propi Pla Territorial General de Catalunya, marc de coherència de tots els demés plans, programes i accions amb incidència territorial : "...els espais d'enllaç i relació entre els espais del PEIN són aquells

⁴² Fragments de l'apartat titulat *patrimoni natural: connexions biològiques de la Web del Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya*.

espais que estructurin una xarxa contínua i els incorporin en un sistema territorial més ampli (...) Convé tractar aquests espais com un sistema territorial integrat d'espais naturals que ofereixin un continu natural d'aquesta manera assegurar la continuïtat de la capa de sòl no urbanitzable per tot el territori".

Fotos. Els eixos de comunicació suposen barreres mortals per moltes espècies de fauna. Respectivament, una guineu i una serp verda atropellades a la carretera

En la mateixa línia s'expressen els experts en connectivitat ecològica i paisatgística de Catalunya⁴³ que, a més de consideracions a un nivell territorial més ampli, a nivell local proposen:

"...Incorporar els criteris de connectivitat ecològica i paisatgística, de forma explícita i concreta (com ara la no coalescència dels nuclis urbans, industrials i comercials, el tractament de les vores o l'obligatorietat de considerar, com a requeriment, la permeabilitat de les gran infraestructures lineals) (...) en els plans directors urbanístics(...).

Identificar els punts clau on és possible, amb mesures senzilles, recuperar la connectivitat ecològica, entre espais d'elevat valor.

Considerar sempre els efectes sobre la fragmentació d'hàbitats i la connectivitat ecològica en els informes ambientals dels plans urbanístics, mentre la Llei d'Urbanisme de Catalunya no sigui revisada d'acord amb el punt anterior (...)

Tenir present, en cas de dubte per aplicar algun dels punts anteriors, que hi ha un gran consens entre experts, tant a escala internacional com nacional, sobre la necessitat de considerar la connectivitat ecològica i paisatgística en els afers d'ordenació del territori, i que és aquest consens el que ha inspirat les propostes que formulem."

Quan un hàbitat es fragmenta, les diferents poblacions d'una espècie passen a formar una metapoblació: un model proposat per a la demografia i la distribució espacial de poblacions en paisatges fragmentats o molt heterogenis que assumeix que diferents poblacions aïllades estan interconnectades dins una única unitat demogràfica gràcies al moviment dels animals de manera que es recolonitzen les illes on hi ha hagut una extinció local i s'evita una extinció regional.

⁴³ Campney, R. Et al.(2003). Manifest d'Olot per a la salvaguarda de la connectivitat ecològica i paisatgística de Catalunya. Taller d'experts en connectivitat ecològica i paisatgística de Catalunya. Olot.

En una estructura de metapoblació, composta per diferents poblacions distribuïdes en "illes" o taques d'hàbitat, els mecanismes de dispersió tenen un gran interès a l'estudi de la demografia i genètica. Taylor (1997)⁴⁴ defineix la connectivitat com una funció de la composició i configuració del paisatge i una funció de la facilitat relativa amb la que un organisme determinat es mou a través dels elements d'aquest paisatge. La connectivitat és un així un concepte clau que depèn de cada espècie i abasta el conjunt del territori. Baudry i Merriam (1998) fan una distinció entre connectància com una característica de la configuració espacial del paisatge i connectivitat, com aspecte funcional del paisatge i que depèn de les espècies i que a més varia amb el temps en funció del tipus d'activitat de l'espècie⁴⁵.

En el nostre cas, en aquest estudi, realitzarem una aproximació a la connectància segons el criteri de Baudry i Merriam. No es realitzarà un estudi específic lligat a la dinàmica de cada població de cada espècie i els seus requeriments biològics, ni tampoc un estudi de detall de la qualitat i distribució espacial dels diversos hàbitats. Aquest seria un exercici vàlid, potser, a nivell comarcal o subcomarcal. El que pretenem en aquest punt és, simplement, realitzar una reflexió escrita sobre l'estat actual i futura de la qüestió de fragmentació del territori, especialment lligat amb el nou planejament.

Què es vol connectar?

El primer que cal tractar en aquest punt és ben senzill: quins espais o àrees naturals han de veure preservades les seves connexions?

La resposta pot ser ben senzilla: tots els espais del SNU – i fins i tot aquells del sòl urbà o urbanitzable – que mantenen uns mínims valors naturals haurien de presentar formes d'interconnexió per poder assegurar la viabilitat i continuïtat dels processos ecològics. Però, anant més enllà, quins són els espais més importants que es volen interconnectar?

A nivell supramunicipal, hem d'entendre la situació del municipi d'Alcover en el context del límit nord de la plana del Camp de Tarragona, incorporant el límit sud d'un dels espais més importants del PEIN (les Muntanyes de Prades). Com podem veure, el municipi d'Alcover es troba precisament al límit del territori meridional d'aquest EIN i per tant el seu territori actuarà com a connector o aïllant entre aquest espai i la plana del Camp, bàsicament agrícola i urbana.

Més enllà dels espais protegits, existeixen tota una munió d'espais externs al municipi d'important valor natural; les masses forestals situades a la vora del riu Francolí a l'est tenen una connexió important durant tota la plana, especialment amb boscos-illa de les zones agrícoles. Al nord del municipi, a tocar amb el terme de Picamoixons, apareixen ja les estribacions de la serra de Miramar, just a l'altre costat del congost de la Riba. Si considerem l'extensió agrícola de la plana del Camp com un espai de valor natural, aquestes zones de conreu tenen connexions

⁴⁴ TAYLOR, P.D. (1997). Empirical exploration of landscape connectivity. COOPER, A. & J. POWER (eds.). Species dispersal and land use processes. Belfast, IALE (UK), 11-18.

⁴⁵ BAUDRY, J. & MERRIAM, .G. (1988). Connectivity and connectedness: functional versus structural patterns in landscapes. SCHREIBER, K.F. (ed.) Connectivity in Landscape Ecology. Proc. 2nd IALE seminar. Münstersche Geographische Arbeiten 29: 23-28

difícils havent de superar les diverses infraestructures de comunicació. Totes les masses forestals de les parts baixes de les estribacions de les muntanyes de Prades, fora de l'espai protegit, conformen un tot físic i funcional indestruïble amb els hàbitats inclosos a l'EIN, qüestions que s'han de considerar.

En aquest context, un dels motius de protecció de la funció del SNU ha de considerar-se dins el POUM com la de permetre el bon funcionament i la correcta protecció dels altres de "més valor". De fet, el propi article 32 del DL 1/2005 defineix que hi ha uns terrenys que han de ser no urbanitzables, que són els que no s'han de transformar per a protegir-ne l'interès de connector. Això suposa la protecció d'aquells SNU que, tot i no gaudir d'unes característiques "d'excel·lent valor", tenen una funció de connectors ecològics o de zones tampó, molt important pel bon funcionament d'aquells que sí tenen aquestes característiques. En aquest sentit, cal recordar que sovint la justificació de la protecció d'un SNU hauria de suposar una visió supramunicipal del territori on potser terrenys que a nivell municipal no tenien cap especial valor, n'adquireixen a un nivell superior, per exemple, pel fet de formar part d'una xarxa d'espais naturals no perceptible a nivell municipal.

El connector del riu Glorieta i altres barrancs menors

El riu Glorieta es mostra com un connector d'alta vàlua en sentit oest-est, fent permeable, com a mínim parcialment, els corredors d'infraestructures que creuen el terme en sentit sudoest-nord-est. Així, connecta la plana agrícola i el riu Francolí amb els espais de vessant de les muntanyes de Prades, insertant-s'hi en el seu cor fins alçades molt notables. De fet, el riu Glorieta és l'únic canalitzador possible de fluxos en sentit est-oest que, necessàriament, han de passar pel riu per poder canviar de franja transversal (la zona de muntanya i la plana agrícola) sense haver d'arriscar-se a creuar la via del ferrocarril i la carretera C-14.

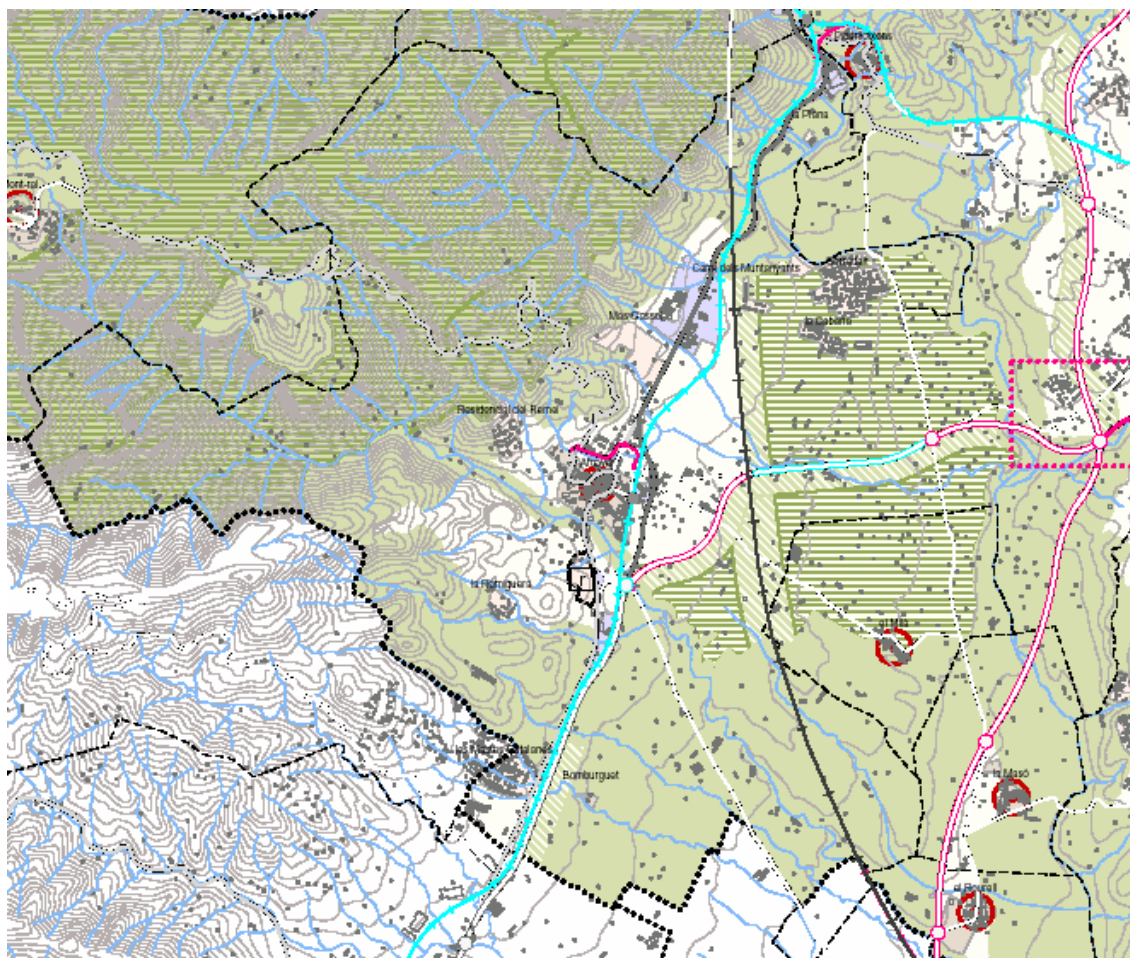
La importància del riu Glorieta com a connector en tota la zona agrícola de la riba esquerra del riu Francolí dins el Camp de Tarragona és força important, ja que es tracta de l'únic riu veritable i de certa entitat que és afluent per aquest costat, deixant de banda la riera de la Selva. Altres cursos fluvials menors del municipi (torrent d'en Ferreró, el Comellar Fondo, el Barranc de la Font Major) permeten el creuament de la carretera C-14 i la via del ferrocarril a petits vertebrats.

A nivell regional, el riu Francolí i les franges agrícoles a banda i banda, permeten la continuïtat espacial entre les comarques de l'Alt Camp i el Tarragonès i, aigües amunt, la Conca de Barberà.

Afortunadament, la línia del Tren d'Alta Velocitat, una infraestructura que sovint s'insereix d'una manera traumàtica en el territori, sorgeix de la vessant de les muntanyes de Prades amb un túnel – sense que, per tant, hagi afectat a les connexions dins aquest massís – i té un ampli viaducte de pas per sobre el riu Francolí.

Bona part d'aquests valors de connexió han estat reconeguts pel Pla Territorial Parcial del Camp de Tarragona

Figura 22. Qualificacions de sòls proposades pel Pla Territorial Parcial del Camp de Tarragona

SISTEMA D'ESPais OBERTS: CATEGORIES DE SÒL	
SÒL DE PROTECCIÓ ESPECIAL	
	Sòl de valor natural i de connexió
	PEIN i/o Xarxa Natura 2000

Font: plànol corresponent a la comarca de l'Alt Camp de la documentació per l'exposició pública de l'aprovació inicial del Pla Territorial Parcial del Camp de Tarragona (edicta de 18-7-2008)

Com es pot observar, el riu Glorieta i els seus marges, així com tot l'espai intersticial entre Masies Catalanes i la pedrera d'Alcover, estan considerats com espais connectors.

La determinació espacial i normativa del sistema d'espais oberts del Pla Territorial Parcial del Camp de Tarragona té les finalitats següents:

- a) Evitar la urbanització i la degradació d'aquells terrenys no urbanitzats que reuneixen especials qualitats com a espais d'interès natural, paisatgístic, social, cultural, agrícola i/o econòmic.
- c) Assegurar les connectivitats ecològiques necessàries per al manteniment de la biodiversitat i la salut dels ecosistemes i la conservació dels valors geològics i de les zones humides.

d) Preservar aquells terrenys necessaris per al cicle hidrològic i mantenir en bon estat de conservació les zones humides.

e) Dotar de sentit morfològic i territorial a les delimitacions dels sòls integrants del sistema d'espais oberts, afavorint la màxima continuïtat i dimensió territorial de les peces no urbanitzades.

h) Contribuir a garantir la continuïtat de l'activitat agrària i la gestió dels espais oberts.

i) Propiciar la gestió i la protecció del paisatge rural.

Aquests objectius tenen el rang de principis rectors i han d'informar, en absència de determinacions normatives més específiques, la presa de decisions en els planejaments urbanístics, de les infraestructures i del medi ambient.

2.1.9. Vectors ambientals

Cicle de l'aigua

En el marc dels informes ambientals de planejament, un dels aspectes més conspicus i importants, alhora que difícil de tractar, és el tema de l'aigua: abastament, consum, usos i reutilització, previsions de futur o de sostenibilitat, i tant d'altres, que d'una manera o una altra es van executant i teixint en el creixement actual de les nostres poblacions.

Segons fons de l'Ajuntament d'Alcover, el consum anual del municipi en aigua (dades de l'any 2004) va ser de 154.276 metres cúbics. (Aquesta dada no té en compte els consums de les urbanitzacions, ja que aquestes tenen tot el subministrament a partir de pous). Això proporciona aproximadament un consum de 39 m³ d'aigua per habitant censat al nucli, o el que és el mateix, un consum de 106 litres/habitant i dia, que és un consum relativament moderat. L'any 2007, aquest consum havia ascendit a 171.665 m³, dels quals 136.403 m³ corresponien a aigua d'ús domèstic i la resta a industrial. A finals d'aquest any 2007 la quantitat de rebuts existents ascendia a 1.815. Si considerem els 4.731 habitants censats el 2007, el consum per càpita correspondria a **99,41** litres/habitant i dia. Aquesta continua essent una xifra molt baixa, segurament subestimada, ja que se situa molt per sota de les ciutats compactes de la perifèria de Barcelona, on s'ha comprovat els mínims consums d'aigua urbana a Catalunya (per exemple, a Santa Coloma, l'Hospitalet, Sant Adrià, Cornellà o el Prat, exemples de ciutats amb una alta densitat de població on cada habitant consumeix menys de 120 litres diaris⁴⁶) i també bastant per sota de la mitjana catalana, segons les darreres dades facilitades pel DMAH, és que l'any 2005 el consum va ser de 139 litres al dia, havent disminuït vora un 3,8% respecte l'any 2004. Com a comparació, també, la mitjana de consum de l'Àrea Metropolitana de Barcelona durant l'any 2007 va ser de 113,7 litres/habitant i dia. Aquest consum per càpita podria ser recalculat com a major si considerem l'existència d'aproximadament un 12% de la població total del municipi que no habita al nucli urbà sinó a urbanitzacions, per la qual cosa podríem estimar el consum per càpita en **111** litres/habitant i dia, xifra que continua essent força baixa.

Tota l'aigua (inclosa la provinent de pluvials) es reconduïx a la Depuradora Municipal, gestionada per l'empresa SEARSA.

Cal destacar que aquest punt té evidents connexions amb altres apartats d'aquest informe, com els que treballen el medi físic i aquells que treballen el risc ambiental (Inundacions i zones inundables).

Captacions

Les captacions actuals per aigua potable al nucli d'Alcover es realitzen a través de dos pous (Pou Garriga i Pou Garriga 2). A partir de 2006, la Urbanització Masies Catalanes ja disposa d'aigua del CAT (amb una concessió total aprovada de 36.207 m³/any, aprovada en ple de 8-8-05).

⁴⁶ La Vanguardia, 10-11-04

Pel que fa a les urbanitzacions, la Urbanització la Plana s'abasteix a través d'una mina, mentre que la resta d'urbanitzacions, s'abasteixen totes per pous propis.

Segons els serveis tècnics de l'Ajuntament d'Alcover, la potabilització de les aigües del municipi es realitzen a través d'un sistema tipus mecànic amb un tractament a base d'utilització d'hiperclorit sòdic.

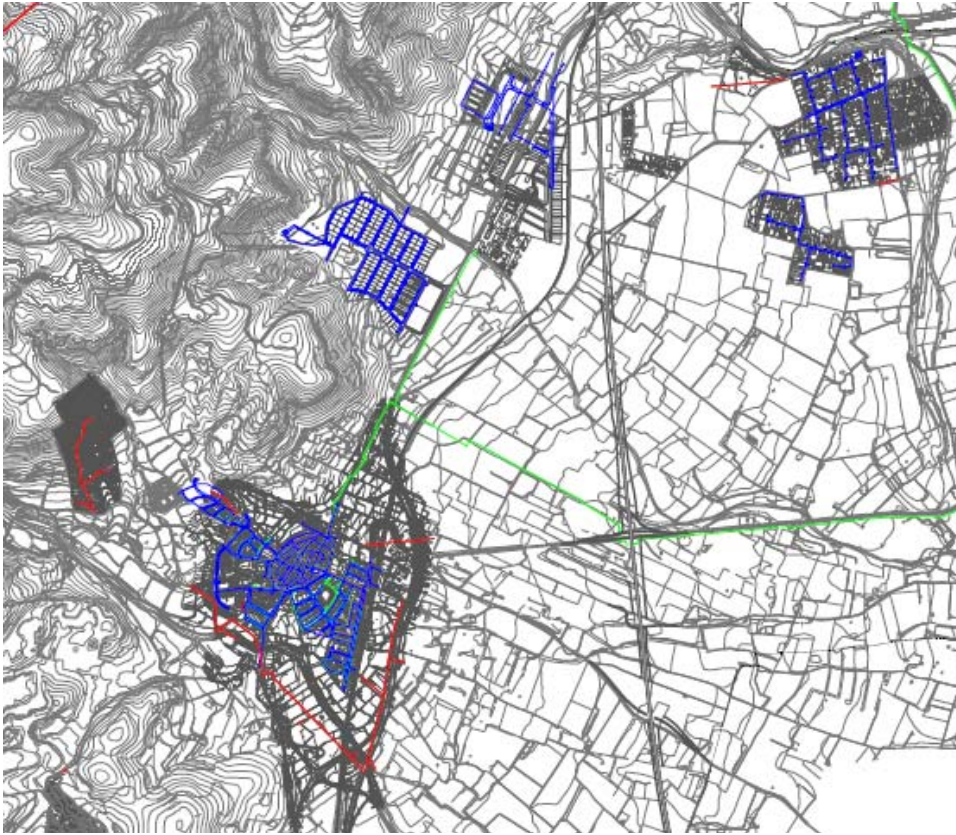
La taula i la figura següent proporcionen característiques de la xarxa d'abastament (dipòsits, pous i conduccions) al municipi.

Taula 17. Característiques dels dipòsits i pous de la xarxa pública d'abastament al municipi d'Alcover

NOM	CAPACITAT	SITUACIÓ UTM
POU GARRIGA		X346474 Y4569761
POU GARRIGA 2		X346409 Y4569715
POU SANT ANTONI		X346382 Y4569335
POU MAS GASSOL		X347225 Y4571130
POU POLÍGON		X347764 Y4571412
DIPÒSIT MAS MORESC	500 m ³	X346244 Y4569914
DIPÒSIT GARRIGA (soterrat)	500 m ³	X346459 Y4569694
DIPÒSIT PAVELLÓ	500 m ³	X346336 Y4569421
DIPÒSIT POLÍGON	1.200 m ³	X347588 Y4571285
DIPÒSIT MAS GASSOL	450 m ³	X346718 Y4571058

Font: Ajuntament d'Alcover (2009)

Figura 23. Traçat de la xarxa d'abastament d'aigua potable (en color blau) al municipi d'Alcover

Font: Plànols Informatius del POUM d'Alcover (2009)

El sanejament

Alcover disposa d'una EDAR situada a la zona industrial del municipi (347041,4568809) que funciona des de l'any 1986. L'EDAR d'Alcover és una depuradora biològica amb tecnologia d'aireació perllongada, sense que es reutilitzi l'aigua de l'efluent. L'empresa explotadora és SEARSA.

Figura 24. Localització de l'EDAR en el context municipal d'Alcover

Font: elaboració pròpia a partir de la cartografia de base

Foto. Entrada a l'EDAR d'Alcover

Taula 18. Paràmetres de sortida de l'efluent de l'EDAR (any 2004)

	M ³ /mes	m ³ /dia	Mg/l	Mg/l	%	Mg/l	Mg/l	%	Mg/l	Mg/l	%
Gen-04	24.480	844	398	35	90	1.384	127	91	441	25	93
Feb-04	38.880	1.254	345	77	57	1.037	47	85	600	43	93
Mar-04	32.320	1.077	1.198	160	60	1.580	419	55	525	118	69
Abr-04	47.620	1.533	340	68	73	1.113	136	88	450	36	92
Mai-04	38.880	1.254	275	58	71	1.066	146	86	513	38	93
Jun-04	32.640	1.053	290	80	63	1.076	160	86	438	35	92
Jul-04	36.640	1.221	288	60	74	1.102	163	83	413	29	93
Ago-04	24.640	795	315	100	73	565	130	78	345	29	91
Sep-04	32.960	1.099	401	134	63	808	354	53	384	34	90
Oct-04	29.440	950	365	83	77	1.058	141	87	432	38	91
Nov-04	23.360	779	1.175	153	85	3.124	233	88	837	46	93
Des-04	28.800	929	375	75	84	1.054	390	64	680	91	85
TOTAL 2004	390.560										

Font: ACA

Taula 19. Paràmetres de sortida de l'efluent de l'EDAR (any 2008)

DADES DE DISSENY	CABAL		SS			DQO			DBO ₅		
			Entrada	sortida	Rend.	Entrada	sortida	Rend.	entrada	sortida	Rend.
	m ³ /mes	m ³ / dia	mg/l	mg/l	%	mg/l	mg/l	%	mg/l	mg/l	%
Gener-08	24.000	774	333	27	95	918	109	88	503	27	95
Febrer-08	23.200	800	387	32	93	921	117	87	474	27	94
Març-08	22.720	733	348	36	89	993	125	87	413	29	93
Abril-08	24.160	805	356	29	92	895	107	87	429	22	94
Maig-08	31.040	1.001	316	40	87	867	115	87	333	26	92
Juny-08	23.520	784	183	24	88	755	94	87	269	17	93
Juliol-08	23.360	754	409	34	91	1132	120	89	395	28	93
Agost-08	22.560	728	411	27	92	1064	112	89	396	19	95

Font: Serveis Tècnics Ajuntament d'Alcover

Actualment (febrer de 2009) s'ha de construir una ampliació d'aquesta estació depuradora, estant en tràmit la modificació puntual de planejament necessària per poder encabir la infraestructura.

A 500 metres de la zona d'estudi trobem un punt de control de les aigües subterrànies. El pou (347318,4568078) denominat estació "Paquito" compleix tots els nivells guia de la normativa vigent, exceptuant en magnesi i en nitrats que tot i que sobrepassa el nivell guia, no arriba a la concentració màxima admesa. Així que les aigües subterrànies en aquest punt es troben en bon estat pel que fa a la qualitat, tal i com s'observa a la taula que es mostra a continuació.

Taula 20. Valors de referència i reals (2005) dels paràmetres físico-químics de les aigües potables

Descripció variable	Valor	Nivell guia	Conc. Màx. Admesa	Unitats
Bicarbonats	284,50	-	-	mg/l HCO ₃
Calci	63,30	100	-	mg/l
Clorurs	21,80	25	-	mg/l
Conductivitat a 20°C (lab)	488,00	400	-	µS/cm
Duresa total	296,80	-	-	mg/l CaCO ₃
Error relatiu balanç iònic	1,69	-	-	%
Hidrocarburs totals	5,00	-	-	µg/l
Magnesi	33,70	30	50	mg/l
Nitrats	33,65	25	50	mg/l
Olis i Greixos	10,00	-	-	mg/l
pH (lab)	7,80	6,5-8,5	9,5	u.pH
Potassi	1,23	10	12	mg/l
Silici	11,69	-	-	mg/l
Sodi	6,25	20	150	mg/l
Sulfats	9,00	25	250	mg/l
Suma Anions	6,03	-	-	meq/l
Suma Cations	6,24	-	-	meq/l
TOC	0,35	-	-	mg/l

Font: elaboració pròpia a partir de diverses fonts. Dades del pou subministrades per l'ACA.

Cal tenir en compte que, segons el Pla de Sanejament d'Aigües Residuals Urbanes de 2005 (PSARU 2005), a Alcover es preveuen les següents infraestructures. El 2006 s'ha iniciat el tractament de fangs de l'EDAR d'Alcover amb una inversió de 193.538€, el 2011 l'EDAR i col·lectors de les Masies Catalanes, el 2012 l'EDAR i col·lectors de la Plana i l'EDAR i col·lectors de Serradalt.

Actualment, les aigües residuals dels habitatges de la vila i els de la Urbanització Residencial Remei reconduïxen les aigües cap a l'EDAR. La Urbanització Mas Gasol està previst que connecti el seu clavegueram a l'EDAR. La resta d'urbanitzacions tenen pou sec. Fins al moment, des de l'Ajuntament d'Alcover, no s'ha plantejat reutilitzar les aigües de l'EDAR.

La xarxa de clavegueram municipal és separativa en només alguns sectors de la vila: al Raval del Carme, al Camí de Tarragona i a l'Avinguda de Reus (zona que va des de davant del Museu fins a la cruïlla amb l'Avinguda de Maria).

Cal citar també que el polígon industrial de les Roques Roges compta amb una estació depuradora pròpia.

Foto. L'estació depuradora d'aigües residuals del polígon Roques Roges

Consum energètic

Catalunya en el seu conjunt i en el què podríem anomenar "temps moderns" ha estat històricament un territori on la seva base energètica ha estat fortament influenciada per l'absència destacada de reserves de carbó; en aquest sentit cal fer referència a l'any 1883, data en què entra en funcionament la primera gran central instal·lada per la "*Sociedad Española de Electricidad*" i que va facilitar - amb els seus 200 Kw de potència - la part essencial de l'electricitat consumida a Barcelona.

A partir de l'any 1950, amb la creació de l'empresa FECSA a Catalunya, es va donar un nou impuls a les construccions hidroelèctriques, es va augmentar la potència de les centrals tèrmiques i es van instal·lar les més potents centrals nuclears del país. El ràpid desenvolupament de l'electricitat a Catalunya fou possible per l'existència d'un medi social, econòmic i tècnic favorable i amb una capacitat de mobilització de capital, saber tècnic, treball i gestió empresarial sense precedents fins aleshores.

Cal tenir en compte que el consum d'energia elèctrica a l'Estat Espanyol ha augmentat un 2,7% l'any 2007 respecte a l'any 2006, assolint la xifra de 267.668 milions de kwh. Des de l'any 1997, el consum net d'electricitat a Espanya ha experimentat un increment acumulat del 65%⁴⁷.

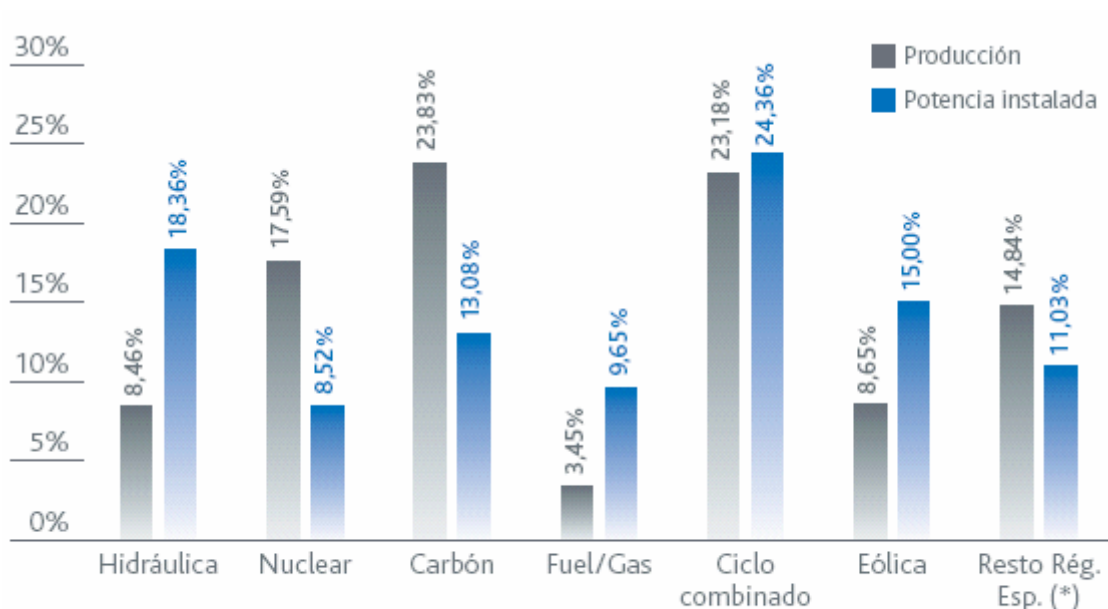
⁴⁷ Foro Nuclear

Taula 21. Total de potència elèctrica instal·lada a Catalunya i a la totalitat de l'Estat (any 2006, dades en MW)

	Hidràulica	Nuclear	Carbó	Fuel/gas	Cicle combinat	Règim ordinari	Règim especial	TOTAL
Cataluña	2.206	3.142	160	1.570	1.636	8.714	1.922	10.636
Total Espanya	16.657	7.716	11.934	9.425	16.409	62.141	21.057	83.198

Font: Informe de 2006 de la Comisión Nacional de la Energía

Figura 25. Potències instal·lades i produccions d'electricitat pels diversos sectors energètics a l'Estat Espanyol (2007)

(*) Cogeneración, minihidráulica, biomasa, residuos.

Fuente: Elaboración propia con datos de UNESA – Avance Estadístico de la Industria Eléctrica 2007 y REE – El Sistema Eléctrico Español – Avance del informe 2007.

Font: 2007, Un año nuclear (Foro Nuclear)

A continuació s'exposen les dades d'energia elèctrica distribuïda a Alcover entre els anys 1992 i 2006. Les dades han estat facilitades pel Servei d'Anàlisi i Planificació Energètica del Departament d'Indústria de la Generalitat de Catalunya⁴⁸.

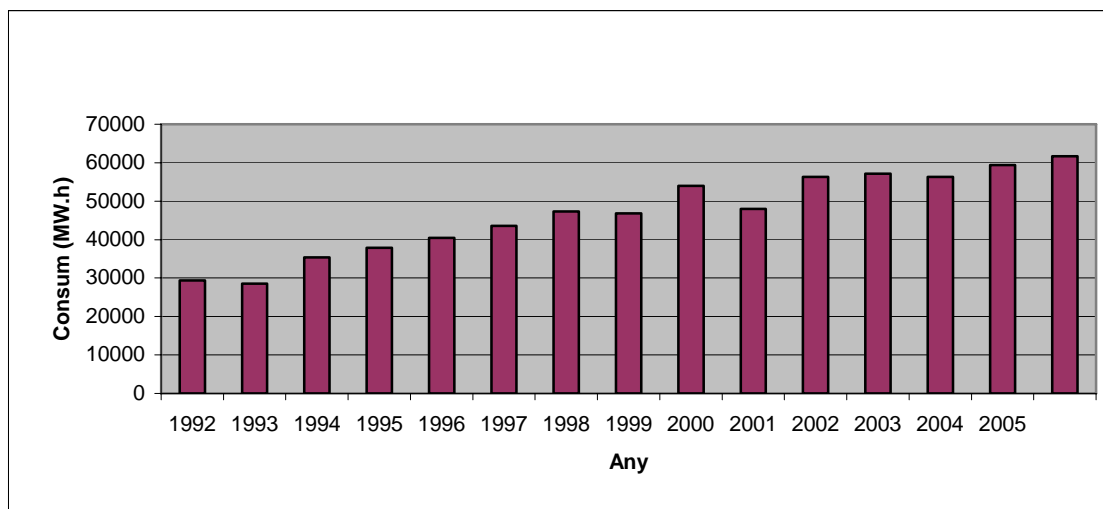
Tal i com es pot observar clarament a la gràfica que s'exposa a continuació, l'energia elèctrica distribuïda al municipi d'Alcover, segueix en general una tendència creixent en el període considerat (1992-2006).

⁴⁸ Dades de maig de 2008

Taula 22. Energia elèctrica distribuïda (MWh – xarxa i autoconsum) al municipi d'Alcover, 1992-2006

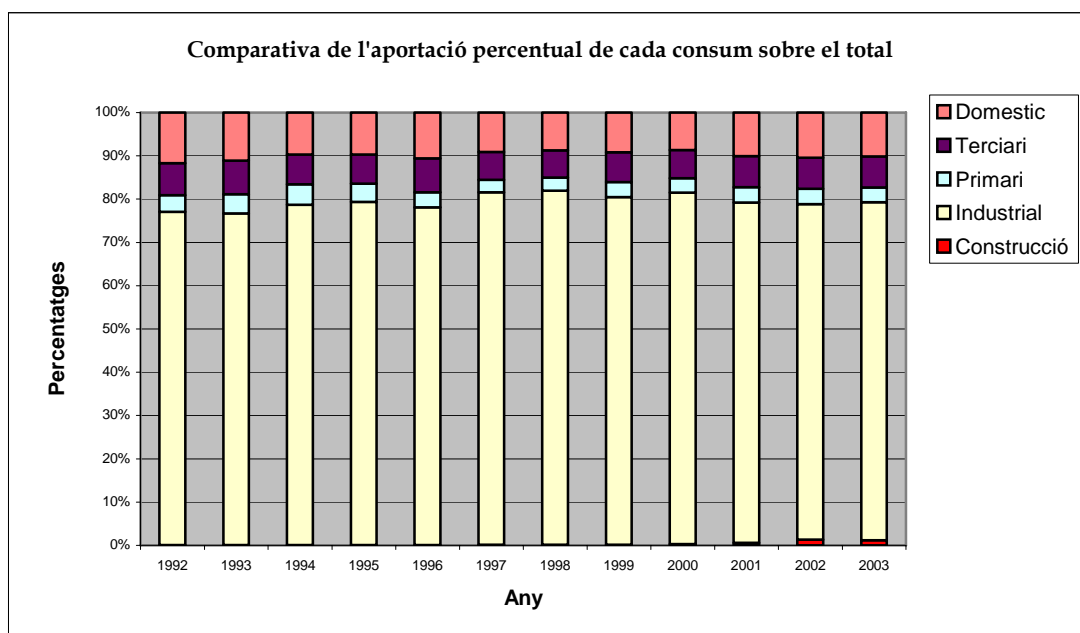
ANY	CONSTRUCCIÓ		INDUSTRIAL		PRIMARI		TERCIARI		DOMÈSTIC		Total municipi
		%		%		%		%		%	
1992	13	0,04278	22607	77,05	1118	3,81	2183	7,44	3421	11,66	29342
1993	15	0,05351	21865	76,61	1278	4,48	2212	7,75	3169	11,10	28540
1994	24	0,06795	27792	78,65	1664	4,71	2436	6,89	3420	9,68	35336
1995	21	0,05632	30076	79,36	1598	4,22	2529	6,67	3685	9,72	37910
1996	22	0,05338	31577	78,08	1397	3,45	3158	7,81	4290	10,61	40443
1997	49	0,11290	35457	81,43	1284	2,95	2788	6,40	3963	9,10	43540
1998	68	0,14347	38672	81,82	1414	2,99	2980	6,31	4133	8,74	47267
1999	61	0,13113	37567	80,31	1641	3,51	3225	6,89	4282	9,154	46776
2000	148	0,27344	43868	81,22	1814	3,36	3506	6,49	4673	8,65	54009
2001	292	0,60903	37727	78,62	1701	3,54	3453	7,20	4810	10,03	47983
2002	730	1,29622	43649	77,53	2011	3,57	4051	7,20	5858	10,41	56299
2003	665	1,16326	44651	78,15	1915	3,35	4130	7,23	5775	10,11	57136
2004	339	0,06	43761	77,68	1672	2,97	4352	7,72	6208	11,02	56332
2005	276	0,05	45666	76,86	2016	3,39	4732	7,96	6720	11,31	59416
2006	330	0,05	47190	76,54	2228	3,61	5011	8,13	6809	11,04	61648

Figura 26. Energia elèctrica distribuïda (Mwh - xarxa i autoconsum) total al municipi d'Alcover.

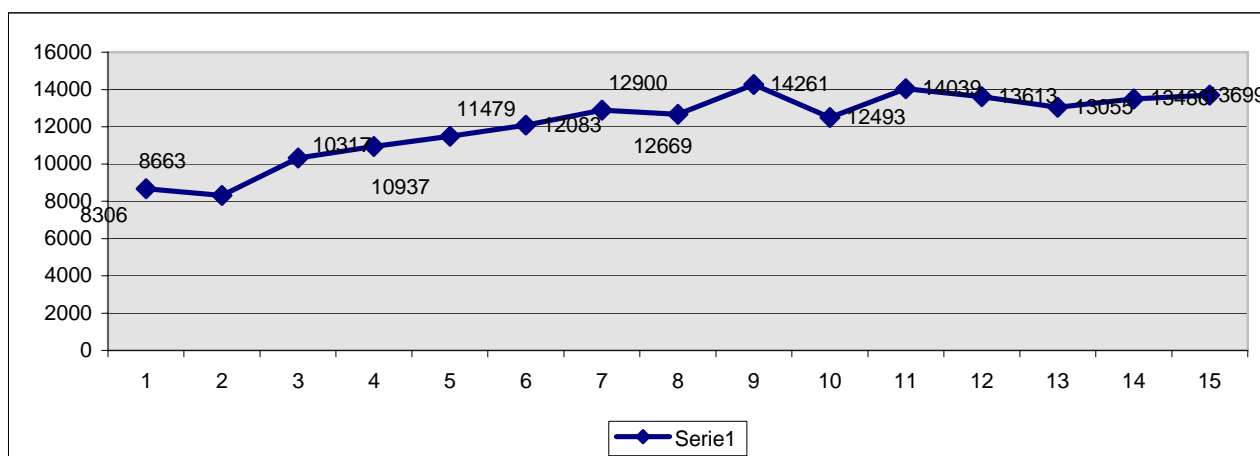
D'altra banda, si comparem percentualment el pes de cada sector sobre la quantitat total (MWh) del municipi, veiem clarament que la indústria és la principal consumidora de l'energia elèctrica subministrada al terme municipal d'Alcover, amb valors que sempre es troben per sobre del 75% del total. El segon sector en termes de consum d'energia elèctrica és el sector domèstic, tot i que força lluny dels consums del sector industrial.

Figura 27. Comparativa de l'aportació percentual de cada sector sobre el total al municipi d'Alcover

Font: elaboració pròpia a partir de les dades cedides per "Servei d'Anàlisi i Planificació Energètica"

Figura 28. Energia elèctrica distribuïda per habitant al municipi d'Alcover, Kwh/habitant i any

Font: elaboració pròpia a partir de les dades cedides per "Servei d'Anàlisi i Planificació Energètica"

Al municipi d'Alcover hi trobem actualment un planta de cogeneració d'energia lligada a l'activitat que genera l'empresa NEWARK; una fàbrica de cartró en diferents qualitats, situada a la Carretera de Montblanc, n°18, al límit entre Valls i Alcover (coordenades: 349160-4574100), que té una potència de 4800 kW i una producció bruta de 30.7 Gwha⁻¹. L'alçada de la xemeneia és de 15 metres amb un diàmetre de 15 m⁴⁹. La seva producció és per

⁴⁹ www.tdx.cesca.es

consum propi, tot i que ven l'excedent a la xarxa. Segons el Pla Nacional de drets d'admissions atmosfèriques, pels anys 2005, 2006 i 2007 a aquesta empresa se li van assignar a cadascun dels anys anteriors 33.909 Tones de CO₂.

En relació a les infraestructures elèctriques existents al municipi, només destaca la presència d'una línia d'alta tensió de 110 kW, situada al sud del terme municipal i que el travessa en un recorregut aproximat de 2Km, en sentit perpendicular al traçat de la Riera de Burguet.

Eficiència energètica dels equipaments municipals

El consistori d'Alcover durant l'últim trimestre del 2004 va encarregar l'elaboració d'estudis per l'eficiència energètica de dos edificis: el pavelló municipal i les instal·lacions del camp de Futbol Municipal. L'objectiu fonamental d'aquests estudis és la determinació de la viabilitat tècnica i econòmica que presenta l'aplicació de diverses mesures d'estalvi d'aigua i energia a les instal·lacions analitzades.

En el cas del pavelló, el conjunt d'actuacions basades en l'eficiència energètica (disminució de la temperatura, d'acumulació d'aigua calenta, instal·lació d'energia tèrmica solar per l'aigua calenta, ús d'il·luminació més eficient i reducció de la potència contractada) aportaria un estalvi de 12357 Kwh/any, fet que suposaria el 28.8% d'estalvi respecte el consum elèctric corresponent al 2003, un estalvi econòmic de 1577 euros/any, una inversió d'uns 13639 euros i un temps d'amortització de 8.6 anys.

Pel que fa al camp de futbol, les actuacions basades en l'eficiència energètica (instal·lació d'energia solar tèrmica per escalfar aigua calenta sanitària i millora del rendiment dels fluorescents incorporant balasts electrònics) aportaria un estalvi de 7868.57 Kwh/any, fet que suposaria el 25.5% d'estalvi respecte el consum elèctric corresponent al 2003, un estalvi econòmic de 783.74 euros/any, una despesa de 9035 euros i un període de retorn global d'11.53 anys.

Aquestes obres han estat executades i actualment hi ha plaques solars al pavelló i al camp de futbol municipal

Energies renovables

Segons els serveis tècnics de l'Ajuntament, no s'ha donat cap llicència per la instal·lació d'energies renovables, ni tampoc s'ha rebut cap petició per a la instal·lació de parcs eòlics o qualsevol altra instal·lació de producció d'energies renovables.

Hi ha previst, però, una petita central solar prevista a l'antic abocador d'escombreries, amb una dimensió de 4,95 hectàrees i una potència de 1500 kwp.

Producció i gestió de residus

Residus municipals

Entendrem per residus domèstics aquells residus procedents dels domicilis particulars, dels comerços, d'oficines i serveis, i tots aquells que per la seva naturalesa o composició poden assimilar-se als residus domèstics, i es recullen en els llocs habilitats per aquests; també es farà servir la denominació de "residus urbans" com a sinònim de residus domèstics.

Alcover gestiona els seus residus municipals seguint el model clàssic utilitzat a una bona part de la geografia catalana. No obstant, el consistori ha optat per crear zones de recepció de residus o recepció de deixalles que consisteixen en punts on s'hi troben 4 contenidors: 1 de rebuig, 1 de vidre, 1 de cartró i 1 de plàstic. L'existència d'aquests punts de recepció permet que no hi hagi contenidors de rebuig distribuïts aleatòriament pel municipi i alhora facilita als vilatans poder utilitzar els contenidors de selectiva.

En total, a tot el terme d'Alcover hi ha 24 punts de recepció amb un total de:

- 24 contenidors de rebuig
- 24 contenidors de vidre
- 24 contenidors de cartró
- 24 contenidors de plàstic

Dels 24 punts de recepció de residus, 10 es localitzen a les diverses urbanitzacions del terme i a les afores i 14 es troben al casc urbà. A la part antiga del centre històric de la vila (dins de les muralles) no hi ha cap zona de recepció de residus.

La distribució d'aquestes zones de recepció amb el grup dels 4 contenidors és la següent:

- Ermita del Remei: 1
- Urbanització el Remei: 2
- Davant de la deixalleria (C/ Puig de les forques): 1
- Urbanització La Cabana: 2
- Urbanització Serradalt: 3
- Urbanització Muntanyans: 1
- Casc urbà: 14

Des de l'any 2006 s'han instal·lat un total de 13 àrees d'aportació dins el nucli urbà, a més d'una altra a mas Gassol, una al portal de Sant Miquel i mitja al restaurant el Àlamo. Aquests han substituït a les bateries de contenidors en superfície.

Recollida de matèria orgànica

Des del 3 de desembre de 2004, Alcover disposa de contenidors per a la recollida de la matèria orgànica. El consistori va fer una campanya de sensibilització ambiental "porta a porta" anomenada "Organic zem-nos" i coordinada pel Centre de Recursos per a la Protecció de la Salut i el Medi (CRM) de Reus que va permetre repartir cubells de fracció orgànica a la població, bosses compostables i material gràfic divers per reforçar les accions que recollia la campanya.

Els contenidors específics de matèria orgànica estan col·locats en els punts de recepció o de recollida de residus citats anteriorment. En total doncs, els contenidors que disposa Alcover pel tractament de la matèria orgànica és de 35 (incloent contenidors soterrats i de superfície).

Les dades sobre producció de residus estimen que el 40% de brossa domèstica que es produeix al municipi d'Alcover és fracció orgànica. Aquest percentatge representa una generació de 2 Kgs de fracció orgànica diària per família i si aquesta quantitat la multipliquem pel conjunt de les famílies d'Alcover, unes 1500, constatem que Alcover pot generar tres tones diàries de matèria orgànica. Si de cada tona d'orgànica s'obté 200 Kilos de "compost", el municipi pot arribar a generar 600 Kilos de "compost"⁵⁰ al dia.

La recollida selectiva en els comerços

En l'últim trimestre del 2004 l'ajuntament d'Alcover va encarregar a la consultoria Limonium la realització d'un estudi sobre la recollida selectiva i l'ús de la deixalleria als comerços del municipi. L'estudi tenia com a objectiu principal promoure i implantar hàbits en la recollida selectiva a nivell de petits i mitjans productors de diferents fraccions (paper i cartró, envasos, vidre i introduir la matèria orgànica).

Després de fer visites personalitzades a cada comerciant i de realitzar una enquesta, destaquen les següents conclusions:

- Tot i que tots els comerciants coneixen l'existència de la recollida selectiva al municipi, s'ha pogut constatar que no sempre fan ús d'aquest servei.
- El contenidor de paper i cartró és el més utilitzat per la majoria dels comerços del municipi.
- El 89% dels enquestats coneixen el servei municipal de la deixalleria, no obstant, gairebé la meitat dels comerciants manifesten no utilitzar-la, ja sigui perquè no saben què anar-hi a llençar o per no coincidir amb els horaris d'obertura (el 48% no l'utilitza, el 39% l'utilitza puntualment i el 13% l'utilitza sovint).
- El sector de la restauració i l'alimentació, així com també les perruqueries, han vist la necessitat de separar la fracció orgànica de la resta de fraccions.

⁵⁰ Gabriel Mas, Butlletí d'informació municipal d'Alcover nº 49 (Desembre 2004)

- S'ha constatat l'existència d'alguns establiments que cremen ells mateixos els seus residus. Se'ls va informar de la perillositat i incompliment de la normativa reguladora sobre residus, així com la perillositat d'alguns dels residus incinerats.

Dels suggeriments que van proposar els comerciants destaca la proposta que van plantejar de recollida dels esprais de les perruqueries i establir un punt de recollida de piles usades.

Les destinacions de la brossa domèstica

La gestió de la brossa que es recull als punts de recepció (bateries de 4 contenidors) la porta SECOMSA (Serveis Comarcals Madiambientals SA). La destinació de les diferents fraccions de brossa i la seva gestió posterior, és la següent:

- el paper el gestiona Papeles Allende SL
- els envasos els gestiona Griñó TRANS, S.A.
- el vidre el gestiona Santos Jorge
- el rebuig es porta a l'abocador de Tivissa
- la matèria orgànica es porta a la planta de compostatge de Botarell.

Les infraestructures de gestió dels residus

Com a principals infraestructures de gestió o tractament dels residus domèstics d'Alcover tenim l'abocador de Tivissa –a una setantena de Kms de distància per carretera-, la planta de compostatge de Botarell (Baix Camp) –a una trentena de Kms de distància per carretera- i la deixalleria municipal d'Alcover, que és la única que es troba dins el propi municipi. En aquest apartat descriurem a grans trets el funcionament de la deixalleria.

La deixalleria d'Alcover

Alcover disposa d'una deixalleria municipal pròpia que es troba situada al nord-est del terme, just al darrera de les instal·lacions esportives del camp de futbol (al final del Carrer dels Comtes de Prades).

Pel que fa als usuaris, pot ser utilitzada per tots els veïns o residents del municipi i els petits comerciants. És un servei gratuït per ús particular o domèstic. Els tallers i les indústries no en poden portar els seus residus.

L'horari de la deixalleria és de dilluns a divendres de les 15 a 19 h. Els dissabtes està oberta de 9 a 13 hores. La deixalleria està gestionada per un únic treballador municipal.

Pel que fa a la tipologia de residus que acull, aquesta deixalleria es classifica dins el tipus "A" i s'hi recullen els següents tipus de residus:

- Residus especials:

Fluorescents, làmpades de mercuri, pneumàtics, bateries d'automòbil, aerosols, esprais, piles, electrodomèstics (línia blanca), olis minerals i vegetals, radiografies, medicaments caducats, productes fitosanitaris, dissolvents, pintures, vernissos, coles, etc...

- Residus valoritzables.

Envasos de vidre blanc i de color, vidre pla, paper, cartró, plàstics, envasos, ferro, ferralla, cables i similars, fusta, mobles, roba usada i electrodomèstics (línia marró).

No es recullen restes d'obres i poda.

A continuació s'exposa una taula resum amb les quantitats per Tones dels residus especials i els residus valoritzables recollits a Alcover per l'any 2004. També s'adjunta el total de tones recollides a la deixalleria a l'any 2007.

Taula 23. Resum en Tones recollides dels residus especials i els residus valoritzables de la deixalleria d'Alcover per l'any 2004.

RESIDUS ESPECIALS	(Tn)
Fluorescents	0.06
Pneumàtics	2.38
Dissolvents	1.17
Piles	0.20
Electrodomèstics amb CFC's	5.20
Ferralla electrònica	5
Olis vegetals	0.25
Olis minerals	0.53
TOTAL RESIDUS ESPECIALS	14.8 T
RESIDUS VALORITZABLES	(Tn)
Ferralla	26.86
Textil	8.18
Voluminosos	116.75
TOTAL RESIDUS VALORITZABLES (any 2004)	151.79 T
TOTAL RESIDUS VALORITZABLES (any 2007)	2180 T

Abocadors de runes

Al municipi d'Alcover no existeix cap abocador controlat autoritzat de runes de construcció. Els dos dipòsits controlats de runes més propers es troben a la ciutat de Tarragona i corresponen al dipòsit de la Budallera i el de la Capellana.

Dades quantitatives sobre la producció i gestió dels residus domèstics a Alcover

A la següent taula incorporem les dades de recollida selectiva de residus de les diferents fraccions de l'any 2007, tal com les ha facilitat l'Agència Catalana de Residus.

Taula 24. Producció de residus domèstics a Alcover, dades en tones (any 2007)

Materia orgànica	vidre	Paper i cartró	envasos	Residus voluminosos	Tèxtil	Altres residus deixalleria	Total recollida selectiva	% rec. Sel. Sobre total	Total generació residus urbans	Producció hab/dia
544,47	150,90	241,95	163,58	75,69	14,51	187,11	1.378,99	56,80%	2.472,72	1,44

Font: Agència de Residus de Catalunya

De totes les dades anteriors podem concloure i destacar el següent:

-El percentatge de recollida selectiva del municipi és força elevat si es compara amb la resta dels municipis de la comarca (56,80% respecte el 37,81%).

-Específicament a Alcover es recull selectivament aproximadament el 25% del total de vidre comarcal, l'11% del total de paper/cartró a nivell comarcal i el 20% del total d'envasos en el context comarcal.

-Pel que fa a la generació de residus sòlids urbans (1.41 Kg/habitant/dia), cal dir que aquest valor se situa lleugerament inferior a la mitja comarcal, que és de 1,44 kg/habitant i dia.

Residus de la construcció

No es tenen dades quantitatives sobre els residus de la construcció generats a Alcover. Els gestors de residus de runes autoritzats en les rodalies d'Alcover – veure apartat d'infraestructures de gestió de residus – han manifestat la impossibilitat de proporcionar dades desglossades pels empresaris o activitats d'aquest municipi.

Cal tenir en compte, però, que l'activitat constructora al municipi és força important; així, segons el cens d'activitat econòmiques de 2007, existeixen donades d'alta 17 activitats directament lligades a l'àmbit de la construcció.

També, segons especifica el Programa de Residus de la Construcció 2001-2006, i tal com s'observa a la figura següent:

Taula 25. Evolució del volum de residus de la construcció a Catalunya

	Any d'estimació	Milions de tones/any	Kg/habitant i any
Decret 201/94	1994	2	333
Programa de residus de la construcció a Catalunya (1996-2000)	1995	1,5	250
Projecte Life (98/351)	1998	3	500
Programa de gestió de residus de la construcció a Catalunya 2001-2006	2001	4	666

Font: elaboració pròpia

Es produiran durant aquest període un total de 666 kg de residus de la construcció per habitant i any, el que correspondria a Alcover– compatibilitzant població censada el 2007 – un total de **3.150,85 tones** de residus de la construcció.

Encara que existeixen suficients instal·lacions de gestió dels residus de runes i construcció a zones properes, (La Budallera i la Capellana a Tarragona) continuen observant-se al territori males pràctiques en aquest aspecte. Diversos espais relativament apartats però accessibles per camins tenen petits abocaments de runes i andròmines. Possiblement moltes vinguin de particulars, però de ben segur existeixen empreses que encara no realitzen una correcta gestió dels residus generats per l'activitat de construcció-reparació.

La demanda de la comarca de l'Alt camp per la necessitat d'un abocador de runes de construcció ha sigut una qüestió reiterada des d'efa molt temps. Cal tenir en compte que Alcover disposava fins a l'any 2002 d'un abocament de runes de construcció (just després de la sortida del municipi a la carretera de Valls) que va ser clausurat pel Consell Comarcal de l'Alt Camp.

Residus ramaders i agrícoles

S'han realitzat una sèrie de *càlculs*, en base a les dades utilitzades pel Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca de la Generalitat *per avaluar les terres necessàries per assumir les dejeccions ramaderes* com adob orgànic, i també els paràmetres utilitzats per la legislació per zones vulnerables per contaminació de nitrogen procedent de fonts agràries, respecte a la generació de residus ramaders en forma de nitrogen, i la quantitat de terres necessàries per absorbir-los. Tal i com s'ha dit en apartats anteriors, tot el municipi d'Alcover forma part d'una Zona Vulnerable en relació a la contaminació de nitrats procedents de fonts agràries en aigües superficials i subterrànies, regulat pel Decret 283/98, de 21 d'octubre (DOGC núm. 2760 del 6-11-1998), en relació a la Directiva 9/676/CEE de 12-12-91.

Taula 26. Estimació de la producció de residus ramaders a Alcover

	CENS	dosi 170 kgN/any/ha		Terres necessàries
		animals/ha	m ² / animal	Ha
Engreix d'ovins	395	56,6	177	6,99
Conilles mares	1.202	60,6	166	19,95
Aviram	163.151	772,7	12,9	210,46
Porcí	10.457	59,2	168,9	176,61
Cabrum	80	70,8	141	1,12
TOTAL	175.285	1.019,9	665,8	415,13

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'explotacions ramaderes del cens agrari de 1999.

Nota: Els paràmetres són els utilitzats per la legislació per zones vulnerables per contaminació de nitrogen procedent de fonts agràries per determinar la generació de residus ramaders en forma de nitrogen i la quantitat de

terres necessàries per absorbir-los (Ordre de 22 d'octubre de 1998; el Codi de bones pràctiques agràries en relació amb el nitrogen (DOGC nº 2761, de 9-11-98)).

Com podem veure, les dejeccions ramaderes en base al cens ramader d'Alcover pot ser suficient per fertilitzar al voltant de 415 hectàrees de terreny agrícola.

Comparat amb les 1.435 hectàrees agrícoles actives existents a Alcover segons el cens agrícola de 1999, es pot afirmar que els residus ramaders no suposen cap problema de sobrefertilització o de que aquests no puguin ser perfectament assumits pel territori alcoverenc. Altra cosa serà que no es produeixin impactes molt locals per mala gestió d'aquests residus ramaders en alguna finca massa petita per les quantitats aplicades.

La nova reglamentació sobre la gestió de les dejeccions ramaderes (Decret 200/2001, d'1 d'agost, de gestió de les dejeccions ramaderes, DOGC nº3447, de 7-8-01) imposa la presentació d'uns plans de gestió i l'obligació de portar un llibre de gestió a les explotacions ramaderes dins de les Zones Vulnerables en relació amb la contaminació de nitrats procedents de fonts agràries i també regula el transport de les dejeccions ramaderes (Decret 283/1998, de 21 d'octubre).

Residus industrials

Es considera com a residu industrial a qualsevol residu (industrial o comercial) que, per les seves característiques tòxiques o perilloses o per causa del seu grau de concentració, requereix un tractament específic i un control periòdic dels seus efectes nocius potencials. En funció de la seva perillositat i de les seves possibles formes de tractament, tradicionalment⁵¹ s'havien distingit 3 categories:

Residus Especials

Residus Inerts

Residus No Especials

Les dades oficials sobre la producció anual de residus industrials són consultables via telemàtica a la web de l'Agència Catalana de Residus.

En el municipi d'Alcover es van generar un total de 6.383 tones de residus industrials declarats en l'any 2.005⁵². D'aquests residus industrials generats, 15% pertanyen al tipus de Residus especials (960 tones) i la resta (5.424 tones) corresponen a la categoria de no especials.

⁵¹ Des del mes de gener de 2002 s'ha deixat de banda aquesta nomenclatura tradicional ja que s'ha adoptat el nou **Catàleg Europeu de Residus**, segons el qual s'adopta una nova nomenclatura i una nova classificació dels residus; a partir d'aquesta nova classificació els residus es classifiquen en **perillosos** i **no perillosos**. Tot i aquesta nova nomenclatura, les estadístiques oficials encara no la recullen.

⁵² Darreres dades oficials disponibles a data setembre de 2009.

Taula 27. Residus industrials d'Alcover declarats classificats per tipologies segons declaració 2005*

Descripció tipus de residu	Especials	Inerts	No especials	Total	%
Dissolvents i residus líquids amb dissolvents	0	0	0	0	0,00
Residus oliosos (olis, greixos i hidrocarburs)	6	0	0	6	0,09
Líquids i banys residuals amb metalls	14	0	0	14	0,22
Pintures, tintes, colorants i coles	1	0	17	18	0,28
Residus de descontaminació	513	0	8	520	8,15
Llots de depuració	397	0	1.394	1.791	28,06
Productes caducats i restes de fabricació orgànics	0	0	200	200	3,13
Residus animals	0	0	2	2	0,03
Residus sanitaris	1	0	0	1	0,02
Residus vegetals	0	0	291	291	4,56
Plàstics	0	0	60	60	0,94
Metalls	0	0	6	6	0,09
Envasos industrials	21	0	0	21	0,33
Terres contaminades i sediments	6	0	0	6	0,09
Varis	1	0	3.447	3.448	54,02
TOTAL	960	0	5.424	6.383	100

Font: Agència de Residus de Catalunya

Pel que fa al tractament que reben aquests residus industrials, el 80% dels residus especials es tracten amb un procés d'incineració. Pel que fa als no especials, el 66% dels residus generats es tracten amb sistema de deposició controlada.

Cal apuntar per últim que, segons l'Agència de Residus de Catalunya, a Alcover existeixen dos punts amb sòls contaminats per residus industrials, que són els següents:

X = 346800 y= 4570400

X= 346888 y= 4568147

El primer correspon a un indret rústic que va ser utilitzat com a abocador industrial de residus de diferent tipologia. Segons el DMAH, consta que s'hi van abocar residus d'enderroc, terres d'excavació, llaunes, plàstics, bidons, ampolles, vidres, pneumàtics, fustes, etcètera i posteriorment nivellada la zona amb terres. Es contata que continua en actiu, i el DMAH va fer un requeriment a l'ajuntament per tal de que es clausurés (8-1-07.)

El segon correspon als terrenys ocupats per la indústria CATOR.

Mobilitat

La documentació del POUM d'Alcover incorpora l'Estudi d'Avaluació de la Mobilitat Generada, que és prescriptiu per llei, i al qual s'ha de referenciar qualsevol informació al respecte.

Soroll i qualitat de l'aire

Contaminació atmosfèrica

La vigilància de la contaminació atmosfèrica a Catalunya es duu a terme mitjançant la Xarxa de Vigilància i Previsió de la Contaminació Atmosfèrica a Catalunya (XVPCA). Aquesta es fonamenta en un sistema d'aparells de mesura - automàtic en uns casos i manual en uns altres - que ens proporcionen les dades de la qualitat de l'aire o els nivells d'immissió.

L'objectiu principal d'aquesta Xarxa és vigilar la qualitat de l'aire, és a dir, obtenir els nivells de concentració de l'aire dels principals contaminants atmosfèrics i, mitjançant els resultats que s'obtenen de les mesures, poder dur a terme actuacions necessàries per solucionar els problemes originats per la contaminació atmosfèrica. Així doncs, la XVPCA és de gran utilitat principalment per:

- Complir l'actual normativa en matèria de protecció de l'ambient atmosfèric.
- Localitzar els principals focus emissors i els seus efectes.
- Conèixer l'evolució temporal i espacial (en el territori) dels nivells de contaminants.
- Informar els ciutadans de l'estat de la qualitat de l'aire i la seva evolució.
- Elaborar els mapes de vulnerabilitat i capacitat del territori.
- Emprendre actuacions de sanejament en zones degradades.
- Emprendre actuacions preventives en zones no degradades.

Les diferents unitats i instruments que s'inclouen dins la XVPCA comprenen des dels diferents sensors distribuïts en el territori fins el Centre receptor i Coordinador de Dades del Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya.

En el cas dels sensors automàtics, aquests s'agrupen en estacions i realitzen les mesures de forma contínua en el temps. Les dades generades són mitjanes semihoràries que s'emmagatzemen com a fitxers diaris en un ordinador de l'estació remota. Cada centre d'anàlisi contacta amb les seves estacions mitjançant radio o telèfon per tal de transferir els fitxers diaris al seu centre de control, on les dades són validades i posteriorment transferides al Centre Receptor i Coordinador de Dades.

Pel que fa als sensors manuals, aquests realitzen mesures puntuals en el territori. La mostra es capta en el mateix punt, s'ha de recollir i traslladar posteriorment al laboratori del Centre d'Anàlisi corresponent per tal d'obtenir el resultat de la mesura. Els contaminants mesurats manualment són els següents: partícules en suspensió, diòxid de sofre i fums negres, plom i clor. Els contaminants mesurats de forma automàtica són: diòxid de sofre, diòxid de nitrogen, ozó, monòxid de carboni, sulfur d'hidrogen, partícules en suspensió, hidrocarburs totals i pluja àcida.

Alcover se situa dins de la Zona de Qualitat de l'Aire nº4, anomenada "Camp de Tarragona" i que comprèn 49 municipis, amb 994 km², 315467 habitants i una densitat de 318 habitants/km². En aquesta zona hi ha un total de 28

punts dins la XVPCA. Aquest nombre de mesuradors és relativament important donat la incidència de la indústria petroquímica en aquesta àrea. Dins d'aquesta xarxa, el municipi d'Alcover disposa de dues estacions de mesura, una que incorpora paràmetres d'ozó (es troba al carrer de les Rodes S/n i funciona des del 1992) i una altra que, situat al Polígon Industrial de les Roques Roges, incorpora la mesura de diòxid de sofre, Nox i àcid sulfhídric.

La taula següent resumeix els paràmetres mesurats a les diverses estacions que componen la Zona de Qualitat de l'Aire 4.

Taula 28. Paràmetres mesurats a les estacions de la Zona de Qualitat de l'Aire 4

ZONA DE QUALITAT DE L'AIRE 4 Punts de mesurament	Paràmetres mesurats								
	SO ₂	NO _x i NO ₂	CO	O ₃	H ₂ S	Benzè	PM10	HCl	Metalls pesants (Ni, Cd, Pb i As)
Alcover (C. de les Rodes, s/n) (X:346550, Y:4569635)				x					
Alcover (Pol. Ind. Roques Roges) (X:347665, Y:4571462)	X	x		x	x				
Constantí (C. Gaudí) (X:350550, Y:4557690)	X	x		x	x	x	x	x	x
Perafort (C/ Major, Puigdelfí) (X:352230, Y:4561950)	X	x			x				
Reus (Mas Tallapedra) (X:342340, Y:4557430)	X	x	x	x	x	x	x		x
Tarragona (Bonavista) (X:348300, Y:4553400)	X	x	x		x		x		
Tarragona (Sant Salvador) (X:352405, Y:4558155)	X	x	x		x				
Tarragona (DARP) (X:352410, Y:4553900)							x		x
Tarragona (Parc de la Ciutat) (X:352474, Y:4553482)	X	x		x	x	x			
Tarragona (Universitat Laboral) (X:349010, Y:4552030)	X	x			x	x	x		
Vila-seca (Estació Renfe) (X:344920, Y:4553050)	X	x		x	x		x		x

Font: DMAH de la Generalitat de Catalunya

Segons el document "Dades de la Qualitat de l'Aire a Catalunya. Període (gener 2001-març de 2002), editat per la Direcció General de Qualitat Ambiental del Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya, durant aquest període hi va haver 4 dies on es van superar els llindars permesos d'ozó. La mitjana durant aquest període va ser de 63µ/m³ i es va establir un màxim de 273 µ/m³ (màxim que va coincidir amb el màxim del territori català). En aquesta fase de temps hi van haver més de 4 dies on es van superar les mitjanes horàries de >180 µ/m³. Aquest llindar s'utilitza pel llindar anomenat (llindar d'informació).

Les dades posteriors (2002-2006) determinen que els nivells de qualitat de l'aire pel diòxid de sofre, el monòxid de carboni, el diòxid de nitrogen, el plom, l'arsènic, el cadmi, el níquel, el clorur d'hidrogen i el benzè són inferiors als valors límits legiscats per la normativa vigent.

Respecte les mesures de partícules en suspensió de diàmetre inferior a 10 micres, s'ha superat el valor límit anual i s'ha excedit el nombre de superacions permeses del valor límit diari.

S'han detectat superacions semihoràries del contaminant sulfur d'hidrogen en diferents estacions. Es tracta de superacions esporàdiques i de caràcter local.

Respecte les mesures d'ozó troposfèric, els nivells són inferiors als objectius per a la protecció de la salut humana i la vegetació d'aplicació l'any 2010 i superiors als valors objectiu a llarg termini, d'aplicació l'any 2020. S'han detectat superacions horàries del llindar d'informació a la població i s'ha superat en alguna ocasió el llindar d'alerta.

Segons l'últim informe emès pel DMAH (a data març de 2008 pel Servei de Vigilància i Control de l'Aire, sobre la qualitat de l'aire de la zona ZQA 4 del Camp de Tarragona de l'any 2007, es determina que:

"els nivells de qualitat de l'aire mesurats pel diòxid de sofre, el monòxid de carboni, el diòxid de nitrogen, el plom i el benzè són inferiors als valors límit legistats per la normativa vigent. Respecte als nivells mesurats d'arsènic, cadmi i níquel no s'han superat els valors objectiu establerts a la legislació. Respecte les mesures d'ozó troposfèric, els nivells són inferiors als valors objectiu per a la protecció de la salut humana i la vegetació d'aplicació l'any 2010 i superiors als objectius a llarg termini de protecció de la salut humana i de la vegetació d'aplicació l'any 2020. S'han detectat superacions horàries del llindar d'informació a la població en dos punts de mesurament, ubicats a Alcover i Tarragona (Parc de la Ciutat), respecte els 5 punts de mesurament de què es disposa en aquesta zona i cap superació del llindar d'alerta. Per tal de reduir els nivells d'ozó troposfèric al camp de Tarragona ha estat operatiu el protocol d'actuació de l'Associació Empresarial Química de Tarragona (AEQT). D'altra banda, s'ha portat a terme una campanya de mesures de precursors de l'ozó troposfèric en compliment del Reial decret 1796/2003, de 26 de desembre, relatiu a l'ozó en l'aire ambient. Respecte les mesures de partícules en suspensió de diàmetre inferior a 10 micres, s'ha superat el valor límit anual i s'ha excedit el nombre de superacions permeses del valor límit diari en un punt de mesurament industrial ubicat a la Zona Portuària de Tarragona respecte els 7 punts de mesurament de què es disposa en aquesta zona. La causa d'aquestes superacions és la incidència directa de l'activitat portuària. En aquest sentit, l'Autoritat Portuària de Tarragona ha aprovat el Pla Estratègic de Medi Ambient que estableix, entre les seves mesures d'actuació, prendre mesures de reducció de l'emissió de partícules. Comparativament amb els darrers anys s'ha detectat una disminució dels nivells d'immissió. Pel que fa al sulfur d'hidrogen, s'han enregistrat 5 superacions semihoràries (0,05% del temps total mesurat) en un punt de mesurament ubicat al municipi de Constantí respecte dels 9 punts de mesurament de què disposa aquesta zona. Es tracta de superacions esporàdiques i de caràcter local. Respecte el clorur d'hidrogen, s'han enregistrat 29 superacions diàries (que representa un 8% del temps mesurat) en l'únic punt de mesurament de què disposa aquesta zona ubicat a Constantí. El Departament de Medi Ambient i Habitatge està endegant les actuacions pertinents per tal de detectar la causa d'aquestes superacions⁵³."

La contaminació atmosfèrica lligada al transport

De ben segur que la primera causa d'emissió de bona part dels contaminants que es produeixen al municipi d'Alcover provenen de la combustió de gasolina i gas-oil als vehicles que hi circulen. Al costat dels problemes de salut, s'estima que els vehicles a motor representen la font de contaminació ambiental més gran, ja que són els principals generadors de monòxid de carboni (CO), òxids de nitrogen (NOx), compostos orgànics volàtils (cov) i

⁵³ http://mediambient.gencat.net/cat/el_medi/atmosfera/immissions/informes.

gasos responsables de l'efecte hivernacle (CO₂ i metà). Segons l'estudi CORINAIR de 1990⁵⁴, el trànsit motoritzat és responsable del 62% del contingut atmosfèric en monòxid de carboni, del 50% en òxids de nitrogen, del 33% en hidrocarburs i del 17% en diòxid de carboni.

Cal recordar les grans xifres de mobilitat lligades a C-14 (carretera que enllaça Montblanc i Reus), que discórrer pel centre del municipi amb una sobre intensitat de vehicles molt considerable. Les intensitats tan altes existents en aquest vial, de ben segur, proporcionaran percentatges molt significatius del total de contaminació atmosfèrica d'origen en el transport que es produeix al municipi.

La contaminació atmosfèrica d'origen industrial

Segons el manual d'actuació del Pla d'Emergència Exterior del Sector Químic de Tarragona (PLASEQTA) del Pla de protecció civil d'Alcover, al municipi hi existeixen dues empreses amb un risc potencial de generar contaminació atmosfèrica, lligades al risc de contaminació química:

ALCOVER QUÍMICA (fabrica productes tensioactius d'ús industrial), situada a la carretera de Reus-Montblanc (Km 2.4). Les substàncies perilloses a l'activitat més destacables, són:

Productes perillosos per al medi ambient: Hidrocarbur Aromàtic Policíclic, Àcid alquilbencensulfònic i alcohol Etoxilat.

Productes tòxics: Formaldehid (37%)

Productes inflamables o comburents: Toluè, Noral Decà, Peròxid d'Hidrogen 30% i àcid nítric.

El risc principal lligat a l'empresa en cas d'accident seria la formació de núvols tòxics de formaldehid (estabilitat D i estabilitat F).

CATOR S.A. (Recollida i tractament d'oli usat d'automoció industrial), situada a la carretera de Reus-Montblanc (PK 21). Les substàncies perilloses a l'activitat més destacables, són:

Productes molt perillosos per al medi ambient: olis base i olis usats

Productes tòxics: Hidròxid potàssic, àcid clorhídric

Productes inflamables o comburents: oxigen, gas-oil i altres hidrocarburs lleugers.

El risc principal lligat a l'empresa en cas d'accident seria la formació de bassals contaminants i l'incendi de combustible.

Contaminació lumínica

És clar que l'enllumenat durant la nit és un dels requisits imprescindibles per a l'habitabilitat de les zones urbanes i és igualment necessari per a la realització d'un gran nombre d'activitats lúdiques, comercials o productives. No obstant això, un disseny o un ús inadequats de les instal·lacions d'enllumenament té conseqüències perjudicials per a la biodiversitat i el medi ambient, en la mesura que s'estiguin alterant més o menys intensament, les condicions naturals de foscor que són pròpies de les hores nocturnes. Alguns efectes sobre la fauna són la desorientació i la mort d'aus – determinats raigs de llum emesos directament al cel (de discoteques o centres comercials)enlluernen

⁵⁴ JÓDAR, G.; REDONDO, I. (1998). Manuals nº8. Disseny d'elements de moderació de la circulació. Aportació a una mobilitat sostenible. Diputació de Barcelona

les aus i són causa d'una gran mortalitat en perdre l'orientació i xocar amb obstacles – l'alteració dels biorritmes, la desaparició d'espècies nocturnes, la inducció de desequilibris poblacionals, etc. Respecte la flora, la prolongació de la fotosíntesi induïda per la llum artificial produeix creixements anormals i un desfàs en els períodes de floració i descans vegetatiu. També, la intrusió de llum artificial del carrer a l'interior de les vivendes durant les hores de son es tradueix en danys a la salut pública. Es poden generar trastorns com l'insomni, que pot produir alteracions del rendiment, podent-ne resultar afectat el sistema nerviós central.

La Llei 6/2001, de 31 de maig, *d'ordenació ambiental de l'enllumenament per a la protecció del medi nocturn*, publicada al DOGC nº3407, de 12 de juny de 2001, estableix un marc normatiu en aquest sentit.

Un informe recent sobre la contaminació lumínica a Catalunya, elaborat pel Grup d'Estudis Luminotècnics de la Universitat Politècnica de Catalunya, juntament amb investigadors del Departament d'Astronomia i Meteorologia de la Universitat de Barcelona, revela que anualment a Catalunya s'emeten unes 12.000 tones de CO₂, 249 tones de CO i 600 tones d'òxids de nitrogen, corresponents a la contaminació lumínica. Altres estudis expliquen el malbaratament econòmic que es produeix quan el sistema d'il·luminació és ineficient; per exemple, a la comunitat de Madrid s'ha estimat una despesa energètica innecessària per aquest concepte que puja a 2.500 milions de pessetes anuals⁵⁵

Amb la Llei 6/2001 de 31 de maig *d'ordenació ambiental de la il·luminació exterior per a la protecció del medi nocturn* i amb les actuacions que se'n derivaran - s'espera aconseguir un estalvi energètic que equivaldrà a reduir l'emissió de 48.000 tones anuals de CO₂, 1.000 tones de CO i 2.400 tones anuals d'òxids de nitrogen.

Recentment, s'ha redactat el *Pla d'Adequació de la il·luminació exterior existent del municipi d'Alcover (Alt Camp)* per part del servei de medi ambient del Consell Comarcal de l'Alt Camp. Les conclusions d'aquest estudi són les següents:

De l'anàlisi duta a terme sobre l'enllumenat públic viari del municipi d'Alcover en relació a la contaminació lluminosa que pugui produir i a les necessitats d'adequació a la normativa vigent, se'n desprenen les següents consideracions:

- _ En conjunt, l'impacte ambiental de l'enllumenat públic del municipi es valora entre BAIX i MODERAT.*
- _ La principal deficiència en l'enllumenat viari del nucli urbà d'Alcover apareix per l'existència de pàmpols de tipus globus sense reflector superior instal·lats en diversos vials del poble, els quals presenten un FHS instal·lat molt elevat i que, per tant, cal substituir.*
- _ Encara que sense un impacte tan important, els pàmpols de tipus clàssic instal·lats de forma majoritària en l'enllumenat viari també presenten un FHS instal·lat més elevat que el màxim que permet la normativa. En aquest cas es proposa, també, la substitució de la llumenera, tot i que es pot estudiar la possibilitat d'introduir alguna solució tècnica alternativa, com la col·locació de difusors transparents o viseres al voltant de la làmpada.*

⁵⁵ CALVO, M. (2001). El derecho a ver las estrellas. Análisis de la contaminación lumínica desde una perspectiva jurídica. A: *Revista de derecho urbanístico y medio ambiente*, nº 187

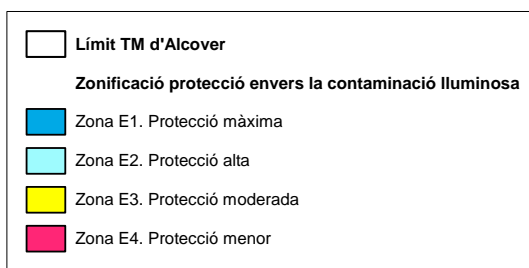
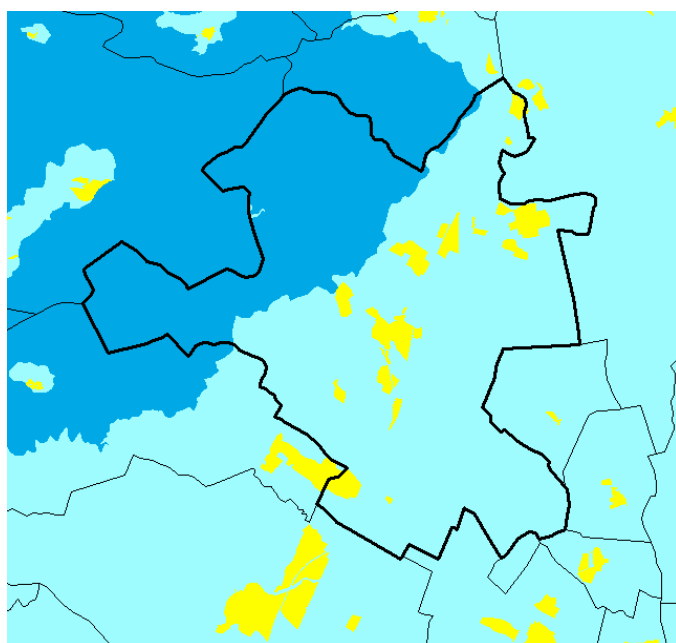
_ A excepció dels fanals instal·lats més recentment, les làmpades majoritàries són de vapor de mercuri a alta pressió. Es recomana, doncs la seva substitució per làmpades de vapor de sodi, mesura que ha d'anar acompanyada d'una reducció de la seva potència.

_ Pel que fa a les làmpades de vapor de sodi, són de 150 W, potència excessiva en comparació al nivell de llum que generen les làmpades de vapor de mercuri de 125 W. Es proposa, doncs, la seva substitució per làmpades de 70 o 100 W com a màxim.

_ L'adequació de l'enllumenat exterior existent del municipi s'haurà de dur a terme abans del 31 d'agost de 2009.

En relació al grau de protecció de l'àmbit de treball en front la **contaminació lluminosa**, segons el mapa de zonificació de protecció envers la contaminació lluminosa del Departament de Medi Ambient i Habitatge (aprovat el desembre de 2007), el terme es troba classificat tal i com es mostra a la figura que s'adjunta a continuació.

Figura 29. Zonificació del terme d'Alcover segons la contaminació lluminosa

Font. http://mediambient.gencat.net/cat/el_departament/cartografia/fitxes/Contaminaci_lluminosa

Taula 29. Definició de les diferents zones de protecció lluminosa

Zona de protecció	Definició
E1	Són les zones de màxima protecció pel que fa a la contaminació lluminosa; corresponen a les àrees coincidents amb els espais d'interès natural, les àrees de protecció especial i les àrees coincidents amb la xarxa Natura 2000.
E2	Correspon al sòl no urbanitzable fora d'un espai d'interès natural o d'una àrea de protecció especial o d'una àrea de la xarxa Natura 2000.
E3	Són les àrees que el planejament urbanístic qualifica com a sòl urbà o urbanitzable.
E4	Són àrees en sòl urbà d'ús intensiu a la nit en activitats comercials, industrials o de serveis i també vials urbans principals.

Font: DMAH

Contaminació acústica

El municipi d'Alcover **no** disposa de cap "Ordenança municipal de protecció del medi ambient de l'emissió de sorolls i vibracions" i en aquest aspecte es regeix per la normativa general.

D'altra banda, cal comentar que al llarg dels anys 1999, 2000 i 2001 es van elaborar els cadastre sònics dels municipis de Catalunya, projecte que es va anomenar "SONICAT" i que fou impulsat per la Direcció General de Qualitat Ambiental del Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya. La metodologia emprada fou la següent⁵⁶:

Obtenció, per part dels tècnics que haurien d'elaborar el cadastre sònic, de la cartografia municipal en format paper a escala 1:4000.

Omplir, per part de l'Ajuntament, un qüestionari que permetés conèixer la realitat acústica del municipi: localització de fonts de soroll, vies de trànsit (principals i secundàries), carrers de vianants, zones acústicament sensibles, zones residencials, comercials i industrials.

Recorregut del municipi objecte d'estudi per part dels tècnics per realitzar un primer reconeixement i determinar les diferents zones de sensibilitat acústica.

Definició dels punts de mesurament en les zones dubtoses o llocs de comprovació per a definir les zones de sensibilitat.

Presa de mesures en base la metodologia que estableix *l'Ordenança municipal tipus reguladora del soroll i les vibracions* de la Generalitat de Catalunya: aquestes mesures poden ser de curta durada (10-15 minuts) i de llarga durada (24 hores o més).

Plasmació dels resultats obtinguts sobre cartografia gràfica de les diferents zones de sensibilitat acústica segons les següents categories:

- Zona de sensibilitat acústica alta: són aquelles zones que demanden una protecció elevada enfront del soroll.
- Zona de sensibilitat acústica moderada: que admeten una percepció mitjana del nivell sonor.
- Zona de sensibilitat acústica baixa: són aquelles zones que admeten una percepció elevada del nivell de soroll

⁵⁶ Antoni Parera, com. pers.

En aquestes tres zones de sensibilitat acústica, s'estableixen normativament uns valors límit d'immissió i d'alarma (superior al valor límit i que determina la necessitat de mesures correctores):

Taula 30. Paràmetres de sensibilitat a la contaminació acústica

Zona de sensibilitat	Valors límit d'immissió		Valors d'alarma	
	Dia	Nit	Dia	Nit
A, alta	60 dB (A)	50 dB (A)	70 dB (A)	65 dB (A)
B, moderada	65 dB (A)	55 dB (A)	70 dB (A)	65 dB (A)
C, baixa	70 dB (A)	60 dB (A)	78 dB (A)	73 dB (A)

Font: Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya

Per tal de garantir la protecció de les persones en les hores de descans, es valora l'impacte del soroll en dues franges horàries (dia i nit), diferents segons l'activitat que origini el soroll:

Taula 31. Consideració de les franges de dia i nit per motius de contaminació acústica.

Activitat d'origen	Dia	Nit
Trànsit	7:00-23:00 (16 hores)	23:00-7:00 (8 hores)
Activitats i veïnatge	7:00-22:00 (15 hores)	22:00-7:00 (9 hores)

Font: Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya.

Al document de referència emès pel Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya sobre l'informe ambiental preliminar del POUM d'Alcover, es va trametre el mapa de capacitat acústica d'Alcover.

Com es pot observar a les figures, es determina com zones de sensibilitat baixa els carrers de tot el casc urbà i les urbanitzacions, exceptuant el tomb de ronda que dirigeix els vehicles al voltant del nucli vell d'Alcover, que es delimita com de sensibilitat mitjana, donat el molt major trànsit rodat. Al mateix temps, els vials de comunicació interurbà principals tenen sensibilitat alta.

Figura 30. Zonificació del mapa de capacitat acústica d'Alcover – sector nucli urbà

Figura 31. Zonificació del mapa de capacitat acústica d'Alcover – sector nucli urbà

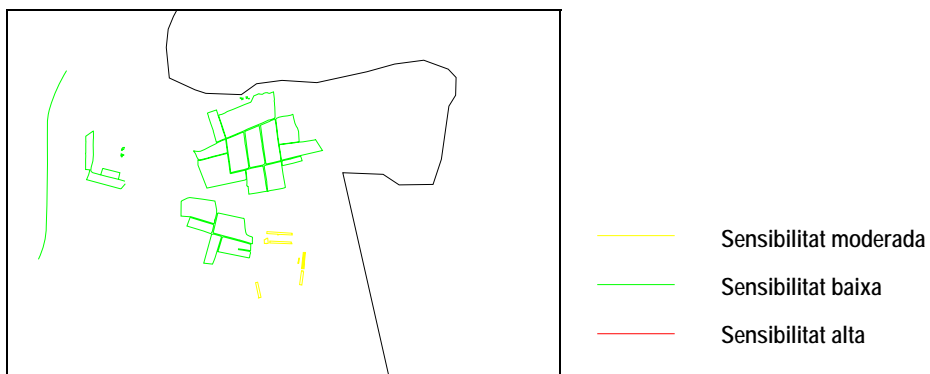

Figura 32. Zonificació del mapa de capacitat acústica d'Alcover – sector Masies Catalanes

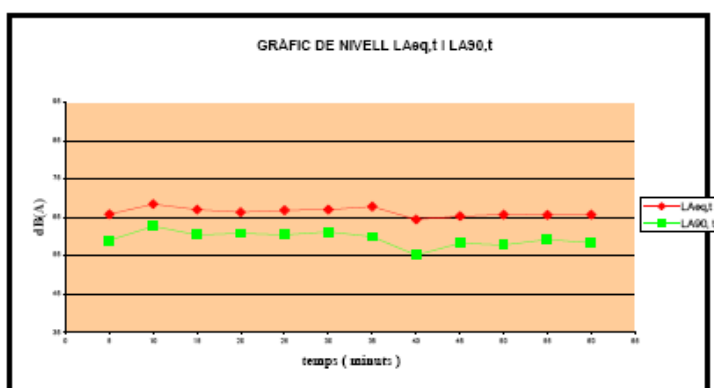

Font: Departament de Medi Ambient i Habitatge

En relació amb aquesta qualitat acústica, el nucli urbà d'Alcover es troba proper a infraestructures viàries, les més importants són la C-14 i la recent estrenada variant d'aquesta C-14. La posada en funcionament d'aquesta nova autovia va tenir lloc el passat dia 13 de juny de 2008. En les bases cartogràfiques del Departament de Medi Ambient i Habitatge hi podem trobar una base del control acústic de la xarxa bàsica de carreteres 2005-2006 i hi trobem informació de la C-14 el seu pas per la Selva del Camp. Es considera que aquesta informació es pot extrapolar a la zona d'estudi ja que per la C-14, en la majoria dels casos, els vehicles l'utilitzen per fer desplaçaments de com a mínim Alcover - Reus o viceversa. Així doncs, i com es veu en les dades següents, el nivell continu de soroll equivalent en decibels, la LAeq té un valor de 66,5 dB(A) i la LA90 marca 60 dB(A), això significa que durant el 90% del temps els nivells de soroll són superiors a 60 dB(A), aquest LA90 representa el soroll de fons, es tracta d'on d'una zona de sensibilitat alta⁵⁷.

Figura 33. Detall de les dades associades al punt de control acústic de la xarxa bàsica de carreteres 2005-2006

PUNT DE MESURA:	08/008	HORA D'INICI:	23:00
DURADA:	1 h	DATA:	29/11/05
DADES DE LA INFRAESTRUCTURA:			
NOM:	C-14	PUNT QUILOMETRIC:	14,8
TERME MUNICIPAL:	Selva del Camp	TRAM:	Selva del Camp - Alcover
		COORDENADES UTM:	x: 344861 y: 4563639 z: 183
DADES DEL TRÀNSIT:			
VELOCITAT LEGAL:	100 Km/h	LLEUGERS:	209 /h
PESANTS	68 /h	MOTOS:	1 /h
MESURES DE NIVELL DE SOROLL:			
CONDICIONS METEOROLÒGIQUES:			
TEMPERATURA:	7,1	°C	
HUMITAT:	81	%	
VELOCITAT DEL VENT:	0,48	m/s	
LAeq	66,5	dB(A)	
LA90	60	dB(A)	

IMD:	20226
SITUACIÓ DEL SONÒMETRE:	30 m

Font: Bases oficials de cartografia del Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya

⁵⁷ Segons la Llei 16/2002, de 28 de juny, de protecció contra la contaminació acústica.

En el càlcul dels nivells sonors de la xarxa bàsica de carreteres 2002-2003 des del Departament de Medi Ambient i d'Habitatge es va situar el punt 11 de control a la carretera C-14, al quilòmetre 23. Es va mesurar el soroll des de 16:30 a 17:30 amb el següent valor: Nivell de soroll continu equivalent (LAeq) en decibels ($dB(A)$): 71,3. En tota aquesta carretera el nivell sonor és més gran de 70 dB(A). La intensitat mitjana de vehicles durant el dia (7-23 h) és de 9502, en canvi a la nit (23-7 h) és de 1026.

De la variant de la C-14 encara no s'han generat dades, així que no es pot analitzar la contaminació acústica, tot i això, aquesta variant assumirà la major part del trànsit de l'antiga C-14, així que les dades es poden extrapolar fins a tenir d'actuals.

Activitats amb incidència territorial

A continuació realitzem una síntesi de diverses activitats humanes que aprofiten directament els recursos naturals propis del territori d'Alcover, tot col·laborant a modelar el territori i produir canvis sobre aquests recursos naturals, en alguns casos canvis positius, i en d'altres negatius. En concret, les activitats que considerem són les relacionades amb el món agrícola i ramader i amb l'activitat d'extracció de materials del sòl i subsòl (activitats extractives).

L'agricultura

És clar que l'activitat agrícola és la que ha tingut una major i cabdal importància per la definició d'un territori – el seu paisatge, la seva estructura de poblament, el seu medi natural – des de l'establiment dels primers pobladors en aquest territori.

Pel que fa a Alcover, això és ben cert, tot i que el caràcter muntanyós del municipi, la seva geomorfologia i la seva inclusió al sud-est del massís muntanyós de la Serra de Prades i l'existència de la plana agrícola existent a l'entorn del Francolí als indrets més deprimits del terme, han fet que la major part de la superfície agrícola del municipi quedi concentrada a la meitat est del territori, i per sota del traçat de la carretera C-14.

L'evolució històrica de l'agricultura a Alcover

Taula 33. Distribució de la superfície agrícola a Alcover en diversos moments històrics

Anys	1739		1862		1900		1954	
	Ha	%	Ha	%	Ha	%	Ha	%
<i>Secà</i>								
Vinya	158,91	16,15	1107,29	43,29	1168	46,29	307,69	11,22
Mallol	39,32	3,99						
Oliveres	455,08	46,25	489,15	19,12	489	19,12	528,493	19,27
Sembrat	69,02	7,01	327,32	12,80	337	13,35	320,83	11,70
Avellaners	49,43	5,02	105,25	4,11	15	0,59	299,49	10,92
Garrofers	37,23	3,78	298,72	11,67	299	11,85	705,40	25,72
Ametllers	1,82	0,19					70,62	2,57
Fruiters	2,21	0,23						
Noguers	0,53	0,05						
TOTAL secà	813,55	82,67	2327,73	90,99	2308	91,47	2232,53	81,4
<i>Regadiu</i>								
Indeterminat	162,00	16,46			204	8,08		
Horta	8,39	0,85	10,95	0,43	11	0,43		
Cereals			203,81	7,97			201,76	7,36
Avellaners			15,21	0,59			290,95	10,61
Fruiters							16,82	0,61
TOTAL regadiu	170,39	17,31	229,97	8,99	215	8,52	509,54	18,58
TOTAL conreat	983,94	62,05	2557,70	62,06	2523		2742,07	61,52
<i>Terres incultes</i>								
Bosc	4,22		164,88				286,74	
Muntanya baixa	3,35 (1)						106,02	
Garriga	115,1		534,78				1169,98	
Erm-pastures	400,88		863,32				78,19	
Improductiu	78,03						73,69	
Arbres de ribera							0,10	
Canyar							0,25	
Total incult	601,58	37,94	1562,98	37,93			1714,99	38,47
Superfície rústica	1585,52		4120,68				4457,06	
Superfície municipal							4627,93	

Font: Josep Cardó (1982). L'agricultura al Camp de Tarragona

Entre 1739 i 1862 veiem un increment importantíssim de la superfície rústica al municipi; això no és degut a cap fenomen estrany, sinó a la incorporació per part d'Alcover de termes veïns situats a les muntanyes de Prades el 1833.

Emili Morera y Llauredó, en el volum dedicat a la província de Tarragona, de la *Geografia general de Catalunya* dirigida per Francesc Carreras y Candi (1913-1918) cita textualment: *La superfície de dit terme arriba a 4370 hectàrees de terreny, distribuïdes en 327 de secà, 204 de regor, 10 de goret, 11 d'horta, 1168 de vinya, 489 d'olivers, 299 de garroferal, 15 d'avellaners, 165 de muntanya alta, 535 de baixa, 851 de terres ermes y 306 d'inútils.*

Se cullen a Alcover per terme mig, 1450 hectòlitres de blat, 1540 d'ordi, 750 de moresc, 460 de faves y favons, 150 de fesols, 125 de veces, 60 de guixes y altres llegums, 17510 de vi, 1200 d'oli, 572286 kilos de garrofes, 15000 d'avellanes, 30000 de patates y 25000 de farratges.

L'agricultura en els darrers temps. El cens agrari

La taula següent és un resum dels censos agraris realitzats els anys 1982, 1989 i 1999. Aquests censos, tot i les seves imperfeccions, són les úniques fonts estandaritzades sobre múltiples dades agràries.

Taula 34. Distribució del Sòl Agrari Utilitzable (ha) i n ° d'explotacions; percentatge d'ocupació respecte la superfície del terme municipal.			
Any	SAU (Sòl Agrari Utilitzable) amb ha	N ° explotacions	% SAU respecte superfície del T.M.
1999	1435	372	31.15
1989	1271	366	27.59
1982	1514	452	32.87

Font: Censos agraris de 1982, 1989 i 1999. Idescat

Com es pot observar, la superfície agrària total – declarada – a Alcover durant l'any 1999 és de 1435 ha, dada que suposa un 31.15% de la superfície del terme municipal. Del 1982 al 1989 el sòl agrari utilitzable va experimentar una davallada de més de 5 punts, que curiosament es va recuperar a finals de la dècada dels anys 90. També podem observar que, tot i que la superfície agrària s'ha mantingut gairebé igual entre el 1982 i el 1999, el n ° d'explotacions ha anat disminuint progressivament, passant de 452 explotacions declarades a l'any 1982, a les 372 de l'any 1999, seguint la tendència general catalana de disminució del nombre d'explotacions i augment de la superfície mitjana de les mateixes.

Si comparem les dades anteriors, amb les que presenta la comarca de l'Alt Camp en relació al nivell de percentatge de superfície dedicada al SAU (Sòl Agrari Útil), s'observa que el percentatge de superfície agrícola d'Alcover està molt per sota de la mitja comarcal, la qual superava l'any 1999 el 38%. Pel que fa al número d'explotacions, la tendència a la baixa que s'observa a Alcover, també es dona a l'Alt Camp.

En relació a la superfície mitja per explotació, tenim que per Alcover des del 1982 al 1999, la mitja de superfície agrària dedicada per explotació es troba al voltant de les 6 ha. Aquesta dada representa gairebé la meitat comarcal que es mou al voltant de les 12 ha de superfície utilitzada per explotació, i té relació amb el caràcter dominant de les explotacions de regadiu de la vall del Glorieta i el Francolí.

Característiques dels conreus d'Alcover (tipologia)

Els conreus de regadiu són els conreus que predominen al municipi (el 81.53% a l'any 1999), tot i que si s'observa la sèrie cronològica que va des del 1982 al 1999, es confirma que ha existit una tendència gradual de substitució dels conreus de secà cap als de regadiu, tendència que s'ha intensificat a les darreries del S.XX. A l'any 1982 els

conreus de secà de la superfície agrària útil del terme representaven el 41.31%, mentre que a l'any 1999, aquesta proporció només era del 18.46%.

També podem observar que el número d'explotacions de secà s'ha reduït en gairebé un terç i les de regadiu s'han mantingut estables, dada que ens indica que les explotacions de regadiu han augmentat considerablement.

El motiu pel qual la majoria de la superfície agrícola del terme és de regadiu, deriva majoritàriament de l'existència d'un número molt elevat de pous situats a la plana, els quals s'emmarquen dins dels aprofitaments hidràulics de la vall del riu Francolí. Paral·lelament, la influència tant gran que té el sistema de reg a Alcover, també prové de l'aprofitament agrícola tradicional que han tingut des del segle XII les aigües de la vall del Glorieta. Les aigües del Glorieta i de la vall del Micanyó (Riera de l'Albiol) nodreixen les sèquies de la Comunitat de Regants de les Aigües del Baix Alcover, i s'hi afegeixen les que baixen del Clot de l'Aixàviga (engrossides per més d'una quinzena de fonts). Les aigües recollides per l'aprofitament agrícola donen un cabal de 85 litres/segon i reguen un total de 200 jornals de terra (distribuïts en cinc quadres que reben nom del dia de la setmana que correspon regar als veïns d'un sector determinat)⁵⁸.

La superfície agrària d'Alcover està dominada pel cultiu dels avellaners, ja que segons les últimes dades de l'any 1999, aquest cultiu representava el 72% de la superfície total agrària del terme. Tenint en compte les parcel·les agrícoles d'ametller, s'observa que el cultiu dels fruits secs representa el 80% del sòl agrari del municipi, amb una tipologia de regadiu, al 90% dels casos.

Segons dades del Cens Agari de l'IDESCAT la superfície agrícola del municipi d'Alcover a l'any 1999, es repartia de la manera següent:

TIPUS DE CONREU	SECÀ (ha)	REGADIU (ha)	TOTAL (ha)	% sobre el TOTAL
Avellaners	39	971	1115	77.7
Olivera	59	121	180	12.54
Ametllers	103	0	103	7.17
Fruiters dolços	0	5	5	0.34
Vinya	6	0	6	0.41
Hortalisses i horts	13	13	26	1.81
TOTAL	325	1110	1435	

Font: Cens agrari de 1999 (IDESCAT)

Tal i com s'observa en la taula anterior, després del conreu de l'avellaner, l'olivera és el segon grup agrícola amb importància de superfície del municipi, seguit del cultiu de l'ametller.

Cooperativa agrícola i producció de conreus

⁵⁸ Jordi Cáceres Silva. Diari el Punt (21/01/2001)

Alcover compta amb una cooperativa agrícola fundada a l'any 1901 i que actualment compta amb un total de 410 socis.

Aquesta institució treballa en tres tipus de conreus: l'olivera, l'avellaner i els garrofers.

Tal i com s'ha dit en els apartats anterior, el *conreu d'avellaner* és el més important d'Alcover. Segons la cooperativa agrícola del municipi, s'estableixen unes produccions mitges anuals al voltant dels 500.000 kg d'avellana, que s'inclouen íntegrament dins de la Denominació d'Origen de l'avellana "DO de Reus".

La cooperativa és l'ens que controla la recepció i emmagatzematge de l'avellana i la seva posterior comercialització a l'engròs. L'envasat de l'avellana, que posteriorment es ven a la botiga de la cooperativa, el realitza l'empresa "Paño Fruits SL".

La producció d'ametlla mitja anual que recapta la cooperativa d'Alcover és poc significativa i normalment es belluga al voltant dels 12000-13000 kg.

Totes les parcel·les d'*olivera* produeixen oli inclòs dins de la Denominació d'origen "DO Siurana". El procés d'elaboració i comercialització de l'oli el porta directament la cooperativa d'Alcover, la qual treballa anualment en valors mitjos de producció de 55000-60000 Kg d'oli. La cooperativa disposa d'una planta embotelladora d'oli i un punt de venda d'oli en les mateixes instal·lacions del recinte.

Un altre producte en que treballa la cooperativa agrícola d'Alcover és la garrofa; producte que aporta unes produccions mitges anuals entre els 100000 i 120000 Kg.

Segons la mateixa cooperativa, el 80-85% dels socis produeixen amb el sistema de producció integrada i s'acullen dins dels programes de subvencions de mesures agroambientals dictaminades per la UE (Unió Europea), que són controlades administrativament per la OPA (Organització de Producció Agrícola) de Reus en el cas de l'olivera i l'avellaner i per l'OPA de Mont-roig en el control dels garrofers.

Foto. Edifici de la Cooperativa Agrícola d'Alcover

L'estructura de la propietat i de l'ocupació agrària

Segons les dades del cens agrari de 1999, la major part de les finques de la superfície agrària útil del municipi, correspon a finques amb propietat (representen el 98% de les explotacions i el 89% de la superfície agrària del municipi).

Règim de tinença	Nº explotacions	Superfície total
Propietat	356	1285
Arrendament	22	97
Parceria	8	29
Altres	2	24

Font: cens agrari de 1999 (Idescat)

La ramaderia

Si s'analitza la història ramadera d'Alcover, a partir de les dades dels censos agraris del 1982, 1989 i 1999 (IDESCAT) s'observa que globalment, s'ha reduït significativament, tant el nº d'explotacions ramaderes, com el nº de caps de bestiar de les explotacions (tendència que segueix el sector ramader català) a partir de la dècada dels anys 90; tot el contrari del que va passar durant els anys 80.

El sector porcí i el sector avícola són els dos sectors que han tingut més repercussió en el municipi; tant pel que fa a número d'explotacions, com a número de caps de bestiar per explotació.

A l'any 1999, existien més explotacions del sector avícola que del sector porcí; tot i que s'observa que durant la dècada dels anys 80, les explotacions que dominaven al municipi, eren les dedicades al sector porcí.

Si ens fixem amb el nº de caps de bestiar, s'observa que en la sèrie cronològica estudiada, el sector avícola sempre ha dominat, amb una pujada a la dècada dels 80 i amb un descens a finals dels 90 (es va passar de 206330 caps a 163151). En canvi, el sector porcí, tot i reduir el nº d'explotacions, ha mantingut el nº de caps totals a un nivell constant (al voltant dels 10000 caps); fet que indica que s'han tancat explotacions però les que s'han mantingut han augmentat la seva càrrega ramadera.

Taula 37. Evolució dels censos ramaders en les darreres dècades del segle XX a Alcover

Tipus d'explotació		Cens 1982	Cens 1989	Cens 1999
TOTAL	Nº explotacions	84	42	31
	Nº de caps	124746	217206	175286
Bovins	Nº d'explotacions	2	2	0
	Nº de caps	16	7	0
Ovins	Nº d'explotacions	10	4	2
	Nº de caps	1049	747	395
Cabrum	Nº d'explotacions	5	3	1
	Nº de caps	46	30	80
Porcins	Nº d'explotacions	26	18	11
	Nº de caps	9693	10088	10457
Aviram	Nº d'explotacions	23	12	13
	Nº de caps	113807	206330	163151
Conilles mares	Nº d'explotacions	9	0	3
	Nº de caps	124	0	1202
Equins	Nº d'explotacions	9	3	1
	Nº de caps	11	4	1

Font: Idescat, censos agraris de 1982, 1989 i 1999

Activitats extractives

Segons les dades del Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya⁵⁹ (Base d'activitats extractives abandonades), al terme municipal d'Alcover existeixen 4 activitats abandonades d'extractives, amb les característiques que es descriuen a la taula següent. (veure localització a la figura d'aquest apartat)

Codi	446-309	446-310	446-311	446-308
Material explotat	Calcàries	Gresos	Argiles	Guix
Volum explotat	28700 m ³	91500 m ³	52350 m ³	230000
Grau d'autorecuperació	Mitjà	Mitjà	Alt	Mitjà
Ús anterior principal	Coníferes	Coníferes	Conreu arbori de secà	Coníferes
Ús anterior secundari		Conreu arbori de secà	Coníferes	Conreu arbori de secà
Nom de l'indret	PLANA DEL GEPERUT	SOTA MUNT DEL CALVARI	A PROP DE MAS L'AVELLA	COSTAT DE CAL ROIG
Superfície	1.2 ha	1.8 ha	1 ha	2.1 ha
Coordenades	345330.9 4571991.3	346511.9 4570259.6	346246.7 4568938.8	345169.3 4568597.4
Incidències segons DMAH				Els talussos presenten processos erosius elevats

Font: DMAH

Segons el propi Departament de Medi Ambient i Habitatge i segons la base oficial de (activitats extractives – excata.mmz)⁶⁰, tant el número d'explotacions presents al municipi com la superfície d'explotació, són força considerables; en total trobem 7 explotacions que ocupen una extensió de 111 ha. El material més explotat són les calcàries, ja que s'explota a l'extractiva més important del municipi "La Ponderosa", la qual té una extensió de 84.64 ha i representa el 76% de tota la superfície d'extractives del terme (es localitza a l'extrem meridional del terme, entre l'espai que queda al sud de la vil·la d'Alcover i el terme veí de la Selva del Camp).

Les característiques més destacables que recull la cartografia oficial de les explotacions extractives registrades al terme d'Alcover, són les que es descriuen a la següent taula:

Nom	Codi Expedient	Empresa	Superfície	Material	Regulació	Estat
AMPLIACIÓ LA PONDEROSA*	84/0566	Canteras la Ponderosa	84.64 ha	Calcàries	Llei 12/1981	En actiu amb restauració integrada
LA HORMIGUERA	83/0235	Cerámicas del Francolí SA	5.05 ha	Argiles	Llei 12/1981	Englobada en l'explotació de la Ponderosa
MAS D'EN BOSÉ	88/1346	Cerámicas del Francolí SA	8.97 ha	Argiles	Anterior a la Llei 12/1981	Activitat amb afectació pendent de restauració

⁵⁹ (última actualització desembre 1999)

⁶⁰ (última actualització desembre 2003)

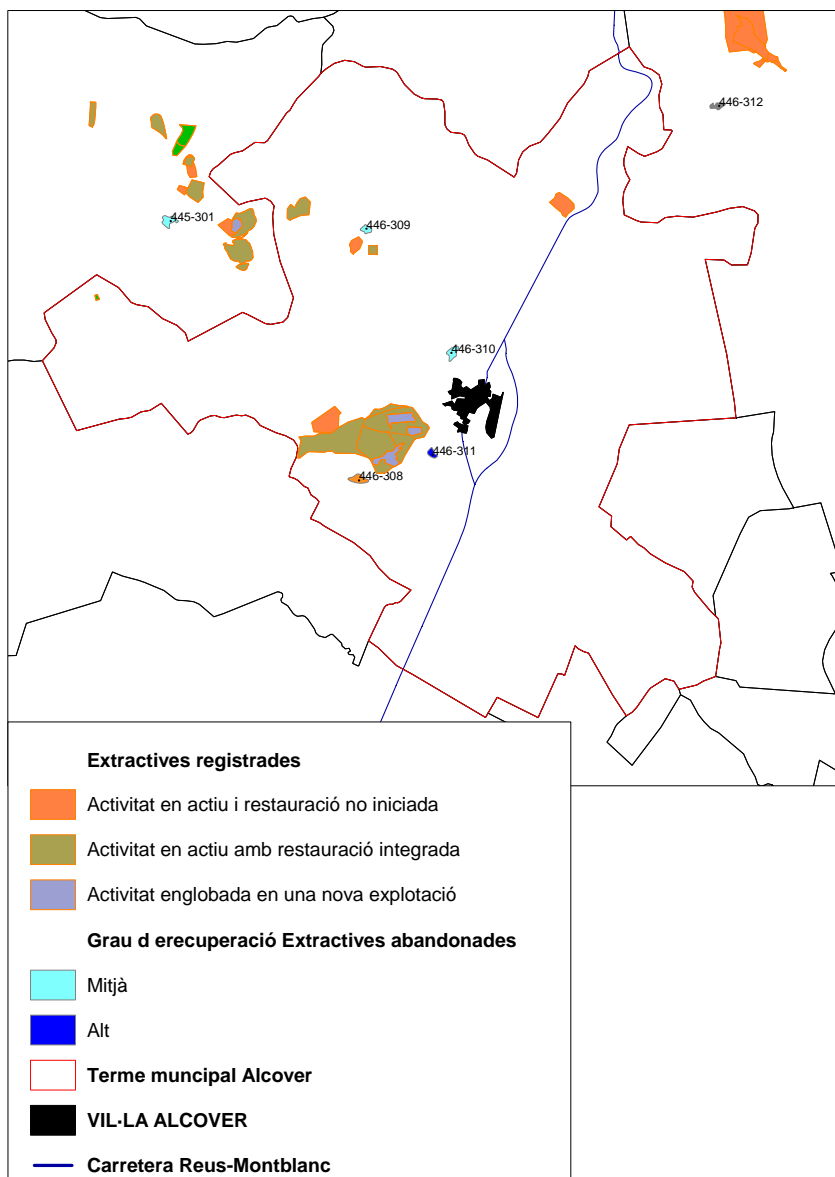
EL GLORIETA	84/0695	Vendrell, Mandrell Marcel	0.31 ha	Gresos	Anterior a la Llei 12/1981	Restauració en període de garantia
MAS D'EN GOMIS	84/0547	Rodríguez Casillas	11.17	Calcàries		En actiu amb restauració iniciada
AMPLIACIÓ RODRÍGUEZ	84/0552-01	Pedres decoratives de Mont-ral	2.49	Gresos	Llei 12/1981	En actiu amb restauració iniciada
RA-ALCOVER	02/3257	UTE Alt Camp	5.93	Graves	Llei 12/1981	En actiu amb restauració no
RODRÍGUEZ	84/0552	Valentí Rodríguez Casillas	1.43	Gresos	Anterior a la Llei 12/1981	Actiu amb restauració integrada

Font: elaboració pròpia a partir del SIG de la Generalitat de Catalunya

*Inclou l'explotació "La Ponderosa" codi 84/0566 que tenia 6.37 ha i que estava regulada segons la legislació anterior a la Llei 12/1981 i pertanyent a la mateixa empresa.

La distribució de les anteriors activitats extractives, així com les que ja estan abandonades, s'exposen en la següent figura.

Figura 34. Localització de les extractives abandonades i registrades a Alcover

Font: elaboració pròpia a partir de:

http://mediambient.gencat.net/cat/el_departament/cartografia/fitxes/extract

Tal i com s'ha descrit anteriorment, l'impacte paisatgístic més important que pateix el municipi a nivell d'activitats extractives és la que genera l'activitat de la cantera de la Ponderosa. En aquesta cantera es realitza una explotació a cel obert de pedra calcària; la qual, es tritura i classifica per ser destinada a plantes de formigó i asfalt i obra civil en general. Dins de la cantera s'hi troba una planta de tractaments d'àrids, una planta dosificadora de grava-ciment, una planta de formigó i es gestiona el sistema de transport d'àrids. La planta funciona des de fa més de 35 anys i l'impacte visual de l'activitat és visible- conseqüència de la seva ubicació enlairada a l'est del nucli de la vila- des de la plana urbanitzada del municipi i en general, des de tota la plana agrícola d'Alcover i bona part de l'Alt Camp, tal i com s'observa en la següent figura:

Fotos. Impacte visual de la cantera "La Ponderosa"

Font: respectivament, www.ponderosa.es i foto pròpia

Segons la web de la mateixa empresa que regenta la cantera, es desenvolupen activitats restauradores per reduir l'impacte, consistents en plantacions de pins i espècies herbàcies. Les emissions de pols es redueixen per via humida i les mesures correctores consisteixen en el reg per aspersió de la cantera en els punts de producció. Les pistes de trànsit de vehicles pesats, al mateix temps que les zones d'actuació amb maquinària, són regades constantment per una cuba d'aigua. Aquest tipus d'accions de restauració formen part del programa de restauració de la cantera, que en aquest cas és integrat, la qual cosa significa que la restauració es produeix de manera simultània a l'explotació. El programa de restauració és supervisat pel DMAH.

Segons l'oficina de l'OGAU de la delegació de Tarragona del DMAH, l'empresa ja està adequada a la *Llei 3/98 de la Intervenció Integral de l'Administració Ambiental (IIAA)*, havent presentat el gener de 2006 el Projecte d'Adequació per la tramitació de l'Autorització Ambiental, ja que l'empresa està classificada en l'Annex I de la Llei 3/98. El projecte d'adequació incorpora el corresponent Estudi d'Impacte Ambiental i el programa de restauració de la cantera.

2.1.10. Riscs ambientals

Inundabilitat, risc hidràulic i risc geomorfològic

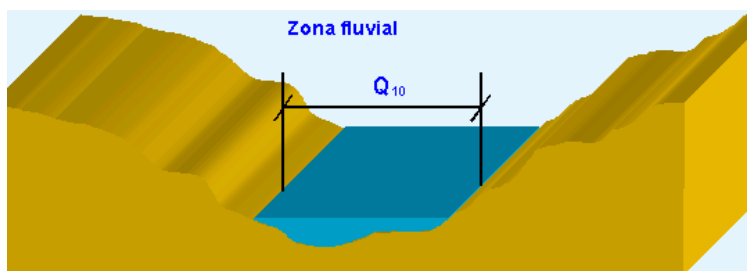
Per analitzar el risc d'inundabilitat del municipi d'Alcover, s'ha tingut en compte l'estudi realitzat per l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA) sobre l'inundabilitat dels rius de les conques internes de Catalunya, per l'elaboració de l'INUNCAT⁶¹, així com la Planificació de l'Espai Fluvial de la Conca del riu Francolí (PEF), però especialment "L'Estudi d'inundabilitat del riu Francolí, el riu de Glorieta i altres torrents al municipi d'Alcover", realitzat per l'Institut Geològic de Catalunya el desembre de 2007. Aquests estudis defineixen les línies d'inundació corresponents a 500, 100 i 50 anys de període de retorn (risc hidràulic), així com les àrees potencialment inundables des d'un punt de vista geomorfològic (risc geomorfològic). També s'inclou una base de dades de punts crítics, és a dir, punts en què l'experiència i el coneixement d'unes sèries temporals prou dilatades diuen que hi ha problemes recurrents.

⁶¹ www.mediambient.gencat.net/aca/planificacio_aiguq/sectorial/espais_fluvials/inuncat/conques_internes

En la valoració dels risc hidràulic, l'ACA marca tres franges de risc on s'hi estableixen les zones de restriccions urbanístiques a causa del risc d'inundació (50, 100 i 500 anys de període de retorn) i que són les que corresponen a les marcades amb color vermell, blau i verd, respectivament a la figura que es mostra a continuació.

Cal tenir força present que la definició de les zones d'inundabilitat segons diversos períodes de retorn té conseqüències urbanístiques directes. L'Agència Catalana de l'Aigua ha definit uns criteris hidroubanístics, que són els següents:

- Zona Fluvial. Ve definida per la franja delimitada per la línia de cota d'inundació de l'avinguda de període de retorn de 10 anys. Aquesta definició vol superar l'ambigüitat de la definició legal del Domini Públic Hidràulic per la via d'englobar tant la llera legal com la seva zona d'influència immediata que podríem catalogar de llera a efectes ecosistèmics. L'ambigüitat ve donada per la diferent torrencialitat dels diversos rius a considerar, torrencialitat que amb la definició del cabal de període de retorn 10 anys (Q_{10}) resta acotada a un nivell superior.

L'estudi hidràulic del riu per a determinar la franja inundable amb el cabal de període de retorn 10 anys haurà de realitzar-se en règim gradualment variat. A més, en l'estudi de definició de la zona fluvial del riu cal considerar aspectes de caràcter històric, geomorfològic i biològic per tal de complementar la seva definició. L'estudi d'aquests aspectes definiran l'evolució històrica de la llera, existència de lleres secundàries recuperables, zones de vegetació de ribera i d'altres característiques definitòries del sistema.

En la franja o franges així determinades no és aconsellable permetre cap ús. Es considera que només podrien dur-se a terme tasques de manteniment de la vegetació destinades a afavorir-ne un creixement equilibrat i alhora, mantenir una capacitat hidràulica mínima. Les intervencions haurien de ser autoritzades i tutelades per l'Agència Catalana de l'Aigua.

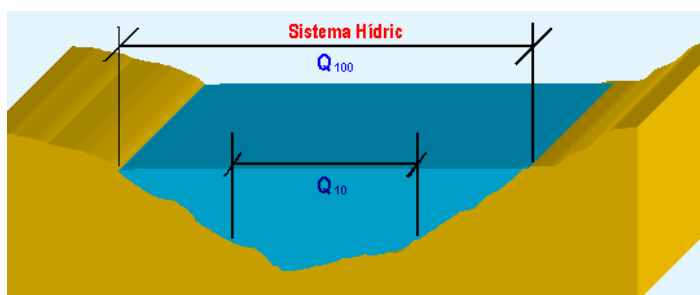
Quant a les infraestructures canalitzades, s'evitarà sempre que sigui possible el traçat per la zona fluvial. Cal apropar així la idea de què el domini públic hidràulic és una franja vital a respectar, allunyant la percepció del mateix com una franja verge susceptible d'actuar com a galeria de serveis.

Si per raons degudes a condicionants diversos no es pogués respectar aquesta premissa, es defensarà adequadament l'obra tenint en compte el règim d'avingudes, l'erosió potencial total, la naturalesa del fons de la llera i la seva capacitat de desguàs.

- Sistema Hídric. Ve definit per la cota d'inundació pel període de retorn de 100 anys.

Aquest "sistema hídric" de protecció fluvial, s'haurà de definir a partir de criteris basats en la consideració de valors ecològics, naturals i espacials associats als cursos fluvials, observant alhora determinades normes i recomanacions tècniques hidràuliques de prevenció, definides en la planificació hidrològica i concretades sobre el territori per la planificació territorial, dintre de les quals es considerarà el risc d'inundació com a factor clau per a la reserva de sòl.

Mentre aquesta planificació no estigui disponible i per tal de no hipotecar-la, es proposa adoptar el criteri de considerar el SH com la zona ocupada pel cabal de 100 anys de període de retorn. Aquest criteri es complementarà també amb consideracions de caràcter històric, geomorfològic i biològic.

En tant no hi hagi una definició des del planejament urbanístic, els usos permesos en el SH, fora de la Zona fluvial, serien els següents, restant expressament desaconsellat, per a l'establiment d'aquests usos, qualsevol construcció o moviment de terres que modifiquin sensiblement el perfil natural del terreny:

Ús agrícola: terres de conreu, pastura, horticultura, viticultura, gespa, silvicultura, vivers a l'aire lliure i conreus silvestres. No es permetran els hivernacles ni tancaments de cap classe entre parcel·les.

Ús industrial-comercial: zones verdes.

Usos residencials: gespa, jardins, zones de joc degudament senyalitzades.

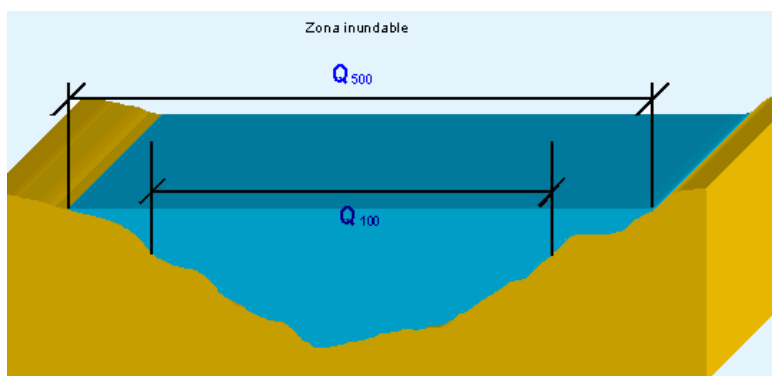
Usos recreatius públics i privats: camps de golf, pistes esportives a l'aire lliure, zones de descans, zones de natació, reserves naturals i de caça, parcs, vedats de caça i pesca, circuits d'excursionisme o d'equitació. La implantació d'aquestes activitats recreatives no haurà de suposar, en cap cas, l'alteració significativa de les condicions naturals dels terrenys afectats.

Les estacions de bombament, tant d'aigües residuals com potables, es podran situar en el SH, sempre que els accessos es localitzin a una cota en la que no es produeixi la condició d'inundació greu per a l'avinguda de 500 anys de període de retorn.

Les infraestructures canalitzades soterrades degudament protegides front a l'erosió en avinguda, només podrien autoritzar-se de forma excepcional i prèvia justificació com a única alternativa viable. No s'haurien d'autoritzar en

cap cas, instal·lacions per al transport de productes que puguin representar un risc de contaminació del Domini Públic Hidràulic.

- Zona Inundable. Es defineix per la franja delimitada per la línia de cota d'inundació de l'avinguda de període de retorn 500 anys.

L'estudi hidràulic del riu per a determinar la zona inundable amb el cabal de període de retorn 500 anys haurà de realitzar-se en règim gradualment variat i considerant les condicions de contorn que afecten l'anàlisi del tram estudiat i el seu règim hidràulic.

A més, en l'estudi de definició de la zona inundable del riu cal considerar igualment aspectes de caràcter històric, geomorfològic i biològics per tal de complementar la seva definició. L'estudi d'aquests aspectes determinarà avingudes històriques i la seva afecció, característiques geomorfològiques de les planes d'inundació, característiques de la flora i fauna de la zona i altres trets determinants de la zona inundable.

Els usos que es proposen siguin permesos en la ZI, fora del SH, no van encaminats a preservar el règim de corrents, sinó a evitar danys importants. Concretament, es prenen les següents limitacions:

Les futures edificacions de caràcter residencial haurien de situar-se a una cota tal que no es produeixi la condició d'inundació moderada amb l'avinguda de 500 anys de període de retorn. Subratllar que la zona d'acampada de càmpings restarà fora de la zona d'inundació de l'avinguda de període de retorn 500 anys.

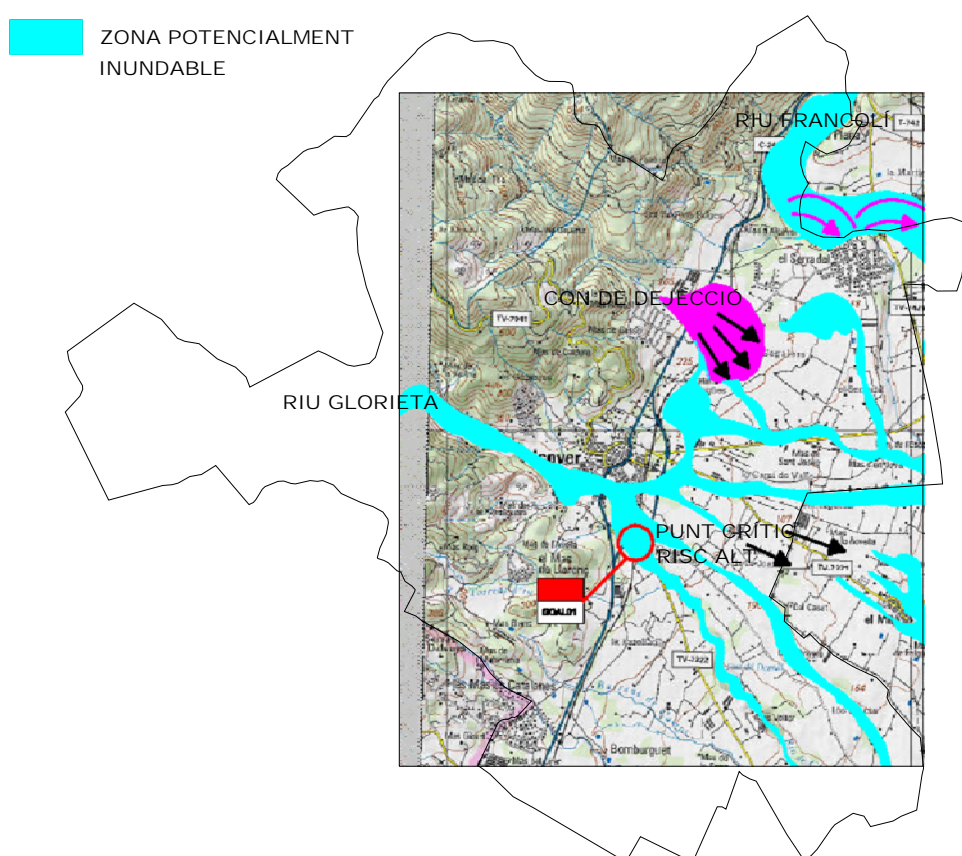
Les futures edificacions de caràcter comercial-industrial haurien de situar-se a una cota tal que no es produeixi la condició d'inundació greu amb l'avinguda de 500 anys de període de retorn. Aquestes mateixes condicions caldria aplicar-les a les estacions depuradores d'aigües residuals (E.D.A.R.) de caràcter convencional i a les instal·lacions associades a estacions de tractament d'aigües potables (E.T.A.P.). En canvi, per a les Edar de tipologia verda, l'únic condicionant serà el de situar-se fora del SH. A la zona inundable caldria prohibir instal·lació d'abocadors de qualsevol tipus.

Cal recordar, tal i com s'observa en les figures que s'han exposat, que les tres zones definides com a zona fluvial (ZF), sistema hidric (SH) i zona inundable (ZI) es superposen, quedant sempre compreses una dins l'altra. Els usos permesos proposats en cada cas serien sempre els corresponents a la limitació més restrictiva.

En relació a la catalogació de risc geomorfològic, la determinació d'una zona com a potencialment inundable determinen l'existència d'un risc. Segons la memòria de l'INUNCAT, l'estudi geomorfològic és una eina d'interpretació territorial on queda palesa la gran xarxa hidrogràfica de Catalunya. Es desenvolupa a partir d'estudis anteriors, fotografies aèries i visites al camp, que donen una idea molt clara del territori adjacent al sistema fluvial actual que ha patit inundacions en èpoques històriques o recents. Aquests estudis permeten identificar problemàtiques d'inundació que el mètode de simulació hidràulica no pot detectar, i a l'hora, serveix de marge per a la interpretació de les simulacions. La seva informació, però, sovint no aporta l'aspecte freqüencial, encara que la zona delimitada com a potencialment inundable es pot assimilar a períodes de retorn molt elevats.

Els resultats gràfics de la delimitació del risc geomorfològic al municipi d'Alcover, són els que apareixen a la següent figura:

Figura 35. Cartografia de les zones potencialment inundables del municipi segons l'ACA

Font: <http://meidambient.gencat.net/aca/documents/ca/planificacio/inuncat/446g.pdf>

Tal i com es pot observar a l'anterior figura, el municipi d'Alcover presenta una part important del seu territori de la plana afectada per conflictes d'inundabilitat. Específicament cal remarcar els següents punts i zones:

- La vall del Glorieta, al seu pas pel municipi, està associada a un gran àrea potencialment inundable amb una amplada mitja de 125 metres (banda i banda de la llera del riu) que arriba fins al punt on el riu Glorieta creua amb el traçat del ferrocarril (Reus-Lleida).

La zona més conflictiva per la inundabilitat de les aigües del Glorieta, al seu pas per Alcover, és la que queda a la zona on conflueixen el pas del ferrocarril i l'enllaç de la carretera C-14 amb la carretera de Vilallonga (TV-7222). En aquest punt la zona inundable esdevé més ampla (400 metres) i s'hi localitza un punt catalogat per l'ACA com a "punt crític amb risc d'inundació alt" (codi GOAL01) i amb l'observació que el perill d'inundació ve donat pel possible taponament del pont que es troba en aquest punt. (La superfície aproximada que queda sota la influència d'aquest punt crític és de 12 hectàrees i compren l'indret anomenat "Molinet del Batistet", situat a l'entorn de la cruïlla entre el ferrocarril i la carretera de Vilallonga).

Segons l'ACA, es defineix un punt de risc alt com "una zona en que les inundacions poden produir danys a nuclis de població, grans instal·lacions comercials, industrials i/o serveis bàsics per a les comunicacions, ramaderies i al medi"⁶².

Després d'aquest punt, la zona inundable directament relacionada amb el Glorieta es divideix en dos ramals d'uns 125 metres d'amplada, que travessen el municipi pel sector sud-est de la plana:

- El Barranc de la Font Major, un cop arriba al sector més pla del municipi i just a la zona que queda per damunt de la Urbanització de Mas de Gassol i que comprèn una extensió d'unes 74.64 hectàrees, genera un con de dejecció. Aquesta unitat hidrològica, a l'hora, genera una gran zona potencialment inundable localitzada a la partida de "les Argiles" i que queda al nord de la C-37 i en una franja allargada que va paral·lela al Camí de Valls.

-Al quadrant nord-est del terme i en el punt on el Francolí entra dins el terme municipal hi trobem una gran zona potencialment inundable amb una amplada de més de 250 metres de longitud des de la llera del riu. La zona amb un risc més alt per inundabilitat associada aquesta franja és la Urbanització de "Serradalt", a causa de la seva proximitat al meandre que fa al riu quan passa pel Pont de Goi (punt on hi apareixen cicatrius d'erosió al·luvials d'antics meandres).

L'estudi realitzat per l'Institut Geològic de Catalunya determina els següents cabals esperables pels diferents períodes de retorn als diferents cursos fluvials considerats:

62

Taula 40. Cabals esperables als diferents cursos fluvials principals del municipi pels diferents períodes de retorn

Conca	Període de retorn					
	T=10		T=100		T=500	
	baix	alt	baix	alt	baix	alt
Riu Francolí	378.4	565.4	1018.3	1344.2	1671.6	2093.4
Barranc de la Font Major	23.3	35.1	62.5	83.4	103.0	130.1
R.Glorieta fins nucli d'Alcover	22.4	37.9	74.1	106.5	133.6	179.7
R.Glorieta entre Alcover i T.Ferreró	23.1	38.8	75.2	107.7	134.9	180.9
Torrent d'en Ferreró	3.5	5.9	11.4	16.1	20.2	26.7
Riu de Glorieta passat T.Ferreró	30.5	50.0	95.0	133.9	166.8	220.8
Riera del Burguet	11.1	16.0	27.7	35.7	44.1	54.1

Font: Estudi d'inundabilitat del riu Francolí, el riu de Glorieta i altres torrents al municipi d'Alcover

Com a conclusions bàsiques d'aquest estudi destaca la necessitat d'establir plans d'autoprotecció a la Paperera i la Plana a causa de les condicions del riu Francolí, però no identifica riscos especials a la resta de cursos fluvials del municipi.

La delimitació gràfica de les diverses zones (ZF, SH i ZI) es troba en els plànols del mencionat estudi

El context històric de les riudes patides al municipi

No hi ha dubte que un dels aiguats més importants que ha patit el municipi d'Alcover que hom recordi, tan per la magnitud que va comportar com per la posada en evidència dels factors i elements descrits en l'apartat anterior de risc hidràulic i risc geomorfològic, és el que es va patir el 10 d'octubre de 1994 i el que popularment es coneix com a segon aiguat de Sant Francesc.

Les precipitacions que van caure aquell dia de tardor del 1994 (Reus 112 l, la Mussara 504 l, Farena > 600 l, etc.), són comparables amb les que es van recollir durant l'aiguat de Santa Tecla ocorregut a la tardor del 1874. Aquests dos aiguats són els més importants que s'han patit a Alcover i en el conjunt de la conca del riu Francolí.

En el cas d'Alcover, el riu Glorieta és el que va tenir una crescuda mai vista fins aleshores. En arribar a Alcover va arrasar literalment l'àrea d'esbarjo de la Font Fresca i l'anomenat "Circuit ecològic", el qual va ser inaugurat feia pocs dies per la Conselleria de Medi Ambient de la Generalitat. Aigües avall del poble l'aiguat va tallar la carretera de Reus a Montblanc i arribat a la plana sols va ocasionar alguns danys. El següent recull del setmanari el Pati de la setmana del 10 d'octubre definia els fets ocorreguts de la següent manera:

"Una placa col·locada en un dels murs del poble, el límit fins on va arribar l'alçada de l'aigua quan l'aiguat de Santa Tecla, l'any 1874. La carretera C-240 va quedar tallada al trànsit al punt quilomètric 22, a causa del desbordament del riu Glorieta. A la C-340, punt quilomètric 23, una fondalada d'aigua a l'altura del restaurant "Els conejos" va que alguns vehicles quedessin atrapats. Dificultats talls de connexió de línies telefòniques i interrupcions en el subministrament de fluid elèctric. El gran cabal d'aigua del riu Glorieta va deixar malmès el Circuit de Natura

*inaugurat el divendres anterior. També va trencar la canonada de la font Fresca, que va haver de subministrar-se d'aigua de pous*⁶³.

La crescuda del Francolí també va ser prou important, sobretot després d'arribar al seu pas per Picamoixons i va ocasionar problemes d'inundacions a les parcel·les agrícoles situades a l'entorn del Pont de Goi (entre els límits municipals de Valls i Alcover).

A resultes dels efectes produïts pels aiguats de l'any 1994, l'ajuntament d'Alcover es va acollir al programa de neteja de lleres de l'ACA (convocatòria 2002- 19/06/02), el qual va permetre netejar part de les acumulacions de material vegetal de la llera provocat per les riuades i fer revegetació d'espècies típiques de bosc de ribera a les zones més malmeses de l'entorn de la Font Fresca. (en concret, la neteja del riu es va dur a terme en el tram comprès entre els Mas de Forès i la Font Fresca i va tenir un pressupost aproximat de 12000 €).

Risc d'incendi forestal

Actualment, a l'àrea mediterrània, els incendis forestals constitueixen un dels principals problemes ambientals i són la causa més important de destrucció d'ecosistemes forestals, arbustius i herbacis en els països mediterranis.⁶⁴

Els incendis forestals són, a més, una de les causes principals de pèrdua de sòl i desertificació a la Península Ibèrica per desaparició de la coberta vegetal i per l'exposició a impactes de fenòmens meteorològics.

En les tres darreres dècades, els incendis han fet créixer notablement la superfície cremada en els diferents països de la conca mediterrània (Rego 1992, Vélez 2000), i s'han convertit en una de les principals problemàtiques socioecològiques (Folch 1996). Paral·lelament i paradoxalment, els mitjans de lluita contra el foc no han parat de créixer en la majoria dels països d'aquest àmbit (Pla i Ferrer 2002).

Aquest augment, tant de la freqüència d'incendis com de superfície cremada, està directament relacionat amb les dinàmiques lligades a un seguit de canvis: els canvis d'usos i cobertes del sòl (abandonament de les activitats agràries i l'actual mercat de la fusta), els canvis socials (creixent demanda urbana dels espais forestals) i els canvis climàtics que es vénen patint als darrers anys en l'àmbit mediterrani.

Aquests canvis, conjuntament amb l'estacionalitat del clima mediterrani, han fet transformar les característiques del combustible forestal, cap a un tipus de material més propens a patir i desenvolupar els incendis forestals. En són un exemple, la disminució de la humitat del material viu i mort que estan patint els combustibles forestals els darrers anys i l'augment de les temperatures associades a aquest combustible (Peñuelas 1996). Si es confirma l'increment

⁶³ Josep Iglésies. Memorial d'aiguats 1995 (Centre d'Estudis Comarcal de Reus)

⁶⁴ "Modelització de la dinàmica de combustibles en ecosistemes arbustius mediterranis", Eduard Pla i Ferrer (Bellaterra, setembre 2002).

d'aridesa i de temperatura que prediuen els models de canvi climàtic, hauríem d'esperar un increment dels incendis forestals a Catalunya⁶⁵.

Perill d'incendi forestal

Per determinar el grau de perill d'incendis forestals en el municipi d'Alcover, s'han utilitzat les dades obtingudes pel Servei de Prevenció d'Incendis Forestals de la Direcció General de Prevenció de Riscos del Medi Natural de la Generalitat de Catalunya, mitjançant una base de dades que va de l'any 1968 al 2008. Les qüestions més destacables d'aquesta taula, en relació als incendis forestals, són les següents:

Durant el període 1968-2008, dins del terme municipal d'Alcover s'han produït 50 focus d'incendis, amb una superfície forestal afectada de 881,14 hectàrees.

És molt destacable, que aproximadament la meitat dels focus d'incendi (56%) corresponen a perturbacions amb una superfície afectada no superior a una hectàrea o d'una hectàrea i que per tant, es poden considerar com a "connats" d'incendi.

En la següent taula apareix la distribució dels focus d'incendi patits durant el període estudiat, segons la superfície afectada.

Taula 41. N° incendis segons superfície afectada a Alcover (1968-2008)	
Superfície cremada	N° d'incendis
<1 ha	23
1 a 10 ha	21
De 10 a 100 ha	2
De 100 a 150 ha	1
≥ 150 ha	3

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'estadístiques d'incendis del DMAH

Els 4 incendis patits de més de 100 hectàrees forestals o més representen el 90,56% de tota la superfície cremada; d'aquests quatre focus, n'hi ha un que afecta gairebé la meitat de la superfície cremada, i correspon al que va patir el paratge del Puig del Marc (al nord del terme i a tocar de la Riba) a l'any 1994 i que va afectar una superfície total de 398 hectàrees. L'últim incendi forestal considerable que va patir Alcover es va produir a l'any 2003 al mas de la Garriga amb una extensió cremada de 100 hectàrees forestals.

Si no es tenen en compte els 3 incendis amb una superfície igual o superior a les 150 hectàrees, la mitja de superfície cremada per incendi és de 1.8 ha; dada que ens indica que la gran majoria dels incendis són reduïts abans de que prenguin molta extensió.

⁶⁵ "Climate warming, wildfire hazard, and wildfire occurrence in coastal eastern Spain. Climatic Change, 38:345-357" Piñol, J., J. Terradas, F. Lloret. 1998

Pel que fa a la proporció de superfície arbrada i no arbrada cremada afectada en la sèrie dels incendis estudiats, s'observa que si no es té en compte el gran incendi de l'any 1994, la majoria dels incendis afecten a masses arbrades (pinedes i alzinars localitzats més al sector occidental del terme). Contràriament, l'incendi del 1994 va afectar gairebé al 100%, superfície no arbrada (matollar); fet que ha propiciat l'existència de superfície erma sense possibilitat de regeneració a causa de la pèrdua successiva de peus adults, i per tant, de llavor.

És molt significatiu tenir en compte la importància de la gestió forestal integrada a nivell supramunicipal i en aquest cas, als efectes que implica especialment, tenir el municipi de la Riba com a terme veí (zona nord del terme). El gran incendi del 1994 va començar al límit entre els dos termes municipals (398 ha), uns dels incendis de 150 ha va començar dins a la Riba i es va estendre cap Alcover, i l'últim incendi que ha patit el municipi (any 2003 de 50 ha), va començar a dins d'Alcover però a la zona límit entre la Riba i Alcover, just per la zona compartida del "Comellar Fondo".

Per altre costat, també cal tenir en consideració la importància de la presència de nuclis habitats i edificacions propers a zones forestals vulnerables i la necessitat d'aplicació de les mesures de protecció en vers l'aplicació de la Llei 5/2003, de 22 d'abril, de mesures de prevenció d'incendis forestals. Aquesta reflexió es realitza en relació a l'incendi patit a l'any 2003 al Mas de la Garriga a l'entorn forestal de la Urbanització la Cabana.

Si analitzem els punts d'inici i les zones més afectades del municipi (només es disposen dades de les coordenades dels inicis de focus a partir del 1985) s'observa que:

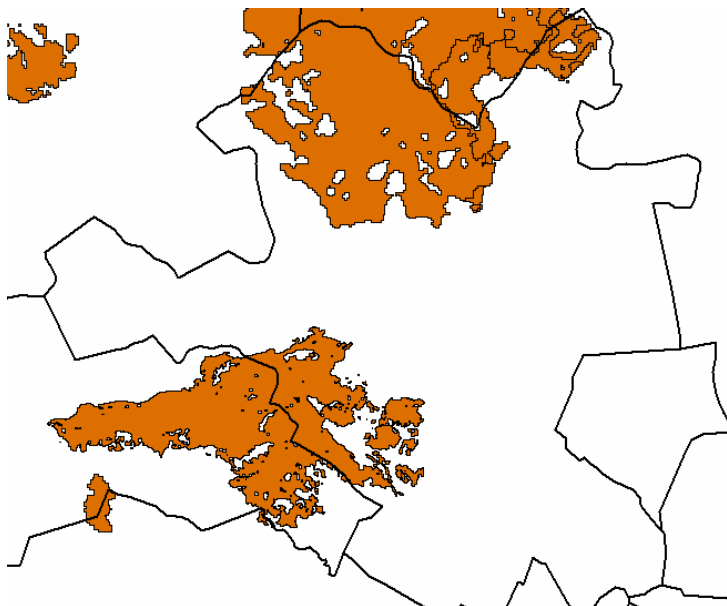
- els 25 focus coneguts, 9 van iniciar-se fora de la zona de perímetre de protecció prioritària per incendis (dins de la zona no pròpiament muntanyosa) i la majoria corresponen a pertorbacions de menys d'una hectàrea.
- només dos focus van començar al sector de la vall de Glorieta, tot i que aquest entorn és un dels més concorreguts del municipi a nivell de lleure (ermita del Remei, Niu de l'Àguila, etc.).
- al nord-oest del terme i entre la zona que queda delimitada per la carretera de Mont-ral i el Barranc de la Font Major, s'hi van produir 7 focus d'incendi.

-tres dels focus de magnitud important (el del 1994 i la resta superiors a les 50 ha) s'han produït al voltant del paratge de les "Roques Roges"; situat al nord-est del terme i a tocar de la Riba i Picamoixons. El quart focus d'importància en magnitud de superfície cremada va ocórrer al sector forestal del nord del terme que queda entre la carretera de Mont-ral i la C-14 a l'entorn del Mas de la Garriga.

Les estadístiques anteriors només tenen en compte els incendis inciat al terme d'Alcover. No obstant, cal considerar els focus d'incendi importants que ha patit el terme i que no s'han iniciat dins del terme. Segons la base d'incendis superiors a 50 ha (període 1986-2007) del Departament de Medi Ambient i Habitatge, cal destacar les focs dels anys 1986 i 2000. Pel que fa al primer, aquest va afectar una superfície forestal aproximada de 650 hectàrees a l'entorn del paratge del Mas del Gomis (extrem septentrional). El segon incendi important que cita aquesta base és el de l'any 2000 que va afectar al voltant de 200 hectàrees forestals a l'extre, sud-occidental del terme, a la zona

meridional que queda aigües avall del Bosc de la Vila. L'afectació d'aquests dos incendis en el context municipal és la que s'observa a la figura que es mostra a continuació.

Figura 36. Representació gràfica dels incendis de més de 50 ha patits a Alcover

Font: http://mediambient.gencat.cat/cat/el_departament/cartografia/fitxes/incendis

Risc local d'incendi

Per a determinar el risc local d'incendi d'Alcover s'utilitzaran diferents paràmetres: la freqüència d'incendis, l'índex de causalitat i l'índex de combustibilitat.

Els dos primers indicadors estudien l'estadística d'incendis referida al terme d'Alcover pròpiament, mentre que el tercer paràmetre ens serveix per relacionar els incendis amb les característiques del combustible (tipus de vegetació) existents a l'entorn del municipi. La unió d'aquests tres paràmetres permetrà avaluar el risc local d'incendi i predir-ne la seva evolució al llarg del temps (Vélez, 2000).⁶⁶

- L'índex de freqüència

El risc propi d'incendi d'un indret és el número més probable d'incendis en un any i s'estima per la freqüència mitjana anual d'incendis.

En el cas d'Alcover, l'índex de freqüència obtingut és de **2.27 unitats**; valor que indica un risc entre el llinar de **baix i moderat**.

⁶⁶ "La defensa contra incendios forestales", Ricardo Vélez (Madrid, 2002)

Cal tenir en compte que a l'any 1980 es van produir 7 focus d'incendi i 4 a l'any 1994.

- L'index de causalitat

Un dels factors determinants per estudiar el risc d'incendi forestal és conèixer les causes que originen els focus d'ignició.

En el cas d'Alcover, segons la informació disponible oficialment⁶⁷, 33 incendis van ser causats per negligències, 3 per causes naturals, 3 per causes desconegudes, 6 per causes intencionades i 5 per causes relacionades amb accidents.

Destaca de manera especial, l'alt nombre d'incendis ocorreguts per negligències; dada que correspon al 62% del total de les causes.

Una hipòtesi sobre aquest anàlisi de causalitat, vindria donat per la forta pressió antròpica que pateix el sector forestal d'Alcover (sobretot a, l'entorn de l'extrem occidental del municipi a l'àrea d'influència de la vall del riu Glorieta).

Segons el mètode de càlcul del risc de causalitat de (Vélez, 2000), es determina un risc de causalitat de **4.62 unitats**, valor que indica una causalitat entre moderada i alta que es tradueix amb negligències molt freqüents combinades amb activitats incendiàries no molt intenses.

- L'index de combustibilitat

Aquest índex determina la vulnerabilitat de les formacions vegetals que hi ha en un indret davant els incendis forestals; entenent com a combustible vegetal, la biomassa aèria susceptible de cremar en un incendi.

En relació a l'anàlisi del combustible forestal d'Alcover, cal tenir present que la superfície forestal del terme representa (aproximadament) el 44.68% de la superfície total del municipi, i que gairebé la meitat de superfície forestal correspon a superfície forestal no arbrada en forma de matoll. La gran extensió de matollar (moltes d'elles són comunitats de bosquines amb regenerat abundant de pi blanc) ens indica que el combustible associat a aquestes comunitats mostra una vulnerabilitat més alta cap a la propagació dels incendis forestals, a causa de l'elevat grau d'inflamabilitat que presenten aquestes formacions vegetals.

Per estudiar l'índex de combustibilitat s'han dividit les superfícies vegetals vulnerables a patir incendis forestals en models de combustible, que en el nostre cas corresponen a tota la superfície forestal i les comunitats agrícoles abandonades.

⁶⁷ Direcció General de Medi natural (Servei de Prevenció d'Incendis)

Seguint les directrius que marquen les instruccions de models de combustible (Rothermel, 1972) s'ha generat la següent taula que classifica la superfície forestal d'Alcover en models de combustible, relacionant cada model de combustible amb la superfície que ocupa dins del territori d'Alcover i la seva localització dins del terme; així com, el valor del seu coeficient de ponderació per calcular el risc de combustibilitat.

Taula 42. Caracterització dels models de combustible d'Alcover (extensió i localització)				
Model	Descripció	Correspondència a Alcover	(ha)	Coef. comb
7	Pinedes de pi blanc amb sotabosc format per espècies inflamables que pot arribar als 2m (Càrreg-comb de 10-15t/ha).	Al voltant (nord) del mas de Mont-ravà i la zona que queda al nord d'ela vil·la i que envolta els masos propers a la carretera TV-7041 que porta a Mont-ral	375.9	10
4	Pinedes de pi blanc molt joves amb regenerat molt dens amb sotabosc gairebé continu i espècies molt piròfites. Propagació d'incendis molt ràpida (Càrreg-comb de 25-35t/ha).	Zona dels Molins del Glorieta i les Virtuts (extrem occidental del TM) i als voltants de Mas d'en Gomis.	97.1	10
5	Pinedes de pi blanc amb sotabosc poc alt (menys d'1 m) i discontinu. La propagació dels incendis ve donada per l'arbrat (Càrreg-comb de 25-35t/ha)	Bosc de la vil·la (al sud del Glorieta, a l'espai que queda entre els Masos de Mont-ravà i Mas Forès i el Mas del Murtrar.	239.9	10
8	Bosc tancats i adults de pi blanc amb molt poca presència d'estrat arbustiu (Càrreg-comb de 10-12t/ha).	Als voltants del Mas de la Villella (extrem més occidental del TM).	21	5
6	Pinedes de pi blanc amb continuïtat horitzontal que generen focs que es propaguen per les copes amb poc estrat arbustiu. (Càrreg-comb de 10-15t/ha)	La zona que queda per damunt del Glorieta (entre l'Ermita del Remei Mas Forès).	50.7	10
Matollar	Correspon a comunitats arbustives amb recobriments discontinus (aprox 20%), sense estrat arbori i que prové de degradacions de comunitats arbòries (incendis, conreus abandonats, etc.). S'hi troben brolles, garriques i bosquines. La composició d'aquest model conté espècies altament inflamables.	Gran extensió de superfície forestal que queda al nord del TM d'Alcover, que agafa tota la zona compresa entre la carretera de Mont-ral i la zona de la Serra Gran (límit amb el municipi d'ela Riba), el paratge de les Roques Roges, i la gran extensió que queda entre les comunitats arbrades del Bosc d'ela Vil·la i l'entorn nord de la urbanització de les Masies Catalanes	973.1	10

Font: elaboració pròpia a partir dels models de combustible de Rothermel (1972)

Utilitzant els valors de coeficient de risc de cada model de combustible (Vélez, 2000) i ponderant aquests valors amb les superfícies a les quals afecten, s'obté en relació al combustible susceptible a ser cremat per un incendi al municipi d'Alcover, un valor d'índex de combustibilitat de **9.95 unitats**.

- Índex de risc local d'incendis (IRL)

La intersecció dels índexs anteriors (causalitat, freqüència i combustibilitat) ens dona el risc local d'incendi o grau bàsic de perill per a un territori determinat (Vélez, 2000).

Pel municipi d'Alcover el IRL ens ha donat el següent valor:

$$IRL = (4.62 * 2.27 * 9.95) = 104.34$$

Segons la Valoració de l'índex de Risc local d'incendi (Vélez, 2000), un valor de 104.34 unitats li correspon un grau de **risc local d'incendi elevat**.

Cal tenir en compte que el factor clau per valorar el risc d'incendi local d'Alcover és la tipologia de les masses forestals, i en especial atenció al seu estat higromètric en funció de les condicions meteorològiques presents. En aquest cas, caldria tenir en compte l'augment del risc de combustibilitat en els períodes de dèficit hídric (mesos d'estiu) que juntament amb les mestralades que afecten al municipi, farien augmentar l'índex d'incendi local (de manera temporal) durant el període estival.

És recomanable que es segueixi la valoració d'aquest índex en períodes temporals de 4 a 5 anys per tal d'avaluar el risc local d'incendi i prendre les mesures correctores necessàries, com per exemple, la planificació o execució de plans de silvicultura preventiva. L'objectiu de la realització de plans de silvicultura de prevenció és la modificació dels models de combustibles. per tal de poder reduir el valor del risc d'incendi forestal local del municipi.

No obstant, segons les dades obtingudes, en el municipi d'Alcover el que sembla molt preocupant a l'hora de gestionar els incendis és l'origen de les seves causes, ja que la gran majoria deriven de negligències humanes i la superfície cremada per incendis intencionats representa gairebé el 20% de tota la superfície cremada del municipi durant la sèrie 1968-2003.

Segons *el Decret 64/1995 de 7 de març del DARP (DOGC núm. 2022 de 10/03/95)*, Alcover entra en el grup de municipis catalogats com d'alt risc d'incendi forestal.

- Perill bàsic d'incendi forestal

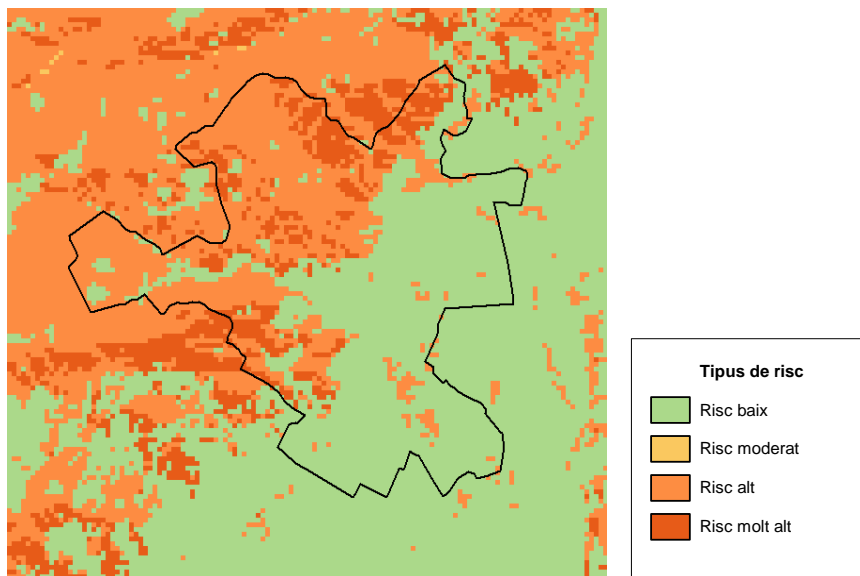
El perill bàsic d'incendi forestal defineix un estat del territori estimatiu de la freqüència i la intensitat en que si pot produir el perill d'incendi. Aquest perill es reflexa a partir d'un mapa que integra els factors que intervenen en el perill d'incendi forestal : perill d'ignició y perill de propagació (entenen com a perill d'ignició la facilitat que s'iniciï un incendi forestal i com a perill de propagació la facilitat amb que es pot expandir). El perill es determina a partir de la següent classificació:

Taula 43. Classificació del perill d'incendi forestal segons el mapa de perill bàsic d'incendi forestal	
Categoria	Tipus de risc
0-4	Risc baix
4 i 5	Risc moderat
5-7	Risc alt
7-10	Risc molt alt

Font:http://mediambient.gencat.net/cat/el_departament/cartografia/fitxes/perill_incendis.

A continuació es mostra una figura on s'exposa el mapa de perill bàsic d'incendi forestal relatiu al context territorial del municipi d'Alcover.

Figura 37. Cartografia del perill bàsic d'incendi forestal d'Alcover

Font:http://mediambient.gencat.net/cat/el_departament/cartografia/fitxes/perill_incendis.

Tal i com es pot observar la meitat occidental del terme es troba afectada per risc d'incendi alt i molt alt, coincidint amb les extensions forestals de la Vall del Glorieta i les zones de matollar i pineda que es troben travessades per la carretera de Mont-ral. La meitat oriental del terme presenta un risc d'incendi baix associat a la presència de zones de cultiu i absència de superfície forestal.

Elements de risc

Els elements de risc d'incendi que presenta Alcover es descriuen a continuació i es poden observar en la cartografia que acompanya el present informe ambiental.

1) Les característiques de la pròpia zona forestal

Segons el Departament de Medi Ambient i Habitatge, tota la zona muntanyosa d'Alcover i tota la superfície que queda a l'oest de la carretera C-14, està inclosa dins d'una de les àrees delimitades com a zones de protecció prioritària per a la planificació de la prevenció dels incendis forestals. En concret, la corresponent a l'àrea T-3 "Muntanyes de Prades - Bosc de Poblet"⁶⁸.

La superfície forestal d'Alcover presenta un elevat risc d'incendi a causa de les seves característiques intrínseques (a excepció d'una petita zona de 21 ha, la resta de combustibles forestals del municipi presenten característiques molt idònies perquè s'esdevingui un incendi forestal).

Tal i com s'ha descrit en l'apartat de medi natural, les masses forestals del municipi han patit les conseqüències d'una forta pressió antròpica (tales, molta activitat de carboneig dels boscos primitius d'alzinar, focs (nord del terme any 94), desforestació per l'activitat agrícola, silvicultura agressiva, etc.). La pressió de l'home va provocar que la vegetació primitiva del municipi (alzinar litoral) anés retrocedint i anés donant pas a noves formacions vegetals, que amb el pas del temps, han esdevingut majoritàriament bosquines i formacions baixes. En general, aquestes formacions han crescut sense un criteri silvícola, fent que siguin considerables els pisos d'estratificació de les masses; característica que aporta una elevada continuïtat vertical i horitzontal al combustible forestal, i com a conseqüència, un elevat risc de propagació en cas d'incendi forestal. El resultat d'aquesta estratificació, juntament amb les dificultats pròpies que suposen les espècies mediterrànies, fan que la vegetació sigui molt propensa a patir incendis forestals.

De manera més específica, es pot establir la següent zonificació, a nivell de risc d'incendi forestal:

- el quadrant nord-occidental del terme, delimitat entre la TV-7041 i la C-14, és la zona del municipi amb un risc d'incendi forestal molt alt:

*l'incendi més gran que ha patit Alcover s'ha donat en aquesta zona, abans de que passés aquest incendi les masses forestals eren no arbrades i amb estats de regeneració molt joves; fet que va propiciar que les masses no tinguessin temps de fabricar llavor, i per tant, a hores d'ara només hi apareixen espècies colonitzadores de matollar que incrementen el risc d'incendi forestal, en un cercle de retroalimentació que a moltes muntanyes mediterrànies té com a destí final l'erosió i la desertificació.

*aquesta zona limita directament amb el municipi de la Riba, el qual és un dels més problemàtics de l'Alt Camp a nivell de freqüència i intensitat d'incendis forestals. Cal tenir en compte que Alcover i la Riba comparteixen la zona forestal compresa entre el Brugent i el Francolí (molt castigada pels incendis i amb nombroses dificultats d'accés pels mitjans d'extinció).

⁶⁸ http://mediambient.gencat.net/cat/el_departament/cartografia/fitxes/incendi. (última actualització gener 2003)

- l'extrem més oriental del terme que comprèn tota l'àrea d'influència del Glorieta (Ermita del Remei, Mas de Forès i Mont-ravà, camí que porta a les Fonts del Glorieta i al Niu de l'Àguila, etc.) pateix una forta pressió antròpica (sobretot als mesos d'estiu). Tenint en compte que tota aquesta zona compta amb una superfície forestal arbrada i adulta susceptible de patir incendis forestals (només en condicions desfavorables a l'estiu i per inclemències de l'home) i que no s'ha detectat incendis importants durant els anys (1968-2003), el risc d'incendi associat és de moderat.

- la superfície que queda per damunt de la urbanització de les Masies Catalanes i la que queda entre la carretera de Mont-ral i la urbanització del Remei presenten un risc d'incendi alt, bàsicament, per dos motius: les característiques del combustible forestal (estem parlant majoritàriament de les comunitats incloses en la categoria de matollar de la taula anterior) i per la forta pressió antròpica i risc associat que comporta la presència d'urbanitzacions – Masies Catalanes i la del Remei.

2) Presència d'urbanitzacions, disseminats i masos aïllats

En aquest apartat, s'analitza la vulnerabilitat dels nuclis habitats i/o habitatges agrícoles davant els incendis forestals i alhora, el risc d'incendi forestal associat a causa de l'activitat antròpica d'aquests sectors del terme.

Pel que fa a les urbanitzacions, de les 8 que té el municipi, 5 presenten un risc potencial d'incendi forestal:

- la Urbanització Masies Catalanes
- la Urbanització "Residencial el Remei"
- la Urbanització "Mas de Gasol"
- la Urbanització Serradalt
- la Urbanització de Mas Llorenç

Les 4 urbanitzacions anteriors presenten una potencialitat al risc d'incendi elevada, ja que es trobem rodejades de masses forestals susceptibles a patir incendis forestals (característiques intrínseques de la pròpia vegetació que les envolta, el risc que comporta la presència de l'home al voltant d'aquest entorn, la presència d'extensions d'ajardinaments privats amb incorporació d'arbrat continu a les masses forestals situades en el sector no urbanitzat, les activitats que es poden produir dins d'aquests xalets, com cremes d'esporga, barbacoes, utilització de maquinària, etc.)

Les tres primeres urbanitzacions compleixen amb els requisits marcats pel Decret 64/95 i disposen d'hidrants contra incendis, senyalització dels carrers sense sortida, no existeixen punts d'abocament incontrolats, i el nucli disposa de 2 vies públiques diferents, d'accés i sortida o 1 única via de 5 m. d'amplada, més els vorals. La Urbanització Serradalt i la de Mas Llorenç no compleixen els requisits citats anteriorment.

Pel que fa als masos dispersos pel terme d'Alcover i que en general no compleixen la normativa vigent en matèria de prevenció d'incendis, destaquen els següents masos:

Mas de Gomis
Mas de Tito
Mas de la Fam
Mas de Mastaca / Vilella
Mas de Pauet
Mas de Mont-ravà
Mas de Gràcia

En aquest apartat, i dins del marc legal de prevenció d'incendis, cal remarcar el següent:

En relació a les edificacions aïllades i urbanitzacions que estiguin incloses dins d'una àrea forestal o pròximes a una distància de 500 metres, o les que es puguin construir dins del sòl urbanitzable que compleixin aquestes característiques, caldrà que es tingui en compte la *Llei 5/2003 de 22 d'abril (DOGC núm. 3879 de 8/5/2003)* de mesures de prevenció dels incendis forestals en les urbanitzacions sense continuïtat immediata amb la trama urbana.

Aquesta llei, objecte de la qual recau en les urbanitzacions i edificis aïllats que es trobin situats en un perímetre inferior als 500 metres d'una zona forestal, exposa en el seu article 3 pel que fa a **Prevenció i Autoprotecció** les següents obligacions:

1. Assegurar l'existència d'una franja exterior de protecció de vint-i-cinc metres d'amplada al seu voltant, lliure de vegetació seca i amb massa arbòria aclarida, que compleixi les característiques que s'estableixin per reglament.
2. Mantenir el terreny de les parcel·les no edificades, lliure de vegetació seca i amb la massa arbòria aclarida.
3. Disposar d'una xarxa d'hidrants homologats per a l'extinció d'incendis que compleixi les característiques establertes per decret.
4. Mantenir nets de vegetació seca els vials de titularitat privada, tant els interns com els d'accés, i les cunetes.
5. Elaborar un **Pla d'Autoprotecció contra Incendis Forestals que s'ha d'incorporar al Pla d'Actuació Municipal**. Aquest Pla, ha d'estar igualment d'acord, amb el de Protecció Civil i d'Emergències per a Incendis Forestals de Catalunya (INFOCAT). Tot això s'estableix a la *Llei 4/1997, de 20 de maig (DOGC núm. 2401 29/05/97)*, de Protecció Civil de Catalunya.

Estan obligats al compliment dels punts anteriors, els òrgans de gestió o les juntes de les urbanitzacions afectades, d'acord amb les normes urbanístiques. En el cas de no haver-se constituït aquests òrgans de gestió, l'obligació recau directament sobre els propietaris.

En l'àmbit de competències dels consistoris per dur a terme l'aplicació d'aquesta llei, cal fer esment a les següents consideracions:

a) Els Ajuntaments han de determinar, mitjançant un plànol de delimitació, les urbanitzacions i les edificacions que compleixin els requisits específics d'aquesta Llei. Correspon al ple de l'Ajuntament d'aprovar aquest plànol de delimitació, el qual, un cop aprovat s'ha de comunicar al Departament de Medi Ambient.

b) Subsidiàriament, l'execució de les actuacions que defineix la Llei correspon a l'Ajuntament, el qual pot arribar a instar l'execució forçosa.

c) L'Ajuntament és el subjecte directament obligat pel que fa a les zones comunes de les urbanitzacions.

3) Infraestructures existents

La C-14 és la infraestructura amb més càrrega de vehicles del municipi. És especialment perillosa a l'entrada al terme des de la Riba, ja que envolta una zona amb risc d'incendi forestal alt (paratge de les Roques Roges).

La TV-7041 (Carretera que uneix Alcover i Mont-ral) és altament perillosa, ja que transcorre a banda i banda per superfície forestal susceptible de patir incendis forestals.

El mateix passa amb la pista asfaltada que porta fins al Residencial el Remei i que arriba fins a l'Ermita del Remei. (Aquesta via té una intensitat força alta, sobretot durant la temporada estival).

També presenten alt risc d'incendi forestal les vies d'accés a la Urbanització de les Masies catalanes i Mas Llorenç.

Recordem que el *Decret 130/1998 de 12 de maig (DOGC 2656 de 9/06/98)*, estableix mesures de prevenció d'incendis forestals en les àrees d'influència de les carreteres per part dels propietaris dels vials que afecten a les masses forestals.

4) Possibles usos motoritzat de camins i pistes forestals

La no regularització de l'ús públic dels camins i pistes forestals que es troben enmig de les àrees catalogades com a sensibles davant de la possibilitat de l'existència d'un incendi forestal, determinen un clar risc d'incendi forestal.

En el cas d'Alcover, aquest element pren una rellevància clara, en relació als accessos del camí que permet l'accés al Coll de Gràcia (va paral·lel per sota del Barranc de la Font Major i travessa tot el sector nord del terme amb alt risc d'incendi forestal) i a les urbanitzacions i rodalies de la Mare de Déu del Remei, Mas Llorenç, Mas de Gassol i Masies Catalanes.

Davant d'aquesta problemàtica cal esmentar el *Decret 166/1998 de 8 de juliol (DOGC núm. 2680 de 14/07/98)*, sobre regulació de l'accés motoritzat al medi natural, on es prohibeix la circulació motoritzada en els camins i pistes d'àmbit forestal.

Recentment, el Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya ha notificat la intenció de modificar la llei de regulació de l'accés motoritzat al medi natural per tal d'introduir la tramitació d'una "licència verda". Aquesta llicència tindria caràcter obligatori per a totes aquelles persones que practiquen activitats que poden malmetre els espais naturals: motoristes, boletaires, aficionats als "quads" que facin servir vehicles motoritzats per camins rurals, etc. La llicència serà lliurada pel Departament de Medi Ambient i Habitatge i consistirà en un curs i un examen per als conductors.

5) Les cremes agrícoles

Aquesta pràctica és especialment significativa a Alcover, ja que la superfície agrícola del terme representa el 43.36% de la superfície total i en l'estudi de les causes que han provocat la majoria dels incendis, les negligències són la causa principal (3 dels incendis de la sèrie estudiada es van originar molt a prop de zones de cultiu).

Cal considerar, per la realització d'aquesta pràctica, les directrius que marca el *Decret 64/1995 de 7 de març (DOGC 2022 de 10/03/95)* i especialment l'*Ordre MAB/62/2003 de 13 de març (DOGC 3829 de 24/02/03)*, on es despleguen les mesures preventives que estableix l'anterior Decret. La importància d'aquesta Ordre recau en l'obligatorietat de demanar permís de crema en els terrenys declarats com a forestals i els que estiguin al voltant d'una franja de 500 metres, durant el període comprès entre el 16 d'octubre i el 14 de març, ja que fins ara no calia demanar permís durant aquest període.

Del 15 de març al 15 de juny, segons el *Decret 64/1995 de 7 de març (DOGC 2022 de 10/03/95)*, és obligat fer sol·licitud individual de foc o en cas de fer cremes col·lectives sol·licitar la corresponent sol·licitud Col·lectiva de Cremes Agrícoles amb l'autorització corresponent del Cap de Comarca.

Del 15 de juny al 15 de setembre, i també segons el *Decret 64/1995 de 7 de març (DOGC 2022 de 10/03/95)*, és obligat realitzar la corresponent "sol·licitud de Focs" amb prèvia autorització de la direcció General dels Agents Rurals del Departament de Medi Ambient.

6) Ubicació d'activitats extractives

La presència d'una gran superfície del municipi dedicada a les activitats extractives (més de 80 ha), les qual es situen bàsicament en una zona vulnerable als incendis forestals (estan envoltades per matollar), generen un risc clar d'incendis forestals. Aquest risc d'incendi forestal ve determinat, bàsicament, pel moviment de la maquinària pesada que treballa en aquestes activitats i per la problemàtica associada als accessos dels vials que condueixen cap a aquestes explotacions.

7) Zones de "picnic" o lleure

La zona de lleure de l'Ermita del Remei presenta una vulnerabilitat als incendis forestals, ja que està envoltada per superfície forestal, s'hi arriba amb vehicle rodat per una pista asfaltada i genera grans concentracions de gent (sobretot durant els mesos d'estiu que són els més perillosos per la incidència pels incendis forestals).

Passa el mateix, amb la zona de lleure de la Mare de Déu de Gràcia al nord del terme.

Cal considerar les normes, en matèria de prevenció d'incendis, que es descriuen en Decret 64/1995 de 7 de març del DARP (DOGC núm. 2022 de 10/03/95), en relació al manteniment de les zones de lleure; així com, prendre algunes de les mesures de prevenció següents:

- controlar l'accés en èpoques de gran perill de foc
- estassar i mantenir netes de brossa les àrees properes als llocs de pas dels visitants
- senyalitzar les vies d'evacuació i els camins sense sortida
- realitzar vigilància en èpoques de gran perill de foc
- fer inversions en infraestructura dissuasòria o complementària com ara papereres, llocs per fer foc controlat, tanques, aparcaments fora dels indrets de perill, etc.

8) La línia de ferrocarril

El pas de la línia de ferrocarril (Picamoixons-Reus) pel sector nord-oriental del terme, suposa un risc elevat d'incendi forestal.

Els titulars i responsables de les instal·lacions ferroviàries, haurien de mantenir una amplada mínima de 2 m des dels rails com a zona de seguretat (lliure de vegetació baixa i arbustiva, d'arbres i de restes de vegetals o de qualsevol mena de material que pugui propagar el foc).

9) Les gasolineres

Dins del terme municipal d'Alcover s'hi troben dues gasolineres que generen intrínsecament un risc d'incendi, que atenent a la seva ubicació (sobretot la que hi ha en direcció a la Selva del Camp) presenten un risc potencial de risc d'incendi forestal.

En aquestes instal·lacions és d'obligat compliment les directrius que s'han descrit en la relació de les franges de les urbanitzacions. *Llei 5/2003 de 22 d'abril (DOGC núm. 3879 de 8/5/2003)* de mesures de prevenció dels incendis forestals en les urbanitzacions sense continuïtat immediata amb la trama urbana.

10) Línia d'alta tensió

Línia que voreja el sud del terme, per sota de Bombarguet de 110 kV i de la companyia ENHER FECSA.

Perill d'incendis en el temps

El perill d'incendis forestals *en el temps* s'ha estudiat a partir de l'estadística d'incendis forestals a Alcover en el període (1968-2003).

A la taula que apareix a continuació, es relacionen les hectàrees cremades i els anys d'ocurrència dels incendis.

Taula 44. Relació dels incendis ocorreguts a Alcover segons anys i superfície (1968-2003)

ANY	SUPERFÍCIE (n ° incendis)
1977	0.5 (1)
1978	25 (1)
1979	6 (2)
1980	10.1 (7)
1981	150 (1)
1982	7 (2)
1983	7 (5)
1984	150 (1)
1985	7 (3)
1990	0.22 (3)
1991	2.8 (3)
1992	0.3 (1)
1994	399.75 (4)
1995	0.5 (3)
1997	0.131 (2)
1998	1.56 (2)
1999	1.02 (2)
2001	3.36 (1)
2003	46.9 (1)

Font: Servei de Prevenció d'Incendis Forestals

En resum i respecte les dades presentades en la taula anterior, tenim el següent:

- L'any més crític de la sèrie, en relació a la superfície cremada, és el 1994 (399.75 ha cremades). A l'Alt Camp, en aquest mateix any hi van haver 37 incendis.⁶⁹

- L'any més crític, en relació als focus d'ignició originats, és el 1980 amb 7 focus d'ignició.

- Més de la meitat dels incendis (un 55%) de la sèrie estudiada es van originar durant els mesos d'estiu; durant la resta d'estacions, la proporció d'incendis es manté equilibrada.

La infraestructura contra incendis del municipi

La infraestructura contra incendis d'un municipi determina, en gran mesura, la seva capacitat per l'extinció dels incendis forestals. La capacitat d'extinció ve determinada per 4 grans blocs: la xarxa viària bàsica, els punts d'aigua, la presència o no de punts de vigilància fixes o mòbils i els elements de prevenció d'incendis directes (tallafocs, franges de seguretat, etc.) i els elements de prevenció indirectes (agents rurals, bombers, etc.).

- Xarxa viària bàsica

*La xarxa de camins i pistes forestals. A continuació, es descriuen els camins i pistes més significatius existents a Alcover, per tal de prevenir els incendis.

Taula 45. Camins i pistes forestals segons l'INFOCAT d'Alcover

Núm.*	Classificació INFOCAT	CAMÍ PISTA FORESTAL	DESCRIPCIÓ. SECTORS QUE TRAVESSA O COMUNICA
	PRIMARI	PRIMARI VIA ASFALTADA NO CODIFICADA	Recorregut de l'antiga C-240 entre el km 23,5 i el 24,5 de la C-14
	PRIMARI	VIA ASFALTADA NO CODIFICADA	Casc urbà d'Alcover fins a Mare de Déu del Remei, amb ramal a les Guixetes.
	PRIMARI	VIA ASFALTADA NO CODIFICADA	Carretera del Mas de la Romeguera
CS- A1	SECUNDARI	Camí del Coster de la Plana	Comunica el traçat de l'antiga C-240 amb la zona dels Coster, tot creuant-se amb la nova via del tren (al límit nord del terme amb Picamoixons).
CS- A2	SECUNDARI	Mare de Déu de Gràcia	Pista provinent del Molí del Pinetell (TV-7044) i que arriba fins al Coll de Gràcia.
CS- A3	SECUNDARI	Mas de la Romeguera	Continuació del vial asfaltat que porta fins al Mas de la Romeguera. Enllaça amb un camí no apte per BRP que torna cap a Alcover i les Guixeres.
CS- A4	SECUNDARI	Pista del Mas Blanc	Pista que va de la C-14 (km 18) fins al Mas Blanc.
CS- A5	SECUNDARI	Masies Catalanes	Vial d'accés des de la C-14 (km 17,5) a la urbanització, que continua fins al Mas de Matarrània i el Serrat de Balenyà, fora del terme, a l'extrem sud.
CT - A6	TERCIARI	Mas de Ferrer	Comunica el traçat de l'antiga C-240, a l'alçada del Molí d'Alcover, amb el Mas de Ferrer, fora del terme, al límit nord, i que torna a entrar fins les Roques Roges i el Coll de Gràcia, però amb un tram no accessible per BRP.

⁶⁹ Pla de Prevenció d'Incendis de l'Alt Camp (2000).

CT – A7	TERCIARI	Mas del Tito	Enllaça la TV-7041 (km 4) amb el Coll de Gràcia, passant pel Mas del Geperut i el Mas del Tito. Des del Coll, on enllaça amb els anteriors, continua fins la Serra Gran i el Puig del Marc, fora del terme.
CT – A8	TERCIARI	Mas de Rossell	Comunica la urbanització Mas de Gassol amb el Mas de Rossell i segueix muntanya amunt.
CT – A9	TERCIARI	Mas de Caldero	Va de la TV-7041 (km 2,8) al Mas de Caldero, on s'acaba.
CT – A10	TERCIARI	Mas de la Fam	Drecera que va del km 5 de la TV-7041 fins al km 3,5 on es troba el Mas de la Fam.
CT – A11	TERCIARI	Mas d'en Gomis	Comunica la TV-7041 (km 7) amb el Mas de la Llaneta, fora del terme a l'est, on enllaça amb altres camins, entre ells un no apte per a BRP que torna a entrar fins a la Mare de Déu del Remei.
CT – A12	TERCIARI	Mas de Forés	Continuació del vial asfaltat del Remei cap al Mas d'en Miró (fora del terme). Enllaça amb el Camí de Mont-ravà.
CT – A13	TERCIARI	Mas de Mont-Ravà	Procedent del vial asfaltat del Remei (desviació a mig camí), passa pel Mas de Mont-ravà i continua cap a l'est fora del terme.
CT – A14	TERCIARI	Mas de Llorenç	Vials d'accés al nucli de Mas de Llorenç, des del Mas de la Romeguera. Esdevé no apte per BRP camí del Mas Roig després de la urbanització.

Font: Pla de protecció civil d'Alcover (Manual d'Actuació INFOCAT), juliol 2005

*Codificació provisional, a substituir per l'oficial dels Bombers de la Generalitat.

- Punts d'aigua de prevenció d'incendis forestals

Dins del terme municipal d'Alcover existeix un número força important de **punts d'aigua** que integren la xarxa bàsica de mitjans de prevenció d'incendis de la Direcció General de Medi Natural a data 10/09/04, ja que el municipi compta amb 39 punts d'aigua. Atenent les dades del mateix departament i les que exposa el Pla de Prevenció d'Incendis de l'Alt Camp⁷⁰, les característiques tècniques d'aquests punts d'aigua es detallen a la taula següent:

⁷⁰ Any 2000

Taula 46. Punts d'aigua i capacitat de la xarxa de prevenció d'incendis del municipi d'Alcover.

Punt d'aigua	Tipus	Capacitat (l)	Punt d'aigua	Tipus	Capacitat (l)
Vila-Sec I	Bassa H*	1000	Bosc de la Pereta	Bassa	100
Vila-Sec II	Bassa H	800	Font de la Bola	Bassa	100
Serrat de Balanyà	Bassa H	3000	Remei II	Bassa	100
Camí dels Quintins	Bassa H	8000	Piscina Remei I	Piscina	100
Mas de Pinyero	Bassa H	1500	Piscina Remei II	Piscina	100
Sòl de l'horta	Bassa H	400	Barranc de Mas d'en Gomis I	Bassa	100
Del Remei I	Bassa H	50	Barranc de Mas d'en Gomis II	Bassa	50
Mas del Tito	Bassa H	1200	Mas de Gomis	Bassa	400
Mas del Destraler II	Bassa H	100	De l'Om	Bassa	800
Camí del Pont de Goi	Bassa H	4000	Gràcia I	Bassa	100
Mas de Llorenç	Bassa H	40	Gràcia II	Bassa	100
Granja Pondex	Bassa	3500	Mas de les Taules I	Bassa	60
Pla de la Barquera	Bassa	120	Dipòsit del Mas de la Fam I	Dipòsit	50
Torrent d'en Ferreró	Bassa	50	Dipòsit del Mas de la Fam II	Dipòsit	100
Mas Roig	Bassa	1000	Dipòsit aigua del poble I	Dipòsit	100
Murtar	Bassa	150	Dipòsit aigua del poble II	Dipòsit	100
Aigueta	Bassa	150	Planet de la Garriga I	Bassa	75
Del poble	Bassa	300	Planet de la Garriga II	Bassa	150
Font Fresca	Bassa	40			

Font: Pla de Prevenció d'incendis Forestals de l'Alt Camp (2000) i INFOCAT Alcover (2005)

*H. Bassa apta per l'accés a helicòpters

Font: Direcció General del Medi Natural, Departament de Medi Ambient i Habitatge

- Parcs de bombers

Alcover disposa d'una dotació de bombers de la Generalitat de Catalunya formada per 10 bombers voluntaris, els quals disposen d'un camió.

- Associacions de Defensa Forestal (ADF)

Alcover disposa d'una Associació de Defensa Forestal pròpia, corresponent a la número 57 segons la codificació del Departament de Medi Ambient i Habitatge (DMAH), i localitzada a la plaça Nova nº3 de la vil·la i situada a la Plaça de la Vila s/n. L'ADF es va crear a l'any 1987 i cobreix una superfície forestal aproximada de 2157 ha⁷¹.

PAM (Pla D'Actuació Municipal)

L'Ajuntament d'Alcover disposa d'un Pla d'Actuació Municipal (PAM), que forma part del Pla de Protecció Civil d'Emergències per Incendis Forestals a Catalunya (INFOCAT) de l'any 2005. En aquest Pla s'hi descriuen totes les actuacions necessàries que s'haurien de seguir en cas d'incendi forestal i en cas de l'activació d'aquest Pla.

⁷¹ <http://www.gencat.net/mediamb/incendis/adf.htm>

2.2. Objectius, criteris i obligacions de protecció ambiental en l'àmbit del poum d'Alcover

2.2.1 Obligacions jurídiques en matèria de biodiversitat, sòl, aigua, aire, clima i paisatge sobre les quals el planejament territorial té capacitat d'incidència.

El marc de referència bàsic en termes ambientals a nivell de la Unió Europea ve establert pel "VI Programa de medi ambient de la Unió Europea". De les 4 àrees d'actuació prioritària definides pel "VI Programa de medi ambient de la Unió Europea", a saber:

- Intentar resoldre el canvi climàtic
- Protegir i restaurar el funcionament dels sistemes naturals i aturar la pèrdua de biodiversitat en la Unió Europea i al món i protegir els sòls contra l'erosió i la contaminació.
- Aconseguir prou nivell de qualitat ambiental perquè les concentracions de contaminants d'origen humà, inclosos diferents tipus de radiació, no comportin efectes ni riscos significatius sobre la salut humana; política centrada en el principi de precaució i de prevenció de riscos.
- Aconseguir que el consum de recursos renovables i no renovables no superi la capacitat de càrrega del medi ambient; dissociar el consum de recursos i el creixement econòmic mitjançant un augment notable de l'eficiència dels recursos, la desmaterialització de l'economia i la prevenció de la generació de residus.

El POUM d'Alcover té diferent capacitat d'incidència en cadascuna d'aquestes àrees, i pot establir entre els seus grans objectius ambientals els següents:

- Contribuir al fre i la minimització del canvi climàtic.
- Garantir el bon funcionament dels sistemes naturals.
- Frenar la pèrdua de biodiversitat.
- Garantir la preservació i diversitat dels hàbitats naturals.
- La protecció dels sòls
- Potenciar un desenvolupament urbanístic sostenible en les diverses vessants (territori, vectors ambientals, mobilitat,...).

Tot seguit relacionarem les obligacions que el POUM d'Alcover té en els diversos àmbits en què té capacitat d'incidència, intentant apuntar els diversos nivells –europeu,estatal, autonòmic o municipal- en què es recullen aquestes obligacions.

Obligacions en matèria de biodiversitat

L'Estratègia de la Unió Europea per a la biodiversitat o l'Estratègia espanyola per a la conservació de la biodiversitat, basats en els principis rectors de la lluita global contra la pèrdua de la diversitat biològica estan recollits, concretats i adequats a la situació i les especificitats pròpies de Catalunya en la documentació de l'Estratègia catalana per a la conservació i l'ús sostenible de la diversitat biològica elaborada pel Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya amb la col·laboració de la Institució Catalana d'Història Natural.

La proposta que vol ser d'aplicació al conjunt de la matriu territorial (concepte recollit en la proposta del sistema d'espais oberts del Pla Territorial Parcial del Camp de Tarragona) i no només als espais naturals protegits i pretén integrar les consideracions en matèria de biodiversitat al conjunt de les polítiques de desenvolupament territorial i econòmic.

Del contingut l'Estratègia Catalana per a la conservació i l'ús sostenible de la diversitat biològica, els objectius on el POUM pot incidir-hi en positiu o negatiu, amb major o menor grau són els següents:

- La integració dels condicionaments de la conservació i l'ús sostenible de la diversitat biològica en el planejament urbanístic i territorial.
- Garantir les connexions biològiques entre els espais no urbanitzats ni urbanitzables del Pla
- Afavorir la creació de xarxes locals d'àrees naturals protegides.
- Garantir la permeabilitat ecològica del territori per tal de facilitar o no alterar significativament els processos de desplaçament i dispersió de les espècies.
- Mantenir (o fins i tot potenciar) globalment la conservació dels tipus d'hàbitats, amb especial atenció als endèmics, rars o amenaçats

De fet l'objectiu estratègic numero 8 de l'eix estratègic 3 de l'Estratègia Catalana per a la conservació i l'ús sostenible de la diversitat biològica es titula "Assolir un model territorial sostenible que faci compatibles el desenvolupament econòmic, la millora de la qualitat de vida i del medi ambient i la conservació de la diversitat biològica en tots els nivells de planejament i per a totes les zones del territori ". Aquest objectiu estratègic es concreta en els dos objectius operatius següents:

-objectiu 8.1.: incorporar en la planificació i l'ordenació del territori els objectius i normativa que garanteixin l'ús sostenible dels recursos naturals i la conservació de la diversitat biològica

-objectiu 8.2. :incorporar en el planejament i en la gestió urbanística que es deriva de la legislació urbanística catalana, els objectius, normativa i instruments que garanteixin l'ús sostenible dels recursos naturals i la conservació de la diversitat biològica

Altres disposicions i normatives estatals i autonòmiques que cal tenir presents en aquest punt sobre biodiversitat són, sense detriment d'altres que no estiguin llistades, les següents:

Llei 12/1985 d'Espais Naturals, incloent plans derivats com el Pla d'Espais d'Interès Natural i l'Inventari de Zones Humides de Catalunya i l'Inventari de geòtops i geozones.

Llei 6/1998 Forestal de Catalunya

Llei 43/2003 forestal (estatal) de 21 de novembre

Directiva Hàbitats (Directiva 92/43/CEE del Consell d'Europa, de 21 de maig de 1992)

Directiva Aus (Directiva del Consell de 2 d'abril de 1979, 79/409/CEE)

Llei de Protecció dels Animals (Llei 22/2003 de 4 de juliol, DOGC n°3926, de 16-7-2003)

Ordre de 5 de novembre de 1984, de la Generalitat de Catalunya, de protecció de plantes de la flora autòctona de Catalunya (DOGC n°493, de 12-12-84)

Decret 328/92 de 30 de juliol pel qual s'aprova el PEIN

Decret 214/1987 de 9 de juny sobre declaració d'arbres monumentals, i ordres posteriors de declaració d'arbres monumentals

Normativa del Pla Territorial Parcial del Camp de Tarragona en la seva fase d'aprovació inicial

Acord GOV/112/2006, de 5 de setembre, pel qual es designen zones d'especial protecció per a les aus (ZEPA) i s'aprova la proposta de llocs d'importància comunitària (LIC)

Llei 12/2006, de 27 de juliol, de mesures en matèria de medi ambient i de modificació de les lleis 3/1988 i 22/2003, relatives a la protecció dels animals, de la llei 12/1985, d'espais naturals, de la llei 9/1995, de l'accés motoritzat al medi natural i de la llei 4/2004, relativa al procés d'adequació de les activitats amb incidència ambiental.

Obligacions en matèria d'aigua

En matèria d'aigua, és la Directiva 2000/60/CE del Parlament Europeu i del Consell de 23 d'octubre de 2000, la Directiva Marc de l'Aigua (DMA), per la que s'estableix un marc comunitari d'actuació en l'àmbit de la política d'aigües, la que marca els objectius ambientals on el planejament territorial pot tenir incidència i que són, especialment els següents:

- Prevenir el deteriorament addicional i protegir i millorar l'estat dels ecosistemes aquàtics i dels ecosistemes terrestres i zones humides directament dependents dels ecosistemes aquàtics.
- Promoure un ús sostenible de l'aigua basat en la protecció a llarg termini dels recursos hídrics disponibles.
- Protegir i millorar el medi aquàtic, entre d'altres formes.
- Reduir de forma significativa la contaminació de les aigües subterrànies i evitar noves contaminacions.
- Contribuir a pal·liar els efectes de les inundacions i les sequeres.
- Protegir les aigües territorials.

Altres disposicions i normatives estatals i autonòmiques que cal tenir presents en aquest punt sobre el cicle de l'aigua són, sense detriment d'altres que no estiguin llistades, les següents:

-Llei d'Aigües Estatal (Ley 29/1985) i el seu reglament de desenvolupament

- Pla especial d'emergències per inundacions a Catalunya (INUNCAT)
- PSARU i PSARI (Pla de Sanejament d'Aigües Residuals i Industrials, respectivament)
- Normatives sobre abocaments de l'Agència Catalana de l'Aigua
- Decret 21/2006 de 14 de febrer, pel qual es regula l'adopció de criteris ambientals i d'ecoeficiència en els edificis.

Obligacions en matèria de medi ambient atmosfèric

La Directiva 96/62/CE del Consell, de 27 de setembre de 1996, sobre avaluació i gestió de la qualitat de l'aire ambient té com a objectiu general definir els principis bàsics d'una estratègia comuna dirigida a: definir i establir els objectius de qualitat de l'aire ambient a la Comunitat per evitar, prevenir o reduir els efectes nocius per a la salut humana i per al medi ambient en el seu conjunt; per avaluar, basant-se en mètodes i criteris comuns, la qualitat de l'aire ambient als estats membres; per disposar adequadament sobre la qualitat de l'aire ambient i procurar que el públic tingui coneixement de la mateixa, entre d'altres coses amb l'indici d'alerta; i, finalment, per mantenir una bona qualitat de l'aire ambient i millorar-la quan sigui necessari.

Entre els objectius de la Directiva sobre els quals el planejament territorial sembla tenir major capacitat d'incidència, en positiu o en negatiu, són els següents:

- Evitar, prevenir o reduir els efectes nocius per a la salut humana i pel medi ambient de la contaminació de l'aire.
- Mantenir una bona qualitat de l'aire ambient i millorar-la quan sigui necessari.

Altres informacions, normatives i disposicions que cal apuntar en aquest punt sobre el medi ambient atmosfèric són, sense detriment d'altres que no estiguin llistades, les següents:

- Mapes de vulnerabilitat i capacitat del territori als contaminants atmosfèrics de la Generalitat de Catalunya
- Informació proporcionada per la Xarxa de Vigilància i Prevenció de la Contaminació Atmosfèrica a Catalunya
- Llei 16/2002 de protecció contra la contaminació acústica
- Mapes de capacitat acústica local/cadastre sònic/ordenança municipal reguladora de soroll
- Llei 6/2001 d'ordenació ambiental de l'enllumenat per a la protecció del medi nocturn i reglament 82/2005 que la desenvolupa
- Recomanació del Consell de la Unió Europea de 12 de juliol de 1999 relativa a l'exposició del públic en general a camps electromagnètics
- Real Decreto 1066/2001 de 28 de septiembre, por el que se aprueba el Reglamento que establece condiciones de protección del dominio público radioeléctrico, restricciones a las emisiones radioeléctricas y medidas de protección sanitaria frente a emisiones radioeléctricas
- Decret 148/2001, de 29 de maig, d'ordenació ambiental de les instal·lacions de telefonia mòbil i altres instal·lacions de radiocomunicació

Obligacions en matèria de sòl

No es té constància de cap document amb implicacions legals ni cap estratègia aprovada sobre el sòl, si bé en base a l'existència d'una Comunicació de la Comissió al Consell, el Parlament Europeu, el Comitè econòmic i social i el Comitè de les regions (COM/2002/0179) titulada "Cap a una estratègia temàtica per a la protecció del sòl", es detecta determinats objectius sobre els quals el planejament territorial podria tenir capacitat d'incidència, en positiu o en negatiu, i que són els següents:

- Protegir el sòl dels processos de degradació: erosió, desertificació, pèrdua de matèria orgànica, contaminació, segellat, compactació, reducció de la seva biodiversitat, salinització i inundació i esllavissament.
- Gestionar de forma sostenible els recursos del sòl.
- Aplicar restriccions a les zones amb problemes relacionats amb l'erosió, la salinització, les inundacions i l'esllavissament de terres.
- Protegir les terres dotades d'un valor primordial des del punt de vista agrari.

Aquesta comunicació destaca a més el paper de protecció dels recursos edàfics, que pot tenir l'ordenació del territori, fent que en les decisions relatives a l'ús del sòl es tinguin en compte les seves característiques.

Obligacions en matèria de canvi climàtic

Existeixen, en aquesta matèria, diversos convenis i protocols internacionals i europeus entre els quals el Conveni marc de les Nacions Unides sobre el canvi climàtic, el Protocol de Kyoto per al citat conveni o l'Estratègia europea sobre el canvi climàtic que marquen els objectius en la lluita contra el canvi climàtic i en la prevenció dels seus efectes adversos. També el Llibre Blanc del Transport i els Principis per al Desenvolupament Sostenible del Consell d'Europa fan èmfasi en la importància del reequilibri dels modes de transport per a un desenvolupament més sostenible.

En base a l'Estratègia catalana sobre el canvi climàtic promoguda pel Govern de la Generalitat, les línies d'actuació en les quals el planejament urbanístic territorial pot tenir capacitat d'incidència de major o menor abast, són les següents:

- Millora de l'eficiència energètica, especialment en el sector del transport.
- Foment de la mobilitat sostenible: un planejament territorial que incorpori els criteris de mobilitat sostenible i que penalitzi els escenaris que augmentin la mobilitat obligada.
- Promoció del transport públic i d'altres sistemes de transport que permetin reduir les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle.
- Mesures de precaució per preveure, prevenir o reduir al mínim les causes del canvi climàtic i mitigar-ne els efectes negatius.
- Protecció i millora dels embornals i els dipòsits dels gasos amb efecte hivernacle.

De nou el Decret 21/2006 de 14 de febrer, pel qual es regula l'adopció de criteris ambientals i d'ecoeficiència en els edificis entenem que pot i ha de desenvolupar un paper destacat en aquest àmbit del canvi climàtic, ja en la fase de desenvolupament del planejament derivat i desplegament del POUM.

Obligacions en matèria de paisatge

El Conveni europeu del paisatge té com a objectius el foment de la protecció, la gestió i la planificació del paisatge, i l'organització a escala europea en qüestions paisatgístiques.

A Catalunya la Llei 8/2005, de 8 de juny, de protecció, gestió i ordenació del paisatge (i el Reglament que la desenvolupa), promou el reconeixement, la protecció, la gestió i l'ordenació del paisatge per tal d'harmonitzar la preservació dels seus valors patrimonials, culturals i econòmics amb un desenvolupament sostenible com a dret dels ciutadans a viure en un entorn culturalment significatiu. Els objectius que es deriven del principis d'actuació de la llei que poden ser integrats com a tals al planejament urbanístic, són els següents:

- Protegir, gestionar i planificar el paisatge per millorar-lo i/o preservar-lo.
- La consideració dels efectes sobre el paisatge de qualsevol actuació d'ordenació i gestió del territori i de l'edificació.
- Integrar el paisatge com a instrument d'anàlisi, diagnòstic i presa de decisions en el planejament.
- Mantenir tant els hàbitats i la biodiversitat com els paisatges semi-naturals.

Altres disposicions i normatives estatals i autonòmiques que cal tenir presents en aquest punt sobre paisatge són, sense detriment d'altres que no estiguin llistades, les següents:

- Decret 343/2006, de 19 de setembre, pel qual es desenvolupa la Llei 8/2005, de 8 de juny, de protecció, gestió i ordenació del paisatge i es regulen els estudis i informes d'impacte i integració paisatgística.
- Catàlegs i disposicions corresponents de paisatge del Pla Territorial Parcial del Camp de Tarragona, actualment en fase d'exposició pública.

Altres aspectes normatius que cal considerar

Residus

- Llei 6/1003, de 15 de juliol, reguladora dels residus, i tota la normativa de desplegament d'aspectes relacionats.
- Decret 201/1994, de 26 de juliol, regulador dels enderroc i altres residus en la construcció (modificat pel Decret 161/2000, de 12 de juny)

Altres riscos ambientals

- Decret 254/1990 de 17 de setembre, pel qual es regulen les competències de la Generalitat en matèria de protecció civil
- Decret 64/1995, de 7 de març pel qual s'estableixen mesures de prevenció dels incendis forestals
- Decret 268/1996, de 23 de juliol, pel qual s'estableixen mesures de tallada periòdica i selectiva de la vegetació en la zona d'influència de les línies aèries de conducció elèctrica per la prevenció d'incendis forestals i la seguretat de les instal·lacions
- Decret 130/1998, de 12 de maig, que estableix mesures de prevenció d'incendis forestals en les àrees d'influència de les carreteres
- Decret 166/1998, de 8 de juliol, sobre regulació de l'accés motoritzat al medi natural
- Llei 3/1998 d'Intervenció Integral de l'Administració Ambiental

Patrimoni cultural

- Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català
- Ley 3/1995, de 25 de marzo, de Vías Pecuarias
- Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic (Decret 78/2002, de 5 de març)
- Ley 26/2005, de 30 de noviembre, por la que se modifica la Ley 49/2003, de arrendamientos rústicos

Medi agrícola

- Comunicació de la Comissió Europea "Cap a una estratègia temàtica per la protecció del sòl" (COM (2002) 179 final, de 16-4-2002)
- Llei 18/2001, de 32 de desembre, d'orientació agrària

2.2.2. Marc de planejament i legal de referència. Antecedents i relació amb altres plans i programes

En el present punt es recull el marc de planejament i administratiu vigent en què es planteja el POUM d'Alcover en el moment de presentar la documentació de POUM per aprovació inicial, conjuntament amb el present Informe de Sostenibilitat Ambiental (ISA).

Jeràrquicament el **Pla Territorial Parcial del Camp de Tarragona (PTPCT)** es troba en un nivell superior al POUM d'Alcover. El PTPCT recull i desplega les determinacions del **Pla Territorial General de Catalunya (PTGC)** aprovat per la Llei 1/1995 de 16 de març. Per tant tota la documentació del PTPCT és un referent **bàsic i ineludible** per al futur POUM d'Alcover.

El Pla Territorial General de Catalunya en el context del Camp de Tarragona.

El Pla Territorial General de Catalunya (PTGC, Llei 1/1995, de 16 de març, DOGC n°2032, de 31-3-1995) és un document que defineix el Camp de Tarragona com un sistema urbà central que en polaritza les relacions i uns sistemes urbans que s'hi relacionen de manera que, segons text del propi PTGC, "el conjunt constitueix una unitat funcional definida i composta a partir de sistemes urbans de diferents comarques (Alt Camp, Baix Camp, Baix Penedès, Conca de Barberà, Priorat i Tarragonès". En aquest context, Alcover forma part del sistema urbà Tarragona-Reus-Valls-Cambrils-Alcover definit com a "sistema de reequilibri territorial de nivell 1". S'apunta que aquest sistema ja té en l'actualitat un elevat potencial demogràfic i d'activitat que pot "competir" amb el sistema metropolità de Barcelona. Per a potenciar aquest objectiu es proposen una sèrie d'actuacions a nivell de millora o creació d'infraestructures de transport.

El PTGC defineix unes unitats territorials anomenades Àrees Bàsiques Territorials. L'ABT en la que se situa la Alcover s'anomena precisament Alcover i enquadra també els municipis de la Masó, el Milà, Mont-ral i la Riba.

Respecte tot el què s'ha apuntat anteriorment cal tenir molt present que la major part de les dades de la diagnosi del PTG de Catalunya són de finals dels anys 80 i/o principis dels anys 90 i que encara cal veure la concreció de molts aspectes a partir de la posada en pràctica d'instruments com el Pla Territorial Parcial del Camp de Tarragona o Plans Sectorials de diversa naturalesa. Només cal veure els seus objectius inicials per entendre la seva orientació bàsicament economicista:

- Fomentar una distribució equilibrada del creixement per tal d'assolir nivells de renda adequats en tot el territori
- Promoure un creixement ordenat de les implantacions sobre el territori per tal d'incrementar l'eficàcia de les activitats econòmiques i aconseguir una millor qualitat de vida
- Afavorir el creixement econòmic de Catalunya i la lluita contra l'atur.

El Pla Territorial Parcial del Camp de Tarragona

La proposta d'aprovació inicial del Pla Territorial Parcial del Camp de Tarragona està actualment en fase d'exposició pública segons l'edicta de 18 de juliol de 2008 (publicat al DOGC 5179 de 23-7-08), que recull l'aprovació inicial realitzada pel conseller de PTO de 14-7-08.

Els objectius generals del PTPCT s'agrupen en 3 grans àmbits: espais oberts, infraestructures de comunicació i nuclis urbans i assentaments. Tots ells prenen com a punt de partida els "Criteris per al desenvolupament del programa de planejament territorial", que s'exposen posteriorment en el present IAP.

El Pla reconeix una estructura nodal del territori i assenyala el paper de cada node en aquest sistema atenent al paper vertebrador que juga per raó del seu pes, funcionalitat en la prestació de serveis i influència territorial i en base a les categories següents:

- Polaritat regional
- Nucli conurbat amb polaritat regional
- Polaritat comarcal
- Polaritat subcomarcal
- Nucli estructurant
- Nucli urbà
- Petit nucli

Alcover, dins l'Alt Camp, conjuntament amb el Pla de Santa Maria i Vila-rodon, té qualificació de nucli estructurant. Quan, en funció dels objectius d'ordenació territorial, és proposa que es produeixi creixement per extensió, el Pla estableix l'estratègia de creixement potenciat. Quan el creixement es considera adequat en una certa mesura, el Pla estableix l'estratègia de creixement mitjà o de creixement moderat. Quan es considera que no es donen circumstàncies adequades per a un creixement significatiu en extensió, s'estableixen, en funció dels objectius d'ordenació territorial, les estratègies de canvi d'ús i reforma interior o de millora urbana i completació.

Les estratègies possibles per als "Nuclis històrics i les seves extensions" són les següents:

- Creixement potenciat o estratègic.
- Creixement mitjà.
- Creixement moderat.
- Canvis d'ús i reforma interior.
- Millora urbana i completació.
- Centre urbà dins continus urbans

Alcover es troba en el cas del creixement mitjà

Quant a l'estratègia de creixement mitjà o moderat, el Pla estableix aquesta estratègia en aquells nuclis o àrees de mitjana o petita dimensió urbana que per les seves condicions de sòl i de connectivitat poden tenir un creixement proporcionat a la seva realitat física com a àrees urbanes. En àmbits on no hi hagi àrees urbanes de major importància, algunes a les quals s'assigna l'estratègia de creixement moderat poden assolir, en funció del seu valor de posició, una funció nodal amb relació al seu entorn pròxim.

L'extensió urbana màxima que el Pla d'ordenació urbanística municipal podrà proposar i la manera de calcular-la s'estableixen en l'article 3.7 de les normes del Pla. L'extensió que resulta d'aquests càlculs comprèn els teixits urbans de base residencial i aquells destinats a l'activitat econòmica industrial o terciària que s'integren en la trama general de l'àrea urbana. L'extensió representa el màxim orientatiu que el Pla considera adequat per al termini 2006-2026. En cas que s'hagués d'excedir aquest màxim, s'haurà de justificar expressament per la racionalitat de l'ordenació, la coherència amb els objectius del Pla o altres motius d'interès públic.

El planejament urbanístic, doncs, definirà els àmbits de sòl urbà no consolidat i sòl urbanitzable constituents del creixement i farà explícita la comprovació que no excedeixen del límit establert. No obstant això, i amb la finalitat que les limitacions del creixement convencional no afectin negativament la solució de necessitats o oportunitats de millora de l'àrea urbana, s'admetrà com a justificació per a sobrepassar si és necessari el límit d'extensió establert la provisió de sòl per a habitatges de protecció pública en proporció superior al mínim establert per la legislació, establiments hotelers, equipaments públics supramunicipals, equipaments privats qualificadors del nucli i àrea urbana (culturals, turístics, científics, sanitaris, educatius...) o propostes de compactació de sòl urbanitzable classificat en el planejament vigent. En tot cas, es defineixen algunes condicions addicionals en el mateix article 3.7 per a l'aplicació d'aquestes excepcions.

Estratègia per l'Alt Camp

A l'Alt Camp, el Pla territorial aposta perquè la capital comarcal esdevingui una ciutat de molt major pes que l'actual, capaç de portar serveis de primer ordre a la seva comarca, d'interconnectar-se amb la conurbació central Tarragona - Reus i de situar-se en el mapa del transport ferroviari. Si Valls no fa un salt important, quedarà inevitablement despenjada de la xarxa urbana i infraestructural principal. Ara mateix, determinades apostes ferroviàries a la comarca són inviables i només en un altre escenari de poblament podrien ser formulades més enllà de l'escenari temporal del Pla. En conseqüència, s'assenyala per a Valls una estratègia de creixement potenciat i s'insta el planejament urbanístic a fer una aposta contundent i decidida en benefici del conjunt de la comarca. L'estratègia d'espais oberts i de noves infraestructures està en consonància amb aquesta voluntat del Pla. Tanmateix, i a l'entorn de Valls, convindria intensificar la disciplina urbanística en el sòl no urbanitzable tenint en compte que es tracta d'una plana agrícola de gran valor paisatgístic que té una densitat d'edificacions de tota mena superior a la que seria desitjable.

El Pla proposa l'estratègia de creixement mitjà, atès el paper nodal que juguen, l'adequació dels terrenys confrontants, la posició territorial i l'accessibilitat per als nuclis d'Alcover, el Pla de Santa Maria, Rodonyà i Vila-

rodona. El Pla proposa l'estratègia de creixement moderat, amb l'objectiu que es puguin atendre les necessitats endògenes i fins atreure una petita quantitat de població forània, per als nuclis d'Alió, Bràfim, Cabra del Camp, el Milà, el Pla de Manlleu, el Pont d'Armentera, el Rourell, Figuerola del Camp, la Masó, la Riba, les Pobles, Mont-ral, Montferri, Nulles, Picamoixons, Puigpelat, Querol, Vallmoll i Vilabella.

Per a la resta de nuclis històrics i les seves extensions que s'assenyalen en els Plànols d'ordenació, es proposa l'estratègia de millora i compleció amb l'objectiu que puguin atendre's les petites necessitats endògenes d'aquests nuclis sense desnaturalitzar el seu caràcter i sense generar situacions d'ineficiència, insostenibilitat i sobrecost al conjunt del sistema. Pel que fa al sòl per activitat econòmica, a banda de les petites peces que puguin situar-se en contigüitat amb els nuclis urbans i d'acord amb les estratègies de desenvolupament urbanístic que assenyalen el Pla, s'aposta per concentrar els creixements en dues posicions territorials: a l'entorn de la capital comarcal, per fomentar una ciutat més mixta i minimitzar la mobilitat obligada; i a l'entorn de la sortida de l'AP-2 a Vila-rodona, per la seva immillorable accessibilitat, supramunicipalitat i posició central en la petita galàxia de nuclis de l'altiplà oriental de la comarca i de la vall del Gaià. Els entorns de Vallmoll, Alcover i el Pla de Santa Maria es consideren ja suficientment dotats. Entre créixer al Pla de Santa Maria o a Valls, s'aposta, per les raons esmentades, per la segona opció i alhora es mira d'evitar la creació d'un immens continu de sòl industrial entre Valls i el Pla que constituiria una barrera territorial poc defensible. Cal destacar la proposta que el ferrocarril per a mercaderies arribi al polígon de Valls.

Entre les estratègies específiques per a determinades àrees especialitzades que s'expliquen més endavant, cal destacar la necessitat de definir de quina manera es reconduïx la situació urbanística de Querol amb unes extensions immenses encara per desenvolupar d'urbanització de baixa densitat que contradiuen fortament els principis d'una ordenació eficient i sostenible.

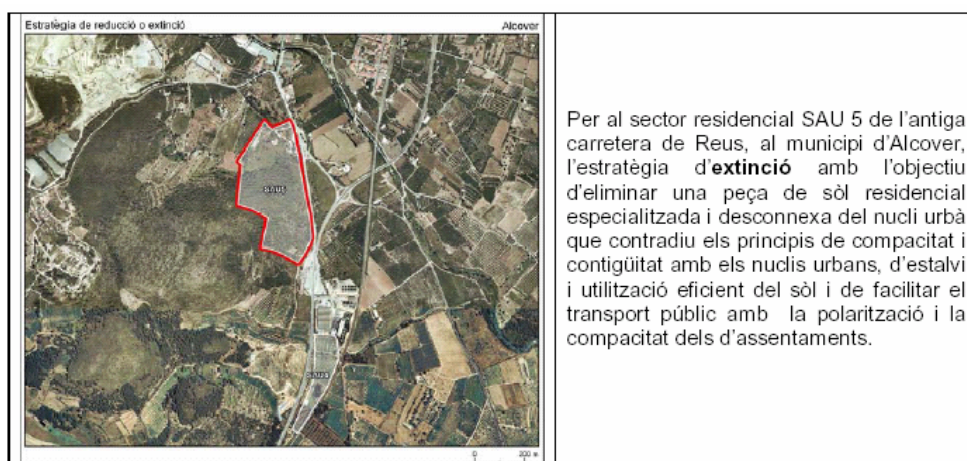
Pel que fa a les noves infraestructures previstes, la comarca es dota d'un importantíssim eix vertebrador nord-sud i d'un altre est-oest que s'allunya de Valls per deixar camp a l'extensió de la ciutat cap al sud-est i que ha d'esdevenir l'eix d'aportació de la major part de nuclis de la comarca a les arteries principals nord-sud.

Finalment, pel que fa als espais oberts, el Pla protegeix i estructura els espais naturals dels eixos del Gaià i del Francolí i els interconnecta ecològicament pel sud i pel nord de la comarca. El Pla protegís les planes agrícoles més netes i de major exposició visual al nord de la comarca així com el paisatge de la vinya al sud-est de la comarca i el paisatge de l'avellaner a la plana del Francolí. Finalment, estableix una reserva estratègica de futur entre Alió i el Pla de Santa Maria per impulsar l'energia solar de manera ordenada.

Estratègia específica del SAU-5

Cal fer esment també que el PTPCT proposa una estratègia específica de tractament d'una peça de sòl urbanitzable anomenada SAU-5

Figura nº38. Fitxa corresponent al SAU-5 de la documentació del PTPCT

Font: PTPCT

El POUM d'Alcover ha de recollir les disposicions normatives i cartogràfiques d'ordenació del sòl no urbanitzable en el sistema d'espais oberts que estableixen el PTPCT.

Per a completar el marc de planejament i administratiu en el context d'estudi cal esmentar, com a referència d'estudi i de treball del POUM d'Alcover, els següents plans i documents:

- Pla d'Infraestructures del Transport de Catalunya 2006-2026.
- Actuals Normes Subsidiàries de Planejament d'Alcover
- Pla General de Política Forestal 2005-2014
- Directrius per la Gestió dels espais de la xarxa Natura 2000
- Planificació de l'Espai Fluvial de la Conca del riu Francolí

2.2.3. Determinació dels objectius i criteris ambientals adoptats en la redacció del Pla

Els principis que s'exposen a continuació s'han realitzat per redefinició i nova creació a partir de la lectura de les disposicions normatives vigents sobre urbanisme i de diversa bibliografia específica generada sobre la matèria ((DL 1/2005 català, Llei 9/2006 estatal, *Instruccions tècniques per a l'avaluació ambiental dels plans d'ordenació urbanística municipal* (DMAH, 2006), *Criteris interpretatius del DMAH per facilitar l'aplicació a Catalunya de la Llei 9/2006, de 28 d'abril, sobre l'avaluació dels efectes de determinats plans i programes sobre el medi ambient* (DMAH, 2006))

A continuació s'exposa un llistat, que més que exhaustiu pretén ser orientatiu, sobre els **principis o directrius bàsiques** que caracteritzarien un desenvolupament urbanístic sostenible en el context del POUM d'Alcover. En els punts posteriors del present informe de sostenibilitat ambiental es realitza una avaluació del model (o models) de POUM en base aquests principis o directrius bàsiques, anàlisi que ha de permetre "definir" o si més no fer-se una idea aproximada de la "sostenibilitat" del model analitzat.

Cal comentar que aquesta documentació específica de **principis o directrius bàsiques** ha estat lliurada a l'inici de procés d'elaboració del POUM a l'Ajuntament i a l'equip redactor del POUM, amb l'objecte de poder realitzar una avaluació ambiental continuada al llarg de les diverses fases d'elaboració del POUM.

Els àmbits sobre els quals es defineixen els principis o directrius bàsiques ambientals són els següents:

- Model territorial i ocupació del sòl.
- Cicle de l'aigua.
- Energia.
- Ambient atmosfèric.
- Residus.
- Biodiversitat, patrimoni natural i paisatge.

- A. Model d'ocupació i ordenació del sòl: minimitzar el consum del sòl i racionalitzar-ne l'ús, d'acord amb un model urbanístic globalment eficient i atent als condicionants ambientals existents.

- A-1 Garantir una ordenació urbanística eficient, especialment pel que fa a la funcionalitat i al consum de recursos, i adaptada a les característiques ambientals del planejament.

Criteris i mesures d'ordenació:

- Criteri marc: preveure les mesures necessàries per garantir la sostenibilitat del desenvolupament urbà, tant pel que fa a la integració de l'actuació en el medi, com pel que fa a l'eficiència energètica, l'estalvi en el consum d'aigua, el tractament de residus, amb especial atenció a la utilització d'energies renovables.
- Adoptar estructures urbanes denses, compactes i complexes, integrades amb la VILA preexistent i amb la projectada, que requereixin menors necessitats de transport i de consum energètic, així com aquelles tipologies urbanístiques i arquitectòniques que consumeixin poc sòl

- Adaptar l'ordenació a les formes del relleu i a les característiques geomorfològiques i geològiques del terreny i respectar els elements preexistents d'interès. En sectors que mantenen les condicions rurals i elements naturals mantenir en la mesura possible la seva estructura paisatgística i els elements d'interès i reduir el màxim els moviments de terres.
- En particular evitar, en la mesura possible, l'afectació de terrenys amb pendent superior al 20%. Si es produeix en alguna part dels sectors, impedir-ne l'edificació i limitar-ne adequadament els usos del sòl d'acord amb l'article 7 del Reglament de la Llei d'urbanisme (Decret 305/2006, de 18 de juliol)
- Dotar de caràcter estructurador els sistemes locals d'espais lliures públics i assegurar-ne l'establiment ambientalment adequat, l'accessibilitat i la continuïtat amb els sistemes generals i locals d'espais lliures adjacents. Els espais lliures públics han de constituir-se com a espais d'identitat i cohesió social, amb una gestió integrada del cicle de l'aigua, i introduir la vegetació com un element fonamental del seu projecte (vegeu també C-3, F-1, F-2 i G)
- Delimitar les zones de risc per a la seguretat i el benestar de les persones i establir limitacions als usos i a les edificacions d'acord amb el que disposa la legislació urbanística (vegeu també B-1). Si és el cas, aplicar les mesures assenyalades a l'informe d'inundabilitat efectuats per l'Institut Geològic de Catalunya
- Adoptar, d'acord amb la legislació específica, les mesures d'ordenació adients per a la prevenció d'incendis, especialment en cas de proximitat a terrenys forestals
- En el supòsit d'existència de terrenys susceptibles d'estar contaminats, supeditar i condicionar qualsevol actuació urbanística als criteris que estableixi l'Agència de Residus de Catalunya. En particular caldrà tenir en compte el Reial Decret 9/2005, de 14 de gener.

A-2 Establir la zonificació i els usos dels sectors potenciant la seva plurifuncionalitat i autonomia.

Criteris i mesures d'ordenació:

Destinar un percentatge suficient del sostre amb aprofitament urbanístic a usos distints al d'habitatge i ubicar-lo cercant la integració i interrelació amb aquest

Potenciar la creació de microcentralitats o la reunió de diferents usos en àmbits de fàcil accessibilitat a peu o amb mitjans no motoritzats

A-3 Possibilitar una mobilitat sostenible mitjançant la planificació integrada dels usos del sòl i del transport.

Criteris i mesures d'ordenació (vegeu també A-1 i A-2):

Criteri marc: els sectors residencials han de poder garantir una bona accessibilitat a la xarxa de transport públic, una accessibilitat universal, adequada, de qualitat i segura als diferents àmbits, públics i privats, del sector; en aquest context, s'evitaran les barreres urbanístiques, s'afavoriran els modes de mobilitat més sostenibles, es dissuadirà l'ús innecessari dels mitjans motoritzats individuals i s'adoptaran mesures de pacificació del trànsit

Localitzar els usos del sòl i les edificacions de manera que es minimitzi la mobilitat obligada i, en general, la demanda de transport, propiciant la convivència d'usos, l'accessibilitat als serveis i la proximitat a les parades de transport públic d'aquelles zones que generin necessitats significatives de desplaçaments

Per la seva banda, la definició de les xarxes de mobilitat haurà d'assegurar la connectivitat amb els principals pols de mobilitat que puguin generar un nombre elevat de desplaçaments, com nodes de transports col·lectius, equipaments comunitaris, àmbits comercials o espais lliures. Els itineraris per a vianants i bicicletes hauran de permetre itineraris continus i en xarxa.

Ordenar la viabilitat amb preferència per la mobilitat tova, amb domini de les xarxes de recorreguts per vianants, amb el disseny d'itineraris segurs i amb la integració dels carrils bici, així com la potencial implantació de sistemes d'intercanvi de bicicletes. Com a mínim, el 50% dels espais destinats a carrers han de ser dedicats a la mobilitat de vianants o tova. En qualsevol

cas, les calçades per al trànsit rodat dels vials que no constitueixin xarxa viària principal hauran de projectar-se de manera que es garanteixi la moderació de les velocitats del trànsit motoritzat i la dissuasió del trànsit de pas (trencaments de l'eix de la trajectòria, estrenyiment de carrils, canvis de paviment, anivellaments de la calçada amb la vorera, culs de sac per al trànsit motoritzat, etc.).

Prioritzar els sistemes de transport públic i col·lectiu.

La secció dels carrers atindrà principalment al confort dels residents: mobilitat de vianants, elements arbrats o vegetals en la seva secció i aparcament en cordó (limitant la seva longitud màxima).

L'aparcament s'ordenarà amb criteris que no prioritzin l'ús del vehicle privat i procurin per la mínima agressió en l'espai públic: amb preferència de l'aparcament de gestió col·lectiva front a l'aparcament privat; les places d'aparcament en la via pública no excediran del nombre que en resulti del 50% dels habitatges potencials en el sector delimitat.

Tot aquest criteri A-3 haurà d'estar resolt específicament pel preceptiu Estudi d'Avaluació de la Mobilitat Generada

A-4 Adoptar un model d'ordenació urbanística energèticament eficient

Criteris i mesures d'ordenació:

- Criteri marc: els sectors urbanístics han de plantejar un model d'eficiència energètica basat en la minimització de la demanda, l'eficiència en l'oferta dels sistemes que usen l'energia per satisfer-la i la gestió conjunta en el temps dels factors dinàmics que afecten tant l'oferta com la demanda
- Criteris i mesures per minimitzar la demanda (vegeu també els apartats precedents, C-1 i C-2):
 - Delimitar adequadament les àrees edificables per tal de permetre, en funció de la seva orientació, pendent, relleu, etc. la màxima eficiència de captació solar de les edificacions i l'aprofitament de la llum i la ventilació natural
 - Determinar les condicions d'emplaçament i orientació cada conjunt d'edificacions per tal de permetre la màxima eficiència de captació solar i de l'aprofitament de la llum i la ventilació natural
 - Les edificacions que es construeixin en els sectors urbanístics s'ajustaran a criteris d'aprofitament bioclimàtic, que minimitzen la demanda: una correcta orientació; garantia de la ventilació transversal natural provocada per la disposició de les façanes i/o patis de ventilació (excepte en el cas d'habitatges per dues persones que s'admetrà la ventilació forçada) i potenciació de la implantació d'espais intermedis amb l'exterior, amb l'objectiu de millorar el confort espacial, el control tèrmic i acústic, i l'estalvi energètic dels habitatges.
 - Fomentar l'ús de la vegetació en l'estructura urbana per millorar les condicions tèrmiques exteriors de la trama urbana, així com les condicions tèrmiques interiors als edificis
 - Fixar els requeriments d'il·luminació de baix consum en els espais públics
 - Introduir mesures d'eficiència energètica relatives a la construcció i a les instal·lacions per als projectes d'edificació
- Criteris i mesures per a l'eficiència en l'oferta:
 - D'acord, com a mínim, amb les condicions establertes a la legislació sobre ecoeficiència en els edificis, exigir a tots els de nova construcció, els procedents de la reconversió d'antiga edificació i els resultants d'obres de gran rehabilitació, sistemes mixtes per al subministrament d'aigua calenta sanitària i calefacció, quan sigui

possible, amb utilització de captadors solars i acumuladors, o altres energies renovables

B. Cicle de l'aigua: compatibilitzar el planejament del POUM amb el cicle natural de l'aigua, garantir-ne la disponibilitat i racionalitzar l'ús d'aquest recurs en el marc d'un model urbanístic globalment eficient.

Criteri general: El cicle integral de l'aigua, tècnicament integra els conceptes de permeabilitat, classificació, selecció i tractament previ (laminació, separació de greixos, decantació, filtració i higienització) de l'aigua. L'ordenació del POUM integrarà el cicle integral de l'aigua, protegint la xarxa hídrica, minimitzant l'ús d'aigua potable, gestionant l'aigua de pluja, la de xarxa i la d'altres procedències, optimitzant el seu reciclatge i retornant-la al cicle natural depurada, sense interferir l'aigua que circula fora dels límits del sector i, en tot cas, millorant la gestió de l'aigua de l'entorn.

B-1 Prevenir el risc d'inundació, evitant l'afectació a béns i persones.

Criteris i mesures d'ordenació:

Facilitar la infiltració de l'aigua de pluja i reduir i compensar la creació de superfícies impermeables (vegeu B-3)

B-2 Protegir la xarxa hídrica i els espais fluvials

Criteris i mesures d'ordenació:

Protegir els cursos d'aigua que travessin o delimitin el sector i les seves ribes (vegeu F-1 i F-2)

Minimitzar les possibles alteracions generades per l'aplicació del Pla en els cursos d'aigua i les seves lleres i riberes, considerar-ne els efectes potencials, i adoptar les mesures preventives o correctores necessàries. En cas que calgui dur a terme obres de prevenció del risc d'inundació, aquestes hauran d'integrar els criteris necessaris per reduir i compensar el seu impacte sobre els sistemes hídrics i el paisatge

En aquells àmbits on existeixi planificació d'espais fluvials, desenvolupada a una escala de més precisió, considerar l'ordenació dels usos i les activitats i les altres determinacions que contenen. Les actuacions derivades sobre espais fluvials hauran de seguir les *"Directrius de planificació i gestió de l'espai fluvial"*, redactades per l'ACA

Les infraestructures de sanejament, abastament, estacions de bombament d'aigües o de matèries primeres i similars, hauran de situar-se fora de l'espai fluvial més dinàmic, respectant les zones inundables per a cabals associats a períodes de retorn mitjans-altos

Les línies aèries elèctriques, de telefonia i similars s'hauran de disposar de manera que els seus suports no ocupin zones inundables amb flux i velocitat apreciable. Així mateix, els seus traçats longitudinals en l'espai fluvial s'hauran de situar fora de la zona ocupada del bosc de ribera

Les infraestructures soterrades de conducció d'aigües, matèries primeres o similars es situaran, sempre que sigui possible, fora de les terrasses baixes i de les zones morfodinàmicament actives i de risc d'erosió.

En tot cas i durant la fase d'instal·lació d'aquestes infraestructures es tindrà cura de preservar al màxim l'estructura i funcionalitat del bosc de ribera i si fos indispensable l'afecció al mateix caldrà posteriorment dur a terme una recuperació i restauració ambiental que garanteixi el bon estat del sistema un cop finalitzades les actuacions

En general, caldrà seguir les *"Recomanacions tècniques per al disseny d'infraestructures que interfereixen amb l'espai fluvial"*, de l'ACA

B-3 Garantir la disponibilitat de l'aigua i fomentar-ne l'estalvi i la reutilització en l'espai urbà.

Criteris i mesures d'ordenació:

— Garantir la disponibilitat de recursos hídrics i les infraestructures per a l'abastament, la connexió en alta i la distribució necessàries (vegeu A-1).

- Adoptar una ordenació i zonificació del planejament congruent amb la capacitat dels recursos hídrics per al seu servei, d'acord amb la quantificació de la demanda generada per als diferents usos efectuada per l'ISA. Fixar les reserves de sòl necessàries per poder gestionar adequadament les aigües pluvials i el subministrament
- Gestionar adequadament les aigües de pluja afavorint-ne la infiltració en el subsòl o la seva reutilització.
- Adoptar sistemes separatius de les aigües pluvials i residuals i, en general, Generar xarxes de subministrament i de sanejament eficients
- Ajustar les fonts de subministrament i la qualitat de les aigües al seu destí i ús
- Fomentar la reutilització de les aigües pluvials, depurades, grises, subterrànies, etc. en funció dels nivells de qualitat exigibles als diversos usos. La gestió de l'aigua de pluja comportarà el tractament diferenciat de les aigües de pluja netes (pluvials de carrers sense trànsit rodat i pluvials d'edificis) i les aigües de pluja brutes (pluvials de carrers i altres espais amb trànsit rodat)
- Aprofitar, quan resulti viable, les aigües freàtiques per al reg, la neteja d'espais públics i d'espais privats d'ús col·lectiu, la climatització, l'aigua sanitària no potable, etc.
- Introduir criteris d'estalvi en la jardineria urbana pública i privada, fonts ornamentals, sistemes de rec, etc., els quals han d'incloure en qualsevol cas la utilització de sistemes de rec eficients

B-4 Fomentar l'estalvi i la reutilització de l'aigua en l'edificació.

Criteris i mesures d'ordenació:

- Prioritzar aquelles tipologies urbanístiques i edificatòries que comporten un menor consum d'aigua
- Qualsevol nova edificació, ja sigui de titularitat pública o privada i independentment de l'ús que s'hi prevegi, haurà de complir amb la normativa vigent sobre ecoeficiència (Decret 21/2006, de 14 de febrer, pel qual es regula l'adopció de criteris ambientals i d'ecoeficiència en els edificis). A més, caldrà que les noves edificacions incorporin en tots els punts de consum, els elements sanitaris i aixetam que compleixin amb els paràmetres tècnics establerts en la Resolució MAH/1603/2004, de 21 de maig, per la qual s'estableixen els criteris mediambientals per a l'atorgament del distintiu de garantia de qualitat ambiental als productes i sistemes que afavoreixen l'estalvi d'aigua, o bé disposar d'aquest distintiu
- Com a criteri general, els nous edificis disposaran de sistemes de recollida i de reutilització de les aigües pluvials i les aigües grises
- S'introduiran criteris i sistemes d'estalvi en els espais lliures privats.

B-5 Preservar i millorar la qualitat de l'aigua.

Criteris i mesures d'ordenació:

- Garantir la connectivitat amb el sistema públic de sanejament en alta, la capacitat d'aquest per atendre la demanda del planejament

C. Ambient atmosfèric (I): minimitzar els efectes del planejament sobre la qualitat de l'aire i el canvi climàtic i, en general, reduir al màxim les immissions de substàncies contaminants.

C-1 Optimitzar l'eficiència energètica de l'ordenació urbanística i de les pròpies edificacions garantint la màxima reducció de la seva contribució al canvi climàtic.

Criteris i mesures d'ordenació:

- Vegeu A-4

- C-2 Fomentar l'ús d'energies netes i la reducció de l'ús de les energies no renovables (vegeu també C-3).
Criteris i mesures d'ordenació:
- En general, vegeu A-4.
- C-3 Prevenir i corregir les immissions i les fonts d'emissions contaminants.
Criteris i mesures d'ordenació (vegeu també A-4, entre altres):
- Planificar les zones residencials i les edificacions en el sentit d'afavorir al màxim la dispersió i el transport dels contaminants
 - Planificar adequadament les zones verdes i els espais lliures urbans; creant, si és necessari, espais esmorteïdors entorn d'activitats contaminants
 - Procurar la reducció de la contaminació causada pel trànsit motoritzat a l'interior dels sectors (vegeu A-3)

D. Ambient atmosfèric (II): prevenir i corregir la contaminació acústica, lluminosa i electromagnètica.

- D-1 Mantenir la població exposada a nivells acústics permesos per la legislació.
- D-2 Limitar la generació de necessitats d'enllumenat exterior (públic i privat) i evitar-ne els fluxos hemisferi superior, la intrusió lluminosa i l'impacte negatiu sobre els organismes vius.
Criteris i mesures d'ordenació:
- Adaptar l'ordenació als nivells màxims de contaminació lluminosa derivats del Mapa de la protecció envers la contaminació lluminosa a Catalunya
 - Adoptar estructures compactes que evitin la dispersió i l'extensió dels àmbits que requereixen enllumenat nocturn en espais exteriors
 - Utilitzar criteris urbanístics amb relació a la disposició, les tipologies i les intensitats de les llumeneres utilitzades, en funció de la zonificació i altres aspectes de l'ordenació, per tal d'adequar-les a les necessitats funcionals dels espais urbans amb el màxim estalvi energètic
 - Implementació en les instal·lacions d'enllumenat exterior de criteris tècnics fonamentats en les disposicions de la Llei 6/2001, de 31 de maig i del Decret 82/2005, de 3 de maig. És recomanable que els valors flux a l'hemisferi superior, la il·luminació, la luminància, etc. siguin el més inferiors possibles en relació amb els indicats als annexos del decret esmentat, els quals tenen el caràcter de màxims.
 - Exigència d'enllumenat públic eficient i de baix consum en espais oberts públics i privats. Priorització de les làmpades de vapor de sodi i prohibició de les de vapor de mercuri. Instal·lar pàmpols amb el mínim flux a l'hemisferi sud, per tal de generar el mínim impacte ambiental sobre el medi nocturn
 - La il·luminació màxima d'àrees destinades a activitats industrials, comercials, de serveis, esportives, recreatives i equipaments a l'exterior ha de complir, quan existeixin, amb els valors màxims d'il·luminació intrusa
- D-3 Regular la implantació de les instal·lacions de radiocomunicació i de transport d'energia elèctrica, per tal de minimitzar els seus efectes sobre els éssers vius i el paisatge.
Criteris i mesures d'ordenació:
- Evitar la implantació d'instal·lacions de radiocomunicacions en entorns especialment sensibles

- Corregir afeccions d'esteses elèctriques existents, si és el cas, i establir directrius per a evitar o minimitzar l'efecte de noves instal·lacions de transport d'electricitat al municipi (vegeu també B-2 i G)

E. Gestió de residus: fomentar el reciclatge i la reutilització dels residus urbans i, si és el cas, facilitar la disponibilitat d'instal·lacions adequades per al seu tractament.

Gestió de materials: minimitzar l'impacte de la construcció sobre el cicle dels materials i el medi ambient en general.

E-1 Implantar l'equipament i els sistemes de disseny urbà adients per a la reutilització i la recollida selectiva dels residus.

Criteris i mesures d'ordenació:

- Fixar les reserves de sòl necessàries per a l'emplaçament de les instal·lacions per a la recollida selectiva de residus

E-2 Promoure en els edificis la previsió d'espais i instal·lacions que facilitin la recollida selectiva dels residus i, en general, les operacions de gestió.

Criteris i mesures d'ordenació:

- Incloure en les normes d'edificació l'exigència als projectes de preveure en els habitatges i en espais comuns dels immobles els espais adequats per a la recollida selectiva de les cinc fraccions de residus (paper, vidre, plàstic, orgànica i rebuig). En general, Aplicar, com a mínim, les mesures establertes pel Decret 21/2006, de 14 de febrer, pel qual es regula l'adopció de criteris ambientals i d'ecoeficiència en els edificis, i pel Codi Tècnic de l'Edificació
- Fomentar la inclusió de tecnologies de recollida selectiva centralitzada als edificis

E-3 Ordenar el desenvolupament de l'activitat constructiva amb l'objectiu de minimitzar els impactes associats als materials utilitzats i fomentar-ne la durabilitat, la reutilització i el reciclatge.

Criteris i mesures d'ordenació:

- Aplicar, com a mínim, les mesures establertes pel Decret 21/2006, de 14 de febrer, pel qual es regula l'adopció de criteris ambientals i d'ecoeficiència en els edificis, i pel Codi Tècnic de l'Edificació
- Reutilitzar els horitzons superiors de sòl per a les actuacions que comportin revegetació
- Optimitzar el disseny i el dimensionat del viari per evitar un ús indiscriminat de recursos materials
- Prioritzar en les actuacions urbanitzadores la utilització de materials i productes de llarga durada, reutilitzables o reciclables i, en general, materials i productes que disposin de distintius de garantia de qualitat ambiental
- Evitar la utilització de materials amb forts impactes ambientals de fabricació i d'aquells potencialment perillosos per a la salut
- Fomentar els dissenys constructius amb criteris de deconstrucció i minimització dels residus, tant en les obres d'urbanització com en la regulació de l'edificació
- Pel que fa als moviments de terres de la urbanització, les quals es reduiran el màxim d'acord amb el que ha estat indicar a A-1, preveure com a opció preferent la seva reutilització en la mateixa obra i, complementàriament, en altres obres autoritzades o en la millora agronòmica de finques rústiques, tenint en compte allò establert en el Decret 396/2006, de 17 d'octubre, el qual es regula la intervenció ambiental en el procediment de llicència urbanística per a la millora de finques rústiques que s'efectuïn amb aportació de terres procedents de la construcció

- Exigència, d'acord amb el que estableix la legislació específica, als projectes relatius a llicències urbanístiques d'enderrocament, excavació i/o construcció, de contenir una avaluació dels volums i les característiques dels residus originats pels enderroc, les operacions de destriament i de recollida selectiva projectades per als diversos tipus de residus generats i les instal·lacions de reciclatge i disposició del rebuig on es gestionaran en cas que no s'utilitzin o reciclin en la mateixa obra

F. Biodiversitat, connectivitat ecològica i patrimoni natural en general: considerar la biodiversitat urbana en l'ordenació i conservar els elements d'interès natural.

F-1 Establir, com a element bàsic i vertebrador de l'ordenació adoptada, un sistema d'espais lliures que respongui, entre d'altres, a criteris de biodiversitat urbana, físicament continu i connectat amb les xarxes urbanes i les xarxes territorials exteriors.

Criteris i mesures d'ordenació (vegeu també A-1, A-2, B-2, C-3 i F-2):

- Introduir criteris de biodiversitat i una concepció reticular com a element de coherència en el disseny dels espais lliures urbans i, en general, en el tractament de la vegetació urbana. Aquesta vegetació estarà composta principalment per espècies autòctones amb baixos requeriments hídrics; en qualsevol cas, s'exclouran les espècies amb comportament expansiu o invasor
- Qualificar com a zones verdes o espais lliures els indrets de més valor ecològic o els situats a l'entorn immediat de possibles connectors ecològics inclosos o propers als sectors
- Considerar també la connectivitat amb els espais lliures exteriors a la xarxa urbana, tot procurant la continuïtat i integració dels espais lliures públics i privats amb el conjunt edificat
- Conservar els peus arboris i conjunts arbrats amb especial valor i més significatius dels sectors, així com les masses de vegetació naturals preexistents d'especial interès.
- Preservació i protecció normativa dels espais i elements amb valor especialment rellevant en el territori, considerant l'especificitat dels cursos fluvials – i especialment el Glorieta i el Francolí i els seus ecosistemes associats – en el context de la connectivitat ecològica i la preservació de la singularitat biològica.
- Incorporació al sòl no urbanitzable dels Boscos d'Utilitat Pública, els espais protegits (PEIN, XN2000, futur PN de les Muntanyes de Prades), els espais cremats considerats per la llei forestal 22/2003, els espais connectors de la xarxa d'espais lliures del Pla Territorial Parcial del Camp de Tarragona i la major part dels hàbitats d'interès comunitari catalogats.
- Elaboració d'una normativa acurada sobre els usos i activitats permeses en el sòl no urbanitzable – incloent les característiques necessàries pel seu establiment – tot entenent que s'ha de cercar la conservació del paisatge i el medi natural com actius econòmics (turístics, de qualitat agroramadera) del territori, amb les possibilitats multifuncionals d'aprofitar els seus recursos naturals de manera sostenible (agricultura, ramaderia, silvicultura, cacera, activitats turístiques – itineraris de coneixement, masies-cases rurals i d'altres -, activitats de generació d'energies renovables...) en el context de la previsible propera declaració del Parc Natural de les Muntanyes de Prades.

F-2 Fomentar la naturalització de l'espai urbà.

Criteris i mesures d'ordenació:

- Qualificar com a espais lliures els hàbitats d'interès i altres elements naturals de valor situats dins del sector i dotar-los d'un règim normatiu que n'eviti la seva transformació garantint la continuïtat i la viabilitat dels sistemes naturals existents. Supeditar a aquest criteri les actuacions d'enjardinament (vegeu també F-1).
- Utilitzar en la jardineria d'espais públics i privats espècies vegetals adaptades a les condicions bioclimàtiques de la zona
- Dotar d'arbrat el conjunt de la xarxa viària

- Impulsar la naturació de l'edificació amb espècies pròpies de la zona i de baix consum d'aigua, i la utilització de cobertes enjardinades, si s'escau
- Avaluar la possibilitat d'introduir els horts urbans com elements dels sistemes d'espais lliures en sectors que presentin les condicions de localització i de superfície adequades
- Adoptar les mesures necessàries per tal de no degradar els hàbitats vinculats als cursos d'aigua, assegurar la connectivitat fluvial i el manteniment i la millora de la vegetació de ribera

G. Paisatge: integrar el paisatge en el procés de planejament urbanístic i garantir-ne la qualitat.

Criteris i mesures d'ordenació (vegeu també B-2, F-1 i F-2, entre altres):

- Criteri marc: Com a norma general l'ordenació s'adaptarà en la mesura possible a les condicions paisatgístiques preexistents, tant internes com externes (vegeu també A-1), llevat del supòsit de paisatges altament degradats i mancats d'identitat.
- En aquest context, establir l'ordenació a partir d'estratègies d'integració paisatgística i d'objectius explícits de qualitat paisatgística,
- Preservar i millorar els valors paisatgístics d'interès especial, el patrimoni cultural i els elements identitaris, i incorporar les prescripcions adequades perquè les construccions i les instal·lacions no comportin un demèrit per als valors esmentats
- Tenir cura de la qualitat paisatgística dels espais urbans, tant pel que fa a aspectes com la continuïtat, els espais per a vianants i bicicletes, el tractament de la vegetació, etc., com per la regulació acurada dels elements d'urbanització, de les façanes, les tanques, mitgeres, etc.
- La definició, tractament i projectació dels diferents espais lliures dels sectors derivats del POUM, han d'esdevenir elements d'integració de les qualitats del paisatge del lloc
- Ordenar els volums de les edificacions en relació amb les característiques del terreny i del paisatge, tot establint criteris per a la seva disposició i orientació pel que fa a la seva percepció visual
- Dur a terme tractaments específics d'integració paisatgística dels espais de vora amb els sòls no urbanitzables
- Ordenar acuradament els espais fluvials en aquells sectors que limitin amb ells o que siguin travessats pels darrers
- Establir entorns de protecció paisatgística per aquells elements d'interès que ho requereixin
- Exigència d'un estudi d'impacte paisatgístic a aquells projectes que puguin afectar visualment els elements i ambients catalogats i/o protegits
- Exigència de la integració visual en el paisatge urbà de les instal·lacions de serveis tècnics en superfície.
- Determinació d'eines normatives per la protecció dels elements d'interès etnològic de la cultura de la pedra seca i de la cultura de l'aigua
- Obligació recollida a la normativa del POUM de la redacció d'un Pla Especial de protecció del medi natural i del paisatge de tot l'espai de muntanya municipal
- Obligació recollida a la normativa del POUM de la redacció d'un Pla Especial de protecció del medi agrícola i del seu paisatge, dedicat a tot l'espai de plana a l'est de la via del ferrocarril, incorporant propostes de mesures administratives per afavorir la continuació de l'activitat agrícola
- Garantir mitjançant eines urbanístiques de cessió l'existència o reserva d'espai per a una zona verda important a tocar del nucli urbà dedicada a la interpretació ambiental, paisatgística i geogràfica, mitjançant l'equipament amb mobiliari ambiental, senyalització i

arborètum, com a nova instal·lació de difusió i aprofitament de l'actiu d'entrada al futur Parc Natural de les Muntanyes de Prades.

3. JUSTIFICACIÓ AMBIENTAL DE L'ELECCIÓ DE L'ALTERNATIVA D'ORDENACIÓ PROPOSADA

3.1. La descripció de les característiques de les alternatives considerades

Tal com es recull a l'apartat 0.2.07 del Document per al Programa de Participació Ciutadana de l'Avanç de POUM, durant el procés d'elaboració d'aquest document en fase d'avanç es van considerar diferents alternatives de creixement:

- Hort de Sant Antoni-Camí de la Font Fresca
- Espai entre Mas Moresc i la urbanització el Remei
- Hort de Caparó (nord) a l'oest del cementiri
- Zona de Montpeiròs
- La Parellada (creixement a la zona definida pel riu i la xarxa de carreteres)
- Els Trossos
- Hort de Xacó o dels Càntirs
- Ampliació de la zona del restaurant el Álamo
- Zona industrial sobre la carretera de Valls (C-37)

Posteriorment, i des de l'avanç de planejament, es van recollir nombrosos suggeriments realitzats per ciutadans i interessats, així com les pròpies administracions públiques, es van consultar amb afectats i es van modular algunes de les previsions de creixement, obtenint-se noves alternatives que posteriorment s'expliquen i es recullen a l'apartat 03.02 de la memòria del POUM en fase d'aprovació inicial:

Com a propostes desestimades fruit d'aquests processos de reflexió, cal citar (textualment de la memòria del POUM):

- *Espai entre Mas Moresc i la urbanització el Remei:*

Es tracta d'una zona plana i ben orientada, que donaria continuïtat a la trama urbana i un nou accés a la urbanització del Remei.

Finalment, es va considerar que seria un creixement desproporcionat.

- *Hort de Caparó (nord), a l'oest del cementiri:*

Aquesta zona es va descartar en coneixes la traça del desviament de la carretera de Mont-ral, donat que el límit de creixement cap el nord s'ha fixat en aquesta nova via i aquesta zona està més enllà de la nova variant.

- *Zona de Montpeiròs:*

Es va estudiar la possibilitat de passar-la a urbana. Es va descartar el no poder enllaçar de forma correcte amb la trama urbana.

- *La Parellada:*

En els estudis inicials es va considerar la possibilitat de preveure un creixement en la zona definida per el riu, al nord-est, i la xarxa de carreteres. En alguns dibuixos es va plantejar la possibilitat d'enllaçar, mitjançant un pont, amb la zona de les Cases Noves. Finalment, es va considerar que seria un creixement desproporcionat.

- *Els Trossos:*

Es va estudiar la possibilitat d'omplir amb sòl de petita indústria l'espai situat al sud de les UA 4 i UA 11, i delimitat per la via del ferrocarril, a l'oest, i la C-14 a l'est, donant continuïtat a la zona de la Cooperativa.

- *Zona industrial sobre la carretera de Valls (C-37):*

Es va estudiar la possibilitat de fer una zona de petita indústria aprofitant les naus que, procedents d'un antic ús agropecuari, tenen un ús industrial en sòl no urbanitzable. Finalment es va decidir concentrar la zona industrial a Roques Roges.

En canvi si que algunes alternatives estudiades que es varen descartar en l'avanç del Pla, s'han integrat al document per a l'aprovació inicial:

- *Hort de Sant Antoni – Camí de la Font Fresca:*

S'ha decidit incloure aquesta zona, de tipus residencial, entre el límit del sòl urbà, la carretera del Remei, el barranc i el riu, donat que pot formar la zona d'equipaments més important del municipi, en continuïtat als existents (SES, Pavelló,...). El límit sud del sòl urbanitzable s'ha fixat sobre el riu, formant el Passeig de natura de la Font Fresca, de nova creació, en continuïtat amb altres sectors..

- *Ampliar la zona del restaurant el Alamo / Hort de Xacó o dels Càntirs:*

Inicialment es va decidir no créixer la zona hotelera i de restauració de el Alamo. Tot i que inicialment s'havia decidit no passar amb sòl urbanitzable el límit definit per la nova variant de la carretera de Montblanc, en la pràctica les instal·lacions del Alamo ja envaeixen el sòl no urbanitzable. Donat que la franja que quedava entre el límit del sòl hotelier i la variant era molt estret, es va considerar que no tenia sentit que quedés com a sòl no urbanitzable i passés a urbanitzable delimitat.

Aquesta ampliació es destina, en part, a zona hotelera i la resta a residencial.

Totes aquestes peces de territori van formar, en un moment donat del discurs del planejament, propostes parcials o completes per aconseguir els creixements prevists. Entre d'altres aspectes, la seva adequació ambiental va ser avaluada individualment o com a conjunts, realitzant-se una avaluació ambiental completa de quatre alternatives, que són les Normes Subsidiàries actuals (**alternativa 0** segons el plànol I05 del Document d'Avanç del POUM), una proposta concreta amb els creixements definits en el Document d'Avanç del POUM (que anomenarem **alternativa moderada**, plànol P01 de l'Avanç i subsegüents), una proposta de reordenació dels creixements consensuada per l'aprovació inicial (que anomenarem **alternativa renovada**, plànol 0.1. de la documentació d'aprovació inicial) i finalment una proposta que incorporava tots els creixements considerats en un moment o altre del planejament (que anomenarem **alternativa expansiva**, plànol A01 del Document d'Avanç).

Cal recordar que l'alternativa 0 suposa un total de 232,02 hectàrees de sòl urbà i 14,59 hectàrees de sòl apte per urbanitzar. L'alternativa moderada suposa 229,43 hectàrees de sòl urbà i 39,97 hectàrees de sòl urbanitzable delimitat. L'alternativa renovada suposa 222,45 hectàrees de sòl urbà i 44,13 ha de sòl urbanitzable delimitat.

Aquestes alternatives venen plasmades a les figures següents:

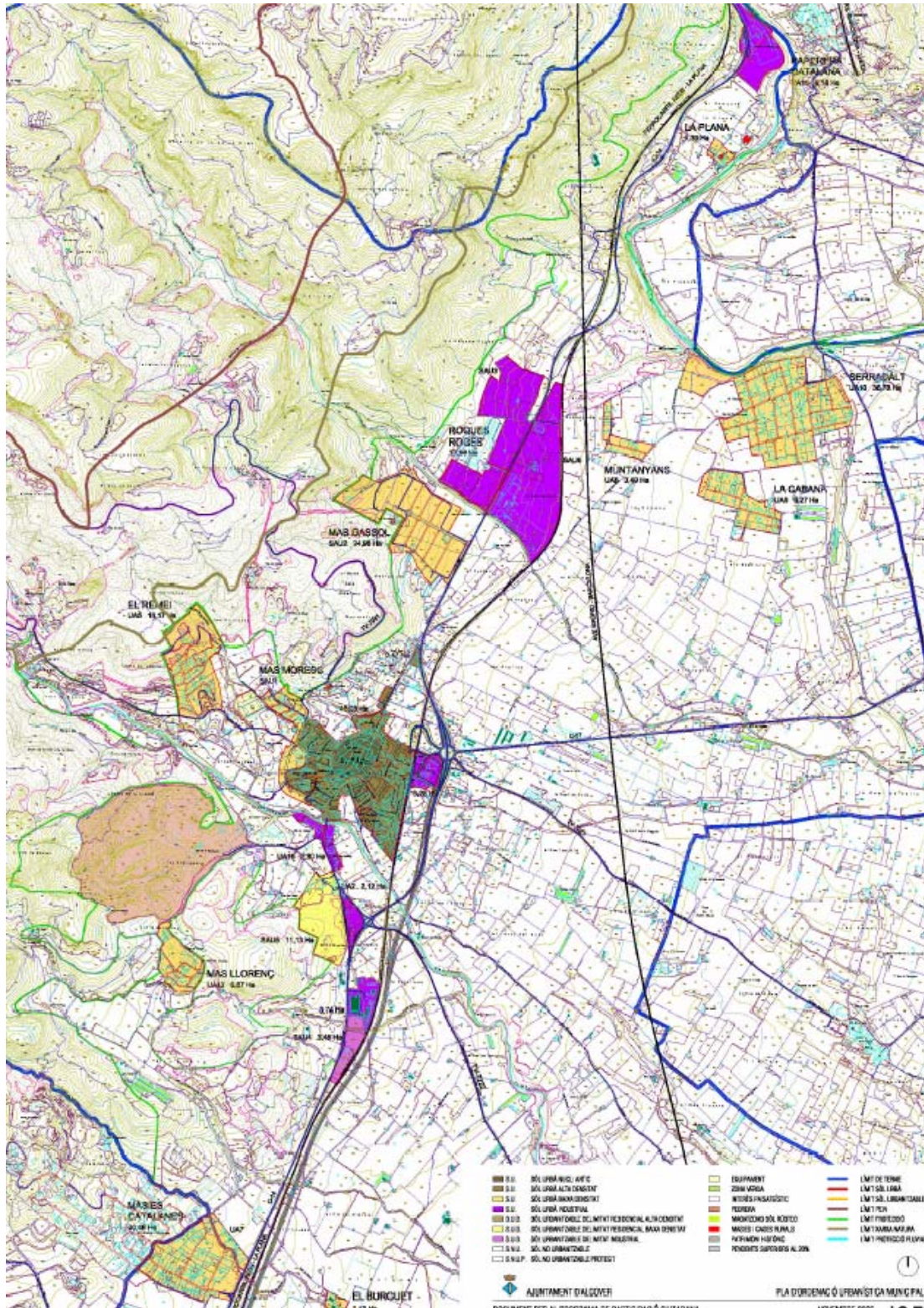

Figura nº 38 . Alternativa 0 (Normes Subsidiàries Vigents)

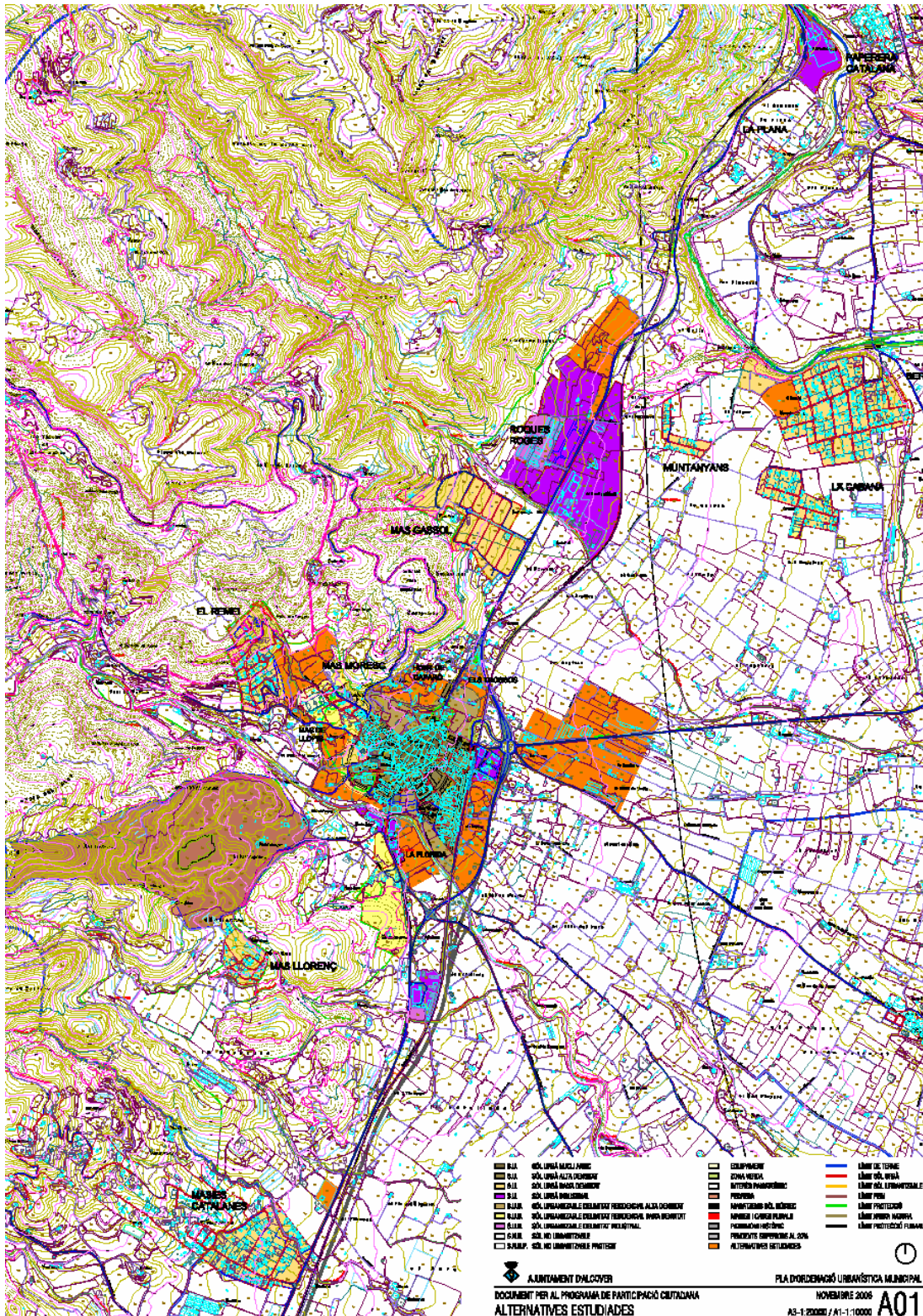

Figura nº39 . Alternativa expansiva

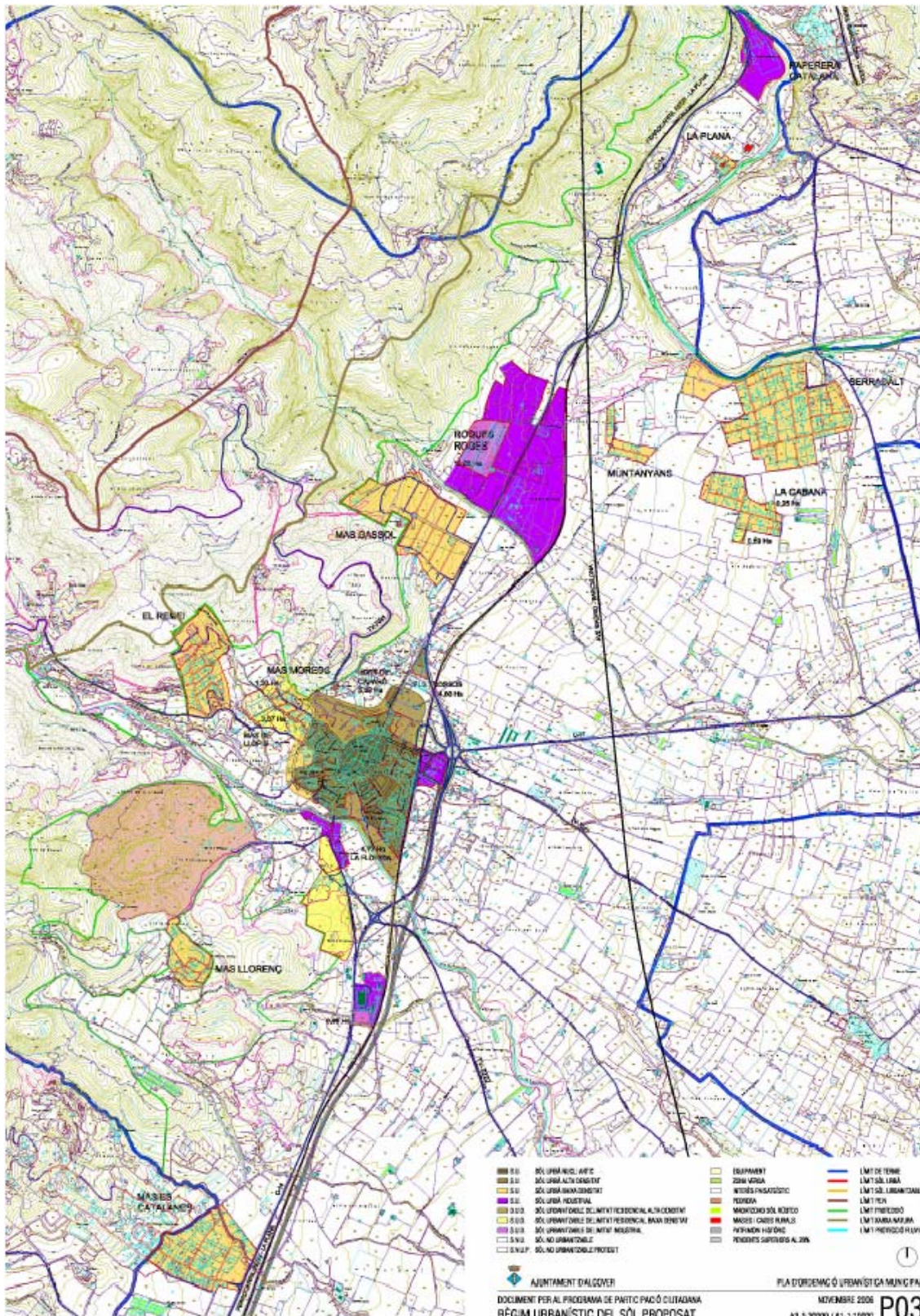

Figura nº40 . Alternativa moderada

Figura nº41 . Alternativa renovada

3.2. Anàlisi global ambiental comparada dels models de planejament pel municipi d'Alcover

A continuació es planteja i desenvolupa una anàlisi global comparada des del punt de vista ambiental d'aquests models. Es tracta d'una comparació global i general, qualitativa i raonada, que permet constatar l'adequació de cadascuna de les opcions en base a un model urbanístic concret que realitza el POUM amb els seus efectes i aspectes ambientals. Val a dir que aquesta anàlisi comparada es basa sobre el coneixement de tots els aspectes ambientals i territorials ja descrits en els punts anteriors del present informe ambiental. Per a l'avaluació s'estableixen 4 tipologies de la magnitud dels impactes: C (compatible), M (Moderat/da), S (sever/a) i Crític/a, seguint la terminologia clàssica de l'avaluació d'impacte ambiental.

Els factors ambientals i territorials que s'estudien en la taula-matriu que s'exposa tot seguit són els següents:

- Hidrologia-risc hidrològic	-Protecció elements etnològics
- Orografia.	-Mobilitat
- Paisatge	-Consum d'energia/generació de CO2
- Ocupació del territori	-Residus
- Medi forestal	-Contaminació lumínica
- Medi agrícola	-Consum d'aigua
- Espais naturals protegits	
- Biodiversitat	

Per comprendre millor l'aspecte qualitatiu de la taula de comparació, es remarca amb fons acolorit verd l'alternativa que obté la millor qualificació i amb fons acolorit vermell la que té la pitjor qualificació per cadascun dels aspectes tractats.

Taula 47. Anàlisi ambiental comparada de les diverses alternatives del POUM d'Alcover

Factors ambientals i territorials	Model 1. Vigent		Model 2. Moderat		Model 3. Renovat		Model 4. Expansiu	
	Síntesi descriptiva dels efectes	Valoració	Síntesi descriptiva dels efectes	Valoració	Síntesi descriptiva dels efectes	Valoració	Síntesi descriptiva dels efectes	Valoració
Hidrologia-risc hidrològic	Risc a la part nord del sector SAU-4 causat per la inundabilitat del torrent d'en Ferreró Augment del risc hidràulic per l'augment de la urbanització	C-M	Augment dels riscos hidrològics a la zona de la Florida associats al riu Glorieta i a la zona dels Trossos-Hort de Caparó pels forts desnivells Augment general dels escolaments per l'augment de la urbanització	M	Augment general dels riscos hidrològics a la zona de la Florida i a l'oest del casc urbà associades al riu Glorieta i a la zona dels Trossos-Hort de Caparó pels forts desnivells. Augment general dels escolaments per l'augment de la urbanització	M	Augments importants dels riscos hidràulics al llarg del riu Glorieta (ribes dretes i esquerra) així com als extrems nord del polígon industrial Roques Roges Augment general dels escolaments per l'augment de la urbanització	S
Orografia	Efectes notables a la zona no consolidada del Remei	C-M	Efectes importants a la zona no consolidada del Remei i al nord del casc urbà, a la zona de l'Hort de Caparó	M	Efectes importants a la zona no consolidada del Remei i al nord del casc urbà, a la zona de l'Hort de Caparó Reducció dels efectes previstos per altres alternatives a la zona de l'antic SAU-5	C-M	Efectes severes en diverses zones, com els espais del Remei, Mas Moresc i intersticials, nord de l'Hort de Caparó i ampliació del polígon industrial Roques Roges	S

Paisatge	Efectes importants per l'ampliació del Remei i la consolidació de Mas Gassol, així com els polígons industrials al llarg de la carretera de Montblanc. Efectes severes a la zona del SAU-5	M	Efectes importants per l'ampliació del Remei i la consolidació de Mas Gassol, així com els polígons industrials al llarg de la carretera de Montblanc. Efectes severes a la zona del SAU-5 Pèrdua de camps de regadiu a la riba esquerra del Glorieta i al nord del casc urbà (Hort de Caparó)	M-S	Efectes importants per l'ampliació del Remei i la consolidació del Mas Gassol, així com els polígons industrials al llarg de la carretera de Montblanc Pèrdua de camps de regadiu a la riba esquerra del Glorieta, amb ampliació de l'afectació respecte a l'alternativa anterior per l'extensió cap a l'oest del casc urbà. Eliminació dels severes efectes paisatgístics de la zona del SAU-5	M	Efectes severes en diverses zones, com l'ampliació i consolidació dels polígons industrials al llarg de la carretera de Montblanc, els espais intersticials de la riba esquerra del Glorieta i entre la via del ferrocarril i la variant de la carretera, així com Hort de Caparó, El Remei, Mas Moresc i espais intersticials Fort impacte per la creació d'un polígon industrial a la carretera de Valls Planificació de l'extensió de la pedrera a l'oest de l'actual amb gran impacte paisatgístic	S
Ocupació del territori	Efectes importants a la zona del SAU5 i consolidació d'una àrea de creixement industrial important al llarg de la carretera de Montblanc, així com el desenvolupament definitiu del Mas Gassol Ocupació d'espais intersticials entre la via del ferrocarril i la carretera de Reus	M	Efectes importants a la zona del SAU5 i consolidació d'una àrea de creixement industrial important al llarg de la carretera de Montblanc, tot i que els nous creixements se situen com a consolidació del nucli urbà i del sòl industrial preexistent i no es planifiquen nous assentaments deslligats de les trames urbanitzades	M	Eliminació dels importants efectes previstos a la zona del SAU-5 Consolidació d'una àrea de creixement industrial important al llarg de la carretera de Montblanc, tot i que els nous creixements se situen com a consolidació del nucli urbà i del sòl urbà preexistent i no es planifiquen nous assentaments	C-M	Gran extensió dels creixements amb ocupació d'espais intersticials i creació de sòls industrials deslligats de la trama urbana, amb especial incidència a la gran peça al llarg de la carretera C-37	S
Medi forestal	Afectació a la zona del SAU-5 i en la consolidació del Remei	M	Afectació a la zona del SAU-5 i en la consolidació del Remei	M	Afectació a la zona de consolidació del Remei. Eliminació dels efectes importants de la zona del SAU-5	C-M	Afectacions importants amb l'ampliació de la pedrera, els espais intersticials entre el Remei i Mas Moresc	S

Medi agrícola	Afectació reduïda a espais de regadiu en zones intersticials d'infraestructures al sud del nucli	C	Afectació a horts en regadiu a la zona de la Florida i al nord del nucli urbà, als Trossos i Hort de Caparó	M	Afectació a horts en regadiu a la zona de la Florida, a l'oest del casc urbà i al nord del nucli urbà, als Trossos i Hort de Caparó	M	Afectació important a horts en regadiu a les dues ribes del Glorieta, així com al llarg de la carretera de Valls	S
Espais naturals protegits	Sense afectacions destacades més enllà de la continuació del funcionament de la pedrera amb emissions de pols i sorolls que afecten a l'EIN de les Muntanyes de Prades	C	Sense afectacions destacades més enllà de la continuació del funcionament de la pedrera amb emissions de pols i sorolls que afecten a l'EIN de les Muntanyes	C	Sense afectacions destacades més enllà de la continuació del funcionament de la pedrera amb emissions de pols i sorolls que afecten a l'EIN de les Muntanyes	C	Planificada ampliació de la pedrera amb multiplicació de les afectacions sobre l'EIN de les Muntanyes de Prades	S
Biodiversitat	Sense afectacions destacades més enllà de les ampliacions urbanístiques sobre espais agrícoles, periurbans i forestals propers al nucli	M	Sense afectacions destacades més enllà de les ampliacions urbanístiques sobre espais agrícoles, periurbans i forestals propers al nucli	M	Sense afectacions destacades més enllà de les ampliacions urbanístiques sobre espais agrícoles, periurbans i forestals propers al nucli	M	Afectació important a tot el periurbà d'Alcover que es veu profundament alterat. Ampliació de la pedrera sobre espais de garriga i pineda de pi blanc	S
Protecció elements etnològics	Afectacions menors a elements de la cultura de l'aigua (regs tradicionals) als creixements al sud del nucli	C	Afectacions sobre elements de la cultura de l'aigua (regs tradicionals) a la zona de la Florida i sobre bancals amb pedra seca i reg a l'Hort de Caparó	M	Afectacions sobre elements de la cultura de l'aigua (regs tradicionals) a la zona de la Florida i a l'oest del casc urbà, i sobre bancals amb pedra seca i reg a l'Hort de Caparó	M	Afectacions sobre elements de la cultura de l'aigua (regs tradicionals) a la zona de la Florida i sobre bancals amb pedra seca i reg a l'Hort de Caparó, a més de marges de pedra seca en espais intersticials entre el Remei i Mas Moresc	M

Consum d'energia i generació de CO2	Manteniment de la situació actual (no aprofitament dels avantatges de millora energètica, absència d'adaptació en alguns sectors a nova normativa de prevenció i contaminació lumínica i estalvi energètic,...)	M	Augment del consum d'energia associats als nous desenvolupaments, les distàncies i activitats industrials Possibilitats d'incidir en millora d'eficiència energètica en noves edificacions i sistemes públics	M	Augment del consum d'energia associats als nous desenvolupaments, les distàncies i activitats industrials Possibilitats d'incidir en millora d'eficiència energètica en noves edificacions i sistemes públics	M	Augment del consum d'energia associats als nous desenvolupaments, major augment respecte al model anterior per major dimensió del creixement i de les distàncies i activitats industrials Possibilitats d'incidir en millora d'eficiència energètica en noves edificacions i sistemes públics	
Contaminació lumínica	Manteniment de la situació actual. Baixa capacitat de renovació d'alguns sectors de l'enllumenat actual, poc eficient	M (moderat)	Augment de la presència d'enllumenat, però amb possibilitat de generar recursos per renovació enllumenat actual	M (moderat)	Augment de la presència d'enllumenat, però amb possibilitat de generar recursos per renovació enllumenat actual	M (moderat)	Augment de la presència d'enllumenat associat als nous sectors de desenvolupament. Renovació de xarxes i instal·lacions de nova planta més eficients	M (moderat)

Residus	Augment de la producció de residus directament proporcional al nombre d'habitants i la natura i dimensió de les activitats industrials	M (moderat)	Augment de la producció de residus directament proporcional al nombre d'habitants i la natura i dimensió de les activitats industrials Possibilitats d'incidir en la disposició d'estructures adequades de recollida al nou viari	M (moderat)	Augment de la producció de residus directament proporcional al nombre d'habitants i la natura i dimensió de les activitats industrials Reducció de les problemàtiques de gestió de la recollida envers les altres alternatives per l'eliminació del SAU-5, lleugerament deslligat de la trama urbana Possibilitats d'incidir en la disposició d'estructures adequades de recollida al nou viari	C-M (compatible-moderat)	Augment de la producció de residus directament proporcional al nombre d'habitants i la natura i dimensió de les activitats industrials Possibilitats d'incidir en la disposició d'estructures adequades de recollida al nou viari	M (moderat)
Consum d'aigua	Manteniment de la situació actual (manca d'incentius d'estalvi i de major eficiència, baixa capacitat de renovació del sistema d'abastament existent)	M (moderat)	Augment del consum d'aigua i generació d'aigües residuals proporcional a la població i a la tipologia d'habitatges i empreses industrials Major capacitat per incidir en la millora del sistema d'abastament i depuració. Possibilitat d'incorporar mesures d'estalvi i reutilització	M (moderat)	Augment del consum d'aigua i generació d'aigües residuals proporcional a la població i a la tipologia d'habitatges i empreses industrials Reducció de les problemàtiques de gestió de la xarxa d'abastament i sanejament envers les altres alternatives per l'eliminació del SAU-5, lleugerament deslligat de la trama urbana Major capacitat per incidir en la millora del sistema d'abastament i depuració. Possibilitat d'incorporar mesures d'estalvi i reutilització	C-M (compatible-moderat)	Augment del consum d'aigua i generació d'aigües residuals proporcional a la població i a la tipologia d'habitatges i empreses industrials Possibilitat de millora d'eficiència de xarxes i d'incorporació de mesures d'estalvi i reutilització i de instal·lació de sistema d'abastament modern	S (sever)

Quadre resum de la comparació d'alternatives

La següent taula realitza un resum de la taula anterior, per fer-la més explícita i gràfica

Taula 48. Resum de l'anàlisi ambiental comparada de les diverses alternatives del POUM

Factors ambientals i territorials	Model 1 (NNSS vigent)	Model 2 moderat (Avanç POUM)	Model 3 renovat (Aprovació inicial)	Model 4 expansiu
Hidrologia i risc hidrològic	C-M	M	M	S
Orografia	C-M	M	C-M	S
Paisatge	M	M-S	M	S
Ocupació del territori	M	M	C-M	S
Medi forestal	M	M	C-M	S
Medi agrícola	C	M	M	S
Espais naturals protegits	C	C	C	S
Biodiversitat	M	M	M	S
Protecció d'elements etnològics	C	M	M	M
Consum d'energia i generació de CO ₂	M	M	M	M-S
Contaminació lumínica	M	M	M	M
Residus	M	M	C-M	M
Consum d'aigua	M	M	C-M	S

3.3. Justificació ambiental de l'elecció de l'alternativa seleccionada

En un primer lloc, cal esmentar el fet de que les quatre alternatives proposades, quant a paràmetres de creixement, són relativament contingudes, però tot i partint d'una situació heretada on existeixen diverses urbanitzacions aïllades de la trama urbana (la Cabana, Serradalt, Muntanyans, el Remei, Mas Llorenç i Masies Catalanes) i on la planificació de les activitats industrials també va optar per planificar una zona de gran creixement aïllada al nord del nucli urbà i al llarg de la carretera de Montblanc, a més d'una urbanització de nova planificació totalment deslligada com és mas Gassol ja en execució i un sector anomenat l'Aquilino també deslligat del nucli, al seu sud, que en el cas del model 3 (renovat) desapareix de la planificació urbanística reconvertint-se a sòl no urbanitzable, tal com es suggereix al Pla Territorial Parcial del Camp de Tarragona (on es planteja una estratègia d'extinció per aquesta peça) i al mateix document de referència del DMAH, on se cita textualment *SAU5 Sòl urbanitzable de baixa densitat situat al sud del nucli i separat d'aquest pel riu Glorieta. Actualment té un caràcter eminentment forestal. No s'adiu als articles 3 i 9 de la Llei d'Urbanisme i caldria requalificar-lo com a sòl no urbanitzable. En cap cas s'ha d'ampliar com fa el POUM.* Aquesta és la situació de partida

Els desenvolupaments restants sense executar del planejament vigent, i els nous planificats a l'alternativa moderada, l'alternativa renovada i l'alternativa expansiva se circumscriuen estrictament a la perifèria del nucli urbà, sempre en espais directament lligats al mateix, o a les indústries existents a la vora de la carretera de Montblanc, de manera que els criteris de compacitat i contenció en l'ocupació territorial es compleixen. Tot i així, l'alternativa

expansiva planifica una nova zona de creixement industrial de gran dimensió a l'est del nucli i al llarg de la carretera de Valls, sobre terrenys actualment agrícoles, arribant a la frontera del TAV. A més, els creixements de sòls urbanitzables superen cap a l'est la via del ferrocarril i passen a la riba dreta del riu Glorieta, tot superant en dimensió l'estructura ja existent del nucli tradicional d'Alcover

Des d'un punt de vista estrictament ambiental, hom tendiria a pensar que l'alternativa 0 o vigent és la més adequada, ja que limita totalment els creixements als ja planificats i per tant tots els efectes ambientals derivats de la pròpia dinàmica urbanística en fase de construcció i explotació tendrien a zero. Aquest raonament, segurament, seria adequat en una situació "teòrica" en la qual l'estructura urbana actual i els sòls no urbanitzats dependents tinguessin un comportament funcional, quant a característiques ambientals, proper a la perfecció. És a dir, que el subministrament i depuració d'aigües, enllumenat públic, subministrament energètic, consum d'energia, relació paisatgística entre els espais urbans i rurals integrada, suficient dotació d'espais verds, mobilitat intraurbana... funcionessin sota paràmetres d'eficiència i estalvi, de qualitat i d'interrelació, qüestió que en la realitat no és així. El creixement zero es podria plantejar en una situació utòpica en la qual les mancances actuals ja haguessin estat solucionades i en la qual no calgués generar nous recursos econòmics i noves dotacions de sòl públic per ubicació i millora de serveis, o zones verdes. Així, la manca d'efectes ambientals a causa del no creixement no suposa que perdurin els efectes ambientals negatius causats pel funcionament actual del sistema urbà i no urbanitzat relacionat. A més, tot i que la definició de l'alternativa incorpora la intenció de crear normativa sobre el sòl no urbanitzable, aquesta ha estat avaluada com si aquesta intenció fos difícil i, en general, el sòl no urbanitzable i les activitats dependents s'haguessin de regir en el futur per la normativa sectorial, i com si el grau de protecció dels elements d'interès no augmentés més enllà del grau actual; creiem que aquesta és la situació factible, doncs una assumpció de la manca de creixement més enllà de la consolidació dels sòls urbans no consolidats, difícilment permetria – per oposició/incomprensió social – augmentar els graus de protecció d'espais i elements.

Cal recordar, a més, que l'alternativa 0 suposa un total de 232,02 hectàrees de sòl urbà i 14,59 hectàrees de sòl apte per urbanitzar. L'alternativa moderada suposa 229,43 hectàrees de sòl urbà i 39,97 hectàrees de sòl urbanitzable delimitat. L'alternativa renovada suposa 222,45 hectàrees de sòl urbà i 44,12 hectàrees de sòl urbanitzable delimitat. És a dir, que amb una ocupació neta de sòl de 23 hectàrees més per l'alternativa moderada i 19,95 ha per l'alternativa renovada (relativament reduïda) s'aconsegueixen els objectius econòmics i urbanístics fixats pels propers anys. Entre l'alternativa moderada i la renovada existeixen diferències menudes a favor – des del punt de vista d'ocupació territorial – de l'alternativa renovada; respectivament, 269,4 ha de sòl urbà i urbanitzable respecte 266,56 ha de sòl urbà i urbanitzable

Entre l'alternativa moderada i l'alternativa renovada existeix una diferència fonamental i d'altres menors. L'alternativa renovada, acceptant els raonaments realitzats pel DMAH al seu document de referència, desqualifica la superfície de l'antic SAU-5 (l'Aquilino) que se situava al sud del casc urbà en un espai forestal deslligat de la trama urbana. Per altra banda, resitua part del sòl urbanitzable perdut al sud-oest del casc urbà, resseguint el riu Glorieta però assegurant la compacitat del nucli urbà. Aquesta desqualificació permet reduir notablement els efectes ambientals sobre el paisatge, el risc d'incendis forestals, la biodiversitat, el medi forestal, així com la gestió de serveis públics

(xarxa d'aigua i gestió de residus) i conforma al model de POUM un caràcter encara més clar de consolidació dels nuclis preexistents sense crear nous sectors deslligats de la trama.

Entre les alternatives moderada/renovada i l'alternativa expansiva, existeixen diferències de caràcter ambiental molt clares, ja exposades al paràgraf introductori, relacionades amb el grau d'expansió dels sòls industrials al llarg de la carretera de Valls i de Montblanc i dels sòls de creixement residencial (tot al voltant del nucli urbà, incloent les dues ribes del Glorieta). Conseqüentment, l'augment de superfícies proposats a l'alternativa expansiva comporta una multiplicació dels efectes ambientals negatius de caràcter territorial (sobre l'orografia, el risc d'inundabilitat, el paisatge, la biodiversitat o el patrimoni etnològic, entre d'altres).

Així, dins el caràcter de contenció general de les alternatives, l'alternativa renovada té, clarament, una millor qualificació ambiental, especialment pel fet de la desqualificació del sector SAU-5 (Aquilino) i una relativa menor ocupació de territori.

4. DESCRIPCIÓ AMBIENTAL DEL PLA D'ACORD AMB L'ALTERNATIVA D'ORDENACIÓ ADOPTADA

4.1. Síntesi descriptiva del Pla

La memòria del POUM en fase d'aprovació inicial realitza una extensa dissertació sobre els motius i factors esdevinguts que han motivat la modificació de les Normes Subsidiàries vigents, així com una prolixa descripció de diversos objectius urbanístics (apartat 03.02 de la memòria). En aquest apartat, i per comprendre l'abast del POUM, es realitza una transcripció literal de les determinacions del POUM segons l'expressat a la memòria urbanística

1. *Delimitació de les distintes classes de sòl definides per la LUC. Les superfícies de cada tipus de sòl estan en els quadres de superfícies d'aquesta memòria.*
2. *Definició del model de creixement urbà per a un desenvolupament urbanístic que permeti lligar aquestes necessitats de creixement amb la preservació del medi a fi de garantir la qualitat de vida.*
 - a) *Aportació de nou sòl per al creixement residencial*

La creació de nous àmbits, al voltant del nucli urbà principal, que puguin absorbir la demanda d'habitatges en el municipi amb diferents tipologies, esdevé un dels objectius bàsics, que es concreta en la proposta de desenvolupament dels sectors PPU 1, PPU 2, PPU 3, PPU 4, PPU 5 i PPU 6. Aquests sectors suposen una superfície de sòl urbanitzable delimitat de 31 ha, el que representa un augment de 20 ha respecte del que preveuen les Normes subsidiàries actuals, amb capacitat per a 1.500 habitatges.
 - b) *Aportació de nou sòl per a usos industrials*

La demanda de solars per aquests usos, incentivada per la bona accessibilitat de la zona industrial de Roques Roges, comporta la conveniència de promoure nou sòl per a l'emplaçament d'activitats industrials amb una superfície de 12 ha, en els sectors PPU 9 i PPU 10.
3. *Definició de l'estructura general amb aportació d'infraestructures i dotacions públiques tot preservant els valors paisatgístics, el patrimoni cultural i la identitat del municipi.*

En consideració als estàndards de la legislació urbanística, la promoció de sòl urbanitzable aportarà al municipi una estructura viària i un conjunt de dotacions públiques, particularment pel que fa referència als següents aspectes:

 - a) *El conjunt dels sectors residencials s'estructuren en continuïtat amb el nucli urbà principal, i inclouran nous vials que milloraran l'accessibilitat existent. En especial en els sectors: PPU 1, nou vial entre la prolongació del passeig de l'estació i el Portal de Sant Miquel, PPU 2 i PAU 3, tancament dels carrers del sector de les cases noves i continuïtat de l'avinguda Catalunya, PPU 3 i PPU 4, vial alternatiu a l'avinguda Maria, PPU 6, prolongació del nou vial del portal de Sant Miquel i vial paral·lel a la nova variant de la carretera de Mont-ral des de la nova rotonda dels bombers, sense perdre la importància de la vialitat radial existent a partir del nucli antic. També preveure un nou vial en paral·lel, però alternatiu, a la C-14 que uneixi el nucli urbà amb Mas Gassol.*
 - b) *Els espais lliures a aportar en base al creixement residencial es proposen d'emplaçar, pel que fa als PPU 2, PAU 3 i PPU 3 a l'entorn del riu formant un passeig de ribera que arribi fins a la Font Fresca. En els PPU 1, PAU 2 i PPU 6 la lògica de la implantació aconsellarà que les zones verdes serveixin de separació de la nova variant de la carretera de Mont-ral. En el PPU 4 i PPU 5 es procurarà concentrar al voltant de la zona esportiva i al llarg de l'itinerari de la carretera del Remei, com a eix estructurant d'aquesta zona.*
 - c) *Les cessions d'equipaments del PPU 3 i del PP4 es concentraran com a continuació de la zona formada per el Pavelló poliesportiu i el SES, tanmateix per ratificar aquesta continuïtat s'ha proposat de qualificar a com a equipaments unes parcel·les de la UA 17. En el PAU 3 s'ha previst una zona d'equipaments que es destinarà a residència de gent gran, aquesta zona es veurà ampliada amb les cessions procedents del PPU 2. Mentre que l'equipament resultant del PPU 1 és destinarà a CEIP. Les cessions del PPU 5 es*

concentraran prop de l'actual zona esportiva o de la carretera del Remei. Les del PPU 6 es concentraran, en part, al voltant del cementiri.

4. No permetre el creixement de les urbanitzacions disseminades, només en el cas del PAU 5 per tal de fer les cessions.
4. Previsió en els nous sectors d'una reserva del 30% dels nous habitatges per a règim de protecció pública amb la finalitat de millorar l'accés a un habitatge digne i adequat pels ciutadans. En sòl urbà consolidat es preveu fer aquesta reserva, a més dels habitatges de lloguer de l'Incasol existents a l'avinguda de Reus, els terrenys de l'actual caserna de la Guàrdia Civil.
5. Determinació de les circumstàncies que poden produir la seva modificació o revisió.

El POUM es redacta d'acord amb el que s'estableix a la legislació vigent, i de forma específica en els articles 57 a 60 del TRLUC. Els criteris per un desenvolupament urbanístic sostenible i les directius que s'hauran de fixar per el planejament urbanístic es corresponen amb les determinacions del art. 3 i 9 del TRLUC.

Aquestes determinacions han permès dissenyar una proposta de POUM amb les següents figures:

Taula 49. Superfícies de les diverses categories bàsiques de sòl al POUM d'Alcover (aprovació inicial)

	Superfície m ²	%
Sòl urbà consolidat		
SUCr	991.493,84	2,15
SUCi	523.017,65	1,14
Total SUC	1.514.511,49	3,29
Sòl urbà no consolidat		
SNCr	647.823,92	1,41
SNCi	62.143,92	0,13
Total SNC	709.967,84	1,54
Total Sòl urbà	2.224.479,33	
Sòl urbanitzable delimitat		
SUDr	311.817,15	0,68
SUDi	129.459,35	0,28
Total SUD	441.276,50	0,96
Sòl no urbanitzable		
Total SNU	43.400.456,40	94,21
Superfície total terme Alcover	46.066.212,23	100,00

Font: elaboració pròpia

Quant al sòl no urbanitzable, el POUM manté una superfície de 4340 ha, que s'ordenen de la manera següent:

Taula 50. Superfícies de les diverses categories bàsiques de sòl no urbanitzable al POUM d'Alcover (aprovació inicial)

SECTOR	clau	Superfície m ²
Sòl no urbanitzable		
Rural	20	2.942.034,45
Agrícola de valor	21	16.174.639,97
Interès ecològic-paisatgístic	24	7.941.090,12
PEIN	25a	7.026.208,93
Xarxa Natura	25b	7.184.095,05
Ús extractiu	26	837.731,14
Ús extractiu dins PEIN i X.Natura	95.714,35	
Ferroviani	FV	691.415,56
Viani	XV	603.241,18
Total SNU		43.400.456,40

Font: elaboració pròpia

4.2. Identificació i quantificació dels sòls objectes de transformació

Les taules següents incorporen els paràmetres més importants quant als sòls objecte de transformació

Taula 51. Paràmetres bàsics del POUM d'Alcover en fase d'aprovació inicial

SECTOR	ús	clau	Superfície m ²	Edificabilitat m ² /m ²	Superfície sol edificable m ²	Sostre edificable residencial	Sostre edificable industrial m ²	Densitat màxima	Nombre màxim d'habitatges	Viari	VP	VP*	EQ	EQ privats	TA
Sòl urbà consolidat															
Nucli antic	R	1a	51.813,93		39.887,55	119.662,65				9.208,40	574,94	397,51	1.266,94	478,59	0,00
Nucli urbà	R	2a			12.138,87	18.969,79									
	R	3a			126.046,73	342.897,07							452,81		
	R	4b ₁			1.109,94	2.219,88							1.852,31		
	R	4b ₃			1,00	5.357,70	5.357,70								
	R	4c				482,08	1.446,24							2.235,68	
	R	5a			0,60	9.660,70	5.796,42								
PMU1 Plaça del Portal Nou	R	5f			0,50	8.759,15	4.379,58								
	R	3a	858,05		1,54	703,70	1.317,30					66,00	88,35		
			326.147,14			164.258,87				85.542,69	12.708,04	4.629,15	52.044,62	4.986,49	1.977,28
Total Nucli			377.961,07		204.146,42					94.751,09	13.282,98	5.026,66	53.311,56	5.465,08	1.977,28
Mas Moresc	R	5d			0,60	18.144,75	10.886,85								
	R	4b ₂			1,00	1.502,35	1.502,35								
			30.403,90			19.647,10				6.382,54	4.146,41	0,00	0,00	0,00	227,85
El Remei	R	5b	146.023,99		0,30	96.890,40	29.067,12			22.526,49	24.437,10	0,00	2.170,00	0,00	0,00
M.Catalan	R	5c	163.920,05		0,20	148.411,36	29.682,27			15.341,95	166,74	0,00	0,00	0,00	0,00
PAU8	Mas Gassol	R	5d		0,60	115.001,70	69.001,02								
		R	4b ₂		1,00	15.455,56	15.455,56								
			257.406,96			130.457,26				57.619,31	48.818,21	0,00	9.622,10	10.795,40	94,68
La Plana	R	1c	11.088,94			10.002,05	30.006,15			1.001,84	0,00	85,05	0,00	0,00	0,00
Alamo	H	8a	4.688,93			4.688,93				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Total SUCr			991.493,84												
Cator	I	7b ₂	37.391,07		1,00	37.391,07	37.391,07			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
R. Roges	I	7a ₁			0,90	44.378,22	39.940,40								
	I	7a ₂			0,90	36.393,75	32.754,38								
	I	7b ₁			1,60	78.489,80	125.583,68								
	I	7b ₂			1,00	44.663,50	44.663,50								
	I	7c ₁			1,80	33.347,10	60.024,78								
	I	7c ₂				13.073,36	13.073,36								
	I	7c ₃			1,63	13.798,85	22.492,13								
				386.406,32			301.535,65				9.065,84	54.115,76	0,00	15.158,47	0,00
P. Catalana	I	7b ₂	99.220,26		1,00	73.853,86	73.853,86			0,00	25.366,40	0,00	0,00	0,00	0,00
Total SUCi			523.017,65												
Total SUC			1.514.511,49			687.647,95	449.777,16			206.689,06	170.333,60	5.111,71	80.262,13	16.260,48	8.830,41

SECTOR	ús	clau	Superfície m ²	Edificabilitat m ² /m ²	Superfície sol edificable m ²	Sostre edificable residencial	Sostre edificable industrial m ²	Densitat màxima	Nombre màxim d'habitatges	Viari	VP	VP*	EQ	EQ privats	TA
Sòl urbà no consolidat															
								hab / 100 m2st							
PAU1	Nord CEIP	R	3a		1,21	3.050,35	7.738,16								
				6.389,90				1,00	77	1.794,90	0,00	0,00	1.544,65	0,00	0,00
PAU2	Bombers	R	4a	6.099,25	0,85	1.290,92	5.163,68	1,00	52	992,90	2.821,98	0,00	993,45	0,00	0,00
PAU3	La Florida	R	3a	16.663,21	1,17	6.449,15	19.490,19	1,00	195	4.177,96	3.177,60	0,00	2.858,50	0,00	0,00
PAU4	Barrí Sant Pau	R	3a	10.995,99	1,29	7.685,52	14.230,81	1,00	142	3.310,47	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
								hab / parcel·la							
PAU5	Mas Llorenç	R	5e	86.835,79	0,20	59.092,30	11.818,46			16.300,52	8.756,65	0,00	2.686,32	0,00	0,00
PAU6	Mas del Cano	R	5c**	20.075,18	0,20	14.329,96	2.865,99			3.113,84	2.518,30	0,00	0,00	0,00	113,08
PAU7	Est Masies Catalanes	R	5c*	14.876,91	0,20	13.078,58	2.615,72	1,00	13	1.538,59	0,00	0,00	0,00	0,00	259,74
PAU9	Els Muntanyans	R	5e	33.935,80	0,20	25.764,35	5.152,87			3.369,72	3.684,50	0,00	1.117,23	0,00	0,00
PAU10	La Cabana	R	5e 5e*	100.074,16	0,20	79.147,90 1.721,06	15.829,58 430,27			8.834,58	8.943,55	0,00	1.253,85	0,00	173,22
PAU11	Serradell I	R	5e	285.517,53	0,20	221.080,20	44.216,04			27.313,48	25.780,40	0,00	9.625,40	0,00	1.718,05
PAU12	Serradell II	R	5e	66.360,20	0,20	59.004,41	11.800,88			7.355,79	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Total SNCr			647.823,92											
PAU13	Cooperativa	I	7b ₂	31.917,65	1,00	17.626,45	17.626,45			9.414,12	3.426,55	0,00	1.450,53	0,00	0,00
PAU14	Avda.Reus oest	I	6	11.513,40	1,30	9.496,27	12.345,15			562,72	1.454,41	0,00	0,00	0,00	0,00
PAU15	Avda. Reus est	I	6	16.503,97	1,30	13.792,78	17.930,61			2.711,19	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Viari PAU14-PAU15			2.208,90						2.208,90					
	Total SNCi			62.143,92											
Total SNC				709.967,84			141.352,65	47.902,21	479	92.999,68	60.563,94	0,00	21.529,93	0,00	2.264,09

	Sostre edificable residencial m ²	VP	m ² VP/ /100 m ² sostre edif. Res.
Sòl urbà consolidat			
Total SUC	687.647,95	170.333,60	24,77

Sòl urbà no consolidat			
Total SNC	141.352,65	60.563,94	42,85

SECTOR	ús	Superfície m ²	Edificabilitat m ² /m ²	Sostre edificable residencial	Densitat màxima	Nombre màxim d'habitatges
Sòl urbanitzable delimitat						
						hab / Ha
PPU1	Camí de Pau Roig	R	73.978,85	0,65	48.086,25	407
PPU2	El Glorieta	R	29.410,45	0,60	17.646,27	162
PPU3	Font Fresca	R	41.928,90	0,35	14.675,12	105
PPU4	Crta. Remei	R	43.674,20	0,30	13.102,26	87
PPU5	Camí vell del Mas de Gòmis	R	43.336,85	0,30	13.001,06	65
PPU6	Hort de Caparó	R	64.666,90	0,65	42.033,49	356
PPU7	Alamo	H	13.295,95	0,40	0,00	
viari PPU4-PPU5			1.525,05			
Total SUDr			311.817,15			
PPU8	Sud Cator	I	8.615,05	0,60	0,00	
PPU9	Roques Roges	I	68.433,45	0,60	0,00	
PPU10	Zona Huntsman	I	52.410,85	0,60	0,00	
Total SUDi			129.459,35			
Total SUD			441.276,50	148.544,45		1.182

Font: elaboració pròpia

4.3. Descripció de les mesures previstes per al foment de la preservació i millora del medi ambient

En apartats anteriors s'ha realitzat una anàlisi comparada ambiental de les diverses alternatives de planejament estudiades durant tot el procés de revisió del planejament urbanístic municipal, havent-se justificat l'elecció d'una d'elles. Posteriorment, es realitzarà l'anàlisi dels efectes esperables sobre el territori i sobre els vectors ambientals dels diferents sectors incorporats en aquesta alternativa de planejament i també els efectes causats pel conjunt del Pla.

Lògicament, qualsevol planejament urbanístic té efectes ambientals destacats, en la mesura en que la seva execució produeix canvis dràstics en els usos del sòl, augments poblacionals i la creació de nous habitatges, vials, equipaments, indústries i activitats que consumeixen recursos. És objecte de l'informe de sostenibilitat plantejar mecanismes i accions destinades a corregir aquests efectes ambientals adversos; no es tracta exactament del mateix que les mesures preventives i correctores pròpies dels processos d'Estudi d'Impacte Ambiental, però s'hi assemblen perquè modifiquen les condicions i paràmetres del planejament per tal de reduir aquests efectes/impactes.

La traslació pràctica de les mesures de sostenibilitat ha de situar-se en la normativa. Qualsevol aspecte recollit a la normativa serà d'obligat compliment i per tant tindrà una influència en el planejament. Fora de la normativa, els principis, directrius o propostes poden quedar com simples suggeriments i no tenir efectes pràctics. Així, a continuació s'estudiaran els aspectes ambientals incorporats a la normativa i que s'hi ha introduït com a conseqüència del treball conjunt de l'equip d'urbanistes i els consultors responsables de l'informe de sostenibilitat. Cal recordar que aquestes mesures emanen de les directrius generals sobre sostenibilitat comentades a l'apartat 3.1. i que han regit la incorporació de paràmetres ambientals al planejament durant tot el procés.

4.3.1. Mesures de sostenibilitat en la promoció i conservació de la biodiversitat i els espais lliures

Són diversos els aspectes en que s'ha incidit en la conservació i posada en valor de la biodiversitat, no només en el sòl no urbanitzable sinó també incidint en el sòl urbà i urbanitzable i en els sistemes.

En el sòl no urbanitzable, però, es té especial cura de la conservació de la biodiversitat. Així, ja a l'**article 9 de desplegament del Pla en sòl no urbanitzable** se cita textualment, més enllà de les definicions genèriques de la Llei d'urbanisme, les següents prescripcions:

Al mateix temps, cal tenir present que una part del Sòl No Urbanitzable del terme municipal d'Alcover formarà part en el futur proper del Parc Natural de les Muntanyes de Prades, pel qual l'administració competent – el Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya – redactarà un Pla Especial de Gestió del Medi Natural i del Paisatge, o un Pla Rector d'Ús i Gestió. Per aquest fi, més enllà de la normativa genèrica de sòl no urbanitzable d'especial protecció corresponent al PEIN, no es determinarà cap prescripció que pugui ser contradictòria amb els principis generals de gestió dels Espais Naturals de Protecció Especial.

Al capítol V de regulació del sòl no urbanitzable, l'**article 147** tracta de les definicions al mateix, i a més de les pròpies genèriques de la Llei d'urbanisme, cita el següent:

3. Tot el territori del terme municipal que aquest POUM no classifica com sòl urbà o com a sòl urbanitzable constitueix el sòl no urbanitzable, i no s'ha d'entendre com a sòl residual, sinó específicament establert i definit en aquest POUM. Així, en el sòl no urbanitzable es podrà desenvolupar

- a. la millora de la qualitat biològica del medi natural*
- b. la protecció i regeneració de conreus i espais forestals*
- c. la protecció i regeneració del paisatge i dels béns naturals i culturals*
- d. la promoció i el desenvolupament agrícola, ramader i forestal*
- e. la protecció i la millora de la vitalitat rural*
- f. l'activitat educativa formativa en relació al medi natural*
- g. d'altres finalitats anàlogues*

4. En aquest sòl no hi són permesos els processos d'urbanització de caràcter urbà ni els usos contradictoris amb l'aprofitament rural (agrícola, forestal i paisatgístic) del territori i els extractius actuals. El sòl no urbanitzable es regeix per les limitacions que estableix l'art. 47 del TRLUC, segons el desenvolupament i la concreció de detall que s'efectua en aquest capítol. En tot cas el criteri prioritari serà la conservació dels seus elements naturals: sòl, flora, fauna i paisatge.

La protecció a l'arbrat dins de sòl no urbanitzable es determina a l'**article 152** (tala d'arbres), que cita textualment:

Els propietaris del sòl NU vetllaran per al manteniment de l'arbrat existent.

La tala d'arbrat només serà admesa quan estigui prevista en Plans de gestió i millora forestal (PGMF), pel Pla Especial previst o que disposin d'autorització expressa de l'administració forestal, que siguin necessàries per a l'establiment de franges de prevenció d'incendis forestals aprovades per l'administració competent o que siguin necessàries per qüestió de seguretat.

En els sectors afectats per incendis s'estimularà la ràpida repoblació amb espècies autòctones.

La zonificació del Sòl No Urbanitzable fa especial esment a algunes categories de sòl d'interès pels quals es fixen criteris ambientals específics.

L'article 171 defineix el sòl d'interès ecològic i paisatgístic (clau 24) que es defineix com:

Definició

Comprèn el sòl no urbanitzable que per les seves característiques naturals, geològiques o paisatgístiques, o per constituir elements significatius en el paisatge, ha de ser objecte d'una especial protecció pel seu valor ecològic o per la importància paisatgística primordial en la configuració física del territori municipal; de forma que s'impedeixin les actuacions que puguin perjudicar les seves condicions naturals.

Condicions d'ús

L'ús admès és l'agrícola, sempre i quan sigui compatible amb l'avifauna de la zona, i el forestal.

La destinació dels terrenys no requereix necessàriament la titularitat pública. Les finques seran cuidades i conservades adequadament per garantir tant el seu caràcter rural com la millor seguretat de la seva riquesa natural i paisatgística enfront de qualsevol activitat que pugui perjudicar-ne la seva integritat.

En consideració dels valors especials d'aquests terrenys i de les característiques morfològiques, no s'admet cap tipus de nova edificació o d'instal·lació, la tala d'arbrat, l'ús extractiu, llevat dels existents, els abocaments de qualsevol tipus i qualsevol modificació que desvirtui les característiques de l'entorn.

Queda prohibida l'obertura de vies no grafiades per aquest POUM o necessàries per a temes de seguretat.

L'article 172 defineix el sòl de PEIN i Xarxa Natura 2000 (clau 25)

1. Definició

Aquesta clau protegeix sòls d'especial interès ambiental, recollint aquells proposats per la Generalitat de Catalunya per formar part de la Xarxa Natura 2000, el Pla d'Espais d'Interès Naturals, el CUP de Mas Forès i els espais de cursos fluvials i torrents, que incorporen hàbitats d'interès comunitari, permeten aplicar el principi de prudència per la minimització del risc hidràulic i funcionen com a connectors ecològics.

2. Condicions d'edificació

En aquestes àrees es prohibeix qualsevol tipus d'edificació, la tala d'arbrat autòcton i qualsevol modificació que desvirtui les característiques de l'entorn. S'admeten les obres de consolidació i de millora de les construccions tradicionals existents d'acord amb els criteris de la present normativa. Aquestes obres s'hauran de justificar en funció del programa familiar dels residents i es realitzaran amb respecte a l'entorn.

3. Condicions d'ús

Les determinacions que seran d'aplicació són les que estableix el Pla d'espais d'interès natural pels espais del PEIN, encara que les normes de creació de cadascun dels parcs naturals seran les que en determinin les activitats i usos admissibles.

Es prohibeix qualsevol tipus d'edificació, exceptuant els masos catalogats i les edificacions annexes i aquelles necessàries per l'estricta manteniment i explotació econòmica de les explotacions agràries que hi han quedat integrades i qualsevol modificació que desvirtui les característiques de l'entorn. També es prohibeixen les rompudes per noves transformacions agràries.

Qualsevol pla o projecte que, sense tenir relació directa amb la gestió del lloc o sense ser necessari per la mateixa, pugui afectar de forma apreciable al citat lloc, ja sigui individualment o en combinació amb altres plans i projectes, es sotmetrà a una adequada avaluació de les seves repercussions, tenint en compte els objectius de conservació del mencionat espai, mitjançant un estudi ambiental que analitzi les característiques i les incidències sobre el medi del plans o projectes que s'hi vulguin desenvolupar. Aquests plans o projectes s'hauran de sotmetre a informació pública, juntament amb l'estudi ambiental que haurà de seguir els continguts mínims que estableix el Decret 1/2005 de refosa de la Llei d'urbanisme i la propera entrada en vigor del Reglament que la desenvolupa.

No es permetrà en els sòls d'aquesta clau la instal·lació de centrals eòliques, centrals fotovoltaïques no associades al subministrament de masos o edificacions preexistents, usos de càmping, camps de golf, instal·lacions de radiocomunicació.

L'article 174 apunta i determina característiques per la protecció de riberals i torrents. Tot i que no en determina una clau específica, es basa en la definició del sistema hídric i en tot cas situa condicions que afectaran a la resta de sòls no urbanitzables que entrin dins les condicions definides.

1. Definició

Comprèn el llit i l'entorn immediat dels cursos d'aigua, delimitats, en general, pels forts desnivells que ha provocat l'erosió i l'espai ocupat per les franjes de vegetació de ribera.

Els cursos hídrics i la vegetació de ribera es protegiran amb una franja mínima al voltant, que haurà d'incloure en tot moment el Sistema Hídric (franja delimitada per la cota d'inundació de l'avinguda de 100 anys de període de retorn), a fi de conservar i potenciar la riquesa de la flora i la fauna; de tal forma que conformaran uns sistemes naturals que poden garantir la connexió biològica entre d'altres espais.

2. Condicions d'edificació

Les lleres dels torrents i rieres es protegiran impedit tot tipus d'edificació en una franja de protecció urbanística de 25 metres, comptada a partir del marge que delimita el llit del riu.

No es permet cap tipus d'edificació ni d'element fix, excepte instal·lacions de captació o depuració d'aigües i les obres de canalització i protecció degudament autoritzades, previ a la llicència d'obra municipal i de l'Agència Catalana d'Aigua. Qualsevol projecte constructiu tindrà en compte la previsió d'avinguda a 500 anys.

Aquests terrenys es protegiran de qualsevol tipus d'agressió física (edificacions i instal·lacions) o química (vessament de residus líquids o sòlids, etc.) mentre no s'efectuï la seva depuració prèvia.

Les explotacions forestals autoritzades en cap cas hauran d'efectuar moviments de terres, construccions o plantacions que afavoreixin l'erosió dels entorns dels cursos d'aigua, per tal d'evitar el risc d'avingudes.

Es promouran les replantacions i actuacions de restauració i protecció de la vegetació de ribera autòctona i, en general, dels sistemes naturals associats als cursos d'aigua.

La vegetació existent haurà de respectar-se i es permetrà potenciar el seu valor paisatgístic. Es podran fer petites obres d'adequació i ornat, així com plantacions d'espècies autòctones si s'acompanyen de l'estudi i del plànol d'ubicació corresponent; respectant, en tot cas una secció hidràulica de la llera suficient pel desguàs de fortes avingudes, no procedint a replantar dintre de la zona de Sistema Hídric.

Es prohibeixen les rompudes en els sòls de Protecció de riberals i torrents

3. Condicions d'ús:

Només són permesos les instal·lacions de captació o depuració d'aigües en els termes admesos per la legislació d'aigües vigent, previs a la llicència d'obra municipal i de l'Agència Catalana de l'Aigua.

El mateix ocorre amb els sòls forestals, que sense definir una clau concreta, tenen una definició clara basada en la llei forestal i implica condicions normatives específiques força protectores recollides a l'article 175

1. Definició

D'acord amb l'article 2 de la Llei 6/1988 forestal de Catalunya el sòl forestal compren els àmbits on majoritàriament es desenvolupen sòls poblats d'espècies arbòries o arbustives, de matolls i d'herbes, també els erms situats en els límits dels boscos que siguin necessaris per a la protecció d'aquests i els erms que, per llurs característiques, siguin adequats per a l'aforestació i la reforestació, en àrees no afectades per la consolidació dels nuclis urbans.

També es consideren terrenys forestals els prats de regeneració natural, els rasos poblats anteriorment i transformats sense l'autorització corresponent i les pistes i camins forestals.

D'acord amb l'article 3 de la Llei 6/1988 forestal de Catalunya, no tenen la consideració de terreny forestal: els sòls qualificats legalment com a urbans o com a urbanitzables programats, les superfícies poblades d'arbres isolats o de plantacions lineals i les superfícies destinades al conreu d'arbres ornamentals.

Es consideren com a terrenys forestals temporals, amb una durada mínima del torn de l'espècie, els terrenys agrícoles que circumstancialment són objecte d'explotació forestal amb espècies de creixement ràpid.

Les àrees forestals compreses en aquesta qualificació són àrees boscoses que han de ser protegides com a reserva natural i àrees de bosc a conservar o repoblar, per la importància paisatgística primordial en la configuració física del territori.

Aquestes zones a més d'estar sotmeses a la legislació específica sobre defensa i conservació de masses forestals i al que estableix la legislació urbanística respecte a zones verdes, queden subjectes a aquesta normativa.

La destinació de terrenys, en virtut d'aquest POUM a zones boscoses no requereix necessàriament la titularitat pública. Les finques de propietat privada qualificades com a zones boscoses, seran mantingudes i conservades adequadament per garantir la millor seguretat en front als incendis.

2. Condicions d'ús

En general l'únic us admès és el forestal, raó per la qual queda prohibida qualsevol transformació del sòl que lesionï el valor específic de la vegetació arbòria. Prohibint-se qualsevol tipus d'edificació exceptuant l'habitatge que només s'admet a les masies existents.

L'aprofitament dels productes forestals: es realitzarà dins dels límits que permeten els interessos de la seva conservació i millora, d'acord amb la Llei 6/88, forestal de Catalunya. La repoblació forestal es portarà a terme amb

espècies pròpies de la zona. Es prohibirà la plantació intensiva d'espècies que puguin alterar les unitats de paisatge, l'equilibri ecològic i l'entitat de les vegetacions autòctones.

Els terrenys integrants dels boscos no podran ser dedicats a usos, aprofitaments i utilitzacions que impliquin transformació de la massa boscosa; el seu aprofitament s'ajustarà a les determinacions de la Llei 6/1988 forestal de Catalunya.

A més de la intervenció de l'Administració forestal l'Ajuntament haurà de vetllar per impedir que sota qualsevol pretext es realitzin aprofitaments que comportin un atemptat al caràcter intrínsec del bosc.

En les masies o edificacions existents es permetran els usos sanitari, socio-cultural, docent, restauració, hotelier i recreatiu amb les condicions assenyalades en aquestes normes.

Dins del perímetre del sòl forestal existeixen parcel·les i espais agraris actualment en explotació, sobre els que regiran les mateixes condicions normatives que pel sòl agrícola.

En els casos de partició o divisió del sòl forestal, es seguirà el que determini la unitat mínima de divisió forestal, segons el que estableixen els articles 21.1 i 21.2 de la Llei 6/1998 forestal de Catalunya.

Les urbanitzacions que no tenen una continuïtat immediata amb la trama urbana i que estiguin situades a menys de cinc-cents metres de terrenys forestals i a les edificacions i les instal·lacions aïllades situades en terrenys forestals (en són exclosos les edificacions i les instal·lacions destinades a explotacions agrícoles i ramaderes i els habitatges que hi són vinculats) hauran de seguir els requisits que estableix la Llei 5/2003, de 22 d'abril, de mesures de prevenció dels incendis forestals en les urbanitzacions sense continuïtat immediata amb la trama urbana i el corresponent Decret de desplegament de la llei (Decret 123/2005, de 14 de juny, de mesures de prevenció dels incendis forestals en les urbanitzacions sense continuïtat immediata amb la trama urbana.

Tanmateix, i en el cas de les urbanitzacions que no tenen una continuïtat immediata amb la trama urbana i que estiguin situades a menys de cinc-cents metres de terrenys forestals, serà l'ajuntament qui determini el plànol de delimitació on es grafiïn les franges exteriors de protecció que ja existeixen o que cal que existeixin, segons el que estableix la legislació anterior.

Només es podran realitzar rompudes en sòl forestal amb pendent mig inferior al 20%, quan la legislació ho permeti i s'hagin obtingut els permisos corresponents del Departament de Medi Ambient i Habitatge (DMAH). La posada en conreu de sòls forestals de pendent superior al 20% precisarà d'un projecte tècnic amb mesures de protecció del sòl i sempre que tinguin la corresponent validació del DMAH. Només serà admissible excepcionalment el conreu en sòls forestals de pendents superiors al 30% quan s'apliquin solucions amb feixes de menys de 2,5 m d'alçada, construïdes amb materials tradicionals, sempre i quan el seu impacte ecològic i paisatgístic sigui moderat i es tingui un informe favorable del DMAH.

El tractament de les zones verdes és especialment important a nivell d'introduir els criteris de sostenibilitat i la conservació de la biodiversitat en els espais urbans i urbanitzables. L'article 82 detalla els sistemes, i dona nom al sistema d'espais oberts. L'article 89 i en endavant desenvolupa el sistema d'espais oberts, que incorpora el sistema de zones verdes (clau VP), l'hidrogràfic (HI) i el de protecció de sistemes (PS). La pròpia definició d'aquest tipus de sistemes és interessant a l'objecte del que ens ocupa:

S'ordenen com a sistemes generals d'espais lliures els parcs lineals al llarg de les infraestructures i jardins urbans que s'especifiquen com a tals en els plànols d'ordenació, així com els entorns dels cursos d'aigua, rieres i espais que pel seu valor ambiental, ecològic i paisatgístic han de garantir els corredors biològics i la relació de la població amb el medi i l'homogeneïtat del paisatge.

Pel seu paper fonamental en el manteniment del paisatge, els espais lliures hauran de tenir un tractament específic i acurat de neteja i manteniment compatible amb la seva funció ambiental.

Quant al sistema de zones verdes, ja, des de la seva definició (article 90), incorpora els criteris ambientals

Formen el sistema de zones verdes tots els parcs (urbà, esportiu), jardins, places, rambles i tot l'espai lliure d'ús públic, situat en sòl urbà o urbanitzable, existent o de nova creació.

El sistema de zones verdes està format per els espais lliures, eminentment arbrats, que, independentment del seu règim urbanístic, tenen un objectiu principal funcional: el repòs, el lleure i l'esbarjo de la població. Tenen, també, un objectiu ornamental (la qualificació i embelliment del paisatge urbà) i mediambiental (la millora ambiental del medi urbà, la protecció -integració- entre els nuclis i el camp, i la d'inserir a la trama urbana retalls de natura o elements naturals preexistents).

Continua donant instruccions molt clares sobre el seu tractament amb criteris ambientals:

El criteri que ha de regir el disseny, execució i manteniment dels espais verds públics ha de ser, bàsicament, el de sostenibilitat. Així, el disseny ha de garantir un mínim consum de recursos i una màxima conservació i potenciació de la biodiversitat.

En la gestió d'aquests espais verds cal aplicar criteris que impliquin un respecte i un bon ús dels recursos naturals, d'entre els que cal destacar: el consum racional de l'aigua per al reg, la selecció de les espècies vegetals i alhora ornamentals més ben adaptades al sòl i al clima d'aquesta zona, el control integrat de plagues i la protecció del sòl per evitar-ne la pèrdua de la fertilitat i la impermeabilització.

A tal fit, el disseny de les zones verdes públiques haurà d'atendre als següents criteris:

a. *Utilització d'espècies autòctones, agrícoles, forestals i/o ornamentals tradicionals, adaptades a la climatologia mediterrània del municipal, a les condicions edàfiques locals i a la resistència a plagues. Es recomanen les següents:*

- *Arbres: pi blanc (Pinus halepensis), pi pinyer (Pinus pinea), roure de fulla petita (Quercus faginea), alzina (Quercus ilex ssp. ilex), lledoner (Celtis australis), servera (Sorbus domestica), àlber (Populus alba), om (Ulmus minor), pollancre (Populus nigra ssp. nigra), olivera (Olea europaea), saüc (Sambucus nigra), figuera (Ficus carica), magraner (Punica granatum), freixe (Fraxinus angustifolia), garrofer (Ceratonia siliqua), codonyer (Cydonia oblonga), plataner (Platanus x hispanica).*

El lledoner, l'alzina, el pollancre i la servera poden ser espècies adequades per l'arbrat viari. Els altres poden ser espècies adequades per zones verdes més àmplies, donades les seves capçades més àmplies.

- *Arbusts: garric (Quercus coccifera), aladern (Rhamnus alaternus), roser silvestre (Rosa sp), arç blanc (Crataegus monogyna), aranyoner (Prunus spinosa), ginesta (Spartium junceum), marfull (Viburnum tinus), matabous (Bupleurum fruticosum), sanguinyol (Cornus sanguinea), boix (Buxus sempervirens), llentiscle (Pistacia lentiscus), aladern de fulla estreta (Phyllirea angustifolia), margalló (Chamaerops humilis), retama (Retama sphaerocarpa).*
- *Subarbusts: romaní (Rosmarinus officinalis), sàlvia (Salvia officinalis), sajolida (Satureja montana), espernallac (Santolina chamaecyparissus), farigola (Thymus vulgaris), salvió blener (Phlomis lichnitis), romaní mascle (Helianthemum syriacum), espígol (Lavandula officinalis), estepes (Cistus albidus, C. monspeliensis, C. salviifolius, C. clusii), Helichrysum stoechas, Erica multiflora, Linum suffruticosum, Iris germànica, Iris lutescens, Narcissus serotinus, Lithospermum fruticosum, Sedum album, Sedum sediforme, Aphyllantes monspeliensis...*

O qualsevol altra espècie que es justifiqui pròpia dels hàbitats autòctons del municipi.

Els subarbusts poden conformar massissos de plantes autòctones aromàtiques que, combinades amb elements inerts com rocalles, pedruscars o pedres individuals conformant diversos nivells, així com els arbusts i elements arboris centrals, poden crear zones verdes de gran interès ornamental tant a les rotondes com a les àrees més compactes i quadrangulars.

S'ha d'evitar que existeixen masses de gespitoses o d'altres espècies que necessitin importants dosis de reg, especialment si es tracta de reg per aspersió. Aquest tipus de jardineria pot ser imprescindible en alguns espais públics on es cerca el descans i lleure específics, com per exemple al voltant de piscines, però no seran acceptables en zones enjardinades aparador o sense funcionalitat per l'oci dels ciutadans. En aquests casos, les superfícies no ocupades per arbres, arbusts o subarbusts ho seran per substrats inerts.

- b. *El disseny de les zones verdes s'haurà de realitzar sempre tenint en compte els elements preexistents i la preservació d'aquells més interessants, i no a l'inrevés. És a dir, és la presència d'arbrat agrícola, ornamental i forestal preexistent, o d'altres elements d'interès – cultura de la pedra seca, cultura de l'aigua... – els que determinaran el disseny final dels jardins, que haurà de ser conservador del paisatge original. Durant les tasques d'execució sempre es prendran les mesures de protecció físiques necessàries per la preservació d'aquests elements, per evitar danys causats per maquinària.*
- c. *El transplantament ex situ d'elements d'interès – especialment peus d'oliveres – és una altra de les mesures a prendre en consideració.*
- d. *Les zones verdes confrontants amb la vegetació de ribera de les rieres estaran destinades de manera preferent a ampliar la franja de vegetació natural de ribera dels cursos fluvials. En tot cas, en la seva part més*

allunyada del curs fluvial es poden situar espais i estructures pel gaudi dels ciutadans, sempre encaminades al passeig i a la contemplació, estudi i interpretació dels ecosistemes de ribera.

- e. *Sempre que sigui possible, les zones verdes respectaran els sistemes de captació d'aigua i reg preexistents en les finques que tinguin aquesta destinació, i projectaran l'aprofitament d'aquesta infraestructura pel reg citat, que sempre serà gota a gota – exceptuant les zones de gespitoses situades puntualment en indrets destinats a l'oci. Totes les basses agrícoles preexistents situades en l'interior de les zones verdes seran tractades amb especial cura i incorporades al projecte de zona verda com àrea ornamental d'aigües.*

Respecte al verd privat, l'aprovació de les llicències de construcció en zones d'urbanització restarà condicionada també a la presentació d'un projecte específic, a valorar pels serveis tècnics municipals, que haurà de justificar els següents conceptes: utilització de flora autòctona i/o adaptada a les condicions bioclimàtiques d'Alcover, respecte als elements preexistents, tipus de reg i consum previst, justificació del disseny en base al criteri general de sostenibilitat.

Aquests criteris garanteixen un acurat tractament dels sistemes de zones verdes, tot introduint els aspectes bàsics en la xerojardineria – amb repercussions positives sobre aspectes com el consum d'aigua, tal com es tractarà posteriorment.

El POUM no incideix només en les zones verdes públiques sinó també en el disseny dels espais verds privats amb criteris ambientals. L'article 16 de tractament de l'espai privat diu el següent:

Es tindrà especial cura amb els elements frontera de l'espai públic; sempre que sigui possible, es tractaran amb jardineria d'espècies autòctones i, preferentment, amb pedra de la zona

L'article 54 que parla del sòl lliure d'edificació a les edificacions alineades al vial, diu el següent:

Els terrenys lliures d'edificació situats en el pati d'illa, produïts per la regla sobre profunditat edificable de la planta baixa, o per la no ocupació de la totalitat de la parcel·la, es destinaran a ús privat d'esbarjo, repòs, jardins o horts dels habitatges respectius. No podran ésser objecte de cap altre aprofitament més que el corresponent a espais lliures al servei de l'edificació aixecada a la parcel·la. El tractament d'aquests espais s'haurà de fer amb espècies autòctones de la zona.

De manera similar, a l'article 64 que parla del sòl lliure d'edificació a les edificacions aïllades, diu el següent:

Els terrenys lliures d'edificació per aplicació de la regla sobre ocupació màxima de parcel·la i separacions mínimes, no podran ésser objecte, en superfície, de cap altre aprofitament més que el corresponent a espais lliures al servei de l'edificació aixecada a la parcel·la o a edificacions aixecades com a construccions auxiliars en els supòsits que quedi manifesta aquesta possibilitat. Romandran preferentment arbrats i enjardinats. El tractament d'aquests espais s'haurà de fer amb espècies autòctones de la zona.

L'article 92 que defineix el sistema de serveis tècnics i ambientals (clau TA) incorpora requeriments sobre el tractament dels espais verds:

4 (...) Els espais lliures d'edificació o instal·lació que constitueixen l'entorn d'aquests serveis es consideraran com a espais lliures i rebran un tractament amb vegetació autòctona i compatible amb les servituds derivades del servei.

L'article 165. que parla de les edificacions preexistents en sòl no urbanitzable també cita:

Serà també important garantir el manteniment i millora de l'arbrat de companyia i els enjardinaments preexistents

4.3.2. Mesures de sostenibilitat en la conservació del paisatge.

Diversos articles fan referència a la conservació del paisatge en tota la seva extensa concepció. No es repetiran aquí els aspectes relatius a la conservació del paisatge urbà que són qüestions d'àmbit molt clarament relacionat amb mesures urbanístiques, però sí aquelles que s'han introduït amb vocació de manteniment del paisatge territorial.

Dins de les disposicions generals, cal citar l'article 18 de condicions estètiques i paisatgístiques

Totes les noves edificacions hauran d'adaptar les seves condicions estètiques als criteris de la llei 8/2005, de 8 de juny, de protecció, gestió i ordenació del paisatge i a l'altra normativa vigent

L'article 16 de tractament de l'espai privat, determina el següent:

L'espai de parcel·la exterior i no ocupat amb edificació ha de mantenir-se net i curiós; tractat amb criteris cromàtics en equilibri amb el paisatge

L'article 17 de tractament de l'espai públic, determina el següent:

L'edificació pública s'adaptarà a l'entorn i mantindrà els criteris cromàtics. Es tindrà especial cura en l'ornament i les conques visuals o estètiques. El nombre d'elements de senyalització i serveis situats a les façanes es reduiran als estrictament imprescindibles

L'article 47 de condicions d'urbanització i instal·lacions fan esment a les condicions paisatgístiques de les instal·lacions de serveis

1. *En les noves implantacions, ja siguin en sòl urbà o en sòl urbanitzable*
 - a. *Les xarxes de serveis de subministrament o telecomunicacions (telefonía, enllumenat, electricitat, gas, sanejament, aigua o altres) aniran soterrades*
(...)
2. *Les xarxes existents s'aniran adaptant al requeriment del punt anterior. Només s'admeten les connexions dels punts de llum amb braç mural al nucli antic, preferentment encastades. Es constituirà una servitud en façana a favor de l'ajuntament per al pas d'instal·lacions quan sigui necessari per la continuïtat de les xarxes existents.*

(...)
5. *Les instal·lacions d'aire condicionat no es podran col·locar en façana. Les instal·lacions d'aire condicionat privat compliran les determinacions establertes a l'annex III.3 sobre sorolls i vibracions per les activitats*
6. *Les antenes de televisió i ràdio, incloent les antenes parabòliques, se situaran en coberta de forma que no siguin visibles des del carrer*

(...)
8. *No s'admeten les sortides d'evacuació de fum a façana.*

9. En els edificis nous o en aquells resultants d'un procés de gran rehabilitació s'encastaran, sempre que sigui possible, les instal·lacions existents o noves situades a la façana

L'article 92 que defineix el sistema de serveis tècnics i ambientals (clau TA) incorpora requeriments de tipus paisatgístics:

4. L'edificació i les instal·lacions s'adaptaran a les necessitats del programa del servei tècnic ambiental que contenen s'evitarà la formació de superfícies de contrast amb l'entorn, dotant-les d'una tonalitat cromàtica que amenitzi línies i relleus al seu voltant; i es disminuirà l'impacte visual produït des dels camins, l'autovia o les poblacions contigües, mitjançant la instal·lació de barreres vegetals.

L'article 149 parla sobre les tanques en sòl no urbanitzables i n'incorpora consideracions de caràcter paisatgístic:

No s'admet la construcció de tanques que delimiten les finques tret que siguin per a la protecció de construccions o instal·lacions específiques degudament autoritzades o que es justifiqui la seva necessitat per a l'ús agrícola o ramader. En tot cas, es construiran de forma que no agredeixin el medi rural on s'emplacen, ni privin la visió del paisatge.

Les tanques es faran amb elements diàfans, amb estructura metàl·lica o de fusta, utilitzant elements vegetals (autòctons o tradicionalment utilitzats per aquest fi, prohibint-se les palmàcies i les espècies al·lòctones invasores), fileres d'arbres, fusta o metàl·liques de filat de filferro. Podrà tenir una part inferior d'obra, preferentment de pedra del país, d'una alçada màxima de 0,20 m, sempre que aquest no alteri el curs natural de les aigües, i una alçada màxima total de 2,00 m.

També s'admetrà la delimitació amb marges de pedra del país d'una alçada inferior a 1,20 m

En els límits de les vies de circulació ràpida s'admetrà el tancament massís amb muret de pedra del lloc de 1,20 m d'alçada o una tanca vegetal de fins a 2,50 m.

Els paredats i murs de contenció de terres no sobresortiran del nivell del terreny que contenen.

L'article 153 incorpora raonaments paisatgístics per a la situació de les infraestructures de transport d'energia i comunicacions en sòl no urbanitzable

La creació de noves línies elèctriques aèries d'alta tensió o d'antenes de comunicació radioelèctrica o de telefonia s'ordenarà conjuntament amb les existents, preveient en el primer cas, corredors al llarg de les infraestructures viàries de comunicacions i situant-se en el segon cas pels terrenys amb menys impacte sobre el medi. En el cas de noves esteses de línies per regular i racionalitzar els traçats de les diferents companyies i establir les mesures adequades de protecció es redactarà un Pla especial previ a la concessió de qualsevol llicència.

Qualsevol nova operació sobre el traçat i la línia de transport de gasos líquats del petroli o gas natural incorporarà la definició prèvia per part del promotor d'un projecte de restauració dels terrenys afectats especialment dissenyat per evitar els greus impactes paisatgístics actuals que aquesta infraestructura provoca.

L'article 156 parla de criteris paisatgístics en elements publicitaris en sòl no urbanitzable

Es prohibeix la col·locació de cartells o altres elements publicitaris que distorsionin la visió del paisatge, especialment aquells que infringeixin la línia d'horitzó.

La Secció 2 sobre construccions en sòl no urbanitzable incorpora diversos requeriments de caire paisatgístic.

A l'article 157 de disposicions generals en sòl no urbanitzable, es diu:

1. Les intervencions en sòl no urbanitzable hauran d'assegurar el respecte a les condicions naturals i paisatgístiques de l'entorn en què s'emplacen, amb les condicions específiques que s'assenyalen en aquestes normes per a cada tipus de sòl i d'ús.

17. Els projectes de les noves construccions en sòl no urbanitzable a les quals es refereix l'article 49 de la Llei han d'incloure, als efectes de la tramitació prevista per l'article 48 de la mateixa Llei, un estudi d'impacte paisatgístic, amb les característiques definides per l'article 85.4 del Reglament.

I l'article 158 desenvolupa la integració en el paisatge d'aquestes edificacions tal com segueix:

En desenvolupament de l'art.9 del TRLUC qualsevol edificació o volum que d'acord amb els apartats anteriors s'hagi d'emplaçar en el sòl no urbanitzable haurà de garantir que la seva situació, volumetria, alçada, murs i tancaments, o la instal·lació d'altres elements, no limiti el camp visual per a poder contemplar els paisatges naturals, ni trenquin l'harmonia o desfigurin la perspectiva. Serà preceptiu l'Estudi d'impacte i integració paisatgística que preveu la Llei del Paisatge.

Les construccions s'adaptaran a la topografia natural del terreny, es situaran en els llocs menys exposats visualment, seran adequades a la seva condició aïllada i, per tant, caldrà explicitar la previsió i qualitat dels accessos i serveis necessaris en funció de l'ús i de l'emplaçament. Altrament es consideren no edificables els terrenys del sòl no urbanitzable amb un pendent igual o superior al 20% i es prohibeixen les construccions sobre els careners i turons del relleu del terreny.

Les construccions que es projectin tindran uns materials, sistemes constructius, volum, tipologia aparent, acabats i colors que garanteixin una adequada integració a les condicions naturals de l'entorn i al seu cromatisme.

Les construccions seran adequades a la seva condició aïllada i, per tant, caldrà explicitar la previsió i qualitat dels accessos i serveis necessaris en funció de l'ús i de l'emplaçament.

La nova edificació o ampliació de l'existent no suposarà la destrucció de l'arbrat existent. En tot cas els possibles arbres arrencats es reemplaçaran dins el termini màxim d'un any. En la sol·licitud de llicència municipal hi constarà el seu nombre, el procés i localització de la replantació.

On les darreres disposicions sobre l'arbrat també podrien ser considerades com a mesures de sostenibilitat en l'àmbit de protecció de la biodiversitat i els espais lliures.

L'article 160 sobre construccions agrícoles en sòl no urbanitzable imposa també condicions de caràcter paisatgístic

- d. *Cal garantir la integració paisatgística i minimitzar l'impacte visual de les instal·lacions. Les façanes s'arrebossaran i pintaran excepte quan el material base dels tancaments estigui preparat per anar vist, en tots els casos tindran un cromatisme adequat al paisatge, emprant-se colors clars de la gamma terrosa. Les cobertes no podran ser de xapa galvanitzada, aconsellant-se les de teula àrab o les que tinguin un cromatisme similar a aquestes, quedant expressament prohibides les de color negre.*
- e. *En els llocs amb arbrat, es projectarà i plantarà al llarg de les edificacions fileres d'arbres, d'una classe característica del lloc (espècies autòctones i de creixement ràpid), en una proporció mínima d'un arbre cada 6 m, a l'objecte de matisar l'impacte visual de la construcció.*

I el mateix realitza l'article 161 sobre construccions ramaderes en sòl no urbanitzable

- d. *Cal garantir la integració paisatgística i minimitzar l'impacte visual de les instal·lacions. Les façanes s'arrebossaran i pintaran excepte quan el material base dels tancaments estigui preparat per anar vist, en tots els casos tindran un cromatisme adequat al paisatge, emprant-se colors clars de la gamma terrosa. Les cobertes no podran ser de xapa galvanitzada, aconsellant-se les de teula àrab o les que tinguin un cromatisme similar a aquestes.*
- e. *Es procurarà la plantació al llarg de les edificacions de les explotacions ramaderes de fileres d'arbres, d'una classe característica del lloc (espècies autòctones i de creixement ràpid) en una proporció mínima d'un arbre cada 6 metres de longitud, a l'objecte de matisar l'impacte visual de la construcció.*
- e. *Les explotacions ramaderes, s'han de situar, amb caràcter general fora de les visuals del nucli urbà (...)*

L'article 163. incorpora criteris de protecció paisatgística a les construccions i instal·lacions d'obres públiques en sòl no urbanitzable, tal com segueix

4. Les construccions que es projectin tindran uns materials, uns acabats i uns colors que garanteixin una adequada integració a les condicions naturals de l'entorn.

4.3.3. Mesures de sostenibilitat en la protecció del patrimoni cultural

L'article 86 que desenvolupa el sistema viari (clau XV) fa un esment a les vies pecuàries com elements a protegir, tal com segueix:

XV4. Xarxa de vies pecuàries, recorreguts paisatgístics i d'interès natural, constituïda per vies que cal recuperar pel seu caràcter vertebrador del territori no urbanitzat i mantenir-les per la seva funció de connexió amb les àrees urbanes o entre espais naturals.

Relacionat també amb aspectes de protecció paisatgística, l'apartat 6 d'aquest mateix article diu el següent:

6. La col·locació de cartells o altres mitjans de propaganda visibles des de la via pública estarà sotmesa a les determinacions de la legislació vigent i a la prèvia llicència municipal. En qualsevol cas queda prohibit situar publicitat dins la xarxa bàsica territorial i dins de tots els camins rurals del municipi. Només s'admet situar indicadors en les cruïlles dels camins per tal de facilitar la localització de masies, jaciments arqueològics o altres elements del patrimoni cultural i natural.

L'article 88 sobre camins rurals aprofundeix en la consideració de protegit dels camins ramaders i diu en el seu apartat 8:

8. Les carrerades de bestiar o vies pecuàries seran objecte de protecció especial d'acord amb la llei 3/1995 de 23 de març de Vies Pecuàries. S'hauran d'assegurar, amb caràcter previ, el manteniment de la seva integritat superficial, no es podrà disminuir o corregir l'amplària d'aquests camins ramaders, ja sigui en trams de sòl no urbanitzable com urbanitzable. A les vies pecuàries les distàncies de protecció seran iguals al seu ample reconegut legalment.

Les estructures de pedra seca i elements associats també tenen el seu grau de tractament a la normativa. Així, l'article 159 que parla de les actuacions d'interès públic en sòl no urbanitzable incorpora el següent:

*3. Els projectes, o si escau el Pla especial urbanístic, de les actuacions específiques d'interès públic en sòl no urbanitzable, als efectes de la tramitació que estableix l'article 48.1 i 2 del TRLUC, han d'incloure la documentació exigida en l'apartat 1 de l'esmentat article, a més d'altra legislació vigent, i com a mínim la documentació següent:
(...)*

- *Un informe sobre l'afectació als elements de la cultura de la pedra seca catalogats i les mesures de conservació a engegar.*

L'article 170 sobre el sòl agrícola de valor (clau 21) incorpora considerants sobre el paisatge agrícola tradicional i sobre el patrimoni de la pedra seca:

Tanmateix, es considera prioritària la conservació i recuperació del paisatge agrícola tradicional, caracteritzat per un elevat interès paisatgístic i una important biodiversitat. El POUM procurarà que la mecanització del camp, en aquells espais més rics des del punt de vista paisatgístic, no comportin una alteració substancial de la fesomia dels conreus, de manera que la dimensió dels camps i la superfície ocupada per vegetació seminatural dels marges es mantingui sensiblement en el conjunt i de forma més particular en aquells espais de paisatge més fràgil.

D'acord amb l'apartat anterior els conreus en feixes que encara resten són elements d'especial protecció en general i de forma particular en les zones de major interès paisatgístic, de tal manera que en aquests casos la tipologia de

conreu i la geometria de les feixes s'ha de mantenir, no permetent-se moviments de terres que eliminin feixes ni cap altra actuació que redueixi la superfície ocupada per la vegetació dels marges. En el sòl rústic en general aquesta restricció es limitarà a la prohibició d'aquelles actuacions que modifiquin substancialment el conjunt dels seus camps de conreu i de la geometria dels seus marges i feixes. Les barraques de pedra seca catalogades restaran protegides i no es permetrà la seva destrucció o alteració formal amb elements constructius no tradicionals.

El **títol IV (Protecció del Patrimoni) (article 176)** remet al Catàleg de Béns Protegits del POUM, força complet i que incorpora un catàleg complet de les barraques de pedra seca. Diu simplement el següent:

Tot allò que fa referència a la protecció del patrimoni a Alcover està contingut dins del Catàleg de béns protegits d'aquest POUM. La normativa i fitxes de les quals formen part complementària del text normatiu d'aquestes normes urbanístiques.

4.3.4. Mesures de sostenibilitat per minimitzar el consum de recursos naturals i la contaminació.

Aquest aspecte es tracta de manera reiterada en diversos apartats i articles. Per començar, es farà esment a aquells que marquen principis generals transversals a diversos dels vectors ambientals.

L'**article 16**, ja citat, incorpora els criteris ambientals al tractament de l'espai privat

L'espai privat ha de tractar-se amb criteris de màxim estalvi energètic, afavorint l'ús de les energies renovables i evitant elements de contaminació acústica i lumínica.

L'**article 17** incideix en el mateix però per l'espai públic

L'espai públic, llur urbanització i edificació, ha de tractar-se d'acord amb els criteris de màxima sostenibilitat, eficàcia i estalvi energètic; evitant la contaminació lumínica, fomentant la protecció dels cursos hídrics, el reciclatge i l'ús de les energies renovables.

L'**article 73 a 77** tracten del nivell d'incidència d'usos sobre l'entorn i el medi ambient, tal com segueix:

Art.73. Nivell d'incidència dels usos sobre l'entorn i el medi ambient

1. Qualsevol ús o activitat compatible o admesa del planejament en una determinada zona podrà instal·lar-s'hi atenent dos requisits previs:

- a) *Que el nivell d'incidències sobre d'altres usos i fonamentalment sobre l'ús residencial, sigui el que, d'acord amb els paràmetres que estableix "l'ordenança reguladora de la incidència de les activitats sobre l'entorn i el medi ambient" (veure ANNEX 2) pugui permetre la seva compatibilitat.*
- b) *Que els efectes a l'entorn i el medi ambient no sobrepassin els nivells que es fixin en la corresponent ordenança reguladora.*

2. La mesura del nivell d'incidència de qualsevol activitat sobre l'entorn o sobre d'altres usos, s'estableix mitjançant els següents paràmetres:

- Sorolls i vibracions
- Contaminació atmosfèrica
- Aigües residuals
- Residus
- Extraccions d'àrids, terres i minerals
- Construccions ramaderes
- Càrrega i descàrrega
- Olors
- Radiacions electromagnètiques
- Risc d'incendi

- Risc d'explosió

3. Els anteriors paràmetres hauran de regular-se específicament a través de "l'ordenança reguladora de la incidència de les activitats sobre l'entorn i el medi ambient" valorant el seu nivell d'incidència sobre l'entorn i el medi ambient.

Art.74. Simultaneïtat d'usos

Quan en un mateix local es realitzin diverses activitats, es regularà tot el conjunt atenent l'ús més desfavorable en quant al nivell d'incidències sobre l'entorn i el medi ambient.

Art.75. Millores tècniques disponibles i mesures correctores

1. Per a la instal·lació de qualsevol ús o activitat s'adoptaran les millors tècniques disponibles (MTD), per tal d'evitar que el nivell d'incidències sobre l'entorn o el medi ambient sigui superior a aquell que s'indica a la corresponent ordenança reguladora o altra legislació aplicable.

2. Per aquells usos o activitats que pel nivell d'incidència sobre l'entorn i el medi ambient no estiguin permesos en una determinada zona, els Serveis tècnics municipals podran determinar la seva admissió sempre que s'adoptin mesures tècniques correctores de reconeguda eficàcia que eliminin o redueixin el seu nivell d'incidència sobre l'entorn fins als límits admissibles a la zona corresponent.

3. Si les mesures tècniques correctores no aconseguissin reduir el nivell d'incidència fins als límits màxims indicats en la corresponent ordenança reguladora o altra legislació aplicable, l'administració podrà acordar el cessament o clausura de l'activitat.

Art.76. Impacte ambiental

1. El planejament urbanístic general i derivat que ha de ser objecte d'avaluació ambiental, el contingut documental que han d'incloure aquestes figures de planejament, així com la tramitació que han de seguir, és regulada per la disposició transitòria desena de la Llei 10/2004, de 24 de desembre.

2. Es sotmetran a avaluació d'impacte ambiental:

- Els projectes públics o privats consistents en la realització d'obres i instal·lacions productives relacionats a la Llei 3/1998, de 27 de febrer, de la intervenció integral de l'administració ambiental, i el Decret 136/1999, de 18 de maig, que la desenvolupa.
- Determinats projectes i instal·lacions als que fa referència la Llei 12/1985, de 13 de juny, d'espais naturals.
- Per a la resta de projectes i instal·lacions, la seva aplicació es farà a través del Decret 114/1988, de 7 d'abril, d'avaluació d'impacte ambiental, fins a la promulgació de la nova llei d'impacte ambiental que s'està redactant.
- Les transformacions de sòl superiors a 100 ha, segons la disposició addicional segona de la Llei estatal 4/89, de 27 de març, de conservació d'espais naturals i flora i fauna silvestre, que impliquin eliminació de la coberta vegetal i suposin un risc potencial per a infraestructures d'interès general.
- Les noves carreteres, així com els condicionaments d'antigues vies que suposin canvis de traçat, segons el que estableix la Llei 7/1993, de 30 de setembre, de carreteres.
- Els circuits permanents no tancats, segons el Decret 166/1998, de 8 de juliol, de regulació de l'accés motoritzat al medi natural, que desplega la Llei 9/1995, de 27 de juliol.
- Els supòsits establerts als annexos I i II del Decret 328/1992, de 14 de desembre, pel qual s'aprova el Pla d'Espais d'interès natural, en el cas d'afectar els espais que allà es defineixen.
- El Decret 213/1997, de 30 de juliol, de modificació del Decret 328/1992, de 14 de desembre, pel qual s'aprova el Pla d'Espais d'interès natural, preveu l'exempció del tràmit per determinades pistes forestals.
- La construcció de línies de tensió superior a 220 kV i una longitud superior a 15km, segons el que estableix a la seva disposició addicional dotzena, la Llei estatal 54/1997, de 27 de novembre, del sector elèctric.

3. Hauran d'elaborar un estudi d'impacte ambiental:

- Els heliports, regulats pel Decret 284/2000, de 24 de juliol, pel qual s'aprova el Reglament de la Llei 11/1998, de 5 de novembre, d'heliports. L'estudi es sotmetrà al tràmit d'avaluació si aquesta és preceptiva segons la

normativa vigent; en cas contrari, el Departament de Medi Ambient haurà d'elaborar un informe sobre les mesures necessàries per a la protecció del medi.

4. Esment a part requereix l'avaluació d'activitats extractives, que està regulada específicament per la Llei 12/1981, de 24 de desembre, per la qual s'estableixen normes addicionals de protecció dels espais d'especial interès natural afectats per activitats extractives, i el Decret 343/1983, de 15 de juliol, sobre les normes de protecció del medi ambient d'aplicació a les activitats extractives.

5. Finalment cal fer referència a la Llei 9/1993, de 30 de setembre, del Patrimoni Cultural Català, que estableix sol·licitar informe al Departament de Cultura en els projectes d'obres i instal·lacions que s'hagin de sotmetre al procediment d'avaluació d'impacte ambiental i que afectin béns integrats del patrimoni arqueològic.

Art.77. Pericó de control

Totes les instal·lacions industrials tindran abans de cada punt de connexió a la xarxa de clavegueram, un pericó per la presa de mostres i mesura de cabals. Estaran localitzats en un lloc de fàcil accés aigües amunt de la seva descàrrega i, a ser possible, fora de la propietat. S'haurà de facilitar a l'ajuntament la situació del pericó per a la seva identificació. Segons el tipus d'abocament i a criteri dels serveis tècnics de l'ajuntament el pericó tindrà una capacitat per emmagatzemar els residus produïts durant 24 hores.

Essent especialment interessant la referència a la utilització de les millors tècniques disponibles.

L'article 155. que versa sobre els usos permesos i els usos prohibits en sòl no urbanitzable, cita textualment:

4. Caldrà estudiar d'una manera detallada la captació d'aigua potable i energia, la depuració de les aigües residuals, la minimització dels residus, la idoneïtat dels accessos i la conservació i restauració de les masses arbòries. El titular es comprometrà a la conservació de les construccions i del seu entorn per tal que reuneixi unes condicions adequades de seguretat, de salubritat i d'ornat públic.

La Secció 2 sobre construccions en sòl no urbanitzable incorpora diversos requeriments de caire ambiental.

A l'article 157 de disposicions generals, es diu:

9. S'haurà de resoldre i especificar en la tramitació de la llicència el sistema de depuració de les aigües residuals i el seu destí final, així com el sistema de captació d'aigua i l'abastament d'energia, que serà preferentment renovable.

16. La nova edificació no suposarà la destrucció de l'arbrat existent. En tot cas els possibles arbres arrencats es reemplaçaran dins el termini màxim d'un any. En la sol·licitud de llicència municipal hi constarà el seu nombre, localització i procés de replantació.

Part dels aspectes aquí referenciats es desenvolupen a l'Annex 2 de la memòria, que és una **Ordenança de regulació de la incidència de les activitats sobre l'entorn i el medi ambient**, que no es reproduïx íntegrament ni parcial perquè no aporta novetats respecte a qualsevol ordenança tipus reguladora de la intervenció administrativa de les activitats en el marc de la Llei 3/1998 i disposicions que la despleguen, però que suposa una clarificació de la situació actual a Alcover on el compliment del procés de llicència ambiental d'activitats en base a la citada llei no acabava d'estar plenament consolidat.

Mesures de sostenibilitat en l'apartat de residus.

Alguns articles desenvolupen mesures específiques per millorar la gestió dels residus.

L'article 46 que parla de les condicions d'urbanització i instal·lacions diu el següent:

3. Es preveurà, en la xarxa viària urbana i en els camins veïnals, els espais reservats suficients per a la col·locació, i la integració dins del paisatge, de contenidors o altres equipaments necessaris per a optimitzar les operacions de recollida i transport de residus. En les noves implantacions els contenidors aniran soterrats.

Una completa ordenança sobre la gestió de runes i terres s'incorpora a la normativa com **Annex IV** i fixa les condicions per una gestió ambientalment correcta d'aquest tipus de residus.

Mesures de sostenibilitat en l'apartat d'energia i contaminació acústica, lumínica i atmosfèrica.

Dins de les disposicions generals, es planteja també un article específic sobre les energies renovables, és l'article 21, que diu el següent:

Els edificis de nova construcció, sempre que sigui possible, preveuran espais i condicions tècniques suficients per la ubicació d'instal·lacions receptores d'energia solar o altres energies alternatives, que cobreixin les necessitats domèstiques i de serveis propis de l'edificació.

Aquestes instal·lacions hauran de preveure la seva integració en el disseny de l'edificació, tenint en compte, en especial, l'impacte estètic i/o visual que puguin produir, sobre tot en zones amb valors ambientals i/o paisatgístics protegits. El no compliment d'aquesta premissa podrà suposar la denegació de llicència per les corresponents obres.

Quant als paràmetres generals que regulen l'edificació i la urbanització, l'article 39 especifica la planta coberta diu:

Per sobre de l'alçada reguladora màxima, sols es permetrà:

Els elements de ventil·lació, antenes, claraboies dels celoberts i plaques de captació d'energia solar podran sobresortir per sobre dels plans definits per la teulada (...) Les plaques tampoc podran sobresortir més de 50 cm dels esmentats plans.

L'article 46 que parla de les condicions d'urbanització i instal·lacions diu el següent:

4. *L'enllumenat públic i viari estarà dissenyat per garantir l'estalvi i l'eficiència energètica i la reducció de la contaminació lumínica. El projecte constructiu justificarà aquests aspectes; així, per exemple, es prioritzaran les làmpades VSAP o tecnologia més eficient, així com la situació de reductors d'intensitat de llum durant les hores de menys circulació de persones i vehicles, la situació de conjunts de programadors i fotòmetres per adequar l'encesa a la il·luminació exterior, i la reducció de la intensitat i densitat d'il·luminacions en zones de poca o gens circulació de persones com jardins i parcs i vials de polígons industrials (...)*

7. *Només s'admetrà la instal·lació d'antenes per a telefonia mòbil als edificis d'equipaments de titularitat pública, exceptuant-ne els destinats a escoles o altres usos educatius.*

La citada Ordenança de regulació de la incidència de les activitats sobre l'entorn i el medi ambient (**Annex 2**) faculta l'ajuntament per a actuar en l'ordenació de les activitats amb potencial de contaminació atmosfèrica.

Mesures de sostenibilitat en el cicle de l'aigua i el risc d'avingudes

Alguns dels aspectes tractats en apartats anteriors tenen una clara incidència sobre la minimització del consum d'aigua; possiblement l'aspecte més clar sigui els criteris incorporats a les zones verdes que tindran una repercusió

positiva sobre la reducció del consum d'aigua. Tanmateix, altres articles fan referència a aspectes també relacionats:

L'article 46 que parla de les condicions d'urbanització i instal·lacions diu el següent:

1.b. S'optarà per xarxes separatives en els sistemes de clavegueram

Val la pena reproduir íntegrament l'article 91 que regula el sistema hidrogràfic (clau HI) que té repercussions sobre la protecció física de barrancs, aqüífers i fonts, així com la minimització del risc hidrològic.

1. Constitueixen el sistema hidrogràfic les infraestructures hidràuliques, format per els rius, els canals, les rieres, els barrancs i torrents, les sèquies i les basses associades que estructurin el paisatge, el conjunt de fonts naturals i les diverses capes freàtiques del subsòl.

2. L'aigua procedent de les capes freàtiques serà emprada prioritàriament per a l'ús domèstic i per a l'agricultura, mitjançant la construcció de pous sotmesos a llicència municipal i a la inscripció i enregistrament a l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA). En el cas que el pou es trobi dins d'una zona hidrogràfica protegida caldrà, prèviament a la llicència municipal, recaptar informe de l'ACA.

Així mateix, per a la perforació de pous en zona de policia de lleres i per a l'aprofitament de pous (siguin o no en zona de policia de lleres), cal disposar, respectivament, de la corresponent autorització de perforació (ACA) i de l'autorització d'aprofitament o de la concessió d'aigües (Confederació Hidrogràfica de l'Ebre).

3. Tots els rius, canals, rieres i torrents, en els trams classificats de sòl no urbanitzable mantindran una franja de protecció urbanística a partir de la línia de domini públic hidràulic de 5 metres d'amplada a partir del marge que delimita el llit del riu. En aquest àmbit de protecció no s'admet cap tipus de construcció, a no ser que sigui un servei de millora del propi sistema hidrogràfic. En els trams classificats de Sòl Urbà i Sòl Urbanitzable la protecció és establerta per a cada cas als plànols d'ordenació.

4. Pel que fa a la línia d'afecció, sempre i quan no vingui grafiada als plànols d'ordenació, s'estarà al que disposa la legislació hidràulica.

El domini privat de les lleres no autoritza per fer en elles labors ni construir obres que puguin fer variar el curs natural de les aigües o alterar la seva qualitat en perjudici de l'interès públic o de tercers, o la destrucció de la qual per la força de les avingudes pugui ocasionar danys a persones o coses.

Els marges de les lleres públiques estan subjectes, d'acord amb l'article 9 del Reglament de Domini Públic Hidràulic, en tota la seva extensió longitudinal a una zona de servitud de cinc metres d'amplada per a ús públic, i una zona de policia de 100 m d'amplada, mesurades horitzontalment a partir de la llera amb la finalitat de protegir el domini públic hidràulic i el règim de corrents.

Queden sotmesos al que es disposa en Reglament les següents activitats i usos del sòl:

- a. Les alteracions substancials del relleu natural del terreny.*
- b. Les extraccions d'àrid.*
- c. Les construccions de qualsevol tipus, tinguin o no caràcter definitiu o provisional*
- d. Qualsevol altre ús o activitat que suposi un obstacle per a la corrent en règim d'avingudes o que pugui ser causa de degradació o deteriorament del domini públic hidràulic.*
- e. Les activitats i usos esmentats s'han de tenir en compte especialment quan es tracti de terreny urbanitzable*

Les autoritzacions per a la plantació d'espècies arbòries en la zona de servitud requerirà autorització de l'ACA. A la zona de policia resten sotmesos al disposat al RDPH les següents activitats i usos del sòl: alteracions substancials del relleu natural del terreny; les extraccions d'àrids; qualsevol altre ús o activitat que suposi un obstacle per al corrent en règim d'avingudes o que pugui ser causa de degradació o deteriorament del domini públic hidràulic.

Per poder realitzar obres en zona de policia de lleres, cal disposar de la corresponent autorització de l'ACA, i s'estarà al previst als articles 52 al 54, 78 i 79 del RDPH.

5. En els trams de cursos d'aigua que es vegin afectats per preses o petits embassaments s'haurà de redactar un Pla especial que ha de garantir que es minimitzi la incidència ambiental sobre els espais lliures de l'entorn i la pròpia dinàmica del sistema hidrogràfic.

6. Es prohibeixen les obres de canalització dels cursos hídrics, a no ser que estiguin dictaminades per l'Administració competent. En tot cas, es mantindran el domini i l'ús públic dels terrenys superficials del llit anterior a la canalització i es garantirà la seva integració en el paisatge.

7. Les fonts localitzades en sòl no urbanitzable mantindran una protecció radial de 50 m. A l'interior del cercle definit no s'admet cap tipus de construcció excepció feta de les obres de millora de l'entorn de la font.

8. En qualsevol cas es compliran les disposicions establertes pel Reial Decret Legislatiu 1/2001, de 20 de juliol, pel qual s'aprova el text refós de la Llei d'Aigües, el Reial Decret 849/1986, d'11 d'abril, pel qual s'aprova el Reglament de Domini Públic Hidràulic (RDPH), la Llei 6/1999, de 12 de juliol, d'ordenació, gestió i tributació de l'aigua i la normativa concordant.

9. Les zones definides dins l'espai fluvial inundable són:

9.1. **Zona Fluvial (ZF - Q 10)** Ve definit per la franja delimitada per la línia de cota d'inundació de l'avinguda de període de retorn de 10 anys. A la franja o franges així determinades no és permet cap ús. Només es podran dur a terme tasques de manteniment de la vegetació destinades a afavorir un creixement equilibrat i també, mantenir una capacitat hidràulica mínima. Les intervencions hauran de ser autoritzades i tutelades per l'Agència Catalana de l'Aigua.

9.2. **Sistema Hídric (SH - Q 100)**. Ve definit per la franja delimitada per la línia de cota d'inundació de l'avinguda de període de retorn de 100 anys i integra l'ordenació de la llera i de la seva àrea d'influència. Els usos que el SH permet, fora de la Zona Fluvial, i sempre que aquest estiguin ja consolidats, són els següents:

- a. Ús agrícola: Terres de conreu, pastura, horticultura, viticultura, gespa, silvicultura, vivers a l'aire lliure i conreus silvestres. No es permeten els hivernacles ni tancaments de cap classe entre parcel·les.
- b. Ús industrial-comercial: Zones verdes
- c. Usos residencials: Gespa, jardins, zones de joc degudament senyalitzades.
- d. Usos recreatius públics i privats: Camps de golf, pistes esportives a l'aire lliure, zones de descans, zones de natació, reserves naturals i de caça, parcs, vedats de caça i pesca, circuits d'excursionisme o d'equitació. La implantació d'aquestes activitats recreatives no haurà de suposar en cap cas, l'alteració significativa de les condicions natural dels terrenys afectats
- e. Les estacions de bombament, tant d'aigües residuals com potables, es podran situar al SH, sempre que els accessos es localitzin a una cota en la qual no es produeixi la condició d'inundació greu per a l'avinguda de 500 anys de període de retorn.
- f. Les infraestructures de serveis i canonades situades al SH hauran d'estar soterrades i degudament protegides contra l'erosió en vinguda i només podran ser autoritzades de forma excepcional i prèvia justificació com a única alternativa viable. no s'autoritzaran, en cap cas instal·lacions per al transport de productes que pugin representar un risc de contaminació del Domini Públic Hidràulic.

9.3. **Zona Inundable (ZI - Q 500)** Es defineix per a la franja delimitada per la línia de cota d'inundació de l'avinguda de període de retorn de 500 anys. A la ZI fora del SH es prenen les següents limitacions:

- a. Les futures edificacions de caràcter residencial hauran de situar-se a una cota en què no es produeixi al condició d'inundació moderada amb l'avinguda de 500 anys de període de retorn.
- b. La zona d'acampada de càmpings restarà fora de la zona d'inundació de l'avinguda de període de retorn de 500 anys
- c. Les futures edificacions de caràcter comercial industrial hauran de situar-se a una cota en que no es produeixi la condició d'inundació greu amb l'avinguda de 500 anys de període de retorn.
- d. Les estacions depuradores d'aigües residuals (EDAR) de caràcter convencional i les instal·lacions associades a estacions de tractament d'aigües potables (ETAP) hauran de situar-se a una cota en que no es produeixi la condició d'inundació greu amb l'avinguda de 500 anys de període de retorn. Per a les EDAR de tipologia verda l'únic condicionant serà situar-se fora del SH.
- e. A la zona inundable, es prohibeix la instal·lació d'abocadors de qualsevol tipus.

L'article 150 dins el capítol de sòl no urbanitzable parla sobre les fonts protegint-les no només físicament sinó considerant-les espais d'interès per la biodiversitat

No es permet cap acció a l'entorn de les fonts que impliqui la seva desaparició o variació del lloc tradicional d'afiorament. A l'entorn d'aquests punts s'estableix una protecció de 50 m de radi en el qual no es permetrà cap tipus d'edificació, desmunt o moviment de terres que representi variacions morfològiques o paisatgístiques i que alteri les actuals condicions de la naturalesa. La vegetació existent haurà de respectar-se i es permetrà potenciar el

seu valor paisatgístic. Es podran fer petites obres d'adequació i ornat, així com plantacions d'espècies autòctones si s'acompanyen del plànol corresponent, sempre que no interfereixin amb els seus valors de biodiversitat – vegetació nemoral i aquàtica, accessibilitat a amfibis i rèptils, etcètera.

Les fonts formen part dels elements catalogats del municipi.

L'article 157 sobre disposicions generals a les construccions en sòl no urbanitzable incorpora un esment a les previsions de risc hidràulic

8. Tota nova activitat o edificació en SNU, només s'admetrà en aquells sòls que restin fora de la zona d'inundació, de l'avinguda de 500 anys de període retorn.

L'article 161 sobre construccions ramaderes en sòl no urbanitzable incorpora mesures relacionades amb la gestió de l'aigua en aquestes activitats.

La legalització o autorització de qualsevol construcció ramadera requereix informe previ favorable de l'ACA i dels organismes competents en matèria de medi ambient.. El projecte haurà d'especificar el sistema de tractament i de depuració de les aigües residuals, el seu destí final i la prevenció de la contaminació dels aqüífers mitjançant regulació i control estrictes. També haurà d'especificar l'origen de les aigües de l'activitat (pou propi, connexió a xarxa, etc.), sent obligatori la legalització dels pous de les finques que en disposin

4.3.5. Resum de les mesures de sostenibilitat del POUM d'Alcover

La taula següent realitza un resum de les mesures de sostenibilitat incorporades a la normativa i anteriorment transcrites:

Taula 52. Resum de mesures normatives destinades a la sostenibilitat del POUM

Número article	descripció	Aspectes ambientals sobre el que incideix
9	Menció al futur Parc Natural de les Muntanyes de Prades	Biodiversitat, paisatge
16	Incorporació de criteris ambientals a l'espai privat	Paisatge, aigua, energia, biodiversitat
17	Incorporació de criteris ambientals a l'espai públic	Paisatge, aigua, energia, biodiversitat
18	Condicions estètiques i paisatgístiques	Paisatge
21	Foment de les energies renovables amb criteris paisatgístics	Energia, paisatge
39	Característiques de la planta coberta (plaques solars)	Energia, paisatge
46	Criteris ambientals en condicions d'urbanització i instal·lacions (xarxa clavegueram separativa, reserva espais per contenidors residus, xarxa enllumenat eficient, protecció del paisatge)	Aigua, energia, residus, paisatge
54	Tractament del sòl lliure d'edificacions alineades a vials amb espècies autòctones a la jardineria	Biodiversitat
64	Tractament del sòl lliure d'edificacions aïllades amb espècies autòctones a la jardineria	Biodiversitat
73-77	Incidència dels usos en el medi ambient	Consum de recursos naturals
86	Protecció de les vies ramaderes i del paisatge (publicitat) al sistema viari	Patrimoni cultural, paisatge
88	Definició dels nivells de protecció de les vies pequàries	Patrimoni cultural
89	Introducció de criteris ambientals en la definició dels sistemes	Biodiversitat, paisatge, risc
90	Definició clara del sistema de zones verdes amb criteris ambientals estrictes	Biodiversitat, paisatge, aigua
91	Definició del sistema hidrogràfic amb criteris clars sobre el risc	Risc

92	Tractament dels espais verds en sistema de serveis tècnics i ambientals	Biodiversitat, paisatge, aigua
147	Definició del sòl no urbanitzable amb criteris ambientals	Biodiversitat, paisatge, patrimoni cultural, risc
149	Criteris ambientals i paisatgístics per les tanques en sòl no urbanitzable	Biodiversitat, paisatge
150	Protecció de les fonts en sòl no urbanitzable	Aigua, biodiversitat, paisatge
152	Condicions restrictives per la tala d'arbres en sòl no urbanitzable	biodiversitat
153	Condicions de protecció paisatgística en les infraestructures de transport d'energia i comunicacions en sòl no urbanitzable	paisatge
155	Condicions ambientals i paisatgístiques per usos permesos i prohibits al sòl no urbanitzable	Paisatge, biodiversitat, aigua, energia i residus
156	Criteris de protecció per elements publicitaris en sòl no urbanitzable	Paisatge
157	Aspectes ambientals a les disposicions generals en sòl no urbanitzable	Paisatge, aigua, energia, risc i arbrat
158	Condicions paisatgístiques per les edificacions en sòl no urbanitzable	Paisatge
159	Condicions paisatgístiques a les actuacions d'interès públic en sòl no urbanitzable	Paisatge
160	Condicions paisatgístiques a les construccions agrícoles en sòl no urbanitzable	paisatge
161	Condicions paisatgístiques, de llicència i de consum d'aigua a les construccions ramaderes en sòl no urbanitzable	Aigua, paisatge
163	Condicions paisatgístiques a les instal·lacions d'obres públiques en sòl no urbanitzable	paisatge
165	Protecció de l'arbrat a les edificacions preexistents en sòl no urbanitzable	biodiversitat
170	Condicions de protecció dels valors del paisatge tradicional i la pedra seca al sòl agrícola de valor (clau 21)	Paisatge, patrimoni cultural
171	Característiques del sòl d'interès ecològic i paisatgístic	Biodiversitat, paisatge
172	Característiques del sòl PEIN i Xarxa Natura 2000	Biodiversitat, paisatge
174	Protecció de riberals	Biodiversitat, paisatge, aigua, risc
175	Característiques i normativa al sòl forestal	Biodiversitat, paisatge, risc
176	Catàleg de Béns Protegits	Patrimoni Cultural, paisatge
Annex II	Ordenança de regulació de la incidència de les activitats sobre l'entorn i el medi ambient	Aigua, energia, residus, risc
Annex IV	Ordenança de gestió de les terres i runes	residus

Font: elaboració pròpia a partir de la normativa del POUM en fase d'Aprovació Inicial

5. IDENTIFICACIÓ I AVALUACIÓ DELS PROBABLES EFECTES SIGNIFICATIUS DE L'ORDENACIÓ PROPOSADA SOBRE EL MEDI AMBIENT

5.1. Efectes territorials

Els consums de sòl prevists sobre el total del municipi són relativament reduïts, com s'ha comentat anteriorment. L'alternativa de creixement estudiada suposa 222,44 hectàrees de sòl urbà i 44,13 ha de sòl urbanitzable delimitat. Del sòl urbà, 71,08 ha corresponen a sòl urbà no consolidat – per tant encara no desenvolupat. Es tracta d'un creixement que permet mantenir un 94% del terme com a sòl no urbanitzable.

Més enllà de les xifres citades, el model escollit opta per consolidar les urbanitzacions preexistents distribuïdes pel territori sense donar-les més possibilitats d'ampliació que els seus límits actuals, i concentra els creixements residencials a la vora del nucli urbà principal, i els creixements industrials a la zona de Roques Roges al nord del nucli urbà i seguint la carretera C-14. Es tracta d'un model que conté l'expansió territorial i que afecta sòls, en general, periurbans i consistents en una mescla heterogènia d'hortos de regadiu, conreus de secà de primeres pendents i conreus abandonats en regeneració forestal – incloent tota mena d'erms i solars preexistents. No s'afecta a la Xarxa Natura 2000 ni al sòl forestal consolidat – pel qual el fet de treure de planejament l'antic SAU-5 de l'Aquilino ha estat una molt bona mesura. Es protegeix també dins del SNU el CUP del Mas de Forès i les franges de delimitació del sistema hídric i del sòl d'interès ecològic i paisatgístic associat als barrancs i rius permeten protegir aquests hàbitats d'interès.

Es pot realitzar, però, un repàs més acurat a algunes de les principals peces de desenvolupament planificades.

a) Urbanitzacions aïllades i consolidades

Urbanització Masies Catalanes

PAU-7	
Vials	
Serveis Tècnics	259,74 m ²
Residencial	13.078,58 m ²
Total àmbit	14.876,91 m ²

Foto. Vista aèria i delimitació del sòl urbà consolidat de Masies Catalanes i característiques del PAU-7

El sector alcoverenc de la urbanització Masies Catalanes (que es comparteix amb el terme veí de l'Albiol) ocupa la part més baixa d'aquesta urbanització, a tocar de la carretera C-14. Es tracta d'un sòl urbà plenament consolidat

d'un total de 20,46 hectàrees, que incorpora una àrea per desenvolupar inclosa al PAU-7, i que en general està parcel·lat i amb bona part de les parcel·les construïdes, exceptuant un sector proper a la carretera ocupat per erms i restes de conreus d'avellaners. Part de les parcel·les no urbanitzades estan ocupades per restes de conreus arboris, per pinedes i per hortets.

A nivell paisatgístic, no podem destriar l'impacte del sector alcoverenc de la totalitat de la urbanització, deslligada de qualsevol altre nucli urbà, situada en el vessant d'un turó i amb una forma longitudinal en el sentit del pendent, assolint una dimensió molt notable visible des de bona part de la plana del Camp de Tarragona, i essent un dels sectors d'urbanització, conjuntament amb el complex d'urbanitzacions d'Almóster i Castellvell del Camp, que més afecten a la visió de la cara sud de les Muntanyes de Prades. Tot i així, el sector d'Alcover és el més baix i el situat amb una pendent menor, pel que l'impacte paisatgístic propi és més reduït.

Respecte al risc ambiental, cal citar només que per la part nord del sector hi discorre la Riera del Burguet, molt propera a algunes cases i parcel·les. Tot i que es tracta d'un torrent estacional i de curt recorregut, no es pot descartar afeccions a béns i persones en moments de pluges molt intenses.

Els efectes ambientals considerats són els següents:

- Sobre el medi natural: compatible
- Sobre el medi agrícola: compatible
- Sobre els elements d'interès etnològic: compatible
- Sobre el paisatge: sever
- Sobre el risc ambiental: moderat

Urbanització el Remei

Es tracta d'un sector de sòl urbà de 14,6 ha heretat del planejament anterior, que la proposta del POUM no modifica, situat al nord-oest del casc urbà d'Alcover i lleugerament separat d'aquest, accessible des del camí de l'ermita del Remei. Ocupa el vessant sud de la muntanya, amb un pendent molt notable, i es troba ja ocupat en bona part, tot i que la part culminant del mateix encara no ha estat desenvolupat.

Foto. Vista des de l'inici del camí del Remei o del Glorieta de la part desenvolupada de la urbanització el Serradalt, on es pot observar la seva estructuració en el vessant soleït d'un turó forestal

S'insereix en la trama forestal densa de pineda de pi blanc amb alzines, que ocupa el vessant nord de l'embocadura del riu Glorieta amb la plana, i és força visible des del casc urbà, desnaturant les vistes del mateix des del sud i l'est, ja que se situa en una cota superior dominant.

Té un component considerable de risc d'incendis forestals, tant en la possibilitat de rebre les conseqüències d'incendis generats a l'est, al nord i a l'oest, com per augmentar els factors de possible generació d'incendi en un espai amb continuïtat total amb les forests de la vessant sud de les Muntanyes de Prades.

Els efectes ambientals que el desenvolupament definitiu d'aquest sector tindria poden ser considerats els següents:

- Sobre el medi natural: moderat
- Sobre el medi agrícola: compatible
- Sobre els elements d'interès etnològic: compatible
- Sobre el paisatge: sever
- Sobre el risc ambiental: sever

Urbanització Mas Llorenç (PAU5).

Foto. Vista aèria de la urbanització Mas Llorenç i delimitació del sector de sòl urbà no consolidat.

La urbanització Mas Llorenç és un sector de 6,87 hectàrees heretat del planejament anterior i relativament consolidat, que la proposta del POUM no altera, on existeix una ocupació de parcel·les importants, però uns serveis i vialitat deficients. Es tracta del típic exemple d'urbanització d'autoconstrucció generat fa dècades i absolutament deslligat de la trama urbana.

La seva situació en un turonet relativament elevat sobre la plana, al sud del nucli urbà i totalment deslligat d'aquest o de qualsevol altre sector urbà planificat, comporta tota una sèrie de disfuncions i d'impactes que cal considerar. Per una banda, ocupa el domini potencial de les àrees forestals del solei, afectant a parcel·les de pineda i garriga no només internes al sector, sinó properes i perimetrals, especialment al nord i est, on limita amb una àrea forestal que s'estén fins a la carretera C-14. A l'oest i al sud limita amb conreus d'avellaner i vinya. No existeixen elements d'interès etnològic destacats en tot el sector.

A nivell paisatgístic, el sector és visible des de la capçalera de la urbanització Masies Catalanes, des de la banda sud del casc urbà d'Alcover, des de la carretera C-14 i des de bona part de la plana meridional agrícola del terme. Comporta una inserció d'un espai urbanitzat de baixa qualitat en un sector potencial forestal de cara sud, amb un notable impacte paisatgístic, tot i que dissimulat per la preeminència de les visions de la pedrera la Ponderosa, situada immediatament al nord.

Respecte als riscos ambientals, cal destacar el risc d'incendis forestals elevats, ja sigui de patir les conseqüències d'incendis forestals iniciats a l'est, amb una massa arbrada que arriba a tocar el límit mateix de la urbanització i té continuïtat dins la mateixa a través dels solars no urbanitzats, ja sigui per ser un focus d'inici d'incendis, a través d'activitats típiques d'espais de parcel·la de cap de setmana. També cal destacar de manera força notable els riscos que el sector pateix en base a la presència tan propera de l'activitat extractiva de la Ponderosa, ja sigui per l'emissió de pols, com la freqüentació i trànsit de camions, els sorolls i les voladures.

Els efectes ambientals associats a aquest sector són els següents:

- Sobre el medi natural: moderat-sever
- Sobre el medi agrícola: moderat
- Sobre el medi paisatgístic: sever
- Sobre els elements d'interès etnològic: compatible
- Sobre el risc ambiental: sever

Urbanització Mas Gassol (PAU8)

Foto. Vista aèria i delimitació del sector

Es tracta d'un sector de 25,74 hectàrees provinent del planejament actualment vigent i que, segurament, no seria aprovat ni justificable sota els principis de sostenibilitat actual. Resulta difícil plantejar en aquest cas requalificacions, més encara quan la vialitat i els serveis es troben acabats en bona part de la seva extensió i ja hi ha alguns habitatges construïts.

Ocupa un espai de peudemont immediat i a l'oest de la carretera C-14 i al nord del nucli urbà, deslligat de la seva trama. Tanmateix, remunta els primers pendents forts de muntanya en un sector proper a la carretera de Mont-ral. Els espais de plana corresponen a conreus arboris abandonats, on es combinen peus d'ametller, garrofer, oliveres i avellaners, que en alguns casos han iniciat la seva fase de transició cap a comunitats forestals – hi apareixen peus de pi blanc, d'alzina i nombrosos roures de fulla petita (*Quercus faginea*) i cerrioides (*Quercus cerrioides*), a més de càdec (s) (*Juniperus oxycedrus*), rosers silvestres (*Rosa sp*), esbarzers (*Rubus ulmifolius*) i altres arbusts. El sector més septentrional, el propi de muntanya, està ocupat per una bosquina de pi blanc amb arbusts de la garriga, donat el caràcter solei (orientació al sud-est) del mateix. No existeixen elements d'interès etnològic remarcables més enllà de la presència d'alguns marges menuts de pedra en sec. El Mas Gassol, un edifici de notable interès, resta fora del límit del sector.

Es tracta d'un sector molt visible des de diversos espais de la plana d'Alcover i especialment des de la carretera C-14 i els primers revolts de la carretera de Mont-ral. La disposició de la vialitat, en sectors rectilinis orientats segons un eix principal perpendicular al pendent, i ornamentat amb palmeres de ventall (*Washingtonia robusta*), augmenta la sensació de desconexió paisatgística i d'inserció traumàtica en el territori.

Foto. Vials orientats en el sentit del pendent a la urbanització Mas Gassol. Es pot observar també els roures (color marró) que ocupen bona part del vessant.

La seva situació és a més propera al sector industrial de Roques Roges encara per desenvolupar, que se situarà uns pocs metres al nord del sòl urbà. Afortunadament, el sector deixa un espai de prudència respecte al barranc de la Font Major, per la qual cosa no existeixen riscos hidràulics significatius.

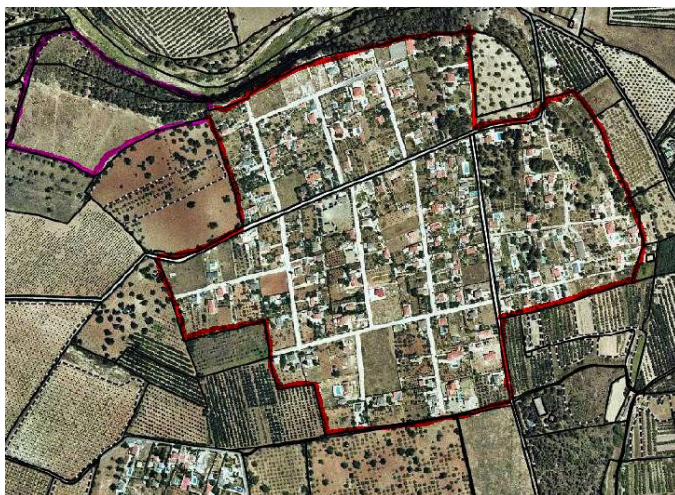
Podem considerar que els efectes ambientals d'aquest sector són els següents:

- Sobre el medi natural: moderat
- Sobre el medi agrícola: compatible
- Sobre els elements etnològics: compatible

- Sobre el medi paisatgístic: sever
- Sobre el risc ambiental: moderat

Urbanitzacions del Serradalt (PAU11, PAU12), la Cabana (PAU10) i els Muntanyans (PAU9).

Es realitza una discussió conjunta sobre aquestes urbanitzacions ja que ocupen un espai geogràficament proper situat al nord de la plana alcoverenca, prop del riu Francolí, tenen orígens similars i també similar situació de consolidació, de tipologia d'habitatge i de territori preexistent.

PAU 11 Serradalt I		
Vials	27.324,94m ²	9,57 %
Verd públic	25.780,40m ²	9,03 %
Equipament	9.625,40m ²	3,37 %
Serveis Tècnics	1.718,06m ²	0,60 %
Residencial	221.068,75 m ²	77,43 %
Total àmbit	285.517,55 m ²	

PAU 12 Serradalt II		
Vials	7.355,79m ²	11,08 %
Residencial	59.004,41 m ²	88,92 %
Total àmbit	66.360,20 m ²	

Foto. Representació de la delimitació del sector sobre foto aèria de SIGPAC

La urbanització el **Serradalt** és un sector de sòl urbà heretat del planejament anterior i pràcticament desenvolupat en la seva totalitat, situat al sud del Pont de Goi i a l'oest de la carretera TV-7421.

Se situa sobre un espai de plana en la terrassa superior del riu Francolí, tot i que en els espais orientals descendeix suauement. Ocupa espais antigament destinats al conreu bàsicament d'avellaner, però també de garrofer a les parts més occidentals, tot i que ara la major part de les parcel·les estan construïdes o ocupades, amb habitatges unifamiliars de tipologies i mides molt diverses, que incorporen jardins, piscines, hortes i usos similars.

Limita al nord amb una franja molt interessant de pineda que ocupa l'esquerp tallat que cau bruscamment cap al riu Francolí. Aquest espai obac incorpora nombroses alzines, lledoners i boscos de ribera, en contacte amb l'interessant bosc de ribera que es desenvolupa en aquest tram del riu aigües amunt del Pont de Goi, molt ben conservat. En principi, el sector ja urbanitzat no afecta aquest espai directament – tot i que, evident i malauradament, les parcel·les que hi toquen per la part de dalt hi produeixen diversos impactes com l'abocament de runes i deixalles, molèstia a la fauna que hi nidifica. És preocupant, però, el que passarà amb el sector de la cantonada nordoccidental, actualment no desenvolupat – marcat en rosa a la foto aèria – que agafa un important vessant forestat. Aquest vessant està dominat pel pi blanc (*Pinus halepensis*) però abunden també arbusts de la màquia com el margalló (*Chamaerops humilis*), l'aladern (*Rhamnus alaternus*), l'arçot (*Rhamnus lycioides*) o el llentiscle (*Pistacia lentiscus*). L'estat de la massa és, però, regular, ja que hi ha nombrosos abocaments de runa i terra, i molts arbres tenen branques mortes o seques. Hi ha un petit camí que descendeix pel vessant de manera brusca fins a una resclosa del riu Francolí.

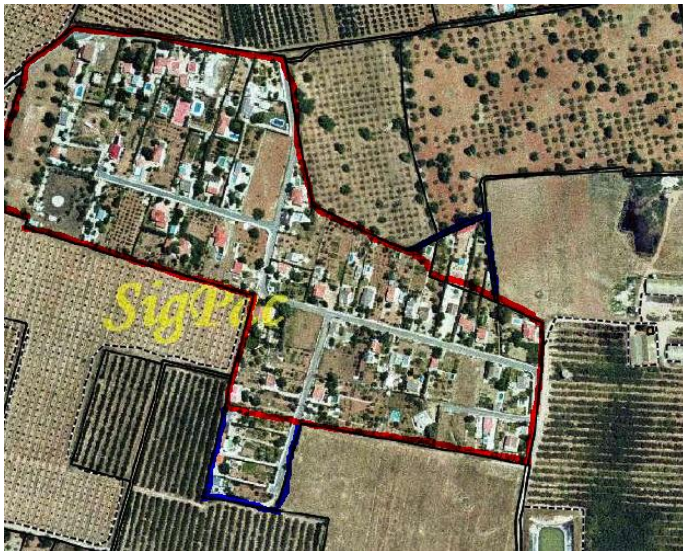
A nivell de paisatge, la situació de la urbanització en una zona plana li dona molt poca visibilitat des dels punts d'observació propis de la plana, tot i que el conjunt d'espai urbanitzat del Serradalt, la Cabana i els Muntanyans s'observa con una anomalia dins la plana agrícola des de punts d'observació elevats i relativament allunyats, tals com la carretera de Mont-ral o les diverses elevacions de les muntanyes de Prades i la serra de Miramar. Les parts més orientals de la urbanització Serradalt, però, es troben en una cota més baixa visibles des de la carretera TV-7421 i des de l'altra riba del riu Francolí. En aquest sentit, és especialment preocupant que es desenvolupés la part nord d'aquest sector més nordoccidental, que està ocupada per boscos que descendeixen cap al riu.

A nivell de riscos ambientals, la situació propera al riu Francolí no és preocupant ja que la urbanització del Serradalt se situa en cota superior al nivell d'avingudes ordinàries. En aquest sentit, seria possible que es produís algun petit incendi forestal en aquestes masses arbrades que descendeixen fins al riu amb alguna afeció als habitatges més propers.

Foto. Vista del marge entre els terrenys erms i el bosc de vessant al sector urbà encara no ocupat a l'oest de la urbanització el Serradalt i que serà destinat a zona verda

La urbanització **La Cabana** se situa al sud de la urbanització el Serradalt i ocupa un espai també planer. El planejament vigent determinava una superfície de sòl urbà de 9,23 hectàrees que s'adequa lleugerament a l'alça. L'espai és originàriament agrícola de conreus arboris de regadiu – avellaner – i secà – garrofer, olivera, ametller – però actualment ocupat en la pràctica totalitat de les parcel·les per habitatges unifamiliars de tipologia molt diversa, horts, jardins i piscines, amb algun espai buit on romanen alguns arbres de cert interès, especialment garrofers en el límit occidental. Precisament els dos sectors nous recauen sobre espais ja plenament ocupats per edificacions. Les mateixes consideracions sobre el paisatge que hem fet per la urbanització Serradalt poden ser comentats per aquesta.

PAU 10 La Cabana		
Vials	8.834,60m ²	8,83 %
Verd públic	8.943,55m ²	8,94 %
Equipament	1.253,83m ²	1,25 %
Serveis Tècnics	173,22 m ²	0,17 %
Residencial	80.868,96 m ²	80,81 %
Total àmbit	100.074,16 m ²	

Foto. Representació de la delimitació del sector La Cabana sobre foto aèria de SIGPAC

La urbanització els **Muntanyans** ocupa un espai en forma de L situat a l'oest dels dos anteriors, corresponent a un espai de 3,49 hectàrees heretat del planejament anterior que la nova proposta de POUM no modifica. Com la urbanització de la Cabana, està en bona part ocupada ja per habitatges i els usos propis de les parcel·les, tot i que encara romanen algunes parcel·les on hi ha restes de conreus de secà. La urbanització toca pel nord amb un espai forestal format per una bosquina poc densa de pi blanc i garrigues. Les mateixes consideracions d'efectes ambientals que en el cas de la urbanització la Cabana poden ser realitzades.

PAU 9 Els Muntanyans		
Vials	3.371,07 m ²	9,93 %
Verd públic	3.683,15 m ²	10,85 %
Equipaments	1.117,23 m ²	3,29 %
Residencial	25.764,35 m ²	75,93 %
Total àmbit	33.935,80 m ²	

Foto. Representació de la delimitació del sector sobre foto aèria de SIGPAC

Els efectes ambientals esperables causats per la consolidació i l'ampliació de la urbanització el Serradalt serien els següents:

- Sobre el medi natural: sever
- Sobre el medi agrícola: compatibles
- Sobre els elements d'interès etnològic: compatibles
- Sobre els paisatge: moderat
- Sobre el risc ambiental: moderat

Els efectes ambientals esperables causats per la consolidació i l'ampliació de la urbanització la Cabana serien els següents:

- Sobre el medi natural: compatible
- Sobre el medi agrícola: compatibles
- Sobre els elements d'interès etnològic: compatibles
- Sobre els paisatge: moderat
- Sobre el risc ambiental: compatible

Els efectes ambientals esperables causats per la consolidació de la urbanització els Muntanyans serien els següents:

- Sobre el medi natural: compatible
- Sobre el medi agrícola: compatible
- Sobre els elements d'interès etnològic: compatibles
- Sobre el paisatge: moderat
- Sobre el risc ambiental: moderat

Urbanització de la Plana

Es tracta d'un sector heretat del planejament anterior on es qualificaven com urbans un total de 1,39 hectàrees al voltant de les edificacions industrials i habitatges de l'antic molí paperer de la Plana, i que la nova proposta de POUM ha reduït a 1,108 hectàrees, requalificant els espais d'horta agrícola situats al nord del molí com no urbanitzables i concentrant l'edificabilitat al voltant de l'edifici del molí.

Es tracta d'un espai dominat per les estructures ja construïdes d'aquesta antiga fàbrica molt a prop de la ribera del riu Francolí, on hi ha també uns bonics enjardinaments amb uns arbres notables, i elements tal com recs i basses. Depenent del tipus d'edificació que es pugui construir pot comportar un impacte relatiu sobre el conjunt actual, ben integrat en el marc fluvial del riu, tot i que la petita dimensió del sector i les normes pròpies de protecció de l'edificació preexistent haurien de limitar les afeccions.

Sobre el risc ambiental, val a dir que el sector es troba fora de les línies d'inundació ordinàries del riu Francolí

b) Sectors urbans i urbanitzables propers al casc urbà

Sòl urbà El Álamo i Sòl Urbanitzable el Álamo (PPU7)

Petita peça de 0,47 de sòl urbà hectàrees heretada com a sòl urbà del planejament anterior i que s'amplia cap al sud a la proposta actual del POUM amb una peça de sòl urbanitzable de 1,3 hectàrees. Ocupa el vèrtex de la carretera C-14 amb la sortida nord d'Alcover, en un espai triangular ocupat per les instal·lacions del popular restaurant "El Álamo", els seus enjardinaments i àrees d'aparcament, així com les restes de petits horts i camps de conreu en el seu marge sud.

Es tracta d'un exemple típic d'ús en la perifèria del casc urbà – sortida o entrada de carretera – que no ha tingut cap tipus de tractament paisatgístic i el resultat estètic i ambiental del qual dependrà, en gran mesura, del tipus de construcció final i adequació de l'entorn que es realitzi, i no tant del territori preexistent. No obstant, si el que es pretén és ampliar edificacions o zones d'aparcament cap al sud, seria recomanable que es mantingués l'estructura d'alineacions d'arbres agrícoles que ja hi són, que podrien facilitar a més l'estructuració de les places d'aparcament.

Els efectes ambientals a totes les categories podrien ser qualificats de compatibles.

Sòl urbanitzable delimitat El Glorieta (PPU2), sòl urbà no consolidat La Florida (PAU3) i sòl urbà no consolidat Barri Sant Pau (PAU4)

Es tracta d'un conjunt de peces de territori situats entre l'entrada sud al casc urbà d'Alcover, el marge dret del riu Glorieta, el casc urbà i la via del ferrocarril

PAU3 La Florida		
Vials	4.176,05 m ²	25,06 %
Verd públic	3.177,60 m ²	19,07 %
Equipament	2.858,50 m ²	17,15 %
Residencial	6.451,05 m ²	38,72 %
Total àmbit	16.663,20 m ²	

PAU4 Barri Sant Pau		
Vials	3.310,39 m ²	30,11 %
Residencial	7.685,60 m ²	69,89 %
Total àmbit	10.995,99 m ²	

PPU2 Glorieta		
Vials	5.882,00m ²	20,00 %
Espais lliure	5.882,00m ²	20,00 %
Equipament	2.941,00 m ²	10,00 %
Residencial	14.705,45 m ²	50,00 %
Total àmbit	29.410,45 m ²	

Foto. Vista àeria (SIGPAC) amb les fitxes corresponents dels sectors

Nous sectors proposat pel POUM amb una superfície conjunta de de 5,63 hectàrees situades immediatament al sud del casc urbà, entre aquest, el riu Glorieta i la via del ferrocarril. Està ocupat en la seva pràctica totalitat per conreus d'avellaner en regadiu sobre fèrtils sòls d'al·luvial, alguns d'ells amb gota a gota i d'altres mitjançant un sistema tradicional de regadores i canaletes que aquí assoleix una de les millors expressions dins el terme, amb algunes mostres remarcables de regadores tradicionals fetes amb totxana vella i/o pedra in sec. Aquesta interessant estructura de rec, malauradament, desapareixerà o serà molt difícil de conservar – possiblement amb una intel·ligent situació d'alguna zona verda – en el cas de desenvolupar-se els sectors.

Foto. Estructura tradicional de regadiu; a l'esquerra, bassa annexa a casa agrícola, i a la dreta, conjunt de canaletes i regadores

Al centre del sector apareixen dos habitatges o masos rodejats d'hort i jardí i amb basses de rec. De fet, bona part de les parcel·les disposen de bassa de rec, totes bastant modernes – de planta rodona i quadrada – i poc accessibles per a la fauna d'amfibis, tot i que amb presència de granota verda. Seria interessant poder conservar alguna d'aquestes basses, tot restaurant-la i naturalitzant-la, en el si d'una zona verda.

Si bé el conreu majoritari és el d'avellaner, apareixen als marges dels conreus o en algunes de les línies d'avellaner altres arbres com les nogueres, els magraners, les pereres, els cirerers, els albercoquers i similars; no hi ha cap exemplar de mides molt destacables, però sí alguns certament interessants. Les dos parcel·les més properes a la via del ferrocarril es troben abandonades.

El riu Glorieta al pas per aquest sector discorre relativament encaixonat i, en el seu inici sobre un substrat rocós, que ha creat petits gorgs i ràpids. Abunden els freixes, les sargues, l'esbarzer i els joncs. L'execució del sector suposaria l'aïllament d'aquesta zona de ribera respecte als conreus propers, qüestió que, per una banda, pot suposar un alleugiment de part dels impactes propis de l'activitat agrícola – contaminació directa i difusa per pesticides i fertilitzants, abocament de restes agrícoles, crema de marges – i per altra importants efectes de desconexió de la ribera amb espais lliures propers i augment de la freqüentació humana i sorolls que afectaran a l'aptitud de l'hàbitat de ribera per acollir certes espècies de fauna. Una intel·ligent situació de la zona verda el més proper al riu ajudaria a mitigar aquests impactes.

Foto. Imatge del riu Glorieta al pas per la zona de la Florida.

Des d'un punt de vista paisatgístic, aquest sector és difícilment visible ja que es troba relativament allunyat de la C-14 i de l'accés sud a Alcover, i la transició entre els espais urbans actualment existents al sud del nucli del poble i els conreus és brusca, formant aquest espai, en molts casos, el pati de darrera de les edificacions i habitatges existents al sud del nucli urbà.

Els efectes ambientals que hom pot esperar del desenvolupament d'aquest sector són els següents:

- Sobre el medi natural: moderat
- Sobre el medi agrícola: sever
- Sobre el paisatge: moderat
- Sobre els elements d'interès etnològic: sever
- Sobre el risc ambiental: moderat

Sòl urbanitzable delimitat Font Fresca (PPU3) i Carretera del Remei (PPU4).

Sectors de nova proposta que, amb 8,55 hectàrees, és el de mida més gran dels proposats a l'oest del casc urbà. Limita per l'est amb el sòl urbà actualment en procés d'urbanització a ponent del casc urbà, al sud amb el riu Glorieta, a l'oest amb una rasa de drenatge que discorre en sentit nord-sud i al nord amb la Carretera del Remei.

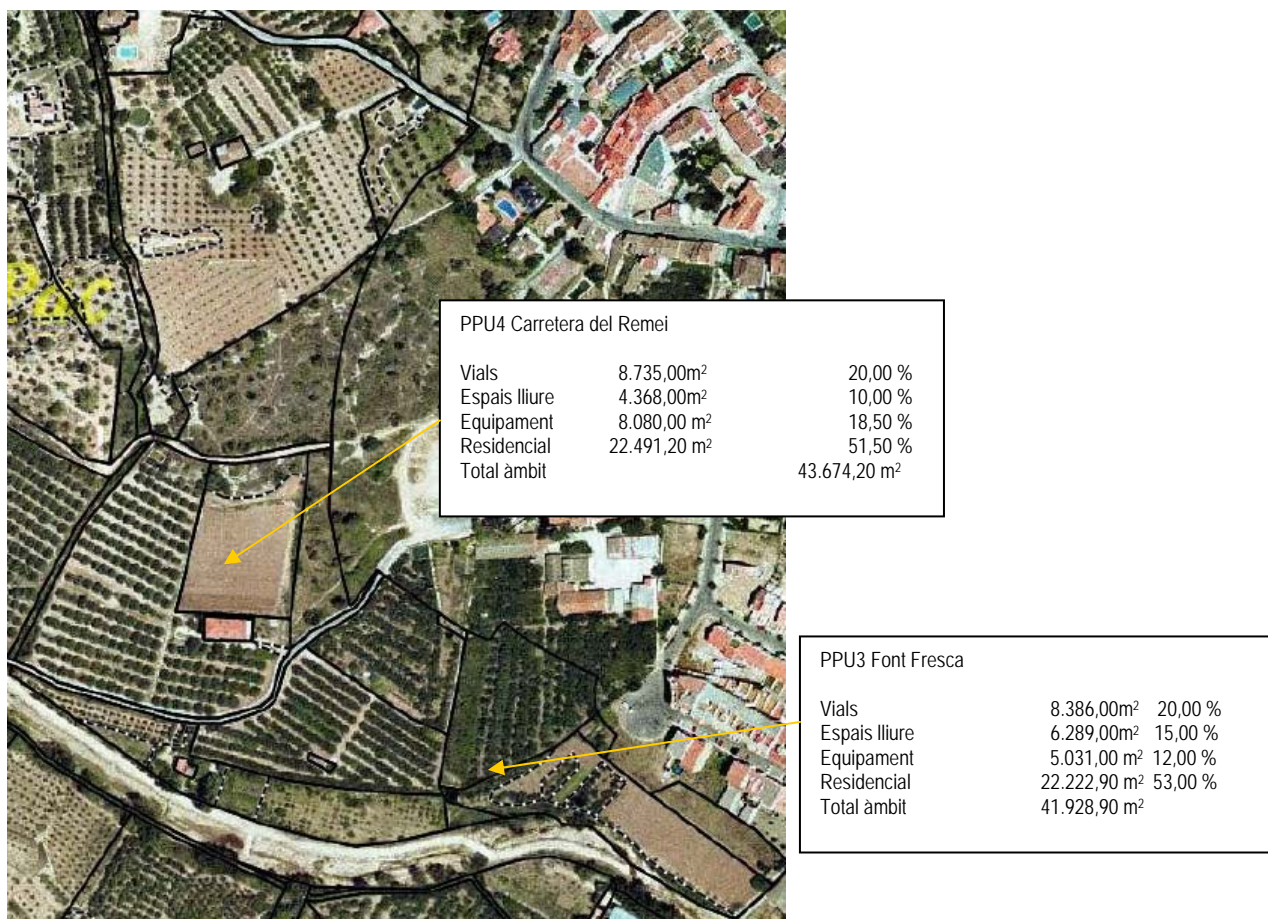

Foto. Vista àeria (SIGPAC) amb les fitxes corresponents dels sectors

En general, està ocupat per conreus d'avellaner, tant més rics i ben conservats quant més a prop del riu Glorieta – on els sòls són més profunds i fèrtils, i on es combinen amb horts i fruiterars. Al centre del sector, però, al nord del Camí del Molí Nou i a l'oest del Centre Poliesportiu, trobem un vessant rocós que mira al sud, antigament ocupat per conreus de garrofers – encara visibles les restes dels arbres i dels murs de pedra en sec – on l'estat d'abandó d'aquest conreu ha permès un estat inicial de regeneració de la forest, amb presència d'agrupacions de pins blancs (*Pinus halepensis*) i, curiosament, de roures de fulla petita (*Quercus faginea*). A l'estrat arbustiu apareixen nombrosos peus de llentiscle (*Pistacia lentiscus*) i aladern (*Rhamnus alaternus*), i al subarbustiu abunda la foixarda (*Globularia alypum*), la farigola (*Thymus vulgaris*), l'albada (*Anthyllis cytisoides*), l'espigol (*Lavandula angustifolia*), l'esteperola (*Cistus clusii*) i els crespínells (*Sedum sp.*) sobre els terraprims damunt les roques.

Foto. Zona de regeneració forestal del centre del sector. En color marró, a la dreta, es pot observar un roure de fulla petita (*Quercus faginea*). En primer pla, afloraments rocosos i peus d'atzavara (*Agave americana*)

Al nord d'aquesta franja en regeneració forestal tenim els conreus del Mas de Llopis, que són bàsicament camps d'avellaners en reg gota a gota, tot i que apareixen alguns peus bonics de garrofer a la vora del camí d'accés al mas i a tocar del mateix mas, i també dos basses de rec rodones. La part més oriental d'aquest sector, prop de la cruïlla de la carretera del Remei amb la carretera de Mont-ral, hi ha un petit hort i una parcel·la amb noguers.

Foto. Paisatge agrícola mixte a l'extrem est del sector.

Com sol passar a totes les zones de conreu que voregen el nucli urbà, apart dels arbres que constitueixen els conreus majoritaris, apareixen alguns arbres acompanyants en marges de parcel·la o camí, en els petits jardinetes de les edificacions agrícoles o a prop de les basses, que tenen cert interès ornamental, com poden ser garrofers, caquiers, pruneres, llorers, cirerers, o d'altres.

El tram de riu Glorieta que confronta amb aquest sector es troba bastant desproveït de vegetació de ribera, segurament a causa d'una activitat secular d'estassada i neteja per part dels agricultors dels horts que hi toquen i perquè hi discorre un camí pel marge esquerre. Hi ha algun peu aïllat de freixe (*Fraxinus angustifolia*) i sarga (*Salix elaeagnos*)

Respecte als elements d'interès etnològic, en aquest sector no hi ha massa elements destacables. Caldrà destacar alguns trams de canaletes i regs a la part més baixa prop del riu, les basses de reg – tot i que modernes – de la zona del mas de Llopis, així com les restes de mur de pedra en sec dels antics conreus de garrofer abandonats.

A nivell paisatgístic, es tracta d'un sector amb orientació sud i est, lleugerament ocultat davant l'orografia una mica irregular i el propi casc urbà, tot i que contigu a dos dels camins més transitats del municipi com són la carretera del Remei al nord i el camí de vora el riu al sud, a més de situar-se a tocar del Centre Poliesportiu. La qualitat visual del sector és mitjana, i la seva fragilitat alta; caldrà tenir en consideració també com acaba la transició entre el sòl urbà actualment en construcció i la part delimitada com a urbanitzable.

Quant al risc ambiental, cal comentar l'associat al risc d'avingudes a la part més baixa del sector, la que toca al riu Glorieta, i el risc d'incendi possible a la franja central on s'estan reforestant els antics conreus de garrofer.

Els efectes ambientals previsibles de l'execució d'aquest sector són els següents:

- Sobre el medi natural: moderat
- Sobre el medi agrícola: moderat
- Sobre els elements d'interès etnològic: compatible
- Sobre el paisatge. Moderat
- Sobre el risc ambiental: moderat

Sòl urbanitzable delimitat Camí Vell del Mas de Gomis (PPU5)

Nou sector proposat pel POUM amb una superfície de 4,3 hectàrees i que té els límits a la carretera del Remei al sud, el camp de futbol al nord-oest, i el casc urbà al nord – sector Mas Moresc – i est.

Ocupa uns terrenys de vessant orientada al sud i sud-est que presenta diversos xalets particulars. Es troba diferenciat en dos àrees molt clares; la més propera al casc urbà és un gran ajardinament on abunden els xiprers d'Arizona (*Cupressus arizonica*), els pins blancs (*Pinus halepensis*) i altres arbres ornamentals sobre una base

d'antic hort amb avellaners i garrofers. El sector més occidental correspon a un extens camp d'avellaners que també inclou un petit hort i una bassa circular de reg.

Foto. Creuament de la rasa de drenatge amb la carretera del Remei, el que configura el límit oest del sector

No existeixen elements d'interès etnològic més enllà dels murs que delimiten les parcel·les, alguns d'ells moderns però altres de rebossats sobre estructures preexistents de pedra en sec, i les basses existents, de fàbrica moderna.

A nivell paisatgístic, el sector és visible des de la carretera del Remei i des de l'inici de la carretera de Mont-ral, a l'oest del casc urbà, així com des del sector ja urbanitzat de Mas Moresc tot i que queda ocult per l'orografia des d'altres perspectives més allunyades. L'orientació sud i sud-est així com la dominància de l'estructura rectilínia dels conreus determina una fragilitat visual alta, en un context de qualitat mitjana.

No es determina cap tipus de risc ambiental.

Els efectes ambientals previsibles són els següents:

- Sobre el medi natural: compatible
- Sobre el medi agrícola: moderat
- Sobre els elements d'interès etnològic: compatible
- Sobre el paisatge: moderat
- Sobre el risc ambiental: compatible

Sòl urbanitzable delimitat Hort de Caparó (PPU6)

El nou planejament del POUM proposa una nova ronda-nord del poble que connecti l'actual accés nord al municipi des de la rotonda de la C-14 fins a la carretera de Mont-ral. Aquest nou vial limita uns espais actualment lliures al seu sud fins a l'actual casc urbà. Com a conseqüència, proposa diversos sectors urbanitzables.

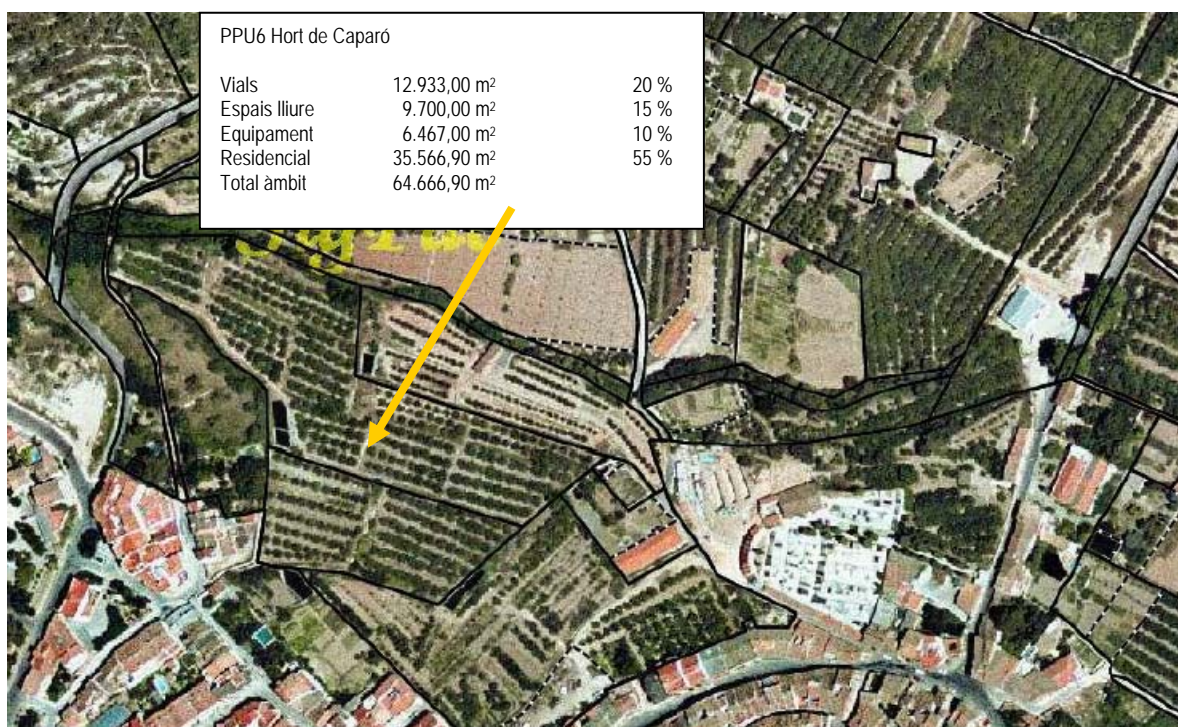

Foto. Vista àeria (SIGPAC) amb les fitxes corresponents dels sectors

El sector anomenat Hort de Caparó està limitat per l'actual casc urbà al sud, la carretera de Mont-ral a l'oest, i l'antiga carretera de Montblanc a l'est. Incorpora en els seu marge sud alguns dels equipaments del poble, com el Parc de Bombers i el complex del Cementiri i Tanatori. En general, incorpora majoritàriament els espais agrícoles del vessant sud d'un barranc afluent per la dreta del Barranc de la Font Major, tot i que també agafa part dels terrenys del costat nord del barranc. Al sud, els espais estan articulats en diverses parcel·les a diferents nivells limitades per murs la major part dels quals són de factura moderna. Els pendents s'estructuren en direcció nord i est.

Al nord, el pendent és sud i est.

L'espai està bàsicament ocupat per conreus d'avellaner en reg gota a gota, amb alguns horts i petits fruiterars intercalats, incloent alguna petita nau ramadera, basses de regadiu de planta moderna i algun ajardinament, així com una complexa estructura interna de camins privats. Només cal destacar la parcel·la més propera a la carretera de Mont-ral que està ocupada per un garroferar.

El barranc discorre encaixonat i ocupat per vegetació d'esbarzerar, amb algunes alzines, roures i freixes acompanyants, que ocupen en procés de regeneració alguns dels horts més baixos, especialment darrera el Cementiri.

A nivell paisatgístic, cal destacar que el sector ocupa bona part del vessant sud i del fons de la vall del barranc, molt visible des dels primers tombos de la carretera de Mont-ral i des de l'antiga carretera de Mont-blanc, menys des del propi nucli urbà donada l'orografia descendent. L'espai té cert interès estètic donat l'esgraonament de les parcel·les de conreu a diferents alçades, tot i que l'orientació general nord i l'heterogeneïtat cromàtica determina una fragilitat mitjana.

No s'han trobat elements d'interès etnològic destacables, ja que bona part dels murs i marges són moderns – de formigó – o arrebossats, i les basses existents són de factura moderna.

A nivell de risc ambiental, cal recordar que el sector l'estructura un barranc que, tot i tenir un curt recorregut i dimensió, té força pendent i de ben segur caldrà considerar-lo en el sentit de mantenir marges de prudència.

Els efectes ambientals previsibles a partir de l'execució d'aquest sector són els següents:

- sobre el medi natural: moderat
- sobre el medi agrícola: moderat
- sobre els elements d'interès etnològic: compatible
- sobre el risc ambiental: moderat
- sobre el paisatge: moderat

Sòl urbanitzable delimitat Camí de Pau Roig (PPU1)

La concepció del nou vial de ronda nord explicat a l'apartat anterior determina un nou sector urbanitzable entre els límits del casc urbà al sud, l'antiga carretera de Montblanc a l'oest, la via del ferrocarril i l'accés a la rotonda de la C-14 a l'est i la pròpia traça del nou vial al nord.

PPU1 Camí de Pau Roig		
Vials	14.797,57 m ²	20,00 %
Espais lliure	14.797,57 m ²	20,00 %
Equipament	7.398,80 m ²	10,00 %
Residencial	36.993,91 m ²	50,00 %
Total àmbit	73.987,85 m ²	

Foto. Vista àeria (SIGPAC) amb les fitxes corresponents dels sectors

Es tracta d'un espai plenament agrícola, ocupat majoritàriament per conreus d'avellaners i horts actius, tot i que alguns – especialment els propers a l'accés a la rotonda – es troben abandonats. Per la part nord del sector discorre el barranc que també estructura l'Hort de Caparo, tot i que aquí convertit en bona part del recorregut en caixó de formigó amb molt poca vegetació natural. Apart d'arbres agrícoles diferents dels avellaners que orlen marges de conreus i camins, així com jardinetes a tocar de basses o masets, cal destacar uns pocs exemplars de plataners (*Platanus x hispanica*) al costat est de l'antiga carretera de Montblanc – especialment els propers al Parc de Bombers - resistent del passeig arbrat que ornamentava antigament la carretera d'entrada al poble.

A nivell paisatgístic, es tracta ja d'un espai més pla orientat cap a l'est que és visible des de l'antiga carretera de Montblanc, des de la carretera de Mont-ral, des de la via del ferrocarril i des del tram elevat de la C-14, tot i que no

des de l'accés a la rotonda que discorre enclotat. Té una qualitat visual mitjana com a conjunt agrícola ben marcat pel parcelari, però afectat ja per vicis propis del seu caràcter periurbà – parcel·les abandonades, barranc “humanitzat”.

Foto. Curs del barranc a l'est de la carretera antiga de Montblanc.

Quant a risc ambiental, el barranc discorre per la seva part nord i, per tant, les consideracions que hem realitzat pel sector anterior també hi són presents.

Els efectes ambientals previsibles de l'execució d'aquest sector són els següents:

- Sobre el medi natural: compatible
- Sobre el medi agrícola: moderat
- Sobre els elements d'interès etnològic: compatible
- Sobre el paisatge: moderat
- Sobre el risc ambiental: moderat

Sòl dedicat a usos industrials.

Sòl industrial Cooperativa (PAU13).

Foto. Vista àeria (SIGPAC) amb les fitxes corresponents dels sectors

Es tracta d'un espai dedicat a la indústria agroalimentària de la Cooperativa, ja plenament consolidat, amb una superfície conjunta de 3,19 hectàrees i molt ben delimitat entre la via del ferrocarril a l'oest, la C-14 a l'est, l'accés a la pròpia cooperativa al nord i el límit de les instal·lacions actuals al sud.

Aquest sector està ocupat pràcticament en la seva totalitat per les naus, instal·lacions i aparcaments de la Cooperativa i només resten algunes parcel·les sense ocupar a l'est i al nord, corresponents a antics camps d'avellaners abandonats. La plena consolidació del sector amb l'ocupació dels espais lliures que resten no suposaran efectes ambientals destacables, tot i que sí seria interessant que aquestes instal·lacions fossin més

ordenades i coherents espacialment, ja que l'aspecte actual és el típic d'una zona de naus heterogènies de la perifèria d'un casc urbà, és a dir, sense cap tipus de consideració paisatgística.

Sòl industrial CATOR (sòl urbà consolidat i PPU8)

Foto. Vista àeria (SIGPAC) amb les fitxes corresponents dels sectors

La presència de la indústria CATOR, dedicada al reciclatge d'olis, determina l'existència d'un sòl urbà industrial de 3,74 hectàrees que a la fotografia aèria podem veure perfectament delimitat en la línia vermella i que ja està pràcticament tot ocupat per les instal·lacions industrials. El nou planejament proposa una ampliació d'aquest sòl cap al sud, corresponent al PPU8 (0,86 ha) en una parcel·la situada entre la carretera C-14 a l'oest, la via de ferrocarril a l'est i la pròpia indústria CATOR al nord (a la foto aèria limitat amb la línia taronja) en una superfície molt més reduïda que el que planificava les Normes vigents (que eren de 3,46 hectàrees). Es tracta d'una parcel·la de 0,86 hectàrees dedicada al conreu d'avellaners, sense que es presentin cap tipus d'element destacable quant a risc ambiental, medi natural, medi agrícola, paisatge o elements etnològics. Els efectes que es poden produir sobre aquests factors, excepte el paisatgístic, es poden qualificar de compatibles, fins i tot en l'àmbit agrícola, ja que es tracta d'una afecció de molt poca extensió en el context de la superfície d'avellaners del municipi. Quant a l'apartat paisatgístic, la pròpia situació de la indústria CATOR, relativament allunyada del casc urbà, determina un impacte paisatgístic que cal considerar ja que proporciona un sentit de periurbanització negatiu, amb una zona industrial inserida en una trama agrícola fraccionada pels eixos de comunicació. Tot i que l'ampliació proposada és petita, contribuirà a augmentar el sentit negatiu de l'afectació que es produeix. Per últim, els efectes que l'augment de la superfície industrial en aquest punt tindrà sobre la generació de risc industrial es desconeix, tot i que s'entén que l'augment de superfície anirà destinat a ampliar les instal·lacions de CATOR o algunes indústries de serveis de la mateixa, que no han de comportar, en principi, riscos nous o afegits.

Així, els efectes ambientals que es produiran són els següents:

- Sobre el medi natural: compatible
- Sobre el medi agrícola: compatible
- Sobre els elements d'interès etnològic: compatible
- Sobre els riscos ambientals: compatible
- Sobre el paisatge: moderat

Polígon Industrial Roques Roges (sòl urbà consolidat i PPU9 i PPU10)

PPU10 Zona Huntsman

Vials	7.861,60 m ²	15 %
Espais lliure	5.241,10 m ²	10 %
Equipament	2.620,55 m ²	5 %
Industrial	36.687,60 m ²	70 %
Total àmbit	52.410,85 m ²	

PPU9 Roques Roges V

Vials	10.265,00 m ²	15 %
Espais lliure	6.843,35 m ²	10 %
Equipament	3.421,65 m ²	5 %
Industrial	47.903,45 m ²	70 %
Total àmbit	68.433,45 m ²	

Foto. Vista àeria (SIGPAC) amb les fitxes corresponents dels sectors

El sector de les Roques Roges combina diverses àrees de definició de sòl industrial provinents del planejament anterior (que ocupen 38,64 hectàrees, i àrees de nova definició (que ocupen fins a 12,04 hectàrees, conformant una peça de sòl industrial, parcialment desenvolupada a l'actualitat, de pràcticament 50 hectàrees situades al nord del nucli urbà i al sud de la línia del Tren d'Alta Velocitat, agafant com eix vertebrador la carretera C-14, com a límit est la via del ferrocarril Lleida-Tarragona i a l'oest el final de la plana i l'inici de la muntanya.

El sòl urbà industrial delimitat al planejament anterior està força executat. Tots els vials i serveis del costat est de la carretera C-14 – on hi ha les instal·lacions preexistents d'Alcover Química S.L. - està construïda, incloent les instal·lacions de la depuradora d'aigües residuals del polígon a la cantonada nord i alguna zona verda bastant esquistada. Dels usos anteriors de les parcel·les delimitades per la vialitat no queda pràcticament res, sinó algunes petites agrupacions d'arbrat, com la pineda situada a l'est d'Alcover Química S.L.. Aquest paisatge industrial en ocupació s'ajunta amb el Parc de Maquinària i de descàrrega preparat entre la via del ferrocarril convencional i la via del TAV.

El sector est també està força avançat, amb els vials construïts i diverses indústries en funcionament – com Weber Cemarksa - o en construcció, havent-se també construït el pont de comunicació dels dos sectors industrials per sobre de la carretera C-14.

Foto. Respectivament, indústria *Weber-Cemarksa* en funcionament al sector oest de Roques Roges, i terrenys en construcció al sector Est.

El sector nou incorporat a la proposta de POUM ocupa terrenys a l'oest de la C-14 i immediatament al nord del Barranc de la Font Major, articulant-se al voltant d'una important explotació ramadera que incorporava diverses naus. Inherents a aquesta explotació existeixen diverses parcel·les ermes, però cal destacar els conreus de garrofers de la cantonada sud i els conreus d'ametllers de la cantonada nord, ben conservats i que eren un exemple dels conreus de secà de transició del peudemont. A tocar de la cantonada nord, però fora ja del sector, tenim els primers contactes amb la massa forestal del vessant de la muntanya.

Foto. Naus ramaderes que se situen a la part central del nou sector de sòl industrial de Roques Roges

A nivell paisatgístic, es tracta d'un sector molt visible des de la carretera C-14, des de la línia del TAV, des de la urbanització mas Gassol i des dels primers revolts de la carretera de Mont-ral, plantejant una alteració visual del límit entre la plana agrícola i la muntanya.

A nivell de risc ambiental, cal citar un contacte relatiu pel nord amb masses forestals, que incorporen un cert risc de patir o generar incendis forestals, però el més destacable és que el límit sud del sector és la línia del barranc de la Font Major, un torrent de muntanya amb un recorregut curt però que seria capaç de generar torrentades destacables en moments de pluges torrencials. Així, seria necessari que la zona verda pròpia del sector se situés al llarg del

barranc creant una franja d'esmoreïment dels possibles efectes de les avingudes, franja que podria incorporar els estètics conreus de garrofers propers al barranc i a la carretera.

Els efectes ambientals que cal esperar del desenvolupament d'aquest sector són els següents:

- Sobre el medi natural: moderat
- Sobre el medi agrícola: moderat
- Sobre els elements d'interès etnològic: compatible
- Sobre el paisatge: moderat
- Sobre el risc ambiental: moderat

Sector Industrial Avinguda de Reus (PAU 14 i PAU15)

Es tracta d'un sector en forma de L estructurat al llarg de l'accés sud a la localitat d'Alcover des de la carretera C-14. És heretat del planejament anterior i les seves 2,80 hectàrees no són modificades per la proposta del POUM.

Foto. Vista àeria (SIGPAC) amb les fitxes corresponents dels sectors

En la seva major part es troba ja ocupat per instal·lacions industrials i naus de tipologia i natura força heterogènia, tot i que romanen algunes que mantenen l'estructura agrícola preexistent, amb alguns hortets i fruiterars, i un sector

no ocupat relativament compacte a la cantonada nord-oest del mateix. Cal destacar que el sector limita al nord amb la riba del riu Glorieta, pel qual caldrà tenir en compte totes les limitacions determinades pel risc d'inundació i les consideracions del Pla Especial Fluvial de la conca del riu Francolí, i que també és molt proper a la població d'Alcover, pel qual la tipologia d'indústries que es puguin establir tindran implicacions sobre el risc industrial que els sectors urbans de l'altra riba del riu hauran d'assumir. Tanmateix, aquest sector es configurarà com una façana d'entrada a Alcover, per la qual cosa les consideracions paisatgístiques han de tenir una importància considerable.

Quant al medi natural propi del riu Glorieta, en aquest sector el marge està ja prou afectat per les construccions industrials que s'hi ha desenvolupat, i la vegetació de ribera és escassa i a més dominada per espècies al·lòctones, com és el cas de l'ailant (*Ailanthus altissima*)

Serà d'especial interès, per poder disminuir els riscos ambientals i per corregir els impactes sobre el medi natural, concentrar zona verda a tocar de la riba del riu i, al mateix temps, aprofitar aquestes franges de la ribera per restaurar les comunitats de bosc de ribera.

Els efectes ambientals esperables del desenvolupament i consolidació d'aquest sector són els següents:

- Sobre el medi natural: moderat
- Sobre el medi agrícola: compatible
- Sobre el medi etnològic: compatible
- Sobre el risc ambiental: moderat
- Sobre el paisatge: moderat

Sector industrial de la Paperera (Sòl urbà consolidat).

Foto. Vista àeria (SIGPAC) dels sectors

El sector de la Paperera és una peça de territori al límit nord del municipi, entre el riu Francolí i la carretera C-14 i davant de la localitat de Picamoixons (T.M. de Valls) que és heretat del planejament anterior (UA15, amb 8,18 ha) i que està totalment ocupat i consolidat per les instal·lacions de la fàbrica La Paperera Catalana – naus, magatzems de material, aparcaments. Només incorpora un espai encara no transformat, que és una petita parcel·la situada a l'altre costat de la carretera i ocupada per garrofers.

No es poden avaluar els efectes ambientals que suposarà el desenvolupament de la qualificació del sòl doncs aquest està pràcticament consolidat, tot i que, tal com es pot veure a la fotografia, les instal·lacions actuals suposen un important impacte paisatgístic per la ubicació d'una planta industrial d'enormes dimensions en un entorn rural i de cert interès naturalístic i paisatgístic – inici del congost de la Riba – a més d'implicar impactes diversos propis de l'activitat industrial – emissió d'efluents contaminants al riu, males olors – especialment patits per la localitat de Picamoixons.

Foto. Vista de la zona de magatzem de paper usat de la indústria de la Paperera, vista des de l'altra riba del riu Francolí

Seria especialment interessant que es pogués consolidar una reforestació dels vessants del riu Francolí que descendeixen des de la fàbrica fins a la mateixa llera del riu, amb dos finalitats: la recuperació d'un hàbitat d'interès com és el bosc de ribera, i la creació d'un mur verd que limités els impactes visuals i acústics que la indústria comporta sobre el poble de Picamoixons.

A l'apartat 3 s'ha realitzat una inicial qualificació d'efectes ambientals de l'alternativa del POUM escollida respecte a d'altres plantejades en la fase prèvia de discussió. A l'apartat anterior s'ha analitzat de manera sintètica els efectes ambientals territorials de cadascun dels nous desenvolupaments urbanístics lligats a la nova proposta de POUM. Ara realitzarem una anàlisi conjunta d'aquests efectes ambientals territorials sobre el municipi d'Alcover.

El següent quadre intenta recopilar i qualificar els efectes ambientals que el desenvolupament del POUM tindrà, en el seu conjunt, sobre els diversos aspectes territorials anteriorment descrits.

Taula 52. Anàlisi dels efectes ambientals conjunts sobre el territori.

Aspecte considerat	Descripció efectes ambientals	qualificació	Mesures correctores a proposar pel POUM
Geomorfologia i orografia	<p>Desenvolupaments es situen especialment en indrets d'orografia plana o suau. Cal destacar la consolidació de la urbanització El Remei sobre orografia complexa Els sectors de sòl urbanitzable delimitat de ponent del casc urbà se situen també sobre indrets d'orografia d'estribació de muntanya.</p> <p>En general, es generaran importants sobrants de terres a causa de fonamentacions i excavacions, fins ara gestionades incorrectament, en alguns casos, per crear plataformes a la zona industrial de Roques Roges</p>	moderat	<p>Ubicació de zones verdes a les zones més elevades de mas Gassol, del Remei</p> <p>Gestió adequada de terres i residus de la construcció, mitjançant gestors autoritzats, el que implica un ecocondicionament de les llicències de construcció amb la presentació de factures de gestors.</p>
Hidrologia	<p>Increment de superfície urbanitzada en general augmentarà la impermeabilització del territori i els escolaments superficials.</p> <p>Diversos desenvolupaments se situen a tocar del riu Glorieta i per tant tenien certa situació de risc hidràulic. Cal considerar també la situació confrontant del nou sector de Roques Roges amb el barranc de la Font Major</p>	moderat	<p>Mesures concretes per assegurar la permeabilitat dels substrates d'àrees verdes i espais lliures.</p> <p>Situació de zones verdes a tocar de la ribera del riu Glorieta i del Barranc de la Font Major</p>
Climatologia	<p>Sense efectes apreciables en climatologia local.</p> <p>A nivell global, augment de les emissions de CO2 pel funcionament urbanístic i industrial, i contribució a l'escalfament global i al canvi climàtic</p>	--	Veure apartat de propostes sobre vectors ambientals
Usos del sòl	Pèrdua d'alguns espais actius d'horta sobre sòls fèrtils a la vora del nucli urbà	Moderat	Situació d'àrees verdes en els sectors considerant el territori preexistent i optimitzant la conservació de valors ambientals previs.

Vegetació, flora i arbres d'interès	<p>Pèrdua d'arbres agrícoles al voltant del nucli urbà.</p> <p>Afectació a sectors forestals a a l'ampliació del Serradalt, a les parcel·les no urbanitzades de mas Gassol, a la part elevada de la urbanització del Remei i zona potencial de boscos de ribera pels sectors de la Florida, Camí de la Font Fresca i Glorieta i zona industrial Avinguda de Reus</p> <p>Augment del risc d'incendis forestals per consolidació o creació de sectors en contacte amb masses forestals, com</p>	Moderat	<p>Conservació in situ o ex situ d'arbres agrícoles d'interès en el marc de la vialitat i dels diversos sectors de zona verda.</p> <p>Situació de zones verdes a les àrees elevades de mas Gassol, urbanització del Remei</p> <p>Situació de zones verdes i restauració del bosc de ribera a la ribera del riu Glorieta</p> <p>Situació de zones verdes al marge forestat del riu Francolí a la zona del Serradalt</p> <p>Implementació de mesures de prevenció de risc d'incendis forestals, com la creació de franges de seguretat</p>
Fauna	<p>Poca afectació a espècies lligades a àmbits agrícoles que, no obstant, continuen mantenint àmplies àrees sense urbanitzat amb hàbitats adequats</p> <p>Poca afectació a espècies forestals en l mas Gassol i urbanització del Remei</p>	compatible	<p>Implementació d'un codi de bones pràctiques ambientals en la jardineria que tingui en compte la fauna en el disseny de zones verdes i espais lliures.</p>
Hàbitats i Espais naturals	<p>Afectació poc important al voltant del nucli urbà d'Alcover i en la zona industrial, en àrees mixtes d'avellaners i horts.</p> <p>Afectació a hàbitat forestal i de ribera als sectors explicats de vegetació, flora i hàbitats d'interès</p> <p>Manteniment, però, del gran bloc d'espai natural de les Muntanyes de Prades i de les seves connexions amb la plana via el riu Glorieta i els barrancs menors, però trencament de part de la connexió entre plana i muntanya al nord del nucli amb el gran sector industrial de Roques Roges</p>	moderat	<p>Situació d'àrees verdes en els sectors considerant el territori preexistent i optimitzant la conservació de valors ambientals previs</p> <p>Restauració de les riberes dels rius i barrancs</p>

Paisatge	Important alteració del fons escènic d'Alcover tot mirant des del sud i est, per ocupació dels horts i turons al nord, oest i sud del nucli urbà per nous usos urbans. Consolidació o creació de sectors urbans deslligats de la trama urbana, de l'ocupació de mas Gassol i de la part més elevada de la urbanització del Remei. Ampliació del sector industrial de Roques Roges, deslligat de la trama urbana i d'enorme magnitud, suposant una barrera física entre les macrounitats de paisatge de la plana i la muntanya	Sever	Integració paisatgística dels espais confrontants amb la carretera C-14 i la via del ferrocarril a Roques Roges, amb arbrat viari abundant i tanques vegetals a sense que es permetin alçades de naus majors de les ja existents. Revegetació i recuperació dels talussos de desmunts i terraplens propis dels sectors. Situació de les zones verdes tal com es comenta a l'apartat d'hidrologia, de flora i vegetació, i fauna
Elements d'interès etnològic	Afectació especialment als elements de la cultura de l'aigua i del regadiu situats a la zona d'hortes propera al Glorieta, i també al nord del nucli urbà, que en gran mesura desapareixeran pels desenvolupaments de la Florida, camí de la Font Fresca i Glorieta	Moderat	Integració d'elements preexistents a les zones verdes

Caldria tenir també en compte la possibilitat d'incorporar, en fases més avançades del POUM, mesures normatives específiques que determinin criteris pel planejament derivat, que siguin recollides en els dissenys d'aquests. A continuació en suggerim algunes:

Urbanització Masies Catalanes

Consideració del risc ambiental en la riera del Burguet, per la qual cosa es proposa el manteniment com a zona verda de costat i costat de la riera en la zona no urbanitzada que toca a la riera

Urbanització El Remei

Implementació de mesures de prevenció del risc d'incendis forestals: franja perimetral protecció, adequació hidrants.
Concentració de la zona verda al nord de la urbanització, en la part més elevada, per motius paisatgístics i ambientals. Dins la zona verda, millora i potenciació de la pineda existent, substitució gradual per alzinar.

Urbanització Mas Llorenç

Millora de serveis (enllumenat que compleixi criteris d'estalvi i minimització contaminació lumínica) i dotació de xarxa de sanejament amb sistemes de depuració propis. Si no es planifica una connexió als serveis municipals de sanejament o una depuradora pròpies, condicionament de noves llicències a plantejament de sistemes individuals de depuració.

Implementació de mesures de prevenció del risc d'incendis forestals: franja perimetral de protecció, redacció d'un pla d'evaquació i d'emergències.

Creació d'una barrera arbrada en zona verda a situar a l'est de la urbanització per limitar l'impacte visual, acústic i de pols de la pedrera.

Urbanització Mas Gassol

Concentració de la zona verda al nord, en àmbits forestals elevats, i millora i conservació de la massa existent – incloent transplantament de peus de roure existents en parcel·les urbanitzables

Implementació de mesures de prevenció del risc d'incendis forestals: franja perimetral de protecció, redacció d'un pla d'evacuació i d'emergències.

Fomentar una tipologia d'edificacions adequades a la integració paisatgística en una cara sud de la muntanya, visible des de la carretera C-14.

Substitució de les palmeres del vial principal d'accés i foment d'un arbrat viari autòcton adequat a les característiques de la zona

Urbanització el Serradalt, la Cabana

Conservació i gestió del bosc de pi blanc que dóna al riu Francolí a l'oest del nucli consolidat de la urbanització el Serradalt. Potenciació i millora d'aquest bosc.

Millora de serveis (enllumenat que compleixi criteris d'estalvi i minimització contaminació lumínica) i dotació de xarxa de sanejament amb sistemes de depuració propis. Si no es planifica una connexió als serveis municipals de sanejament o una depuradora pròpies, condicionament de noves llicències a plantejament de sistemes individuals de depuració. (*de fet aquesta mesura hauria de ser estudiada per a la resta d'urbanitzacions)

La Florida

Concentració d'una franja d'espai lliure i zona verda al llarg del marge esquerre del riu Glorieta en base un estudi específic d'inundabilitat (*en cas que el PEF no estableixi mesures corresponents al respecte); conservació i potenciació del bosc de ribera i dels elements d'horta existents dins aquesta franja lliure, incloent les estructures de regadores i basses existents. Creació d'un itinerari públic al llarg del riu

Intent de disseny de la vialitat per poder conservar elements d'interès de la cultura del regadiu a la zona interna del sector, incloent creació de dipòsits de captació per a reg de parcel·les privades aprofitant l'aigua que arriba pels regs. Conservació dels recursos propis del sector i aprofitament – aigua superficial i pous.

Conservació *ex situ* – identificació i transplantament – d'elements arboris d'interès.

Sector Hort de Sant Antoni

Zones verdes i espais lliures al sud – tot al llarg del marge esquerre del riu Glorieta – i al nord – sector de turó amb regeneració de la vegetació forestal. conservació i potenciació del bosc de ribera i dels elements d'horta existents dins aquesta franja lliure, incloent les estructures de regadores i basses existents. Creació d'un itinerari públic al llarg del riu.

Manteniment del traçat del camí central al sector com estructurador del nou sector urbanitzat.

Sector carretera del Remei

Articulació de la zona verda del sector al voltant de jardins o conreus preexistents d'interès que es puguin conservar
Sector Mas Moresc

Situació de la zona verda i espai lliure al límit nord al marge dret de la rasa de drenatge, tot buscant la potenciació de la gestió i conservació de la vegetació de ribera existent.

Conservació també del camp de garrofers i ametllers amb estructures de la pedra seca existent al nord-oest del sector

Conservació *ex situ* de garrofers – identificació i transplantament.

Sector Hort de Caparó

Concentració de la zona verda i espai lliure al voltant de la rasa de drenatge del sector nord, tot buscant la potenciació de la gestió i conservació de la vegetació de ribera existent i els elements de la cultura de l'aigua – basses, pous, regadores, murs de pedra – que puguin existir dins aquesta zona.

Manteniment de l'estructura en terrasses actualment existents, minimitzant els moviments de terra i adequant els desenvolupaments al parcelari

Identificació d'arbrat d'interès a conservar *in situ* – verd privat – o *ex situ* – transplantament.

Possibilitat d'aprofitar els recursos hídrics propis i l'estructura pel reg de zones verdes públiques i privades

Sector Els Trossos

Igual que el sector anterior

A més, conservació i potenciació dels plataners de la carretera

Sector Industrial Cooperativa

Foment d'una ordenació d'acopis, estructures, maquinària, aparcaments i elements diversos per motius paisatgístics en una zona que és la façana del nucli urbà des de la C-14

Sector Industrial Roques Roges

Concentració zona verda al sud-oest, a tocar del barranc i que inclogui també part de la parcel·la amb garrofers. Gestió i conservació de la vegetació de ribera existent.

Arbrat viari autòcton i adequat a les característiques de la zona, enllumenat estalviador i sense contaminació lumínica

Foment de la situació de captadors solars fototèrmics i fotovoltaics a les teulades planes de les naus industrials

Potenciació de la zona verda ja existent a est de la carretera

Aplicació, a més de les mesures ja apuntades per al planejament derivat en el cas general (sectors domèstics), d'altres mesures addicionals de sostenibilitat ambiental (*pendent de definir)

Sector Industrial Avinguda de Reus

Conservació i foment de la vegetació de ribera al marge dret del riu Glorieta

Sector Industrial la Paperera

Conservació i foment de la vegetació de ribera al tram confrontant del riu Francolí amb la creació d'un mur verd al talús entre la fàbrica i el seu magatzem i el riu.

5.2. Efectes sobre els vectors ambientals i consum de recursos naturals

Per a fer aquest apartat partim de la base de creixement en habitatges, i per tant en població equivalent, que el POUM proposa, i que recordem és d'un total de 2.078 habitatges nous possibles (957 en sòl urbà no consolidat, i 1.121 corresponents a sòl urbanitzable delimitat). Aquests habitatges nous podrien hostatjar una població de 6.234 habitants nous (3 persones per habitatge).

Es realitzen diversos càlculs, tant utilitzant les xifres de consums per càpita actuals (recollits a l'apartat 2.3. del present Informe de Sostenibilitat Ambiental) tot projectant-les cap al futur, i també utilitzant ratis de consums per càpita habitualment emprats per administracions (com INCASOL o DPTOP).

5.2.1. *Cicle de l'aigua*

A l'apartat 2.3. d'aquest informe ambiental hem estudiat els consums d'aigua del municipi durant els darrers anys. De les dades estudiades observem com els "consums" (sent conscients que la utilització del terme « consum » no és del tot correcte donat que desconeixem el % de pèrdues del sistema de subministre des de l'extracció als pous, ni part de la població que no surt reflectida en aquesta dada, ni sectors com urbanitzacions que tampoc es comptabilitzen), que segurament explica el valor molt reduït de **111 litres/habitant dia** (reduït en comparació amb àmbits urbanístics compactes on els consums són superiors). Cal recordar que aquest valor incorpora el consum de les indústries del municipi.

A continuació s'exposa un càlcul amb la relació dels nombre màxim d'habitatges previstos amb el nou desenvolupament del POUM i una previsió de les dotacions d'aigua potable en base diverses hipòtesis. Pel que fa a les aigües residuals el càlcul més senzill que es pot realitzar per a estimar els cabals d'aigües negres –és un càlcul maximitzat- consisteix en assignar a aquest paràmetre el mateix valor que el dels cabals d'aigua potable que se subministren; evidentment aquesta hipòtesi no té en compte ni les pèrdues del sistema (tant de subministrament com de clavegueram) ni les possibilitats que es poden plantejar a nivell de xarxes separatives.

En ple desenvolupament del pla i considerant la xifra anteriorment indicada (111 litres diaris per habitant), tindrem un consum màxim d'aigua previst en ple desenvolupament urbanístic del POUM de 252.570 m³/any a afegir al consum actual (171.665 m³ l'any 2007), el que determina un increment de pràcticament 2,5 vegades sobre el total de consum actual. Val a dir que aquestes xifres poden estar subestimades, depenent de la tipologia d'empreses industrials que se situïn al municipi i de la tecnologia i eficiència en l'ús de l'aigua que implementin.

Si realitzem un càlcul estandard utilitzant xifres habitualment emprades per l'INCASOL (per exemple en els càlculs de dotacions per les Àrees Residencials Estratègiques del Camp de Tarragona, incloent paràmetres per zones verdes, equipaments i àrees industrials) podem obtenir unes xifres com les següents:

Taula 53. Càlcul de dotacions d'aigua necessàries pels desenvolupaments del municipi

Consideració topològica	Superfície (Ha)	nº habitants (nº habitatges*3)	Dotació estimada	Cabal Anual (m3/any)
Vivenda		6,234	200 l/hab/dia	455,082.00
Verd públic	6.06		0.6060 l/s/Ha	19,110.82
Equipaments	2.15		0.6450 l/s/Ha	20,340.72
Comercial	0.00		0.0000 l/s/Ha	0.00
Industrial	17.74		5.3220 l/s/Ha	167,834.59
			Subtotal	662,368.13
			Pèrdues (10%)	66,236.81
TOTAL CONSUMS ESTIMATS				728,604.94
Total Exceptuant Reg del Verd Públic				709,494.12

Font: elaboració pròpia

* Nota: no s'inclou la vialitat i les zones verdes corresponents al sòl urbanitzable delimitat, encara no calculades

En els desenvolupaments urbanístics del planejament derivat mitjançant les figures dels plans parcials i dels projectes d'urbanització caldrà determinar el nombre i la capacitat dels dipòsits d'acumulació i subministrament d'aigua potable. Cal insistir en el fet que si bé el dimensionament de les infraestructures de subministrament d'aigua potable (dipòsits i canonades) poden –i fins i tot en alguns casos *han de*- realitzar-se en base uns valors elevats de subministrament, el **planejament derivat i la seva normativa tenen una responsabilitat bàsica** -i per tant ineludible- de garantir que s'estableixen les mesures per a què els consums domèstics d'aigua es produeixen dins els intervals esmentats que podríem anomenar de "consum racional d'aigua".

Aigües residuals

Les mateixes previsions quant a cabals relacionats amb els consums d'aigua urbana poden ser realitzades per les aigües de clavegueram o sanejament, en el benentès que els nous sectors disposaran de xarxes separatives que derivaran les pluvials fora del sistema de depuració

5.2.2. Consums energètics i contribució al canvi climàtic.

L'electricitat constitueix la base dels consums energètics dels habitants d'Alcover i les seves indústries, conjuntament amb els combustibles fòssils (ja sigui com a combustibles per als vehicles o com a font energètica dels sistemes de calefacció, com el propà canalitzat subministrat). Una aproximació al consum elèctric es pot realitzar amb relativa facilitat mentre que realitzar estimacions sobre altres consums energètics és força més complicat.

El Real Decreto 842/2002, de 2 d'agost, pel qual s'aprova el Reglament Electrotècnic per a la Baixa Tensió, en el conjunt de les seves instruccions tècniques fixa en funció de la superfície de vivenda i de les característiques específiques de la mateixa la *reserva de potència*; així es preveuen 2 graus d'electrificació:

- Vivenda de fins a 160 m2: reserva de potència de 5,75 kW (grau d'electrificació normal).
- Vivenda de més de 160 m2: reserva de potència de 9,2 kW (grau d'electrificació elevat).

D'altra banda, per una vivenda amb calefacció o climatització elèctrica es preveu –independentment de la seva superfície- un grau d'electrificació elevat, és a dir de 9,2 kW. Aquest és el valor que s'ha de prendre per al càlcul de la reserva de potència elèctrica per als nous habitatges que es desenvolupin al municipi d'Alcover, proporcionant un total de **reserva de potència elèctrica per habitatges de 19.176 kw**

Si utilitzem les dades utilitzades per l'INCASOL pels càlculs dels consums a les Àrees Residencials Estratègiques, tindrem xifres com les següents:

Taula 53. Estimacions de consums energètics pel global dels creixements prevists al municipi

Consideració topològica	Superfície (m2)	nº habitatges (unitat)	Potència (Kw)
Vivenda		2,078	15,533.05
Vialitat	2,208.00		4.42
Equipaments	21,529.00		2,152.90
Comercial	0.00		0.00
Industrial	177,361.00		8,868.05
TOTAL	201,098.00	2,078	26,558.42

Font: elaboració pròpia a partir de ratis i dades utilitzades pels càlculs d'abastament elèctric a les Àrees Residencials Estratègiques

Nota: no s'han inclòs les superfícies de vialitats i equipaments derivades dels desenvolupaments en SUD

Pel qual se necessitarà un total de potència de **26.558 kw**.

A més d'electricitat, en els nous habitatges hi haurà el consum d'altres fonts energètiques com els gasos líquids del petroli o altres combustibles fòssils, els consums dels quals en la fase en què ens trobem no són possibles de determinar, ja que és en la fase constructiva on s'estableixen les tipologies dels mateixos a nivell dels habitatges i per tant el moment en què es poden fer aproximacions fiables al respecte.

En aquest context d'incertesa, podem realitzar una sèrie d'aproximacions als consums energètics associats als habitatges previstos pel nou POUM, a partir d'uns estàndards facilitats per organitzacions especialitzades. En aquest sentit en el present informe ambiental s'utilitzen unes dades força recents proporcionades per l'Institut de Tecnologia de la Construcció de Catalunya i per l'ICAEN.

L'ICAEN proporciona una sèrie de valors estàndards de consums energètics en el sector domèstic. Les premisses de partida són referents a un habitatge de 90 m² ocupat per 4 persones i que compleix una sèrie de normatives de construcció i relatives a les instal·lacions; els valors que es proporcionen a la taula següent estan contextualitzats per la zona del Tarragonès (categoria climàtica de tipus A, segons classificació de l'ICAEN).

Taula 54. Consum energètic per un habitatge a la zona del Tarragonès

Ús	Consum energètic (kWh/any)
Calefacció	4940
Aigua calenta sanitària	3150
Cuina i forn	1050
Aparells domèstics (TV, nevera, rentadora, rentavaixella, assecadora)	2117,5
Enllumenat	330
TOTAL	11587,5

Font: ICAEN, Generalitat de Catalunya

Aquest valor anterior suposa un consum energètic per habitant-equivalent de **3.862 kWh** anuals. Si tenim en compte que el POUM planteja un màxim de 2078 habitatges nous tindrem una necessitat de subministrament energètic de **24.077, MWh anuals** associats a usos residencials.

Si utilitzem les dades de consum elèctric de l'apartat 2.3. d'aquest nou ISA corresponents a l'últim any de la sèrie (2006), proporciona uns ratis de **13.699 kWh/hab** anuals de consum elèctric total i de **1.400 kWh/hab** anuals de consum domèstic. Amb aquestes xifres extrapolades cap al futur (i entenent la mateixa proporció de consum elèctric industrial i domèstic) tindríem consums globals del municipi de **85.399 Mwh** i **8.727 Mwh** anuals associats a consums domèstics.

Podem traslladar aquest consum energètic previst a emissions de gasos d'efecte hivernacle. El factor utilitzat per a calcular la conversió d'emissions de CO₂ causats pel consum d'energia elèctrica de la xarxa és de 228,9 g CO₂/kWh. Està calculat en base a les emissions estimades a partir de repartir proporcionalment el consum elèctric segons les fonts de generació per l'any 1997 per par de la regidoria de ciutat sostenible de l'Ajuntament de Barcelona. Des d'aquesta data hi ha hagut petites variacions amb un lleuger increment de la producció per gas natural i per energia eòlica, el que podria suposar una lleugera reducció en aquest factor.

L'ICAEN fa servir el valor de 545 g CO₂/kWh perquè considera les emissions a nivell de l'Estat, on l'aportació d'electricitat procedent de centrals de carbó és molt superior que a Catalunya. Aquestes darreres dades han estat utilitzades, per exemple, per la Universitat de Barcelona per calcular la contribució del seu consum elèctric a l'escalfament global.

Taula 55. Nivells de producció de CO₂ segons els diversos factors de correcció utilitzats

	545 g CO ₂ /kwh	228 g CO ₂ /kwh
Consum total Mwh		
85.399	46.542 tones anuals CO ₂	19.470 tones anuals CO ₂
Consum urbà Mwh		
8.727	4.756 tones anuals CO ₂	1.989 tones anuals CO ₂

Font: elaboració pròpia

5.2.3. Producció de residus

Tal com s'ha establert a l'apartat 2.3, durant l'any 2003, cada alcoverenc va produir 1,44 kg/hab i dia de brossa domèstic. Si comptabilitzem l'increment de població previsible al municipi d'Alcover en base a l'urbanisme previst, tindríem una producció diària de **8.977 kg** més, el que determina una producció anual addicional de **3.276,6 tones**.

Pel que fa als residus de la construcció, podríem utilitzar la dada citada anteriorment de 666 kg de residus de la construcció per persona i any, el que ens determinaria una producció total de **4.152 tones** de residus de la construcció a l'any.

El planejament previst no tindrà efectes sobre els residus ramaders; en principi, la tendència al tancament de les explotacions ramaderes ve lligada a un procés general de manca de rendibilitat. El que sí està clar és que algunes de les naus existents prop del poble seran incorporades en el planejament previst; així, un dels efectes del POUM serà la disminució del potencial i la càrrega ramadera del terme.

Respecte als residus industrials, no es poden fer extrapolacions en base a la població, ja que depèn del nombre, dimensió i tipus de les indústries que s'estableixin. El que està clar és que el planejament augmenta molt notablement el sòl industrial existent fins a l'actualitat, per la qual cosa és d'esperar que la quantitat de residus industrials tingui també forts augments. En aquest cas, serà la capacitat de les administracions, començant per la local, de controlar els procediments de llicència ambiental, els determinants en l'assoliment d'una correcta gestió dels residus industrials produïts al terme municipal.

5.2.4. Mobilitat

A nivell de mobilitat, els efectes es produiran bàsicament sobre l'augment del parc de vehicles i l'augment relatiu de la mobilitat obligada per causes de treball i estudi. Molts dels residents als nous sectors no seran alcoverencs sinó persones provinents d'altres municipis, tot sovint amb els llocs d'ocupació fora del municipi.

La documentació del POUM ja incorpora un complet apartat d'Estudi d'Avaluació de la Mobilitat Generada, al qual s'haurà de remetre qualsevol conclusió al respecte.

5.2.5. Qualitat de l'aire

A nivell de qualitat de l'aire, els efectes es produiran bàsicament sobre el paràmetre de contaminació lumínica, en base a la l'augment de sectors amb il·luminació artificial, tant viària, com des de l'interior o exterior d'habitatges a les parcel·les privades, com a façanes o espais industrials – per motius publicitaris o de seguretat.

Lògicament, i en aquest sentit, el que s'ha de donar és un compliment rigorós de la legislació sobre contaminació lumínica.

A nivell de sorolls, les problemàtiques més importants poden procedir dels nous àmbits industrials, així com la contaminació lumínica. L'establiment de mesures correctores en cadascun dels processos de llicència d'activitats en base a la legislació sectorial pot semblar una solució adequada per a reduir les problemàtiques que puguin aparèixer.

6. AVALUACIÓ GLOBAL DEL PLA I JUSTIFICACIÓ DEL COMPLIMENT DELS OBJECTIUS AMBIENTALS ESTABLERTS

6.1. Verificació i justificació de la congruència del pla amb els requeriments ambientals

En el punt 2.2 del present ISA s'han relacionat els criteris i objectius ambientals a adoptar pel Pla, d'acord amb la proposta que realitzava l'IAP de l'Avanç de POUM i el Document de Referència corresponent.

En el present punt es realitza una valoració i avaluació del grau de compliment dels criteris i objectius que tenen relació amb l'ordenació, en el context del POUM, prescindint d'aquells criteris que no són d'aplicació en el context específic del planejament i prescindint de la valoració d'aquells criteris que no es poden valorar en aquesta fase dels treballs; no obstant s'ha considerat interessant recollir-los també, per a que la seva consideració sigui tinguda present per l'equip urbanístic en els treballs que s'hauran d'aprofundir posteriorment a l'aprovació inicial (normatives) o posteriorment a l'aprovació definitiva del POUM (Plans Parcials i projectes d'urbanització).

Recordem que aquests criteris i objectius ambientals del punt 2.2 es presentaven estructurats i jerarquitats internament en els següents àmbits:

- Model d'ocupació i ordenació del sòl.
- Cicle de l'aigua.
- Ambient atmosfèric.
- Gestió de residus.
- Biodiversitat, connectivitat i patrimoni natural.
- Paisatge

En primer lloc exposem, en format de taules, el llistat de criteris i mesures ambientals per als àmbits anteriorment esmentats, per tot seguit realitzar-ne la valoració i contextualització.

L'avaluació d'aquests criteris s'ha realitzat a partir de la informació continguda en la memòria urbanística del POUM, els plànols d'ordenació i normatius, en la seva normativa i en documents annexos com l'Estudi d'Avaluació de la Mobilitat Generada o el Catàleg de Masies i Cases Rurals.

S'ha decidit, en el context del present ISA i de l'avaluació ambiental del POUM d'Alcover, utilitzar les següents **4 categories del grau de compliment** dels criteris considerats:

- Nul: es considera aquesta categoria quan el criteri no es compleix.
- Parcial: es considera aquesta categoria quan el criteri es compleix parcialment.
- Alt: es considera aquesta categoria quan el criteri té un alt grau de compliment.
- Sense valorar: hi ha força criteris que la insuficiència de la documentació urbanística o d'altra informació de què es disposa en el moment de tancar el present ISA, o la pròpia fase de planejament en què ens trobem, no permet que aquests siguin avaluats.

Llegenda de colors:

Nul		Alt	
Parcial		Sense valorar	

També cal comentar que en l'interior dels quadres de valoració es realitzen petits apunts clarificadors de la mateixa.

A. Model d'ocupació i ordenació del sòl

A. Model d'ocupació i ordenació del sòl	
A-1 Garantir una ordenació urbanística eficient, especialment pel que fa a la funcionalitat i al consum de recursos, i adaptada a les característiques ambientals del planejament.	
Criteris i mesures d'ordenació	Grau de compliment
<p>Criteri marc: preveure les mesures necessàries per garantir la sostenibilitat del desenvolupament urbà, tant pel que fa a la integració de l'actuació en el medi, com pel que fa a l'eficiència energètica, l'estalvi en el consum d'aigua el tractament de residus, amb especial atenció a la utilització d'energies renovables</p>	<p>S'ha inclòs un article específic sobre energies renovables, així com es planifica per normativa espais de reserva per residus a la vialitat</p>
<p>Adoptar estructures urbanes denses, compactes i complexes, integrades amb la ciutat preexistent i amb la projectada, que requereixin menors necessitats de transport i de consum energètic, així com aquelles tipologies urbanístiques i arquitectòniques que consumeixin poc sòl</p>	<p>Tot el creixement projectat se situa en una orla immediata a la vila actual, així com els desenvolupaments industrials al costat dels preexistents. Les urbanitzacions disperses al territori es "blinden" sense pràcticament possibilitats de créixer.</p> <p>Les densitats dels sectors són mitjanes</p>
<p>Adaptar l'ordenació a les formes del relleu i a les característiques geomorfològiques i geològiques del terreny i respectar els elements preexistents d'interès. En sectors que mantenen les condicions rurals i elements naturals mantenir en la mesura possible la seva estructura paisatgística i els elements d'interès i reduir el màxim els moviments de terres.</p>	<p>Sense avaluar doncs els sectors de sòl urbanitzable delimitat encara no es plantegen criteris d'ordenació específics</p> <p>Tot i així cal recordar l'existència d'un complet Catàleg de Béns Protegits que incorporen fins i tot els elements de la pedra seca</p>
<p>Evitar, en la mesura possible, l'afectació de terrenys amb pendent superior al 20%. Si es produeix en alguna part del sector, impedir-ne l'edificació i limitar-ne adequadament els usos del sòl d'acord amb l'article 7 del Reglament de la llei d'urbanisme (Decret 305/2006, de 18 de juliol)</p>	<p>Existeixen petites disfuncions com les parts altes de Mas Gassol i el Remei que, no obstant, es destinen a zones verdes</p>
<p>Dotar de caràcter estructurador els sistemes locals d'espais lliures públics i assegurar-ne l'establiment ambientalment adequat, l'accessibilitat i la continuïtat amb els sistemes generals i locals d'espais lliures adjacents. Els espais lliures públics han de constituir-se com a espais d'identitat i cohesió social, amb una gestió integrada del cicle de l'aigua, i introduir la vegetació com un element fonamental del seu projecte (vegeu també C-3, F-1, F-2 i G)</p>	<p>No estan definits dins dels SUDs on aniran les peces de zona verda, tot i que cal esmentar que als sòls situats al sud i est del casc urbà és possible crear una franja molt interessant de zones verdes que protegeixi el marge dret del Glorieta</p>
<p>Delimitar les zones de risc per a la seguretat i el benestar de les persones i establir limitacions als usos i a les edificacions d'acord amb el que disposa la legislació urbanística (vegeu també B-1). Si és el</p>	<p>La delimitació dels sòls de sistema hídic ha tingut en consideració les franges d'inundabilitat dels rius Glorieta i Francolí</p>

cas, aplicar les mesures assenyalades als informes preliminars efectuats per l'Institut Geològic de Catalunya	A més, la disposició dels sòls urbanitzables al llarg del Glorieta permet la constitució d'amplies zones verdes que incorporin el principi de precaució
Adoptar, d'acord amb la legislació específica, les mesures d'ordenació adients per a la prevenció d'incendis, especialment en cas de proximitat a terrenys forestals	No hi ha mesures concretes a la normativa especificades pels sectors confrontants amb massa forestal. Tot i així, les zones verdes de Mas Gassol i el Remei se situen a tocar de les mateixes i permetran establir franges de protecció. Sí que hi ha un recordatori sobre la prevenció d'incendis forestals a les urbanitzacions allunyades de la trama urbana i confrontants amb boscos forestals, dins l'article sobre el sòl forestal (capítol snu)
En el supòsit d'existència de terrenys susceptibles d'estar contaminats, supeditar i condicionar qualsevol actuació urbanística als criteris que estableixi l'Agència de Residus de Catalunya. En particular caldrà tenir en compte el Reial Decret 9/2005, de 14 de gener	Els terrenys contaminats són identificats a l'ISA. Un se situa dins de terreny urbanitzable (àmbit CATOR) sense que s'hagin determinat mesures normatives específiques
A. Model d'ocupació i ordenació del sòl	
A-2 Establir la zonificació i els usos dels sectors potenciant la seva plurifuncionalitat i autonomia.	
Criteris i mesures d'ordenació	
Destinar un percentatge suficient del sostre amb aprofitament urbanístic a usos distints al d'habitatge i ubicar-lo cercant la integració i interrelació amb aquest	La normativa de cada sector estableix usos permesos diferents a l'habitatge. Hi ha voluntat de crear centres concrets d'activitats, com la zona comercial associada a una rambla al PAU Roig
Potenciar la creació de microcentralitats o la reunió de diferents usos en àmbits de fàcil accessibilitat a peu o amb mitjans no motoritzats	També es concentren els equipaments públics a la zona sud-occidental del casc urbà creant espais de microcentralitat fàcilment accessibles des de tota la vil·la

A. Model d'ocupació i ordenació del sòl	
A-3 Possibilitar una mobilitat sostenible mitjançant la planificació integrada dels usos del sòl i del transport.	
Criteris i mesures d'ordenació	
Criteri marc: els sectors residencials han de poder garantir una bona accessibilitat a la xarxa de transport públic, una accessibilitat universal, adequada, de qualitat i segura als diferents àmbits, públics i privats, del sector; en aquest context, s'evitaran les barreres urbanístiques, s'afavoriran els modes de mobilitat més sostenibles, es dissuadirà l'ús innecessari dels mitjans motoritzats individuals i s'adoptaran mesures de pacificació del trànsit	Aquests aspectes estan tractats, lògicament, a l'Estudi d'Avaluació de la Mobilitat Generada i és en el seu marc on s'han d'avaluar (per part de l'autoritat de mobilitat) el compliment dels criteris
Localitzar els usos del sòl i les edificacions de manera que es minimitzi la mobilitat obligada i, en general, la demanda de transport, propiciant la convivència d'usos, l'accessibilitat als serveis i la proximitat a les parades de transport públic d'aquelles zones que generin necessitats significatives de desplaçaments	
La definició de les xarxes de mobilitat haurà d'assegurar la connectivitat amb els principals pols de mobilitat que puguin generar un nombre elevat de desplaçaments, com nodes de transports col·lectius, equipaments comunitaris, àmbits comercials o espais lliures. Els itineraris per a vianants i bicicletes hauran de permetre	

itineraris continus i en xarxa.	
Ordenar la vialitat amb preferència per la mobilitat tova, amb domini de les xarxes de recorreguts per vianants, amb el disseny d'itineraris segurs i amb la integració dels carrils bici, així com la potencial implantació de sistemes d'intercanvi de bicicletes. Com a mínim, el 50% dels espais destinats a carrers han de ser dedicats a la mobilitat de vianants o tova. En qualsevol cas, les calçades per al trànsit rodat dels vials que no constitueixin xarxa viària principal hauran de projectar-se de manera que es garanteixi la moderació de les velocitats del trànsit motoritzat i la dissuasió del trànsit de pas (trencaments de l'eix de la trajectòria, estrenyiment de carrils, canvis de paviment, anivellaments de la calçada amb la vorera, culs de sac per al trànsit motoritzat, etc.).	
Prioritzar els sistemes de transport públic i col·lectiu.	
La secció dels carrers atindrà principalment al confort dels residents: mobilitat de vianants, elements arbrats o vegetals en la seva secció i aparcament en cordó (limitant la seva longitud màxima).	
L'aparcament s'ordenarà amb criteris que no prioritzin l'ús del vehicle privat i procurin per la mínima agressió en l'espai públic: amb preferència de l'aparcament de gestió col·lectiva front a l'aparcament privat; les places d'aparcament en la via pública no excediran del nombre que en resulti del 50% dels habitatges potencials en el sector delimitat.	

A. Model d'ocupació i ordenació del sòl	
A-4 Adoptar un model d'ordenació urbanística energèticament eficient.	
Criteris i mesures d'ordenació	
Criteri marc: els sectors urbanístics han de plantejar un model d'eficiència energètica basat en la minimització de la demanda, l'eficiència en l'oferta dels sistemes que usen l'energia per satisfer-la i la gestió conjunta en el temps dels factors dinàmics que afecten tant l'oferta com la demanda	Hi ha referències concretes a la normativa sobre el foment de les energies renovables, sense especificar mesures molt innovadores o específiques
Delimitar adequadament les àrees edificables per tal de permetre, en funció de la seva orientació, pendent, relleu, etc. la màxima eficiència de captació solar de les edificacions i l'aprofitament de la llum i la ventilació natural	
Determinar les condicions d'emplaçament i orientació de cada conjunt d'edificacions per tal de permetre la màxima eficiència de captació solar i l'aprofitament de la llum i la ventilació natural	
Les edificacions que es construeixin en els sectors urbanístics s'ajustaran a criteris d'aprofitament bioclimàtic, que minimitzen la demanda: una correcta orientació d'una proporció no inferior al 75% de la totalitat del habitatges; garantia de la ventilació transversal natural provocada per la disposició de les façanes i/o patis de ventilació (excepte en el cas d'habitatges per dues persones que s'admetrà la ventilació forçada) i potenciació de la implantació d'espais intermedis amb l'exterior, amb l'objectiu de millorar el confort espacial, el control tèrmic i acústic, i l'estalvi energètic dels habitatges.	
Fomentar l'ús de la vegetació en l'estructura urbana per millorar les condicions tèrmiques exteriors de la trama urbana, així com les condicions tèrmiques interiors als edificis	Referències molt clares a la introducció de criteris ambientals en la jardineria pública i viària
Fixar els requeriments d'il·luminació de baix consum en els espais	Referències molt clares a la normativa sobre la

públics	utilització d'il·luminació pública amb criteris d'eficiència energètica
Introduir mesures d'eficiència energètica relatives a la construcció i a les instal·lacions per als projectes d'edificació	
D'acord, com a mínim, amb les condicions establertes a la legislació sobre ecoeficiència en els edificis, exigir a tots els de nova construcció, els procedents de la reconversió d'antiga edificació i els resultants d'obres de gran rehabilitació, sistemes mixtes per al subministrament d'aigua calenta sanitària i calefacció, quan sigui possible, amb utilització de captadors solars i acumuladors, o altres energies renovables	Referències clares a la normativa al respecte de fomentar l'ús de captadors solars o altres energies renovables a les edificacions

B. Cicle de l'aigua

B. Cicle de l'aigua	
B-1 Prevenir el risc d'inundació, evitant l'afectació a béns i persones.	
Criteris i mesures d'ordenació	Grau de compliment
Facilitar la infiltració de l'aigua de pluja i reduir i compensar la creació de superfícies impermeables (vegeu B-3)	No hi ha referències específiques a la normativa però tampoc n'hi ha impediments

B. Cicle de l'aigua	
B-2 Protegir la xarxa hídrica i els espais fluvials.	
Criteris i mesures d'ordenació	Grau de compliment
Protegir els cursos d'aigua que travessin o delimitin els sectors i les seves ribes (vegeu F-1 i F-2)	La normativa defineix de manera clara i proteccionista el sistema hídric i dona sentit a la protecció de les riberes en sòl no urbanitzable. El respecte a les franges de seguretat hidràulica pels rius Glorieta i Francolí està garantit. La disposició dels sectors permet definir zones verdes contínues de protecció del marge dret del riu Glorieta
Minimitzar les possibles alteracions generades per l'aplicació del Pla en els cursos d'aigua i les seves lleres i riberes, considerar-ne els efectes potencials, i adoptar les mesures preventives o correctores necessàries.	El polígon Roques Roges situa zones verdes confrontant amb barrancs
En aquells àmbits on existeixi planificació d'espais fluvials, desenvolupada a una escala de més precisió, considerar l'ordenació dels usos i les activitats i les altres determinacions que contenen.	S'han tingut en consideració els aspectes remarcats per part del PEF de la conca del Riu Francolí
Les infraestructures de sanejament, abastament, estacions de bombament d'aigües o de matèries primeres i similars, hauran de situar-se fora de l'espai fluvial més dinàmic, respectant les zones inundables per a cabals associats a períodes de retorn mitjans-alts	Les previsions dels sistemes de sanejament i abastament d'aigua no incorporen la llera del Glorieta pel pas d'instal·lacions
Les línies aèries elèctriques, de telefonia i similars s'hauran de disposar de manera que els seus suports no ocupin zones inundables amb flux i velocitat apreciable. Així mateix, els seus traçats longitudinals en l'espai fluvial s'hauran de situar fora de la zona ocupada del bosc de ribera	NO hi ha previsions concretes en aquest nivell de planificació
Les infraestructures soterrades de conducció d'aigües, matèries primeres o similars es situaran, sempre que sigui possible, fora de les terrasses baixes i de les zones morfodinàmicament actives i de risc	No hi ha previsions d'ocupació d'aquestes zones pel pas d'infraestructures

d'erosió.	
-----------	--

B. Cicle de l'aigua	
B-3 Garantir la disponibilitat de l'aigua i fomentar-ne l'estalvi i la reutilització en l'espai urbà.	
Criteris i mesures d'ordenació	Grau de compliment
Garantir la disponibilitat de recursos hídrics i les infraestructures per a l'abastament, la connexió en alta i la distribució necessàries (vegeu A-1).	Si bé la infraestructura hidràulica actual i prevista està avaluada al POUM, no s'aporta cap documentació concreta sobre la disponibilitat dels recursos hídrics
Adoptar una ordenació i zonificació del planejament congruent amb la capacitat dels recursos hídrics per al seu servei, d'acord amb la quantificació de la demanda generada per als diferents usos efectuada per l'ISA. Fixar les reserves de sòl necessàries per poder gestionar adequadament les aigües pluvials i el subministrament	El planejament no s'ha realitzat en relació a la disponibilitat de recursos hídrics
Gestionar adequadament les aigües de pluja afavorint-ne la infiltració en el subsòl o la seva reutilització.	No existeixen mesures específiques a la normativa
Adoptar sistemes separatius de les aigües pluvials i residuals i, en general, generar xarxes de subministrament i de sanejament eficients	La normativa recull l'obligació de construir xarxes separatives
Ajustar les fonts de subministrament i la qualitat de les aigües al seu destí i ús	No existeixen actualment problemes de qualitat
Fomentar la reutilització de les aigües pluvials, depurades, grises, subterrànies, etc. en funció dels nivells de qualitat exigibles als diversos usos.	El POUM no treballa aquest tema
Aprofitar, quan resulti viable, les aigües freàtiques per al reg, la neteja d'espais públics i d'espais privats d'ús col·lectiu, la climatització, l'aigua sanitària no potable, etc.	El POUM no realitza previsions al respecte però tampoc incorpora cap limitació possible a l'ús
Introduir criteris d'estalvi en la jardineria urbana pública i privada, fonts ornamentals, sistemes de rec, etc., els quals han d'incloure en qualsevol cas la utilització de sistemes de rec eficients	La normativa del POUM determina criteris molt clars de xerojardineria per la jardineria pública i/o privada que redundaran en l'estalvi d'aigua

B. Cicle de l'aigua	
B-4 Fomentar l'estalvi i la reutilització de l'aigua en l'edificació.	
Críteris i mesures d'ordenació	Grau de compliment
Prioritzar aquelles tipologies urbanístiques i edificatòries que comporten un menor consum d'aigua	Les densitats edificatòries dels sectors combinen zones d'habitatges unifamiliars amb d'altres d'habitatges plurifamiliars
Qualsevol nova edificació, ja sigui de titularitat pública o privada i independentment de l'ús que s'hi prevegi, haurà de complir amb la normativa vigent sobre ecoeficiència (Decret 21/2006, de 14 de febrer, pel qual es regula l'adopció de criteris ambientals i d'ecoeficiència en els edificis). A més, caldrà que les noves edificacions incorporin en tots els punts de consum, els elements sanitaris i aixetam que compleixin amb els paràmetres tècnics establerts en la Resolució MAH/1603/2004, de 21 de maig, per la qual s'estableixen els criteris mediambientals per a l'atorgament del distintiu de garantia de qualitat ambiental als productes i sistemes que afavoreixen l'estalvi d'aigua, o bé disposar d'aquest distintiu	La normativa del POUM no especifica aquests aspectes
Com a criteri general, els nous edificis disposaran de sistemes de recollida i de reutilització de les aigües pluvials i les aigües grises	La normativa del POUM no especifica aquests aspectes
S'introduiran criteris i sistemes d'estalvi en els espais lliures privats.	La jardineria d'espais lliures privats s'especifica a la normativa per realitzar actuacions amb plantes autòctones que permetin minimitzar el consum d'aigua

B. Cicle de l'aigua	
B-5 Preservar i millorar la qualitat de l'aigua.	
Críteris i mesures d'ordenació	Grau de compliment
Garantir la connectivitat amb el sistema públic de sanejament en alta, la capacitat d'aquest per atendre la demanda del sector i els compromisos de finançament necessaris	No sembla que hagin d'existir problemes de connectivitat donat el creixement en corona plantejat

C. Ambient atmosfèric (I)

C. Ambient atmosfèric (I)	
C-1 Optimitzar l'eficiència energètica de l'ordenació urbanística i de les pròpies edificacions garantint la màxima reducció de la seva contribució al canvi climàtic.	
Críteris i mesures d'ordenació	Grau de compliment
Vegeu A-4	Limitat tractament de la qüestió al POUM
C. Ambient atmosfèric (I)	
C-2 Fomentar l'ús d'energies netes i la reducció de l'ús de les energies no renovables	
Críteris i mesures d'ordenació	Grau de compliment
Vegeu A-4	Aposta normativa per la implantació d'energies renovables
C. Ambient atmosfèric (I)	
C-3 Prevenir i corregir les immissions i les fonts d'emissions contaminants.	
Críteris i mesures d'ordenació	Grau de compliment
Planificar les zones residencials i les edificacions en el sentit d'afavorir al màxim la dispersió i el transport dels contaminants	Aspecte no avaluat en el planejament
Planificar adequadament les zones verdes i els espais lliures urbans; creant, si és necessari, espais esmorteïdors entorn d'activitats contaminants	La zona verda paral·lela al barranc a Roques Roges permetrà separar visualment aquesta zona industrial de Mas Gassol Les zones verdes que s'articularen al llarg del riu Glorieta permetrà separar els usos residencials al nord dels usos industrials al sud del riu (UA14, UA15 i Cator)
Procurar la reducció de la contaminació causada pel trànsit motoritzat a l'interior dels sectors (vegeu A-3)	A avaluar per l'Estudi d'Avaluació de la Mobilitat Generada

D. Ambient atmosfèric (II)

D. Ambient atmosfèric (II)	
D-1 Mantenir la població exposada a nivells acústics permesos per la legislació.	
Críteris i mesures d'ordenació	Grau de compliment
	No es fan referències específiques a la contaminació acústica en el POUM, però sí a les activitats (Annex II) i a la gradació d'usos permesos i prohibits, així com la relació relativa entre ells

D-2 Limitar la generació de necessitats d'enllumenat exterior (públic i privat) i evitar-ne els fluxos hemisferi superior, la intrusió lluminosa i l'impacte negatiu sobre els organismes vius.	
Críteris i mesures d'ordenació	Grau de compliment
Adaptar l'ordenació als nivells màxims de contaminació lluminosa derivats del Mapa de la protecció envers la contaminació lluminosa a Catalunya	No s'afecten amb nous creixements els espais de protecció lluminosa
Adoptar estructures compactes que evitin la dispersió i l'extensió dels àmbits que requereixen enllumenat nocturn en espais exteriors	La normativa recorda la necessitat de compliment de legislació i l'ús de les tecnologies més eficients a la il·luminació
Utilitzar críteris urbanístics amb relació a la disposició, les tipologies i les intensitats de les llumeneres utilitzades, en funció de la zonificació i altres aspectes de l'ordenació, per tal d'adequar-les a les necessitats funcionals dels espais urbans amb el màxim estalvi energètic	
Implementació en les instal·lacions d'enllumenat exterior de críteris tècnics fonamentats en les disposicions de la Llei 6/2001, de 31 de maig i del Decret 82/2005, de 3 de maig. És recomanable que els valors flux a l'hemisferi superior, la il·luminació, la luminància, etc. siguin el més inferiors possibles en relació amb els indicats als annexos del decret esmentat, els quals tenen el caràcter de màxims.	
Exigència d'enllumenat públic eficient i de baix consum en espais oberts públics i privats. Priorització de les làmpades de vapor de sodi i prohibició de les de vapor de mercuri. Instal·lar pàmpols amb el mínim flux a l'hemisferi sud, per tal de generar el mínim impacte ambiental sobre el medi nocturn	
La il·luminació màxima d'àrees destinades a activitats industrials, comercials, de serveis, esportives, recreatives i equipaments a l'exterior ha de complir, quan existeixin, amb els valors màxims d'il·luminació intrusa	

D-3 Regular la implantació de les instal·lacions de radiocomunicació i de transport d'energia elèctrica, per tal de minimitzar els seus efectes sobre els éssers vius i el paisatge.	
Críteris i mesures d'ordenació	Grau de compliment
Evitar la implantació d'instal·lacions de radiocomunicacions en entorns sensibles	Fixat a la normativa
Corregir afeccions d'esteses elèctriques existents, si és el cas, i establir directrius per a evitar o minimitzar l'efecte de noves instal·lacions de transport d'electricitat al sector	Fixat críteris paisatgístics i franges de seguretat a la normativa

E. Gestió de residus

E. Gestió de residus	
E-1 Implantar l'equipament i els sistemes de disseny urbà adients per a la reutilització i la recollida selectiva dels residus.	
Críteris i mesures d'ordenació	Grau de compliment
Fixar les reserves de sòl necessàries per a l'emplaçament de les instal·lacions per a la recollida selectiva de residus, tractament i gestió a nivell de sector	La normativa fa esment a la necessitat de fixar les reserves de sòl derivant-les al planejament derivat

E. Gestió de residus	
E-2 Promoure en els edificis la previsió d'espais i instal·lacions que facilitin la recollida selectiva dels residus i, en general, les operacions de gestió.	
Críteris i mesures d'ordenació	Grau de compliment
Incloure en les normes d'edificació l'exigència als projectes de preveure en els habitatges i en espais comuns dels immobles els espais adequats per a la recollida selectiva de les cinc fraccions de residus (paper, vidre, plàstic, orgànica i rebuig). En general, Aplicar, com a mínim, les mesures establertes pel Decret 21/2006, de 14 de febrer, pel qual es regula l'adopció de criteris ambientals i d'ecoeficiència en els edificis, i pel Codi Tècnic de l'Edificació	El POUM no en fa referència
Fomentar la inclusió de tecnologies de recollida selectiva centralitzada als edificis	

E. Gestió de residus	
E-3 Ordenar el desenvolupament de l'activitat constructiva amb l'objectiu de minimitzar els impactes associats als materials utilitzats i fomentar-ne la durabilitat, la reutilització i el reciclatge.	
Críteris i mesures d'ordenació	Grau de compliment
Aplicar, com a mínim, les mesures establertes pel Decret 21/2006, de 14 de febrer, pel qual es regula l'adopció de criteris ambientals i d'ecoeficiència en els edificis, i pel Codi Tècnic de l'Edificació	Recordatori a la normativa del POUM de la necessitat de tenir en consideració la normativa sectorial
Reutilitzar els horitzons superiors de sòl per a les actuacions que comportin revegetació	Sense consideració a la normativa del POUM
Optimitzar el disseny i el dimensionat del viari per evitar un ús indiscriminat de recursos materials	
Prioritzar en les actuacions urbanitzadores la utilització de materials i productes de llarga durada, reutilitzables o reciclables i, en general, materials i productes que disposin de distintius de garantia de qualitat ambiental	
Evitar la utilització de materials amb forts impactes ambientals de fabricació i d'aquells potencialment perillosos per a la salut	
Fomentar els dissenys constructius amb criteris de deconstrucció i minimització dels residus, tant en les obres d'urbanització com en la regulació de l'edificació	
Pel que fa als moviments de terres de la urbanització, les quals es reduiran el màxim d'acord amb el que ha estat indicar a A-1, preveure com a opció preferent la seva reutilització en la mateixa obra i, complementàriament, en altres obres autoritzades o en la millora agronòmica de finques rústiques,	

tenint en compte allò establert en el Decret 396/2006, de 17 d'octubre, epl qual es regula la intervenció ambiental en el procediment de llicència urbanística per a la millora de finques rústiques que s'efectuïn amb aportació de terres procedents de la construcció	
Exigència, d'acord amb el que estableix la legislació específica, als projectes relatius a llicències urbanístiques d'enderrocament, excavació i/o construcció, de contenir una avaluació dels volums i les característiques dels residus originats pels enderrocs, les operacions de destriament i de recollida selectiva projectades per als diversos tipus de residus generats i les instal·lacions de reciclatge i disposició del rebuig on es gestionaran en cas que no s'utilitzin o reciclin en la mateixa obra	Establiment a la normativa del POUM d'una ordenança (Annex IV) sobre gestió de runes, terres i residus assimilables

F. Biodiversitat, connectivitat ecològica i patrimoni natural en general

F. Biodiversitat, connectivitat ecològica i patrimoni natural en general:	
F-1 Establir, com a element bàsic i vertebrador de l'ordenació adoptada, un sistema d'espais lliures que respongui, entre d'altres, a criteris de biodiversitat urbana, físicament continu i connectat amb les xarxes urbanes i les xarxes territorials exteriors.	
Criteris i mesures d'ordenació	Grau de compliment
Introduir criteris de biodiversitat i una concepció reticular com a element de coherència en el disseny dels espais lliures urbans i, en general, en el tractament de la vegetació urbana. Aquesta vegetació estarà composta principalment per espècies autòctones amb baixos requeriments hídrics; en qualsevol cas, s'exclouran les espècies amb comportament expansiu o invasor	Si bé la definició de la xarxa d'espais lliures urbans no és efectiva al POUM, si ho és els criteris ambientals molt clars definits a la normativa, amb primàcia de l'ús d'espècies autòctones i el respecte als elements preexistents
Qualificar com a zones verdes o espais lliures els indrets de més valor ecològic o els situats a l'entorn immediat de possibles connectors ecològics inclosos o propers als sectors	Bona part de les zones verdes encara no estan definides (sòl urbanitzable) però el disseny urbanístic permet dissenyar una xarxa que preservi indrets d'interès com són les riberes del marge dret del Glorieta
Introduir el concepte de connectivitat biològica en el disseny de les xarxes d'espais lliures urbans, l'arbrat i, en general, en el tractament de la vegetació urbana	Les zones verdes ja definides com les d'alguns sòls urbans no desenvolupats (Mas Gassol, el Remei, Roques Roges) confronten amb el medi natural i permeten aquesta consideració
Considerar també la connectivitat amb els espais lliures exteriors a la xarxa urbana, tot procurant la continuïtat i integració dels espais lliures públics i privats amb el conjunt edificat	Si bé la normativa del POUM fa esment de manera genèrica a la necessitat de conservar els elements preexistents d'interès als diferents sectors, a les zones verdes o integrades en vialitat, espais lliures o solars privats, no es defineixen criteris específics per cada sector
Conservar els peus arboris i conjunts arbrats amb especial valor i més significatius dels sectors, així com les masses de vegetació naturals preexistents d'especial interès.	Assolit plenament amb el disseny urbanístic i la normativa del POUM. La protecció del sistema hidrològic i la inclusió d'un article que parla de protecció de riberals així ho certifiquen
Preservació i protecció normativa dels espais i elements amb valor especialment rellevants en el territori, considerant l'especificitat dels cursos fluvials – i especialment el Glorieta i el Francolí i els seus ecosistemes associats – en el context de la connectivitat ecològica i la preservació de la singularitat biològica	Assolit plenament amb el disseny urbanístic i la normativa del POUM, especialment amb la consideració de les claus 24 i 25 i la inclusió d'un article per
Incorporació al sòl no urbanitzable dels Boscos d'Utilitat Pública, els espais protegits (PEIN, XN2000, futur PN de les Muntanyes de Prades), els espais cremats considerats per la llei forestal 22/2003, els espais connectors de la xarxa d'espais lliures del Pla Territorial Parcial del Camp de Tarragona i la	

major part dels hàbitats d'interès comunitari catalogats	protegir el sòl forestal
Elaboració d'una normativa acurada sobre els usos i activitats permeses en el sòl no urbanitzable – incloent les característiques necessàries pel seu establiment – tot entenent que s'ha de cercar la conservació del paisatge i el medi natural com actius econòmics (turístics, de qualitat agroramadera) del territori, amb les possibilitats multifuncionals d'aprofitar els seus recursos naturals de manera sostenible (agricultura, ramaderia, silvicultura, cacera, activitats turístiques – itineraris de coneixement, masies, cases rurals i d'altres-, activitats de generació d'energies renovables...) en el context de la previsible propera declaració del Parc Natural de les Muntanyes de Prades	Treballat amb intensitat a la normativa del POUM definint diverses gradacions i categories d'usos per les diverses claus del SNU
F. Biodiversitat, connectivitat ecològica i patrimoni natural en general:	
F-2 Fomentar la naturalització de l'espai urbà.	
Críteris i mesures d'ordenació	Grau de compliment
Qualificar com a espais lliures els hàbitats d'interès i altres elements naturals de valor situats dins dels sectors i dotar-los d'un règim normatiu que n'eviti la seva transformació garantint la continuïtat i la viabilitat dels sistemes naturals existents. Supeditar a aquest criteri les actuacions d'enjardinament (vegeu també F-1).	Si bé la normativa del POUM fa esment de manera genèrica a la necessitat de conservar els elements preexistents d'interès als diferents sectors, a les zones verdes o integrades en vialitat, espais lliures o solars privats, no es defineixen criteris específics per cada sector
Utilitzar en la jardineria d'espais públics i privats espècies vegetals adaptades a les condicions bioclimàtiques de la zona	Plenament assolit per l'obligació normativa d'utilització d'espècies autòctones a espais privats i tanques vegetals
Dotar d'arbrat el conjunt de la xarxa viària	No es fa referència a l'obligació de situar arbrat a la xarxa viària però sí a les seves condicions autòctones i funcionalment adequades
Impulsar la naturació de l'edificació amb espècies pròpies de la zona i de baix consum d'aigua, i la utilització de cobertes enjardinades, si s'escau	Sense referències o consideracions al POUM
Avaluar la possibilitat d'introduir els horts urbans com elements dels sistemes d'espais lliures en sectors que presentin les condicions de localització i de superfície adequades	No s'avalua com a tal però el disseny urbanístic realitzat ho podria permetre ja que recau sovint sobre terrenys ocupats per horts periurbans (al nord i al sud del casc urbà)
Adoptar les mesures necessàries per tal de no degradar els hàbitats vinculats als cursos d'aigua, assegurar la connectivitat fluvial i el manteniment i la millora de la vegetació de ribera	Assolit amb el disseny urbanístic i la normativa que incorpora un article destinat a la protecció de riberals i un altre a la protecció de fonts, amb criteris de conservació de la biodiversitat Els sectors situats al sud i oest del casc urbà permeten constituir una gran zona verda de protecció del marge dret del riu Glorieta

G. Paisatge

G. Paisatge	
Integrar el paisatge en el procés de planejament urbanístic i garantir-ne la qualitat.	
Críteris i mesures d'ordenació	Grau de compliment
Críteri marc: Com a norma general l'ordenació s'adaptarà en la mesura possible a les condicions paisatgístiques preexistents, tant internes com externes (vegeu també A-1), llevat del supòsit de paisatges altament degradats i mancats d'identitat.	El POUM realitza un important esforç normatiu per la conservació dels paisatges urbans i no urbanitzats
En aquest context, establir l'ordenació a partir d'estratègies d'integració paisatgística i d'objectius explícits de qualitat paisatgística,	No existeixen objectius de qualitat paisatgística
Preservar i millorar els valors paisatgístics d'interès especial, el patrimoni cultural i els elements identitaris, i incorporar les prescripcions adequades perquè les construccions i les instal·lacions no comportin un demèrit per als valors esmentats	El POUM incorpora nombroses prescripcions normatives de protecció paisatgística de construccions i instal·lacions, així com un ampli i complet Catàleg de Béns Protegits
Tenir cura de la qualitat paisatgística dels espais urbans, tant pel que fa a aspectes com la continuïtat, els espais per a vianants i bicicletes, el tractament de la vegetació, etc., com per la regulació acurada dels elements d'urbanització, de les façanes, les tanques, etc	La normativa del POUM realitza un important esforç per definir críteris paisatgístics per les edificacions i instal·lacions als espais urbans i del sistema d'espais lliures
La definició, tractament i projectació dels diferents espais lliures del POUM, han d'esdevenir elements d'integració de les qualitats del paisatge del lloc	La normativa del POUM estableix críteris ambientals clars pel disseny de les zones verdes dins dels espais lliures
Ordenar els volums de les edificacions en relació amb les característiques del terreny i del paisatge, tot establint críteris per a la seva disposició i orientació pel que fa a la seva percepció visual	La normativa del POUM estableix críteris paisatgístics pel disseny d'habitatges, instal·lacions, edificacions agrícoles i ramaderes tant als espais urbans com urbanitzables i no urbanitzables
Ordenar acuradament els espais fluvials en aquells sectors que limiten amb ells o que siguin travessats pels darrers	No es realitza una ordenació detallada però es senten les bases mitjançant el disseny urbanístic i la normativa de protecció del sistema hidrològic i dels riberals
Dur a terme tractaments específics d'integració paisatgística dels espais de vora amb els sòls no urbanitzables	No es realitzen tractaments específics però la normativa del POUM dóna críteris clars sobre el tractament dels espais lliures i del SNU
Exigència d'un estudi d'impacte paisatgístic a aquells projectes que puguin afectar visualment els elements i ambients catalogats i/o protegits	No es contempla
Exigència de la integració visual en el paisatge urbà de les instal·lacions de serveis tècnics en superfície	Recollit a la normativa del POUM
Determinació d'eines normatives per a la protecció dels elements d'interès etnològic de la cultura de la pedra seca i de la cultura de l'aigua	Tant el Catàleg de Béns Protegits com alguns articles específics al SNU fan referència als elements de la cultura de l'aigua i de la pedra seca
Obligació recollida a la normativa del POUM de la redacció d'un Pla Especial de protecció del medi natural i del paisatge de tot l'espai de muntanya municipal	No s'explicita de manera clara l'obligació de redacció d'un Pla Especial per tot l'espai de muntanya, tot i que es recull de manera genèrica com a possibilitat dins del SNU i es recorda el futurible Parc Natural de les Muntanyes de Prades que sí tindrà un Pla Especial
Obligació recollida a la normativa del POUM de la redacció d'un Pla Especial de protecció del medi agrícola i del seu paisatge, dedicat a tot l'espai de plana a l'est de la via del ferrocarril, incorporant	NO s'explicita de manera clara aquesta obligació el POUM però les determinacions sobre SNU inclouen la possibilitat de redactar Plans Especials

propostes de mesures administratives per afavorir la continuació de l'activitat agrícola	per la protecció dels conreus
Garantir mitjançant eines urbanístiques de cessió l'existència o reserva d'espai per a una zona verda important a tocar del nucli urbà dedicada a la interpretació ambiental, paisatgística i geogràfica, mitjançant l'equipament amb mobiliari ambiental, senyalització i arborètum, com a nova instal·lació de difusió i aprofitament de l'actiu d'entrada al futur Parc Natural de les Muntanyes de Prades	No es realitzen esforços concrets per complir aquest objectiu però la gran zona verda de protecció dels marges del riu Glorieta que es podrà derivar dels SUDs al sud i est del casc urbà permetrien ubicar-hi una infraestructura d'aquestes característiques

Com s'ha pogut constatar, existeix un divers compliment dels objectius establerts. Val a dir, però, que en general aquells que depenen del model urbanístic i del seu disseny estan força assolits, així com els relacionats amb la protecció del paisatge i la biodiversitat, que han estat objecte d'un acurat tractament al POUM i a la seva normativa. Per altra banda, els relacionats amb l'eficiència en el consum de recursos naturals o la minimització de la contaminació tenen un tractament molt més dèbil al POUM i a la seva normativa.

Això és degut a que en bona mesura, part dels objectius no complerts o complerts parcialment depenen d'un nivell major de detall en la regulació específica dels diversos sectors, tant els de sòl urbà no consolidat com els de sòl urbanitzable delimitat; fins ara, el POUM ha optat per no establir massa regulacions específiques ni prefixar dissenys concrets per aquests sectors més enllà de la definició de zones i usos. Per tant, alguns aspectes d'interès com és la fixació de les zones verdes i espais lliures – dels quals depenen un bon nombre d'objectius – no han estat abordats, així com tampoc la fixació de condicions ambientals que predeterminin el planejament derivat i els projectes d'urbanització respectius.

6.2. Avaluació global del pla

Es pot dir, doncs, que el POUM d'Alcover en la seva fase d'aprovació inicial respon a un disseny urbanístic racional que opta clarament per concentrar els creixements urbanístics prevists, tant els residencials com els industrials, a la vora o immediatesa dels espais urbans i industrials preexistents, sense crear noves centralitats o usos deslligats de les trames actuals. Només per aquest motiu, es tracta d'un POUM eficient quant al subministrament de serveis, la mobilitat i l'ocupació de sòls, així com les contradiccions amb la conservació d'elements biològics d'interès. De fet, en aquesta fase de planejament el POUM opta per **desqualificar** una peça heretada del planejament anterior (SAU-5 l'Aquilino) que grinyolava sota aquesta concepció. Al mateix temps, sobre les urbanitzacions disperses existents al territori fruit del desgavell urbanístic de dècades anteriors (Masies Catalanes, Mas Llorenç, la Cabana, el Serradalt, Muntanyans, el Remei o Mas Gassol, realitza una labor de **contenció**, definint uns creixements nuls o molt limitats i impeding la proliferació d'aquest model desperdigat

El POUM és conscient de la **dualitat del sòl no urbanitzable** al municipi, on existeix un espai de **muntanya** amb un fort nivell de protecció (que serà augmentat en el futur amb la previsible declaració del Parc Natural de les

Muntanyes de Prades) i on realitza un important esforç normatiu gradual, i on existeix també una important plana agrícola amb valors paisatgístics i productius a considerar. Quant a l'espai de muntanya, defineix una clau específica per les activitats **extractives** actualment existents que incorpora els perímetres de concessió reals, sense possibilitat d'augmentar-los i referint-se a la seva restauració posterior

El POUM realitza un impressionant esforç de catalogació d'elements d'interès cultural al **Catàleg de Béns Protegits**, arribant a incorporar un catàleg complet de les barraques de pedra seca, a més de masos, jaciments històrics, molins i molts altres elements; així, existeix un interès evident i palès en tenir en consideració els valors paisatgístics lligats a l'orografia, els elements culturals i els paisatges agrícoles i naturals.

El POUM considera i valora el sistema hidrogràfic del municipi, bàsicament **el riu Glorieta i el riu Francolí**, com elements generadors de risc – que és avaluat i respectat – i també com elements de connexió i d'interès biològic i paisatgístic, determinant-ne articles de protecció . Resta, però, definir amb claredat criteris relacionats amb la situació d'espais lliures al marge dret del riu Glorieta dins les zones planificades com sòls urbanitzables delimitats i PAUs al sud del casc urbà i limitants amb aquest riu.

En aquesta fase, el POUM no realitza un especial esforç en definir mesures normatives encaminades a una major eficiència en el consum d'aigua i energia, així com la minimització de la contaminació atmosfèrica, acústica i lumínica, o la reducció en la producció de residus, limitant-se en molts casos a referir-se a la legislació sectorial.

6.3. Descripció de les mesures de seguiment i supervisió previstes

L'entitat promotora del POUM –l'Ajuntament d'Alcover- és el principal responsable de vetllar pel bon desenvolupament del Pla, dels seus continguts i de les seves mesures, entre elles les ambientals. A tal efecte els tècnics –de l'Ajuntament o d'altres administracions competents- que hagin d'avaluar la documentació i execució dels nous desenvolupaments disposaran de tota la documentació ambiental associada a l'expedient (ISA, Memòria Ambiental, Proposta de resolució sobre la memòria ambiental) per a poder-ne realitzar els informes pertinents

D'altra banda, als promotors de nous sectors de desenvolupament els pot servir com a referent el Sistema de Gestió Ambiental de la Direcció Tècnica de Sòl de l'INCASOL; en dit sistema s'estableix el mètode per a l'adaptació ambiental dels documents de planejament i del projecte d'urbanització així com la periodicitat i tipus d'informes a realitzar durant la fase d'obres.

La proposta de resolució sobre la futura memòria ambiental que haurà d'emetre l'administració ambiental competent expressarà el grau de suficiència de les mesures exposades, les que s'hagin de reconsiderar o la necessitat de considerar-ne de noves, entenent que l'administració ambiental competent haurà de definir el seu paper com a administració actuant en la proposta de resolució sobre la memòria ambiental.

Les mesures de supervisió i control estan integrades en el què es defineix com a Programa de Seguiment Ambiental. Es proposen com a paràmetres bàsics del Programa de Seguiment Ambiental del POUM d'Alcover els següents:

- obtenció de **certificats de garantia tècnica i jurídica de subministrament d'aigua, d'energia i de tractament d'aigües residuals**: garantir, abans de l'entrada en funcionament dels nous sectors de desenvolupament, la disponibilitat dels recursos hídrics i energètics i de les infraestructures ambientals internes i externes, necessaris per satisfer adequadament les demandes generades, prenent com a referència els càlculs establerts en la documentació ambiental i en els projectes d'urbanització associats a la documentació urbanística del planejament derivat.
- **indicadors ambientals del POUM**. Per al seguiment ambiental del POUM d'Alcover, tal i com estableix el Document de Referència, es proposa que es disposi com a referent dels següents indicadors:

a) sobre el consum de sòl/model de desenvolupament/fragmentació espais oberts:

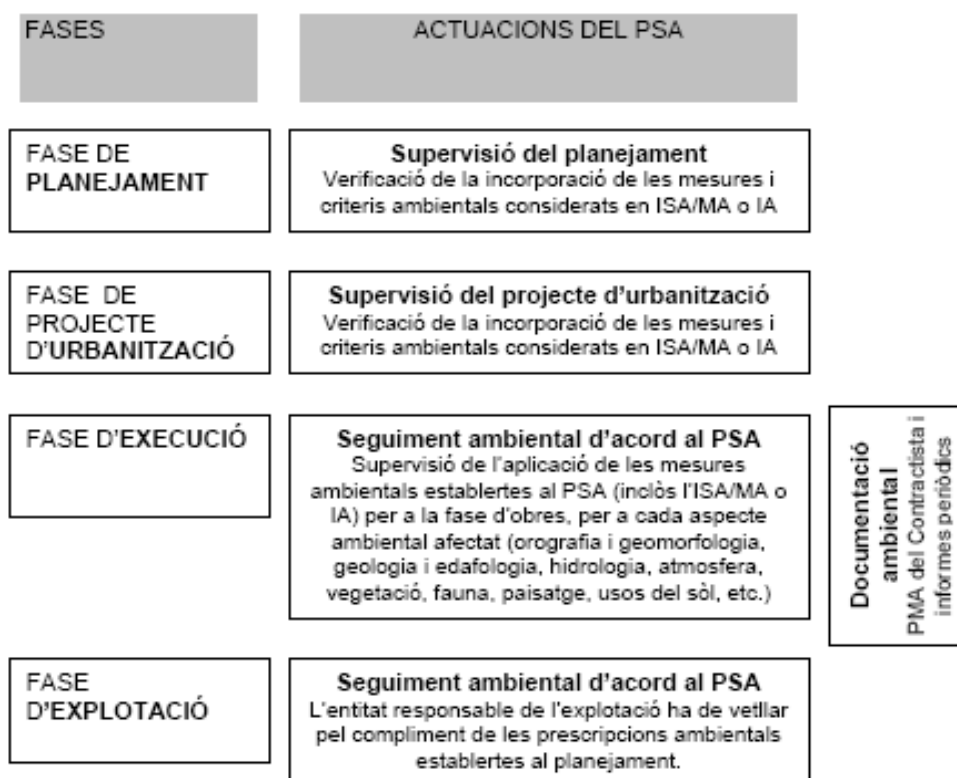
- població censada o resident/nombre d'habitatges existents. Mesura anual.
- superfície urbanitzada/superfície municipal. Mesura trianual o quinquenal.
- evolució de les superfícies corresponents a les claus del snu. Mesura trianual o quinquenal.
- evolució de la superfície de verd urbà per càpita. Mesura trianual
- habitatges nous/1000 habitants. Mesura anual de la intensitat edificatòria.
- grau de formalització dels àmbits de planejament. Mesura quatrianual (coincidint amb els períodes en què s'estructura l'Agenda del pla pel que fa a l'execució dels àmbits de desenvolupament) en base les següents categories: redacció de documentació de planejament derivat no iniciada, redacció de documentació de planejament derivat iniciada (especificar en quin punt: avanç de pla, aprovació inicial, provisional,...) i/o projecte d'urbanització executat.

b) sobre les demandes de recursos:

- demanda d'aigua (total municipal, per càpita i per sectors). Mesura anual.
- aigua depurada/aigua demandada. Mesura anual.
- demanda energètica (total municipal, per càpita, per sectors i per fonts). Mesura anual.
- demanda energètica coberta amb energies renovables/demanda energètica total. Mesura anual.
- producció de residus municipals (total i per càpita) i percentatge de recollida selectiva. Mesura anual

- comprovació del grau de compliment en la documentació del planejament derivat de les prescripcions de la normativa del POUM i de prescripcions complementàries que puguin fixar administracions competents al respecte (com puguin ser les expressades en el seu moment per l'autoritat ambiental competent en la proposta de resolució sobre la memòria ambiental, per exemple).

Tot seguit es mostra un diagrama que recull el desenvolupament del PSA per a les diferents fases del procés urbanístic de tramitació i execució del planejament.

En quant a la **periodicitat i moment** per a realitzar la verificació del compliment i la idoneïtat de mesures ambientals es poden distingir els següents punts o fases:

1er. Fins a l'aprovació inicial (documentació POUM per a aprovació inicial i ISA). Es realitza per part de l'ISA una primera avaluació del grau de compliment dels criteris per part la documentació urbanística disponible (a nivell de redactat de Memòria, de cartografia i de normativa del pla).

2on. En la fase d'aprovació provisional (amb Memòria Ambiental). Que incorpora una major precisió en la documentació (a nivell de redactat de memòries, de cartografia i especialment de normativa), així com el resultat de les consultes a les administracions, fet que permet completar la verificació iniciada en l'ISA.

3er. En la proposta de resolució de Memòria Ambiental, on l'òrgan ambiental competent s'ha de pronunciar sobre la idoneïtat o insuficiència de la documentació aportada. En aquesta proposta de resolució es fixaran els requisits que cal complementar.

4rt. Un cop aprovat definitivament el POUM, en el desenvolupament dels nous sectors previstos. Es pot distingir aleshores la fase de disseny i configuració de la documentació del nou planejament i la fase d'execució de les obres. Els diferents planejaments derivats associats al desenvolupament del POUM (Plans parcials, PMUs, Plans Especials, modificacions puntuals, etc.) hauran de desenvolupar les seves pròpies mesures ambientals, derivades de les que determina el POUM, però també relacionades amb la menor escala de treball i el desenvolupament específic, mesures que passaran també el filtre administratiu mitjançant els informes de les administracions competents. Arribats a aquest punt en el context del PSA s'haurà de distingir entre la vigilància ambiental a realitzar fins a la fase d'execució de les obres – que bàsicament implicarà la supervisió de la integració ambiental del planejament derivat i dels projectes d'urbanització - i la vigilància ambiental a aplicar en la fase d'execució de les obres.

6.4. Tractament dels requeriments del Document de Referència del DMAH dins d'aquest ISA.

El document de referència emès per l'OTAA del DMAH (a data 11 de desembre de 2007) incorpora tota una sèrie de suggeriments sobre informacions que ha de contenir l'ISA (i que no es tractaven a l'IAP) i també d'altres de més calat sobre el propi concepte de POUM. En aquest apartat es realitza una petita ordenació d'aquests requeriments del DMAH i s'explica el tractament donat a l'ISA.

Taula 56. Tractament a l'ISA d'aspectes recollits al Document de Referència del DMAH

Document de referència	Tractament a l'ISA
Aspectes informatius	
Descripció de la zarza actual d'abastament	Figura 23, pàgina 101
Comentaris sobre la qualitat de l'aire	Pàgines 118-120
Mapa de capacitat acústica	Figures 30, 31 i 32 de la pàgina 126
Adequació de l'enllumenat públic	Pàgines 121-124
Terrenys contaminats identificats per l'Agència de Residus de Catalunya	Pàgina 117
CUP Mas forès	Figura 16, pàgina 68
Terrenys forestals cremats que es puguin veure afectats per l'article 50 de la llei 42/2003, de 21 de novembre, de monts	No n'hi ha. Figura 36, pàgina 148
Camins ramaders	Pàgina 62

Risc d'incendis a sectors	Pàgina 154-156
Aspectes de rellevància en el planejament urbanístic	
Eliminació SAU5	CONSIDERAT A LA PROPOSTA DEL POUM
Incorporació al SNU de la XN2000, espais de protecció natural i paisatgística del PTPCT, torrents i rases, hàbitats d'interès comunitari i CUP Mas Forès	CONSIDERAT A LA PROPOSTA DEL POUM
Definició de les relacions de superfícies de sòl urbà, sòl urbanitzable, sòl no urbanitzable, i categories dins d'aquest	Realitzades abastament al punt 4 d'aquest ISA
Consideracions sobre les problemàtiques de fragmentació territorial i mesures correctores amb la xarxa de barrancs	CONSIDERAT A LA PROPOSTA DEL POUM amb el sistema hidrogràfic i el sòl no urbanitzable
Aspectes no tractats a l'ISA per manca d'informació	
Inventari de lleres públiques	Parcialment recollit
Descripció de la xarxa actual de sanejament	No
Justificació del grau de suficiència de l'actual infraestructura en alta	No
Despeses de les noves instal·lacions	No
Estudi de les possibilitats d'estalvi i reutilització d'aigua (pluvial i depurada)	No
Adaptació al PSARU	No
Compatibilitat amb el PEFCAT	Parcialment estudiat
Relació d'aqüífers afectats pel planejament	Parcialment estudiat a l'apartat d'hidrologia
Previsió explícita dels espais públics i privats necessaris per a poder gestionar correctament la recollida dels residus municipals	No

7. SÍNTESI

El present ISA es tanca amb una síntesi no tècnica del mateix, d'acord amb l'estructura que estableix la normativa sectorial reguladora, constituïda pel Decret 205/2006 d'aprovació del Reglament de la Llei d'Urbanisme.

L'ISA del POUM d'Alcover és el segon document ambiental del procediment d'avaluació ambiental estratègica pel qual es tramita aquest pla, i ve precedit per un primer document ambiental, l'Informe Ambiental Preliminar (Limonium, setembre de 2007), sobre el qual l'OTAA del Camp de Tarragona del Departament de Medi Ambient i Habitatge va emetre un document de referència l'11 de desembre de 2007.

La documentació de referència del present ISA és constituïda pel Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (POUM) d'Alcover en la seva versió per a l'aprovació inicial.

El promotor del POUM d'Alcover és l'Ajuntament d'Alcover.

Aspectes territorials rellevants amb incidència ambiental en l'àmbit del planejament.

Els primers apartats del capítol 2 constitueixen el bloc descriptiu dels aspectes territorials i ambientals de l'àmbit del pla, amb la identificació dels aspectes rellevants en l'àmbit del planejament, destacant:

-la situació del municipi d'Alcover a cavall de dos unitats de paisatge, geològiques i geomorfològiques molt importants, com són la plana del Camp de Tarragona i els massissos sedimentaris de les Muntanyes de Prades. Al mateix temps, el pas d'un riu mediterrani important com és el Francolí, al qual hi arriben diversos afluents pel seu marge esquerre, que determinen l'estructura del terme, incloent un riu rellevant com és el Glorieta, són factors a considerar

-el municipi d'Alcover és clau pel pas d'infraestructures de comunicació d'importància nacional, com és la carretera C-14 – recentment modificada i convertida en Autovia al sud del municipi - i la via del Tren d'Alta Velocitat, determinen també l'estructura del municipi.

- existeix a Alcover un nucli urbà històric força interessant amb els seus eixamples, però també diverses urbanitzacions totalment deslligades de la trama urbana com són Masies Catalanes, Mas Llorenç, la Cabana i el Serradalt, que dificulten l'estructuració i la dotació de serveis.

- existeix un important desenvolupament industrial suportat per la carretera C-14, tant indústries històriques (com Cator o Paperera Catalana) com un nou desenvolupament a la zona de Roques Roges.

- les muntanyes de Prades recullen una bona mostra dels hàbitats de la muntanya mediterrània, afavorida aquesta diversitat pel gradient altitudinal i les diverses orientacions, tot i que el bon estat de conservació es veu alterat per factors com els reiterats incendis forestals en algunes àrees i les grans activitats extractives existents. Aquests valors naturals han motivat la inclusió d'una part important del municipi a la Xarxa Natura 2000.

- els barrancs que descendeixen de les muntanyes de Prades, i especialment el riu Glorieta, són importants connectors ecològics i paisatgístics entre la plana i la muntanya, i a una altra escala, a través del riu Francolí amb altres zones més allunyades.

- l'activitat agrícola, especialment els conreus d'avellaners, continuen essent superficialment molt importants i determinadors del paisatge de la plana. A la muntanya, però, l'agricultura tradicional està pràcticament perduda, tot i que romanen elements d'interès etnològic com els masos, les barraques de pedra seca, els molins fariners, o els marges.

- Alcover encara se subministra d'aigua a partir de pous propis (exceptuant la urbanització Masies Catalanes que se subministra del CAT), tot i situar-se en una zona d'aqüífers protegits i vulnerables pels nitrats. Els nivells de consum d'aigua urbà s'estimen en 111 litres/habitant i dia, una xifra massa baixa, segurament subestimada per errors de càlcul. Alcover disposa d'EDAR per la qual s'està tramitant actualment la seva ampliació.

- el consum d'energia elèctrica al municipi ha estat estimada en 16.699 kwh/any i habitant, una xifra per càpita elevada donat el relatiu alt nivell d'industrialització.

- la producció de residus municipals ha estat estimada en 1,44 kg/habitant i dia, amb un nivell de recollida selectiva del 56% del total. Alcover disposa de deixalleria municipal.

- Alcover té dos estacions de mesurament de la qualitat de l'aire dins la XVPCA (Zona de Qualitat de l'Aire) que no han detectat incidències molt destacades. Alcover té també un mapa de capacitat acústica aprovat i un pla d'adequació de l'enllumenat públic a la legislació sobre eficiència energètica i prevenció de la contaminació lumínica.

- els riscos ambientals principals a Alcover són el d'incendis forestals, donada la contínua i altament combustible massa forestal de les parts baixes i mitges de les Muntanyes de Prades, així com el d'inundabilitat (analitzat al PEFCAT del riu Francolí), tot i que el relatiu encaixonament dels rius Glorieta i Francolí el limiten substancialment.

Obligacions jurídiques, criteris i objectius ambientals del POUM d'Alcover

El capítol 2 del present ISA realitza un repàs a les obligacions jurídiques en matèria de biodiversitat, aigua, medi ambient atmosfèric, sòl, canvi climàtic, paisatge, residus, riscos ambientals, patrimoni cultural i medi agrícola, enumerant i explicant els convenis, normes i lleis a les quals el POUM s'ha d'atendre, tant les de tipus generals com les que hi afecten específicament.

Posteriorment, realitza un repàs de les determinacions del Pla Territorial Parcial del Camp de Tarragona que tenen algun tipus de relació des del punt de vista ambiental

Per acabar, presenta els criteris i objectius ambientals considerats com a referència, que són els següents:

- A. Model d'ocupació i ordenació del sòl: minimitzar el consum del sòl i racionalitzar-ne l'ús, d'acord amb un model urbanístic globalment eficient i atent als condicionants ambientals existents.

- A-1 Garantir una ordenació urbanística eficient, especialment pel que fa a la funcionalitat i al consum de recursos, i adaptada a les característiques ambientals del planejament.

Criteris i mesures d'ordenació:

- Criteri marc: preveure les mesures necessàries per garantir la sostenibilitat del desenvolupament urbà, tant pel que fa a la integració de l'actuació en el medi, com pel que fa a l'eficiència energètica, l'estalvi en el consum d'aigua, el tractament de residus, amb especial atenció a la utilització d'energies renovables.

- Adoptar estructures urbanes denses, compactes i complexes, integrades amb la VILA preexistent i amb la projectada, que requereixin menors necessitats de transport i de consum energètic, així com aquelles tipologies urbanístiques i arquitectòniques que consumeixin poc sòl
- Adaptar l'ordenació a les formes del relleu i a les característiques geomorfològiques i geològiques del terreny i respectar els elements preexistents d'interès. En sectors que mantenen les condicions rurals i elements naturals mantenir en la mesura possible la seva estructura paisatgística i els elements d'interès i reduir el màxim els moviments de terres.
- En particular evitar, en la mesura possible, l'afectació de terrenys amb pendent superior al 20%. Si es produeix en alguna part dels sectors, impedir-ne l'edificació i limitar-ne adequadament els usos del sòl d'acord amb l'article 7 del Reglament de la llei d'urbanisme (Decret 305/2006, de 18 de juliol)
- Dotar de caràcter estructurador els sistemes locals d'espais lliures públics i assegurar-ne l'establiment ambientalment adequat, l'accessibilitat i la continuïtat amb els sistemes generals i locals d'espais lliures adjacents. Els espais lliures públics han de constituir-se com a espais d'identitat i cohesió social, amb una gestió integrada del cicle de l'aigua, i introduir la vegetació com un element fonamental del seu projecte (vegeu també C-3, F-1, F-2 i G)
- Delimitar les zones de risc per a la seguretat i el benestar de les persones i establir limitacions als usos i a les edificacions d'acord amb el que disposa la legislació urbanística (vegeu també B-1). Si és el cas, aplicar les mesures assenyalades a l'informe d'inundabilitat efectuat per l'Institut Geològic de Catalunya
- Adoptar, d'acord amb la legislació específica, les mesures d'ordenació adients per a la prevenció d'incendis, especialment en cas de proximitat a terrenys forestals
- En el supòsit d'existència de terrenys susceptibles d'estar contaminats, supeditar i condicionar qualsevol actuació urbanística als criteris que estableixi l'Agència de Residus de Catalunya. En particular caldrà tenir en compte el Reial Decret 9/2005, de 14 de gener.

A-2 Establir la zonificació i els usos dels sectors potenciant la seva plurifuncionalitat i autonomia.

Criteris i mesures d'ordenació:

Destinar un percentatge suficient del sostre amb aprofitament urbanístic a usos distints al d'habitatge i ubicar-lo cercant la integració i interrelació amb aquest

Potenciar la creació de microcentralitats o la reunió de diferents usos en àmbits de fàcil accessibilitat a peu o amb mitjans no motoritzats

A-3 Possibilitar una mobilitat sostenible mitjançant la planificació integrada dels usos del sòl i del transport.

Criteris i mesures d'ordenació (vegeu també A-1 i A-2):

Criteri marc: els sectors residencials han de poder garantir una bona accessibilitat a la xarxa de transport públic, una accessibilitat universal, adequada, de qualitat i segura als diferents àmbits, públics i privats, del sector; en aquest context, s'evitaran les barreres urbanístiques, s'afavoriran els modes de mobilitat més sostenibles, es dissuadirà l'ús innecessari dels mitjans motoritzats individuals i s'adoptaran mesures de pacificació del trànsit

Localitzar els usos del sòl i les edificacions de manera que es minimitzi la mobilitat obligada i, en general, la demanda de transport, propiciant la convivència d'usos, l'accessibilitat als serveis i la proximitat a les parades de transport públic d'aquelles zones que generin necessitats significatives de desplaçaments

Per la seva banda, la definició de les xarxes de mobilitat haurà d'assegurar la connectivitat amb els principals pols de mobilitat que puguin generar un nombre elevat de desplaçaments, com nodes de transports col·lectius, equipaments comunitaris, àmbits comercials o espais lliures. Els itineraris per a vianants i bicicletes hauran de permetre itineraris continus i en xarxa.

Ordenar la vialitat amb preferència per la mobilitat tova, amb domini de les xarxes de recorreguts per vianants, amb el disseny d'itineraris segurs i amb la integració dels carrils bici, així com la potencial implantació de sistemes d'intercanvi de bicicletes. Com a mínim, el 50% dels espais destinats a carrers han de ser dedicats a la mobilitat de vianants o tova. En qualsevol cas, les calçades per al trànsit rodat dels vials que no constitueixin xarxa viària principal hauran de projectar-se de manera que es garanteixi la moderació de les velocitats del trànsit motoritzat i la dissuasió del trànsit de pas (trencaments de l'eix de la trajectòria, estrenyiment de carrils, canvis de paviment, anivellaments de la calçada amb la vorera, culs de sac per al trànsit motoritzat, etc.).

Prioritzar els sistemes de transport públic i col·lectiu.

La secció dels carrers atindrà principalment al confort dels residents: mobilitat de vianants, elements arbrats o vegetals en la seva secció i aparcament en cordó (limitant la seva longitud màxima).

L'aparcament s'ordenarà amb criteris que no prioritzin l'ús del vehicle privat i procurin per la mínima agressió en l'espai públic: amb preferència de l'aparcament de gestió col·lectiva front a l'aparcament privat; les places d'aparcament en la via pública no excediran del nombre que en resulti del 50% dels habitatges potencials en el sector delimitat.

Tot aquest criteri A-3 haurà d'estar resolt específicament pel preceptiu Estudi d'Avaluació de la Mobilitat Generada

A-4 Adoptar un model d'ordenació urbanística energèticament eficient

Criteris i mesures d'ordenació:

- Criteri marc: els sectors urbanístics han de plantejar un model d'eficiència energètica basat en la minimització de la demanda, l'eficiència en l'oferta dels sistemes que usen l'energia per satisfer-la i la gestió conjunta en el temps dels factors dinàmics que afecten tant l'oferta com la demanda
- Criteris i mesures per minimitzar la demanda (vegeu també els apartats precedents, C-1 i C-2):
 - Delimitar adequadament les àrees edificables per tal de permetre, en funció de la seva orientació, pendent, relleu, etc. la màxima eficiència de captació solar de les edificacions i l'aprofitament de la llum i la ventilació natural
 - Determinar les condicions d'emplaçament i orientació cada conjunt d'edificacions per tal de permetre la màxima eficiència de captació solar i de l'aprofitament de la llum i la ventilació natural
 - Les edificacions que es construeixin en els sectors urbanístics s'ajustaran a criteris d'aprofitament bioclimàtic, que minimitzen la demanda: una correcta orientació; garantia de la ventilació transversal natural provocada per la disposició de les façanes i/o patis de ventilació (excepte en el cas d'habitatges per dues persones que s'admetrà la ventilació forçada) i potenciació de la implantació d'espais intermedis amb l'exterior, amb l'objectiu de millorar el confort espacial, el control tèrmic i acústic, i l'estalvi energètic dels habitatges.
 - Fomentar l'ús de la vegetació en l'estructura urbana per millorar les condicions tèrmiques exteriors de la trama urbana, així com les condicions tèrmiques interiors als edificis
 - Fixar els requeriments d'il·luminació de baix consum en els espais públics
 - Introduir mesures d'eficiència energètica relatives a la construcció i a les instal·lacions per als projectes d'edificació
- Criteris i mesures per a l'eficiència en l'oferta:

- o D'acord, com a mínim, amb les condicions establertes a la legislació sobre ecoeficiència en els edificis, exigir a tots els de nova construcció, els procedents de la reconversió d'antiga edificació i els resultants d'obres de gran rehabilitació, sistemes mixtes per al subministrament d'aigua calenta sanitària i calefacció, quan sigui possible, amb utilització de captadors solars i acumuladors, o altres energies renovables

B. Cicle de l'aigua: compatibilitzar el planejament del POUM amb el cicle natural de l'aigua, garantir-ne la disponibilitat i racionalitzar l'ús d'aquest recurs en el marc d'un model urbanístic globalment eficient.

criteri general: El cicle integral de l'aigua, tècnicament integra els conceptes de permeabilitat, classificació, selecció i tractament previ (laminació, separació de greixos, decantació, filtració i higienització) de l'aigua. L'ordenació del POUM integrarà el cicle integral de l'aigua, protegint la xarxa hídrica, minimitzant l'ús d'aigua potable, gestionant l'aigua de pluja, la de xarxa i la d'altres procedències, optimitzant el seu reciclatge i retornant-la al cicle natural depurada, sense interferir l'aigua que circula fora dels límits del sector i, en tot cas, millorant la gestió de l'aigua de l'entorn.

B-1 Prevenir el risc d'inundació, evitant l'afectació a béns i persones.

Criteris i mesures d'ordenació:

Facilitar la infiltració de l'aigua de pluja i reduir i compensar la creació de superfícies impermeables (vegeu B-3)

B-2 Protegir la xarxa hídrica i els espais fluvials

Criteris i mesures d'ordenació:

Protegir els cursos d'aigua que travessin o delimitin el sector i les seves ribes (vegeu F-1 i F-2)

Minimitzar les possibles alteracions generades per l'aplicació del Pla en els cursos d'aigua i les seves lleres i riberes, considerar-ne els efectes potencials, i adoptar les mesures preventives o correctores necessàries. En cas que calgui dur a terme obres de prevenció del risc d'inundació, aquestes hauran d'integrar els criteris necessaris per reduir i compensar el seu impacte sobre els sistemes hídrics i el paisatge

En aquells àmbits on existeixi planificació d'espais fluvials, desenvolupada a una escala de més precisió, considerar l'ordenació dels usos i les activitats i les altres determinacions que contenen. Les actuacions derivades sobre espais fluvials hauran de seguir les "*Directrius de planificació i gestió de l'espai fluvial*", redactades per l'ACA

Les infraestructures de sanejament, abastament, estacions de bombament d'aigües o de matèries primeres i similars, hauran de situar-se fora de l'espai fluvial més dinàmic, respectant les zones inundables per a cabals associats a períodes de retorn mitjans-altos

Les línies aèries elèctriques, de telefonia i similars s'hauran de disposar de manera que els seus suports no ocupin zones inundables amb flux i velocitat apreciable. Així mateix, els seus traçats longitudinals en l'espai fluvial s'hauran de situar fora de la zona ocupada del bosc de ribera

Les infraestructures soterrades de conducció d'aigües, matèries primeres o similars es situaran, sempre que sigui possible, fora de les terrasses baixes i de les zones morfodinàmicament actives i de risc d'erosió.

En tot cas i durant la fase d'instal·lació d'aquestes infraestructures es tindrà cura de preservar al màxim l'estructura i funcionalitat del bosc de ribera i si fos indispensable l'afectació al mateix caldrà posteriorment dur a terme una recuperació i restauració ambiental que garanteixi el bon estat del sistema un cop finalitzades les actuacions

En general, caldrà seguir les "*Recomanacions tècniques per al disseny d'infraestructures que interfereixen amb l'espai fluvial*", de l'ACA

B-3 Garantir la disponibilitat de l'aigua i fomentar-ne l'estalvi i la reutilització en l'espai urbà.

Criteris i mesures d'ordenació:

- Garantir la disponibilitat de recursos hídrics i les infraestructures per a l'abastament, la connexió en alta i la distribució necessàries (vegeu A-1).
- Adoptar una ordenació i zonificació del planejament congruent amb la capacitat dels recursos hídrics per al seu servei, d'acord amb la quantificació de la demanda generada per als diferents usos efectuada per l'ISA. Fixar les reserves de sòl necessàries per poder gestionar adequadament les aigües pluvials i el subministrament
- Gestionar adequadament les aigües de pluja afavorint-ne la infiltració en el subsòl o la seva reutilització.
- Adoptar sistemes separatius de les aigües pluvials i residuals i, en general, Generar xarxes de subministrament i de sanejament eficients
- Ajustar les fonts de subministrament i la qualitat de les aigües al seu destí i ús
- Fomentar la reutilització de les aigües pluvials, depurades, grises, subterrànies, etc. en funció dels nivells de qualitat exigibles als diversos usos. La gestió de l'aigua de pluja comportarà el tractament diferenciat de les aigües de pluja netes (pluvials de carrers sense trànsit rodat i pluvials d'edificis) i les aigües de pluja brutes (pluvials de carrers i altres espais amb trànsit rodat)
- Aprofitar, quan resulti viable, les aigües freàtiques per al reg, la neteja d'espais públics i d'espais privats d'ús col·lectiu, la climatització, l'aigua sanitària no potable, etc.
- Introduir criteris d'estalvi en la jardineria urbana pública i privada, fonts ornamentals, sistemes de rec, etc., els quals han d'incloure en qualsevol cas la utilització de sistemes de rec eficients

B-4 Fomentar l'estalvi i la reutilització de l'aigua en l'edificació.

Criteris i mesures d'ordenació:

- Prioritzar aquelles tipologies urbanístiques i edificatòries que comporten un menor consum d'aigua
- Qualsevol nova edificació, ja sigui de titularitat pública o privada i independentment de l'ús que s'hi prevegi, haurà de complir amb la normativa vigent sobre ecoeficiència (Decret 21/2006, de 14 de febrer, pel qual es regula l'adopció de criteris ambientals i d'ecoeficiència en els edificis). A més, caldrà que les noves edificacions incorporin en tots els punts de consum, els elements sanitaris i aixetam que compleixin amb els paràmetres tècnics establerts en la Resolució MAH/1603/2004, de 21 de maig, per la qual s'estableixen els criteris mediambientals per a l'atorgament del distintiu de garantia de qualitat ambiental als productes i sistemes que afavoreixen l'estalvi d'aigua, o bé disposar d'aquest distintiu
- Com a criteri general, els nous edificis disposaran de sistemes de recollida i de reutilització de les aigües pluvials i les aigües grises
- S'introduiran criteris i sistemes d'estalvi en els espais lliures privats.

B-5 Preservar i millorar la qualitat de l'aigua.

Criteris i mesures d'ordenació:

- Garantir la connectivitat amb el sistema públic de sanejament en alta, la capacitat d'aquest per atendre la demanda del planejament

C. Ambient atmosfèric (I): minimitzar els efectes del planejament sobre la qualitat de l'aire i el canvi climàtic i, en general, reduir al màxim les immissions de substàncies contaminants.

C-1 Optimitzar l'eficiència energètica de l'ordenació urbanística i de les pròpies edificacions garantint la màxima reducció de la seva contribució al canvi climàtic.

Criteris i mesures d'ordenació:

- Vegeu A-4

- C-2 Fomentar l'ús d'energies netes i la reducció de l'ús de les energies no renovables (vegeu també C-3).
Criteris i mesures d'ordenació:
- En general, vegeu A-4.
- C-3 Prevenir i corregir les immissions i les fonts d'emissions contaminants.
Criteris i mesures d'ordenació (vegeu també A-4, entre altres):
- Planificar les zones residencials i les edificacions en el sentit d'afavorir al màxim la dispersió i el transport dels contaminants
 - Planificar adequadament les zones verdes i els espais lliures urbans; creant, si és necessari, espais esmorteïdors entorn d'activitats contaminants
 - Procurar la reducció de la contaminació causada pel trànsit motoritzat a l'interior dels sectors (vegeu A-3)

D. Ambient atmosfèric (II): prevenir i corregir la contaminació acústica, lluminosa i electromagnètica.

- D-1 Mantenir la població exposada a nivells acústics permesos per la legislació.
- D-2 Limitar la generació de necessitats d'enllumenat exterior (públic i privat) i evitar-ne els fluxos hemisferi superior, la intrusió lluminosa i l'impacte negatiu sobre els organismes vius.
Criteris i mesures d'ordenació:
- Adaptar l'ordenació als nivells màxims de contaminació lluminosa derivats del Mapa de la protecció envers la contaminació lluminosa a Catalunya
 - Adoptar estructures compactes que evitin la dispersió i l'extensió dels àmbits que requereixen enllumenat nocturn en espais exteriors
 - Utilitzar criteris urbanístics amb relació a la disposició, les tipologies i les intensitats de les llumeneres utilitzades, en funció de la zonificació i altres aspectes de l'ordenació, per tal d'adequar-les a les necessitats funcionals dels espais urbans amb el màxim estalvi energètic
 - Implementació en les instal·lacions d'enllumenat exterior de criteris tècnics fonamentats en les disposicions de la Llei 6/2001, de 31 de maig i del Decret 82/2005, de 3 de maig. És recomanable que els valors flux a l'hemisferi superior, la il·luminació, la luminància, etc. siguin el més inferiors possibles en relació amb els indicats als annexos del decret esmentat, els quals tenen el caràcter de màxims.
 - Exigència d'enllumenat públic eficient i de baix consum en espais oberts públics i privats. Priorització de les làmpades de vapor de sodi i prohibició de les de vapor de mercuri. Instal·lar pàmpols amb el mínim flux a l'hemisferi sud, per tal de generar el mínim impacte ambiental sobre el medi nocturn
 - La il·luminació màxima d'àrees destinades a activitats industrials, comercials, de serveis, esportives, recreatives i equipaments a l'exterior ha de complir, quan existeixin, amb els valors màxims d'il·luminació intrusa
- D-3 Regular la implantació de les instal·lacions de radiocomunicació i de transport d'energia elèctrica, per tal de minimitzar els seus efectes sobre els éssers vius i el paisatge.
Criteris i mesures d'ordenació:

- Evitar la implantació d'instal·lacions de radiocomunicacions en entorns especialment sensibles
- Corregir afeccions d'esteses elèctriques existents, si és el cas, i establir directrius per a evitar o minimitzar l'efecte de noves instal·lacions de transport d'electricitat al municipi (vegeu també B-2 i G)

E. Gestió de residus: fomentar el reciclatge i la reutilització dels residus urbans i, si és el cas, facilitar la disponibilitat d'instal·lacions adequades per al seu tractament.

Gestió de materials: minimitzar l'impacte de la construcció sobre el cicle dels materials i el medi ambient en general.

E-1 Implantar l'equipament i els sistemes de disseny urbà adients per a la reutilització i la recollida selectiva dels residus.

Criteris i mesures d'ordenació:

- Fixar les reserves de sòl necessàries per a l'emplaçament de les instal·lacions per a la recollida selectiva de residus

E-2 Promoure en els edificis la previsió d'espais i instal·lacions que facilitin la recollida selectiva dels residus i, en general, les operacions de gestió.

Criteris i mesures d'ordenació:

- Incloure en les normes d'edificació l'exigència als projectes de preveure en els habitatges i en espais comuns dels immobles els espais adequats per a la recollida selectiva de les cinc fraccions de residus (paper, vidre, plàstic, orgànica i rebuig). En general, Aplicar, com a mínim, les mesures establertes pel Decret 21/2006, de 14 de febrer, pel qual es regula l'adopció de criteris ambientals i d'ecoeficiència en els edificis, i pel Codi Tècnic de l'Edificació
- Fomentar la inclusió de tecnologies de recollida selectiva centralitzada als edificis

E-3 Ordenar el desenvolupament de l'activitat constructiva amb l'objectiu de minimitzar els impactes associats als materials utilitzats i fomentar-ne la durabilitat, la reutilització i el reciclatge.

Criteris i mesures d'ordenació:

- Aplicar, com a mínim, les mesures establertes pel Decret 21/2006, de 14 de febrer, pel qual es regula l'adopció de criteris ambientals i d'ecoeficiència en els edificis, i pel Codi Tècnic de l'Edificació
- Reutilitzar els horitzons superiors de sòl per a les actuacions que comportin revegetació
- Optimitzar el disseny i el dimensionat del viari per evitar un ús indiscriminat de recursos materials
- Prioritzar en les actuacions urbanitzadores la utilització de materials i productes de llarga durada, reutilitzables o reciclables i, en general, materials i productes que disposin de distintius de garantia de qualitat ambiental
- Evitar la utilització de materials amb forts impactes ambientals de fabricació i d'aquells potencialment perillosos per a la salut
- Fomentar els dissenys constructius amb criteris de deconstrucció i minimització dels residus, tant en les obres d'urbanització com en la regulació de l'edificació
- Pel que fa als moviments de terres de la urbanització, les quals es reduiran el màxim d'acord amb el que ha estat indicat a A-1, preveure com a opció preferent la seva reutilització en la mateixa obra i, complementàriament, en altres obres autoritzades o en la millora agronòmica de finques rústiques, tenint en compte allò establert en el Decret 396/2006, de 17 d'octubre, el qual es regula la intervenció ambiental en el procediment de

llicència urbanística per a la millora de finques rústiques que s'efectuïn amb aportació de terres procedents de la construcció

- Exigència, d'acord amb el que estableix la legislació específica, als projectes relatius a llicències urbanístiques d'enderrocament, excavació i/o construcció, de contenir una avaluació dels volums i les característiques dels residus originats pels enderrocs, les operacions de destriament i de recollida selectiva projectades per als diversos tipus de residus generats i les instal·lacions de reciclatge i disposició del rebuig on es gestionaran en cas que no s'utilitzin o reciclin en la mateixa obra

F. Biodiversitat, connectivitat ecològica i patrimoni natural en general: considerar la biodiversitat urbana en l'ordenació i conservar els elements d'interès natural.

F-1 Establir, com a element bàsic i vertebrador de l'ordenació adoptada, un sistema d'espais lliures que respongui, entre d'altres, a criteris de biodiversitat urbana, físicament continu i connectat amb les xarxes urbanes i les xarxes territorials exteriors.

Criteris i mesures d'ordenació (vegeu també A-1, A-2, B-2, C-3 i F-2):

- Introduir criteris de biodiversitat i una concepció reticular com a element de coherència en el disseny dels espais lliures urbans i, en general, en el tractament de la vegetació urbana. Aquesta vegetació estarà composta principalment per espècies autòctones amb baixos requeriments hídrics; en qualsevol cas, s'exclouran les espècies amb comportament expansiu o invasor
- Qualificar com a zones verdes o espais lliures els indrets de més valor ecològic o els situats s l'entorn immediat de possibles connectors ecològics inclosos o propers als sectors
- Considerar també la connectivitat amb els espais lliures exteriors a la xarxa urbana, tot procurant la continuïtat i integració dels espais lliures públics i privats amb el conjunt edificat
- Conservar els peus arboris i conjunts arbrats amb especial valor i més significatius dels sectors, així com les masses de vegetació naturals preexistents d'especial interès.
- Preservació i protecció normativa dels espais i elements amb valor especialment rellevant en el territori, considerant l'especificitat dels cursos fluvials – i especialment el Glorieta i el Francolí i els seus ecosistemes associats – en el context de la connectivitat ecològica i la preservació de la singularitat biològica.
- Incorporació al sòl no urbanitzable dels Boscos d'Utilitat Pública, els espais protegits (PEIN, XN2000, futur PN de les Muntanyes de Prades), els espais cremats considerats per la llei forestal 22/2003, els espais connectors de la xarxa d'espais lliures del Pla Territorial Parcial del Camp de Tarragona i la major part dels hàbitats d'interès comunitari catalogats.
- Elaboració d'una normativa acurada sobre els usos i activitats permeses en el sòl no urbanitzable – incloent les característiques necessàries pel seu establiment – tot entenent que s'ha de cercar la conservació del paisatge i el medi natural com actius econòmics (turístics, de qualitat agroramadera) del territori, amb les possibilitats multifuncionals d'aprofitar els seus recursos naturals de manera sostenible (agricultura, ramaderia, silvicultura, cacera, activitats turístiques – itineraris de coneixement, masies-cases rurals i d'altres -, activitats de generació d'energies renovables...) en el context de la previsible propera declaració del Parc Natural de les Muntanyes de Prades.

F-2 Fomentar la naturalització de l'espai urbà.

Criteris i mesures d'ordenació:

- Qualificar com a espais lliures els hàbitats d'interès i altres elements naturals de valor situats dins del sector i dotar-los d'un règim normatiu que n'eviti la seva transformació garantint la continuïtat i la viabilitat dels sistemes naturals existents. Supeditar a aquest criteri les actuacions d'enjardinament (vegeu també F-1).

- Utilitzar en la jardineria d'espais públics i privats espècies vegetals adaptades a les condicions bioclimàtiques de la zona
- Dotar d'arbrat el conjunt de la xarxa viària
- Impulsar la naturació de l'edificació amb espècies pròpies de la zona i de baix consum d'aigua, i la utilització de cobertes enjardinades, si s'escau
- Avaluar la possibilitat d'introduir els horts urbans com elements dels sistemes d'espais lliures en sectors que presentin les condicions de localització i de superfície adequades
- Adoptar les mesures necessàries per tal de no degradar els hàbitats vinculats als cursos d'aigua, assegurar la connectivitat fluvial i el manteniment i la millora de la vegetació de ribera

G. Paisatge: integrar el paisatge en el procés de planejament urbanístic i garantir-ne la qualitat.

Criteris i mesures d'ordenació (vegeu també B-2, F-1 i F-2, entre altres):

- Criteri marc: Com a norma general l'ordenació s'adaptarà en la mesura possible a les condicions paisatgístiques preexistents, tant internes com externes (vegeu també A-1), llevat del supòsit de paisatges altament degradats i mancats d'identitat.
- En aquest context, establir l'ordenació a partir d'estratègies d'integració paisatgística i d'objectius explícits de qualitat paisatgística,
- Preservar i millorar els valors paisatgístics d'interès especial, el patrimoni cultural i els elements identitaris, i incorporar les prescripcions adequades perquè les construccions i les instal·lacions no comportin un demèrit per als valors esmentats
- Tenir cura de la qualitat paisatgística dels espais urbans, tant pel que fa a aspectes com la continuïtat, els espais per a vianants i bicicletes, el tractament de la vegetació, etc., com per la regulació acurada dels elements d'urbanització, de les façanes, les tanques, mitgeres, etc.
- La definició, tractament i projectació dels diferents espais lliures dels sectors derivats del POUM, han d'esdevenir elements d'integració de les qualitats del paisatge del lloc
- Ordenar els volums de les edificacions en relació amb les característiques del terreny i del paisatge, tot establint criteris per a la seva disposició i orientació pel que fa a la seva percepció visual
- Dur a terme tractaments específics d'integració paisatgística dels espais de vora amb els sòls no urbanitzables
- Ordenar acuradament els espais fluvials en aquells sectors que limitin amb ells o que siguin travessats pels darrers
- Establir entorns de protecció paisatgística per aquells elements d'interès que ho requereixin
- Exigència d'un estudi d'impacte paisatgístic a aquells projectes que puguin afectar visualment els elements i ambients catalogats i/o protegits
- Exigència de la integració visual en el paisatge urbà de les instal·lacions de serveis tècnics en superfície.
- Determinació d'eines normatives per la protecció dels elements d'interès etnològic de la cultura de la pedra seca i de la cultura de l'aigua
- Obligació recollida a la normativa del POUM de la redacció d'un Pla Especial de protecció del medi natural i del paisatge de tot l'espai de muntanya municipal
- Obligació recollida a la normativa del POUM de la redacció d'un Pla Especial de protecció del medi agrícola i del seu paisatge, dedicat a tot l'espai de plana a l'est de la via del ferrocarril, incorporant propostes de mesures administratives per afavorir la continuació de l'activitat agrícola

- Garantir mitjançant eines urbanístiques de cessió l'existència o reserva d'espai per a una zona verda important a tocar del nucli urbà dedicada a la interpretació ambiental, paisatgística i geogràfica, mitjançant l'equipament amb mobiliari ambiental, senyalització i arborètum, com a nova instal·lació de difusió i aprofitament de l'actiu d'entrada al futur Parc Natural de les Muntanyes de Prades.

Anàlisi d'alternatives i síntesi de la incidència territorial i ambiental del pla

En aquest punt s'han presentat les 4 alternatives que s'han considerat per part del consistori municipal i l'equip redactor de la documentació urbanística en el procés de configuració del nou POUM d'Alcover, que són les Normes Subsidiàries actuals (**alternativa 0** segons el plànol I05 del Document d'Avanç del POUM), una proposta concreta amb els creixements definits en el Document d'Avanç del POUM (que anomenarem **alternativa moderada**, plànol P01 de l'Avanç i subsegüents), una proposta de reordenació dels creixements consensuada per l'aprovació inicial (que anomenarem **alternativa renovada**, plànol 0.1. de la documentació d'aprovació inicial) i finalment una proposta que incorporava tots els creixements considerats en un moment o altre del planejament (que anomenarem **alternativa expansiva**, plànol A01 del Document d'Avanç). Cal recordar que l'alternativa 0 suposa un total de 232,02 hectàrees de sòl urbà i 14,59 hectàrees de sòl apte per urbanitzar. L'alternativa moderada suposa 229,43 hectàrees de sòl urbà i 39,97 hectàrees de sòl urbanitzable delimitat. L'alternativa renovada suposa 222,45 hectàrees de sòl urbà i 44,13 ha de sòl urbanitzable delimitat.

La següent taula realitza un resum de l'avaluació ambiental comparada de les quatre alternatives del POUM (s'estableixen 4 tipologies de la magnitud dels impactes: C (compatible), M (Moderat/da), S (sever/a) i Crític/a, seguint la terminologia clàssica de l'avaluació d'impacte ambiental)

Factors ambientals i territorials	Model 1 (NNSS vigent)	Model 2 moderat (Avanç POUM)	Model 3 renovat (Aprovació inicial)	Model 4 expansiu
Hidrologia i risc hidrològic	C-M	M	M	S
Orografia	C-M	M	C-M	S
Paisatge	M	M-S	M	S
Ocupació del territori	M	M	C-M	S
Medi forestal	M	M	C-M	S
Medi agrícola	C	M	M	S
Espais naturals protegits	C	C	C	S
Biodiversitat	M	M	M	S
Protecció d'elements etnològics	C	M	M	M
Consum d'energia i generació de CO ₂	M	M	M	M-S
Contaminació lumínica	M	M	M	M
Residus	M	M	C-M	M
Consum d'aigua	M	M	C-M	S

En un primer lloc, cal esmentar el fet de que les quatre alternatives proposades, quant a paràmetres de creixement, són relativament contingudes, però tot i partint d'una situació heretada on existeixen diverses urbanitzacions aïllades de la trama urbana (la Cabana, Serradalt, Muntanyans, el Remei, Mas Llorenç i Masies Catalanes) i on la

planificació de les activitats industrials també va optar per planificar una zona de gran creixement aïllada al nord del nucli urbà i al llarg de la carretera de Montblanc, a més d'una urbanització de nova planificació totalment deslligada com és mas Gassol ja en execució i un sector anomenat l'Aquilino també deslligat del nucli, al seu sud, que en el cas del model 3 (renovat) desapareix de la planificació urbanística reconvertint-se a sòl no urbanitzable, tal com es suggereix al Pla Territorial Parcial del Camp de Tarragona (on es planteja una estratègia d'extinció per aquesta peça) i al mateix document de referència del DMAH, on se cita textualment *SAU5 Sòl urbanitzable de baixa densitat situat al sud del nucli i separat d'aquest pel riu Glorieta. Actualment té un caràcter eminentment forestal. No s'adiu als articles 3 i 9 de la Llei d'Urbanisme i caldria requalificar-lo com a sòl no urbanitzable. En cap cas s'ha d'ampliar com fa el POUM.* Aquesta és la situació de partida

Els desenvolupaments restants sense executar del planejament vigent, i els nous planificats a l'alternativa moderada, l'alternativa renovada i l'alternativa expansiva se circumscriuen estrictament a la perifèria del nucli urbà, sempre en espais directament lligats al mateix, o a les indústries existents a la vora de la carretera de Montblanc, de manera que els criteris de compacitat i contenció en l'ocupació territorial es compleixen. Tot i així, l'alternativa expansiva planifica una nova zona de creixement industrial de gran dimensió a l'est del nucli i al llarg de la carretera de Valls, sobre terrenys actualment agrícoles, arribant a la frontera del TAV. A més, els creixements de sòls urbanitzables superen cap a l'est la via del ferrocarril i passen a la riba dreta del riu Glorieta, tot superant en dimensió l'estructura ja existent del nucli tradicional d'Alcover

Des d'un punt de vista estrictament ambiental, hom tendria a pensar que l'alternativa 0 o vigent és la més adequada, ja que limita totalment els creixements als ja planificats i per tant tots els efectes ambientals derivats de la pròpia dinàmica urbanística en fase de construcció i explotació tendrien a zero. Aquest raonament, segurament, seria adequat en una situació "teòrica" en la qual l'estructura urbana actual i els sòls no urbanitzats dependents tinguessin un comportament funcional, quant a característiques ambientals, proper a la perfecció. És a dir, que el subministrament i depuració d'aigües, enllumenat públic, subministrament energètic, consum d'energia, relació paisatgística entre els espais urbans i rurals integrada, suficient dotació d'espais verds, mobilitat intraurbana... funcionessin sota paràmetres d'eficiència i estalvi, de qualitat i d'interrelació, qüestió que en la realitat no és així. El creixement zero es podria plantejar en una situació utòpica en la qual les mancances actuals ja haguessin estat solucionades i en la qual no calgués generar nous recursos econòmics i noves dotacions de sòl públic per ubicació i millora de serveis, o zones verdes. Així, la manca d'efectes ambientals a causa del no creixement no suposa que perdurin els efectes ambientals negatius causats pel funcionament actual del sistema urbà i no urbanitzat relacionat. A més, tot i que la definició de l'alternativa incorpora la intenció de crear normativa sobre el sòl no urbanitzable, aquesta ha estat avaluada com si aquesta intenció fos difícil i, en general, el sòl no urbanitzable i les activitats dependents s'haguessin de regir en el futur per la normativa sectorial, i com si el grau de protecció dels elements d'interès no augmentés més enllà del grau actual; creiem que aquesta és la situació factible, doncs una assumpció de la manca de creixement més enllà de la consolidació dels sòls urbans no consolidats, difícilment permetria – per oposició/incomprensió social – augmentar els graus de protecció d'espais i elements.

Cal recordar, a més, que l'alternativa 0 suposa un total de 232,02 hectàrees de sòl urbà i 14,59 hectàrees de sòl apte per urbanitzar. L'alternativa moderada suposa 229,43 hectàrees de sòl urbà i 39,97 hectàrees de sòl

urbanitzable delimitat. L'alternativa renovada suposa 222,45 hectàrees de sòl urbà i 44,12 hectàrees de sòl urbanitzable delimitat. És a dir, que amb una ocupació neta de sòl de 23 hectàrees més per l'alternativa moderada i 19,95 ha per l'alternativa renovada (relativament reduïda) s'aconsegueixen els objectius econòmics i urbanístics fixats pels propers anys. Entre l'alternativa moderada i la renovada existeixen diferències menudes a favor – des del punt de vista d'ocupació territorial – de l'alternativa renovada; respectivament, 269,4 ha de sòl urbà i urbanitzable respecte 266,56 ha de sòl urbà i urbanitzable

Entre l'alternativa moderada i l'alternativa renovada existeix una diferència fonamental i d'altres menors. L'alternativa renovada, acceptant els raonaments realitzats pel DMAH al seu document de referència, desqualifica la superfície de l'antic SAU-5 (l'Aquilino) que se situava al sud del casc urbà en un espai forestal deslligat de la trama urbana. Per altra banda, resitua part del sòl urbanitzable perdut al sud-oest del casc urbà, resseguint el riu Glorieta però assegurant la compacitat del nucli urbà. Aquesta desqualificació permet reduir notablement els efectes ambientals sobre el paisatge, el risc d'incendis forestals, la biodiversitat, el medi forestal, així com la gestió de serveis públics (xarxa d'aigua i gestió de residus) i conforma al model de POUM un caràcter encara més clar de consolidació dels nuclis preexistents sense crear nous sectors deslligats de la trama.

Entre les alternatives moderada/renovada i l'alternativa expansiva, existeixen diferències de caràcter ambiental molt clares, ja exposades al paràgraf introductori, relacionades amb el grau d'expansió dels sòls industrials al llarg de la carretera de Valls i de Montblanc i dels sòls de creixement residencial (tot al voltant del nucli urbà, incloent les dues ribes del Glorieta). Conseqüentment, l'augment de superfícies proposats a l'alternativa expansiva comporta una multiplicació dels efectes ambientals negatius de caràcter territorial (sobre l'orografia, el risc d'inundabilitat, el paisatge, la biodiversitat o el patrimoni etnològic, entre d'altres).

Així, dins el caràcter de contenció general de les alternatives, l'alternativa renovada té, clarament, una millor qualificació ambiental, especialment pel fet de la desqualificació del sector SAU-5 (Aquilino) i una relativa menor ocupació de territori.

Característiques principals del planejament proposat pel POUM

Per comprendre l'abast del POUM, es realitza una transcripció literal de les determinacions del POUM segons l'expressat a la memòria urbanística

1. *Delimitació de les distintes classes de sòl definides per la LUC. Les superfícies de cada tipus de sòl estan en els quadres de superfícies d'aquesta memòria.*
2. *Definició del model de creixement urbà per a un desenvolupament urbanístic que permeti lligar aquestes necessitats de creixement amb la preservació del medi a fi de garantir la qualitat de vida.*
 - a) *Aportació de nou sòl per al creixement residencial*

La creació de nous àmbits, al voltant del nucli urbà principal, que puguin absorbir la demanda d'habitatges en el municipi amb diferents tipologies, esdevé un dels objectius bàsics, que es concreta en la proposta de desenvolupament dels sectors PPU 1, PPU 2, PPU 3, PPU 4, PPU 5 i PPU 6. Aquests sectors suposen una superfície de sòl urbanitzable delimitat de 31 ha, el que representa un augment de 20 ha respecte del que preveuen les Normes subsidiàries actuals, amb capacitat per a 1.500 habitatges.

b) *Aportació de nou sòl per a usos industrials*

La demanda de solars per aquests usos, incentivada per la bona accessibilitat de la zona industrial de Roques Roges, comporta la conveniència de promoure nou sòl per a l'emplaçament d'activitats industrials amb una superfície de 12 ha, en els sectors PPU 9 i PPU 10.

3. *Definició de l'estructura general amb aportació d'infraestructures i dotacions públiques tot preservant els valors paisatgístics, el patrimoni cultural i la identitat del municipi.*

En consideració als estàndards de la legislació urbanística, la promoció de sòl urbanitzable aportarà al municipi una estructura viària i un conjunt de dotacions públiques, particularment pel que fa referència als següents aspectes:

a) *El conjunt dels sectors residencials s'estructuren en continuïtat amb el nucli urbà principal, i inclouran nous vials que milloraran l'accessibilitat existent. En especial en els sectors: PPU 1, nou vial entre la prolongació del passeig de l'estació i el Portal de Sant Miquel, PPU 2 i PAU 3, tancament dels carrers del sector de les cases noves i continuïtat de l'avinguda Catalunya, PPU 3 i PPU 4, vial alternatiu a l'avinguda Maria, PPU 6, prolongació del nou vial del portal de Sant Miquel i vial paral·lel a la nova variant de la carretera de Mont-ral des de la nova rotonda dels bombers, sense perdre la importància de la vialitat radial existent a partir del nucli antic. També preveure un nou vial en paral·lel, però alternatiu, a la C-14 que uneixi el nucli urbà amb Mas Gassol.*

b) *Els espais lliures a aportar en base al creixement residencial es proposen d'emplaçar, pel que fa als PPU 2, PAU 3 i PPU 3 a l'entorn del riu formant un passeig de ribera que arribi fins a la Font Fresca. En els PPU 1, PAU 2 i PPU 6 la lògica de la implantació aconsellarà que les zones verdes serveixin de separació de la nova variant de la carretera de Mont-ral. En el PPU 4 i PPU 5 és procurarà concentrar al voltant de la zona esportiva i al llarg de l'itinerari de la carretera del Remei, com a eix estructurant d'aquesta zona.*

c) *Les cessions d'equipaments del PPU 3 i del PP4 es concentraran com a continuació de la zona formada per el Pavelló poliesportiu i el SES, tanmateix per ratificar aquesta continuïtat s'ha proposat de qualificar a com a equipaments unes parcel·les de la UA 17. En el PAU 3 s'ha previst una zona d'equipaments que es destinarà a residència de gent gran, aquesta zona es veurà ampliada amb les cessions procedents del PPU 2. Mentre que l'equipament resultant del PPU 1 és destinarà a CEIP. Les cessions del PPU 5 es concentraran prop de l'actual zona esportiva o de la carretera del Remei. Les del PPU 6 es concentraran, en part, al voltant del cementiri.*

4. *No permetre el creixement de les urbanitzacions disseminades, només en el cas del PAU 5 per tal de fer les cessions.*

4. *Previsió en els nous sectors d'una reserva del 30% dels nous habitatges per a règim de protecció pública amb la finalitat de millorar l'accés a un habitatge digne i adequat pels ciutadans. En sòl urbà consolidat es preveu fer aquesta reserva, a més dels habitatges de lloguer de l'Incasol existents a l'avinguda de Reus, els terrenys de l'actual caserna de la Guàrdia Civil.*

5. *Determinació de les circumstàncies que poden produir la seva modificació o revisió.*

El POUM es redacta d'acord amb el que s'estableix a la legislació vigent, i de forma específica en els articles 57 a 60 del TRLUC. Els criteris per un desenvolupament urbanístic sostenible i les directius que s'hauran de fixar per el planejament urbanístic es corresponen amb les determinacions del art. 3 i 9 del TRLUC.

Aquestes determinacions han permès dissenyar una proposta de POUM amb les següents figures:

Taula. Superfícies de les diverses categories bàsiques de sòl al POUM d'Alcover (aprovació inicial)

	Superfície m ²	%
Sòl urbà consolidat		
SUCr	991.493,84	2,15
SUCi	523.017,65	1,14
Total SUC	1.514.511,49	3,29
Sòl urbà no consolidat		
SNCr	647.823,92	1,41
SNCi	62.143,92	0,13
Total SNC	709.967,84	1,54
Total Sòl urbà	2.224.479,33	
Sòl urbanitzable delimitat		
SUDr	311.817,15	0,68
SUDi	129.459,35	0,28
Total SUD	441.276,50	0,96
Sòl no urbanitzable		
Total SNU	43.400.456,40	94,21
Superfície total terme Alcover	46.066.212,23	100,00

Font: elaboració pròpia

Quant al sòl no urbanitzable, el POUM manté una superfície de 4340 ha, que s'ordenen de la manera següent:

Taula. Superfícies de les diverses categories bàsiques de sòl no urbanitzable al POUM d'Alcover (aprovació inicial)

SECTOR	clau	Superfície m ²
Sòl no urbanitzable		
Rural	20	2.942.034,45
Agrícola de valor	21	16.174.639,97
Interès ecològic-paisatgístic	24	7.941.090,12
PEIN	25a	7.026.208,93
Xarxa Natura	25b	7.184.095,05
Ús extractiu	26	837.731,14
Ús extractiu dins PEIN i X.Natura	95.714,35	
Ferroviani	FV	691.415,56
Viani	XV	603.241,18
Total SNU		43.400.456,40

Taula. Característiques del sòl urbà i del sòl urbanitzable

	Sostre edificable residencial m ²	VP	m ² VP/ /100 m ² sostre edif. Res.
Sòl urbà consolidat			
Total SUC	687.647,95	170.333,60	24,77
Sòl urbà no consolidat			
Total SNC	141.352,65	60.563,94	42,85

SECTOR	ús	Superfície m ²	Edificabilitat m ² /m ²	Sostre edificable residencial	Densitat màxima	Nombre màxim d'habitatges	
Sòl urbanitzable delimitat							
						hab / Ha	
PPU1	Camí de Pau Roig	R	73.978,85	0,65	48.086,25	55,00	407
PPU2	El Glorieta	R	29.410,45	0,60	17.646,27	55,00	162
PPU3	Font Fresca	R	41.928,90	0,35	14.675,12	25,00	105
PPU4	Crta. Remei	R	43.674,20	0,30	13.102,26	20,00	87
PPU5	Camí vell del Mas de Gòmis	R	43.336,85	0,30	13.001,06	15,00	65
PPU6	Hort de Caparó	R	64.666,90	0,65	42.033,49	55,00	356
PPU7	Alamo	H	13.295,95	0,40		0,00	
viari PPU4-PPU5			1.525,05				
Total SUDr			311.817,15				
PPU8	Sud Cator	I	8.615,05	0,60		0,00	
PPU9	Roques Roges	I	68.433,45	0,60		0,00	
PPU10	Zona Huntsman	I	52.410,85	0,60		0,00	
Total SUDI			129.459,35				
Total SUD			441.276,50		148.544,45		1.182

Els consums de sòl previstos sobre el total del municipi són relativament reduïts, com s'ha comentat anteriorment. L'alternativa de creixement estudiada suposa 222,44 hectàrees de sòl urbà i 44,13 ha de sòl urbanitzable delimitat. Del sòl urbà, 71,08 ha corresponen a sòl urbà no consolidat – per tant encara no desenvolupat. Es tracta d'un creixement que permet mantenir un 94% del terme com a sòl no urbanitzable.

Més enllà de les xifres citades, el model escollit opta per consolidar les urbanitzacions preexistents distribuïdes pel territori sense donar-les més possibilitats d'ampliació que els seus límits actuals, i concentra els creixements residencials a la vora del nucli urbà principal, i els creixements industrials a la zona de Roques Roges al nord del nucli urbà i seguint la carretera C-14. Es tracta d'un model que conté l'expansió territorial i que afecta sòls, en general, periurbans i consistents en una mescla heterogènia d'hortos de regadiu, conreus de secà de primeres pendents i conreus abandonats en regeneració forestal – incloent tota mena d'erms i solars preexistents. No s'afecta a la Xarxa Natura 2000 ni al sòl forestal consolidat – pel qual el fet de treure de planejament l'antic SAU-5 de l'Aquilino ha estat una molt bona mesura. Es protegeix també dins del SNU el CUP del Mas de Forès i les franges de delimitació del sistema hídic i del sòl d'interès ecològic i paisatgístic associat als barrancs i rius permeten protegir aquests hàbitats d'interès.

Mesures de sostenibilitat

La taula següent realitza un resum de les mesures de sostenibilitat incorporades a la normativa i anteriorment transcrites:

Taula. Resum de mesures normatives destinades a la sostenibilitat del POUM

Número article	Descripció	Aspectes ambientals sobre el que incideix
9	Menció al futur Parc Natural de les Muntanyes de Prades	Biodiversitat, paisatge
16	Incorporació de criteris ambientals a l'espai privat	Paisatge, aigua, energia, biodiversitat
17	Incorporació de criteris ambientals a l'espai públic	Paisatge, aigua, energia, biodiversitat
18	Condicions estètiques i paisatgístiques	Paisatge
21	Foment de les energies renovables amb criteris paisatgístics	Energia, paisatge
39	Característiques de la planta coberta (plaques solars)	Energia, paisatge
46	Criteris ambientals en condicions d'urbanització i instal·lacions (xarxa clavegueram separativa, reserva espais per contenidors residus, xarxa enllumenat eficient, protecció del paisatge)	Aigua, energia, residus, paisatge
54	Tractament del sòl lliure d'edificacions alineades a vials amb espècies autòctones a la jardineria	Biodiversitat
64	Tractament del sòl lliure d'edificacions aïllades amb espècies autòctones a la jardineria	Biodiversitat
73-77	Incidència dels usos en el medi ambient	Consum de recursos naturals
86	Protecció de les vies ramaderes i del paisatge (publicitat) al sistema viari	Patrimoni cultural, paisatge
88	Definició dels nivells de protecció de les vies pequàries	Patrimoni cultural
89	Introducció de criteris ambientals en la definició dels sistemes	Biodiversitat, paisatge, risc
90	Definició clara del sistema de zones verdes amb criteris ambientals estrictes	Biodiversitat, paisatge, aigua
91	Definició del sistema hidrogràfic amb criteris clars sobre el risc	Risc
92	Tractament dels espais verds en sistema de serveis tècnics i ambientals	Biodiversitat, paisatge, aigua
147	Definició del sòl no urbanitzable amb criteris ambientals	Biodiversitat, paisatge, patrimoni cultural, risc
149	Criteris ambientals i paisatgístics per les tanques en sòl no urbanitzable	Biodiversitat, paisatge
150	Protecció de les fonts en sòl no urbanitzable	Aigua, biodiversitat, paisatge
152	Condicions restrictives per la tala d'arbres en sòl no urbanitzable	biodiversitat
153	Condicions de protecció paisatgística en les infraestructures de transport d'energia i comunicacions en sòl no urbanitzable	paisatge
155	Condicions ambientals i paisatgístiques per usos permesos i prohibits al sòl no urbanitzable	Paisatge, biodiversitat, aigua, energia i residus
156	Criteris de protecció per elements publicitaris en sòl no urbanitzable	Paisatge
157	Aspectes ambientals a les disposicions generals en sòl no urbanitzable	Paisatge, aigua, energia, risc i arbrat
158	Condicions paisatgístiques per les edificacions en sòl no urbanitzable	Paisatge
159	Condicions paisatgístiques a les actuacions d'interès públic en sòl no urbanitzable	Paisatge
160	Condicions paisatgístiques a les construccions agrícoles en sòl no urbanitzable	paisatge
161	Condicions paisatgístiques, de llicència i de consum d'aigua a les construccions ramaderes en sòl no urbanitzable	Aigua, paisatge
163	Condicions paisatgístiques a les instal·lacions d'obres públiques en sòl no urbanitzable	paisatge
165	Protecció de l'arbrat a les edificacions preexistents en sòl no urbanitzable	biodiversitat
170	Condicions de protecció dels valors del paisatge tradicional i la pedra seca al sòl agrícola de valor (clau 21)	Paisatge, patrimoni cultural
171	Característiques del sòl d'interès ecològic i paisatgístic	Biodiversitat, paisatge
172	Característiques del sòl PEIN i Xarxa Natura 2000	Biodiversitat, paisatge
174	Protecció de riberals	Biodiversitat, paisatge, aigua, risc
175	Característiques i normativa al sòl forestal	Biodiversitat, paisatge, risc

176	Catàleg de Béns Protegits	Patrimoni Cultural, paisatge
Annex II	Ordenança de regulació de la incidència de les activitats sobre l'entorn i el medi ambient	Aigua, energia, residus, risc
Annex IV	Ordenança de gestió de les terres i runes	residus

Efectes ambientals de caire territorial

Els efectes ambientals de caire territorial es resumeixen a la següent taula:

Aspecte considerat	Descripció efectes ambientals	qualificació	Mesures correctores a proposar pel POUM
Geomorfologia i orografia	Desenvolupaments es situen especialment en indrets d'orografia plana o suau. Cal destacar la consolidació de la urbanització El Remei sobre orografia complexa Els sectors de sòl urbanitzable delimitat de ponent del casc urbà se situen també sobre indrets d'orografia d'estribació de muntanya. En general, es generaran importants sobrants de terres a causa de fonamentacions i excavacions, fins ara gestionades incorrectament, en alguns casos, per crear plataformes a la zona industrial de Roques Roges	moderat	Ubicació de zones verdes a les zones més elevades de mas Gassol, del Remei Gestió adequada de terres i residus de la construcció, mitjançant gestors autoritzats, el que implica un ecocondicionament de les llicències de construcció amb la presentació de factures de gestors.
Hidrologia	Increment de superfície urbanitzada en general augmentarà la impermeabilització del territori i els escolaments superficials. Diversos desenvolupaments se situen a tocar del riu Glorieta i per tant tenien certa situació de risc hidràulic. Cal considerar també la situació confrontant del nou sector de Roques Roges amb el barranc de la Font Major	moderat	Mesures concretes per assegurar la permeabilitat dels substractes d'àrees verdes i espais lliures. Situació de zones verdes a tocar de la ribera del riu Glorieta i del Barranc de la Font Major
Climatologia	Sense efectes apreciables en climatologia local. A nivell global, augment de les emissions de CO2 pel funcionament urbanístic i industrial, i contribució a l'escalfament global i al canvi climàtic	--	Veure apartat de propostes sobre vectors ambientals

Usos del sòl	Pèrdua d'alguns espais actius d'horta sobre sòls fèrtils a la vora del nucli urbà	Moderat	Situació d'àrees verdes en els sectors considerant el territori preexistent i optimitzant la conservació de valors ambientals previs.
Vegetació, flora i arbres d'interès	Pèrdua d'arbres agrícoles al voltant del nucli urbà. Afectació a sectors forestals a l'ampliació del Serradalt, a les parcel·les no urbanitzades de mas Gassol, a la part elevada de la urbanització del Remei i zona potencial de boscos de ribera pels sectors de la Florida, Camí de la Font Fresca i Glorieta i zona industrial Avinguda de Reus Augment del risc d'incendis forestals per consolidació o creació de sectors en contacte amb masses forestals, com	Moderat	Conservació in situ o ex situ d'arbres agrícoles d'interès en el marc de la vialitat i dels diversos sectors de zona verda. Situació de zones verdes a les àrees elevades de mas Gassol, urbanització del Remei Situació de zones verdes i restauració del bosc de ribera a la ribera del riu Glorieta Situació de zones verdes al marge forestat del riu Francolí a la zona del Serradalt Implementació de mesures de prevenció de risc d'incendis forestals, com la creació de franges de seguretat
Fauna	Poca afectació a espècies lligades a àmbits agrícoles que, no obstant, continuen mantenint àmplies àrees sense urbanitzat amb hàbitats adequats Poca afectació a espècies forestals en l mas Gassol i urbanització del Remei	compatible	Implementació d'un codi de bones pràctiques ambientals en la jardineria que tingui en compte la fauna en el disseny de zones verdes i espais lliures.
Hàbitats i Espais naturals	Afectació poc important al voltant del nucli urbà d'Alcover i en la zona industrial, en àrees mixtes d'avellaners i horts. Afectació a hàbitat forestal i de ribera als sectors explicats de vegetació, flora i hàbitats d'interès Manteniment, però, del gran bloc d'espai natural de les Muntanyes de Prades i de les seves connexions amb la plana via el riu Glorieta i els barrancs menors, però trencament de part de la connexió entre plana i muntanya al nord del nucli amb el gran sector industrial de Roques Roges	moderat	Situació d'àrees verdes en els sectors considerant el territori preexistent i optimitzant la conservació de valors ambientals previs Restauració de les riberes dels rius i barrancs

Paisatge	Important alteració del fons escènic d'Alcover tot mirant des del sud i est, per ocupació dels horts i turons al nord, oest i sud del nucli urbà per nous usos urbans. Consolidació o creació de sectors urbans deslligats de la trama urbana, de l'ocupació de mas Gassol i de la part més elevada de la urbanització del Remei. Ampliació del sector industrial de Roques Roges, deslligat de la trama urbana i d'enorme magnitud, suposant una barrera física entre les macrounitats de paisatge de la plana i la muntanya	Sever	Integració paisatgística dels espais confrontants amb la carretera C-14 i la via del ferrocarril a Roques Roges, amb arbrat viari abundant i tanques vegetals a sense que es permetin alçades de naus majors de les ja existents. Revegetació i recuperació dels talussos de desmunts i terraplens propis dels sectors. Situació de les zones verdes tal com es comenta a l'apartat d'hidrologia, de flora i vegetació, i fauna
Elements d'interès etnològic	Afectació especialment als elements de la cultura de l'aigua i del regadiu situats a la zona d'hortes propera al Glorieta, i també al nord del nucli urbà, que en gran mesura desapareixeran pels desenvolupaments de la Florida, camí de la Font Fresca i Glorieta	Moderat	Integració d'elements preexistents a les zones verdes

Efectes sobre els vectors ambientals

Per a fer aquest apartat partim de la base de creixement en habitatges, i per tant en població equivalent, que el POUM proposa, i que recordem és d'un total de 2.078 habitatges nous possibles (957 en sòl urbà no consolidat, i 1.121 corresponents a sòl urbanitzable delimitat). Aquests habitatges nous podrien hostatjar una població de 6.234 habitants nous (3 persones per habitatge. Utilitzant diverses xifres sobre els consums per càpita actuals i altres fonts de càlcul es poden obtenir les següents dades:

Taula. Alguns dels efectes ambientals associats als nous desenvolupaments previstos pel POUM

Aspecte	Rangs de consums associats als nous desenvolupaments previstos pels POUM
Consum d'aigua	252.570 – 720.609 m ³ /any
Potència elèctrica necessària	19.176-26.558 Kw
Consum d'energia elèctrica	8.727-24.077 Mwh/any per consums residencials 85.399 Mwh/any per consums totals
Producció de CO ₂	46.542 tones/any
Producció de residus domèstics	8.977 kg/dia - 3.276 tones/any
Producció de residus de la construcció	4.152 tones/any

Avaluació global del Pla

L'ISA realitza una valoració del compliment dels objectius ambientals i determina que existeix un divers compliment dels objectius. Val a dir, però, que en general aquells que depenen del model urbanístic i del seu disseny estan força assolits, així com els relacionats amb la protecció del paisatge i la biodiversitat, que han estat objecte d'un acurat tractament al POUM i a la seva normativa. Per altra banda, els relacionats amb l'eficiència en el consum de recursos naturals o la minimització de la contaminació tenen un tractament molt més dèbil al POUM i la seva normativa.

Això és degut a que en bona mesura, part dels objectius no complerts o complerts parcialment depenen d'un nivell major de detall en la regulació específica dels diversos sectors, tant els de sòl urbà no consolidat com els de sòl urbanitzable delimitat; fins ara, el POUM ha optat per no establir massa regulacions específiques ni prefixar dissenys concrets per aquests sectors més enllà de la definició de zones i usos. Per tant, alguns aspectes d'interès com és la fixació de les zones verdes i espais lliures – dels quals depenen un bon nombre d'objectius – no han estat abordats, així com tampoc la fixació de condicions ambientals que predeterminin el planejament derivat i els projectes d'urbanització respectius.

Es pot dir, doncs, que el POUM d'Alcover en la seva fase d'aprovació inicial respon a un disseny urbanístic racional que opta clarament per concentrar els creixements urbanístics prevists, tant els residencials com els industrials, a la vora o immediatesa dels espais urbans i industrials preexistents, sense crear noves centralitats o usos deslligats de les trames actuals. Només per aquest motiu, es tracta d'un POUM eficient quant al subministrament de serveis, la mobilitat i l'ocupació de sòls, així com les contradiccions amb la conservació d'elements biològics d'interès. De fet, en aquesta fase de planejament el POUM opta per **desqualificar** una peça heretada del planejament anterior (SAU-5 l'Aquilino) que grinyolava sota aquesta concepció. Al mateix temps, sobre les urbanitzacions disperses existents al territori fruit del desgavell urbanístic de dècades anteriors (Masies Catalanes, Mas Llorenç, la Cabana, el Serradalt, Muntanyans, el Remei o Mas Gassol, realitza una labor de **contenció**, definint uns creixements nuls o molt limitats i impedit la proliferació d'aquest model desperdigat

El POUM és conscient de la **dualitat del sòl no urbanitzable** al municipi, on existeix un espai de **mntanya** amb un fort nivell de protecció (que serà augmentat en el futur amb la previsible declaració del Parc Natural de les Muntanyes de Prades) i on realitza un important esforç normatiu gradual, i on existeix també una important plana **agrícola** amb valors paisatgístics i productius a considerar. Quant a l'espai de muntanya, defineix una clau específica per les activitats **extractives** actualment existents que incorpora els perímetres de concessió reals, sense possibilitat d'augmentar-los i referint-se a la seva restauració posterior

El POUM realitza un impressionant esforç de catalogació d'elements d'interès cultural al **Catàleg de Béns Protegits**, arribant a incorporar un catàleg complet de les barraques de pedra seca, a més de masos, jaciments històrics, molins i molts altres elements; així, existeix un interès evident i palès en tenir en consideració els valors paisatgístics lligats a l'orografia, els elements culturals i els paisatges agrícoles i naturals.

El POUM considera i valora el sistema hidrogràfic del municipi, bàsicament el riu Glorieta i el riu Francolí, com elements generadors de risc – que és avaluat i respectat – i també com elements de connexió i d'interès biològic i paisatgístic, determinant-ne articles de protecció. Resta, però, definir amb claredat criteris relacionats amb la situació d'espais lliures al marge dret del riu Glorieta dins les zones planificades com sòls urbanitzables delimitats i PAUs al sud del casc urbà i limitants amb aquest riu.

En aquesta fase, el POUM no realitza un especial esforç en definir mesures normatives encaminades a una major eficiència en el consum d'aigua i energia, així com la minimització de la contaminació atmosfèrica, acústica i lumínica, o la reducció en la producció de residus, limitant-se en molts casos a referir-se a la legislació sectorial.

Seguiment

Les mesures de supervisió i control estan integrades en el què es defineix com a Programa de Seguiment Ambiental. Es proposen com a paràmetres bàsics del Programa de Seguiment Ambiental del POUM d'Alcover els següents:

- obtenció de **certificats de garantia tècnica i jurídica de subministrament d'aigua, d'energia i de tractament d'aigües residuals**: garantir, abans de l'entrada en funcionament dels nous sectors de desenvolupament, la disponibilitat dels recursos hídrics i energètics i de les infraestructures ambientals internes i externes, necessaris per satisfer adequadament les demandes generades, prenent com a referència els càlculs establerts en la documentació ambiental i en els projectes d'urbanització associats a la documentació urbanística del planejament derivat.
- **indicadors ambientals del POUM**. Per al seguiment ambiental del POUM d'Alcover, tal i com estableix el Document de Referència, es proposa que es disposi com a referent dels següents indicadors:

a) sobre el consum de sòl/model de desenvolupament/fragmentació espais oberts:

- població censada o resident/nombre d'habitatges existents. Mesura anual.
- superfície urbanitzada/superfície municipal. Mesura trianual o quinquenal.
- evolució de les superfícies corresponents a les claus del snu. Mesura trianual o quinquenal.
- evolució de la superfície de verd urbà per càpita. Mesura trianual
- habitatges nous/1000 habitants. Mesura anual de la intensitat edificatòria.
- grau de formalització dels àmbits de planejament. Mesura quatrianual (coincidint amb els períodes en què s'estructura l'Agenda del pla pel que fa a l'execució dels àmbits de desenvolupament) en base les següents categories: redacció de documentació de planejament derivat no iniciada, redacció de documentació de planejament derivat iniciada (especificar en quin punt: avanç de pla, aprovació inicial, provisional,...) i/o projecte d'urbanització executat.

b) sobre les demandes de recursos:

- demanda d'aigua (total municipal, per càpita i per sectors). Mesura anual.
 - aigua depurada/aigua demandada. Mesura anual.
 - demanda energètica (total municipal, per càpita, per sectors i per fonts). Mesura anual.
 - demanda energètica coberta amb energies renovables/demanda energètica total. Mesura anual.
 - producció de residus municipals (total i per càpita) i percentatge de recollida selectiva. Mesura anual
- **comprovació del grau de compliment en la documentació del planejament derivat de les prescripcions de la normativa del POUM i de prescripcions complementàries que puguin fixar administracions competents al respecte** (com puguin ser les expressades en el seu moment per l'autoritat ambiental competent en la proposta de resolució sobre la memòria ambiental, per exemple).

Aquest informe de sostenibilitat ambiental el signa a Reus a data desembre de 2008 en nom de l'equip de professionals que han intervingut en el mateix

Eduardo Soler García de Oteyza
Enginyer agrònom col·legiat 791

Han participat en la redacció i el·laboració del present informe els/les següents professionals:

Sergi Nogués Mont – ambientòleg
Montserrat Fuguet Martí –enginyera forestal
Agustí Buisán Cerveró- Biòleg